

FUNDACIÓ

GALA -

SALVADOR

DALÍ

MEMÒRIA

MEMORIA

FUNDACIÓ
GALA-SALVADOR DALÍ

2012

FUNDACIÓ

GALA-

SALVADOR

DALÍ

MEMÒRIA

MEMORIA

FUNDACIÓ
GALA-SALVADOR DALÍ

2012

ESTATUTS
DE LA FUNDACIÓ
GALA-SALVADOR DALÍ

“OBJECTE:
ARTICLE 4t.-
LA FUNDACIÓ
TÉ PER OBJECTE
PROMOCIONAR,
FOMENTAR,
DIVULGAR,
PRESTIGIAR,
PROTEGIR
I DEFENSAR...”

ESTATUTOS
DE LA FUNDACIÓ
GALA-SALVADOR DALÍ

“OBJETO:
ARTÍCULO 4.º-
LA FUNDACIÓN
TIENE POR OBJETO
PROMOCIONAR,
FOMENTAR,
DIVULGAR,
PRESTIGIAR,
PROTEGER
Y DEFENDER...”

ÍNDIX

00

06 PRESENTACIÓ

01

ÒRGANS DE GOVERN I DIRECCIÓ

- 10 Patronat
- 12 Comissions del Patronat
- 12 Reunions del Patronat i les seves comissions
- 14 Altres òrgans

02

FOMENTAR

- 18 Museus
- 24 Teatre-Museu Dalí
- 26 Dalí-Joies
- 28 Casa-Museu Castell Gala Dalí
- 30 Casa-Museu Salvador Dalí
- 32 Adquisicions

03

DIVULGAR

- 38 Exposicions temporals
- 42 Exposicions temporals en altres seus
- 46 Préstecs d'obra
- 48 Documentació, catalogació i recerca
- 54 Investigadors
- 56 Conferències i seminaris
- 60 Publicacions
- 62 Servei Educatiu

04

PROMOCIONAR

- 68 Comunicació
- 82 Promoció i difusió dels museus
- 84 Gestió comercial
- 86 Gestió de màrqueting
- 94 Sistemes de gestió informàtica

05

PRESTIGIAR

- 100 Visites il·lustres
- 104 Patrocinis
- 104 Premis i guardons
- 104 Comissió d'Acreditació i Catalogació
- 106 Amics dels Museus Dalí
- 110 Altres activitats culturals

06

PROTEGIR

- 114 Conservació i restauració
- 134 Infraestructures i seguretat

07

DEFENSAR

- 140 Generació de recursos
- 144 Generació de prestigi: la Fundació com a referent únic en el mercat de l'art
- 146 Actuacions judicials
- 146 Relacions amb l'Estat
- 146 Altres

08

RECURSOS HUMANS

- 150 Formació
- 152 Departaments i plantilla

/A

/B

ANNEXOS

- 158 A. Estudis de públic
- 174 B. Informe de gestió econòmica

ÍNDICE

00

06 PRESENTACIÓN

01

ÓRGANOS DE GOBIERNO Y DIRECCIÓN

- 11 Patronato
- 13 Comisiones del Patronato
- 13 Reuniones del Patronato y sus comisiones
- 15 Otros órganos

02

FOMENTAR

- 19 Museos
- 24 Teatro-Museo Dalí
- 26 Dalí-Joyas
- 28 Casa-Museo Castillo Gala Dalí
- 30 Casa-Museo Salvador Dalí
- 33 Adquisiciones

03

DIVULGAR

- 39 Exposiciones temporales
- 43 Exposiciones temporales en otras sedes
- 46 Préstamos de obra
- 49 Documentación, catalogación e investigación
- 55 Investigadores
- 57 Conferencias y seminarios
- 61 Publicaciones
- 63 Servicio Educativo

04

PROMOCIONAR

- 69 Comunicación
- 83 Promoción y difusión de los museos
- 84 Gestión comercial
- 87 Gestión de marketing
- 95 Sistemas de gestión informática

05

PRESTIGIAR

- 101 Visitas ilustres
- 105 Patrocinos
- 105 Premios y galardones
- 105 Comisión de Acreditación y Catalogación
- 107 Amics dels Museus Dalí
- 111 Otras actividades culturales

06

PROTEGER

- 117 Conservación y restauración
- 135 Infraestructuras y seguridad

07

DEFENDER

- 141 Generación de recursos
- 145 Generación de prestigio: la Fundación como referente único en el mercado del arte
- 147 Actuaciones judiciales
- 147 Relaciones con el Estado
- 147 Otros

08

RECURSOS HUMANOS

- 150 Formación
- 153 Departamentos y plantilla

/A

/B

ANEXOS

- 158 A. Estudios de público
- 174 B. Informe de gestión económica

PRESENTACIÓ

Em plau encapçalar aquesta memòria d'activitats amb una salutació i un agraïment als nostres patrons i a l'equip humà i als col·laboradors habituals de la Fundació, sense els quals els resultats no serien tan favorables com són. Un any més, puc anunciar amb satisfacció uns balanços positius malgrat l'entorn de recessió europea, amb relació a la qual no podem restar indiferents.

Les bones xifres dels museus Dalí es mantenen, amb un total d'1.457.765 visitants, i els excedents nets se situen en 4,8 milions d'euros. Ambdues dades reflecteixen un lleuger creixement respecte a l'any anterior. Podem dir que la diversificació del visitant que la Fundació ha anat desenvolupant permet que determinats orígens compensin la disminució d'altres que han patit més directament els efectes de la crisi.

Les actuacions dutes a terme en països estratègics han tingut com a objectiu mantenir l'interès en Salvador Dalí i el seu context i difondre la seva obra entre uns grups de població cada vegada més amplis. El 2012, ciutats com Roma i París van ser escenari de dues grans retrospectives: la primera, al Complesso del Vittoriano, i la segona, al Centre Pompidou, que ja havia acollit una gran antològica el 1979 i que amb aquesta mostra està rebent una mitjana de set mil visitants al dia.

En el terreny de l'herència immaterial de Salvador Dalí, es van portar a terme actuacions contundents contra l'abús del nom i l'obra del Mestre i contra exposicions no homologables. La Fundació també va ser consultada en l'àmbit del mecenatge en el món de l'art, així com de la gestió del patrimoni, i els nostres experts van oferir ponències a Barcelona, Alacant, Florència o Lió. La projecció internacional de la nostra institució, tanmateix, no es va acabar aquí, ja que el 2012 va rebre diversos reconeixements. Entre aquests m'agradaria destacar el Premi Xiquet Sabater, guardó que la indústria turística va atorgar a la Fundació Dalí a través del Patronat de Turisme Costa Brava Girona i que posa en relleu la bona relació consolidada al llarg dels anys amb el sector turístic, a més de palesar l'impacte socioeconòmic de l'entitat en el territori.

Malgrat que el 2012 no es va adquirir obra pictòrica, en no haver-se presentat cap ocasió interessant, sí que es va seguir ampliant el fons documental i fotogràfic de la Fundació. La nostra institució va continuar invertint en el manteniment i la conservació del patrimoni dalinià. En aquest sentit, cal destacar la remodelació de l'edifici històric de Torre Galatea, seu de la Fundació, amb la finalitat d'adequar els espais d'oficines, d'arxiu, de biblioteca, de reserva d'obra i de conservació.

No voldria acabar aquesta presentació sense assenyalar que els bons resultats de l'exercici permeten assegurar l'autonomia i el dinamisme de la Fundació en la consecució dels objectius marcats pel seu Fundador no només pel que fa a la protecció i la promoció del seu llegat, sinó també per l'impacte que genera en la seva àrea d'influència geogràfica.

Ramon Boixadós Malé
President

PRESENTACIÓN

Me complace encabezar esta memoria de actividades con un saludo y un agradecimiento a nuestros patronos y también al equipo humano y los colaboradores habituales de la Fundación, sin los cuales los resultados no serían tan favorables como son. Un año más, puedo anunciar con satisfacción unos balances positivos a pesar del entorno de recesión a escala europea, respecto a la cual no podemos permanecer indiferentes.

Las buenas cifras de los museos Dalí se mantienen, con un total de 1 457 765 visitantes, y los excedentes netos se sitúan en 4,8 millones de euros. Ambos datos reflejan un ligero crecimiento respecto al año anterior. Podemos decir que la diversificación del visitante que la Fundación ha ido desarrollando permite que determinados orígenes compensen la disminución de otros que han sufrido más directamente los efectos de la crisis.

Las actuaciones llevadas a cabo en países estratégicos han tenido como objetivo mantener el interés por Salvador Dalí y su contexto y difundir su obra entre unos grupos de población cada vez más amplios. En el 2012, ciudades como Roma y París fueron escenario de dos grandes retrospectivas: la primera, en el Complesso del Vittoriano, y la segunda, en el Centre Pompidou, que ya había acogido una gran antològica en 1979 y que con esta muestra está recibiendo una media de siete mil visitantes al día.

En el terreno de la herencia inmaterial de Salvador Dalí, se llevaron a cabo actuaciones contundentes contra el abuso del nombre y la obra del Maestro y contra exposiciones no homologables.

La Fundación también fue consultada en los ámbitos del mecenazgo en el mundo del arte y de la gestión del patrimonio, y nuestros expertos ofrecieron ponencias en Barcelona, Alicante, Florencia o Lyon. Pero la proyección internacional de nuestra institución no acabó aquí, ya que en el 2012 recibió diversos reconocimientos. Entre estos me gustaría destacar el Premio Xiquet Sabater, galardón que la industria turística otorgó a la Fundación Dalí a través del Patronat de Turisme Costa Brava Girona y que ponía de relieve la buena relación consolidada a lo largo de los años con el sector turístico, además de evidenciar el impacto socioeconómico que la entidad tiene en el territorio.

A pesar de que en el 2012 no se adquirió obra pictórica, al no haberse presentado ninguna ocasión interesante, sí se siguió ampliando el fondo documental y fotogràfic de la Fundación. Nuestra institución continuó invirtiendo en el mantenimiento y la conservación del patrimonio daliniano. En este sentido, cabe destacar la remodelación del edificio histórico de Torre Galatea, sede de la Fundación, con la finalidad de adecuar los espacios de oficinas, de archivo, de biblioteca, de reserva de obra y de conservación.

No querría acabar esta presentación sin señalar que los buenos resultados del ejercicio permiten asegurar la autonomía y el dinamismo de la Fundación en la consecución de los objetivos marcados por su Fundador no solo en lo que se refiere a la protección y la promoción de su legado, sino también por el impacto que genera en su área de influencia geográfica.

Ramon Boixadós Malé
Presidente

ÒRGANS DE GOVERN
I DIRECCIÓ

ÓRGANOS DE GOBIERNO
Y DIRECCIÓN

PATRONAT

Presidents d'honor

S. M. els Reis d'Espanya

President

Sr. Ramon Boixadós Malé

Vicepresident 1r

Sr. Santi Vila Vicente

Vicepresident 2n

Sr. Antoni Pitxot Soler

Vocals

S. A. R. la Infanta Cristina de Borbó

Sra. Montse Aguer Teixidor

Sr. Enrique Barón Crespo

Sra. Ana Beristain Díez

Sr. Manuel Borja-Villel

Sr. Miguel Doménech Martínez

Sra. Marta Felip Torres

Sr. Joan Figueras Pomés

Sr. Carlos Guervós Maíllo

Sr. Ferran Mascarell Canalda

Sr. Jordi Mercader Miró

Sr. Lluís Monreal Agustí

Sr. Jesús Prieto de Pedro

Sr. Miquel Roca Junyent

Sr. Narcís Serra Serra

Sr. Xavier Solà Cabanas

Sr. Òscar Tusquets Blanca

Sr. Josep Vilarasau Salat

Secretari general, no patró

Sr. Lluís Peñuelas Reixach

La composició del Patronat de la Fundació va experimentar tres canvis al llarg del 2012.

Com a representants de l'Estat espanyol en el Patronat, el director general de Belles Arts i Arxius, Sr. Jesús Prieto de Pedro, va substituir la Sra. M. Ángeles Albert de León, i el subdirector general de Propietat Intel·lectual de la Direcció General de Política i Indústries Culturals i del Llibre, Sr. Carlos Guervós Maíllo, va reemplaçar la Sra. Rocío de la Villa Ardura.

D'altra banda, l'Ajuntament de Figueres va reemplaçar la Sra. Mercè Castelló Turró, com a representant d'aquesta Administració en l'òrgan de govern de la Fundació, per la Sra. Marta Felip Torres, regidora de Cultura.

La Sra. Felip i els Srs. Prieto i Guervós van prendre possessió dels seus càrrecs en la junta del Patronat de l'11 d'octubre.

PATRONATO

Presidentes de Honor

SS. MM. los Reyes de España

Presidente

D. Ramon Boixadós Malé

Vicepresidente 1.º

D. Santi Vila Vicente

Vicepresidente 2.º

D. Antoni Pitxot Soler

Vocales

S.A.R. la Infanta D.ª Cristina de Borbón

D.ª Montse Aguer Teixidor

D. Enrique Barón Crespo

D.ª Ana Beristain Díez

D. Manuel Borja-Villel

D. Miguel Doménech Martínez

D.ª Marta Felip Torres

D. Joan Figueras Pomés

D. Carlos Guervós Maíllo

D. Ferran Mascarell Canalda

D. Jordi Mercader Miró

D. Lluís Monreal Agustí

D. Jesús Prieto de Pedro

D. Miquel Roca Junyent

D. Narcís Serra Serra

D. Xavier Solà Cabanas

D. Òscar Tusquets Blanca

D. Josep Vilarasau Salat

Secretario general, no patrono

D. Lluís Peñuelas Reixach

La composición del Patronato de la Fundación experimentó tres cambios durante el 2012.

Como representantes del Estado español en el Patronato, el director general de Bellas Artes y Archivos, D. Jesús Prieto de Pedro, sustituyó a D.ª M. Ángeles Albert de León, y el subdirector general de Propiedad Intelectual de la Dirección General de Política e Industrias Culturales y del Libro, D. Carlos Guervós Maíllo, a D.ª Rocío de la Villa Ardura.

Por su parte, el Ayuntamiento de Figueres reemplazó a D.ª Mercè Castelló Turró como representante de dicha Administración en el seno del órgano de gobierno de la Fundación, y nombró en su lugar a D.ª Marta Felip Torres, concejala de Cultura.

La señora Felip y los señores Prieto y Guervós tomaron posesión de sus cargos en la junta del Patronato del 11 de octubre.

COMISSIONS DEL PATRONAT

COMISSIÓ ARTÍSTICA

President

Sr. Ramon Boixadós Malé

Vicepresident

Sr. Antoni Pitxot Soler

Vocals

S. A. R. la Infanta Cristina de Borbó

Sra. Montse Aguer Teixidor

Sra. Ana Beristain Díez

Sr. Manuel Borja-Villel

Sra. Marta Felip Torres

Sr. Lluís Monreal Agustí

Sr. Xavier Solà Cabanas

Sr. Òscar Tusquets Blanca

Secretari general

Sr. Lluís Peñuelas Reixach

COMISSIÓ ECONÒMICA

President

Sr. Ramon Boixadós Malé

Vicepresident

Sr. Santi Vila Vicente

Vocals

Sr. Joan Figueras Pomés

Sr. Carlos Guervós Maíllo

Sr. Miquel Roca Junyent

Sr. Jordi Mercader Miró

Sr. Narcís Serra Serra

Secretari general

Sr. Lluís Peñuelas Reixach

COMISSIÓ DE RELACIONS EXTERNES

President

Sr. Ramon Boixadós Malé

Vicepresident

Sr. Jesús Prieto de Pedro

Vocals

Sr. Enrique Barón Crespo

Sr. Miguel Doménech Martínez

Sr. Ferran Mascarell Canalda

Sr. Josep Vilarasau Salat

Secretari general

Sr. Lluís Peñuelas Reixach

REUNIONS DEL PATRONAT I DE LES SEVES COMISSIONS

El Patronat es va reunir el 27 de març en sessió ordinària i l'11 d'octubre en sessió extraordinària.

La Comissió Artística es va reunir el 15 de maig, mentre que les comissions Econòmica i de Relacions Externes ho van fer en sessió conjunta els dies 11 de juny i 17 de setembre.

Els temes tractats i els acords adoptats en les reunions del Patronat i de les seves comissions al llarg del 2012 figuren recollits en el llibre d'actes de l'entitat.

COMISIONES DEL PATRONATO

COMISIÓN ARTÍSTICA

Presidente

D. Ramon Boixadós Malé

Vicepresidente

D. Antoni Pitxot Soler

Vocales

S.A.R. la Infanta D.ª Cristina de Borbón

D.ª Montse Aguer Teixidor

D.ª Ana Beristain Díez

D. Manuel Borja-Villel

D.ª Marta Felip Torres

D. Lluís Monreal Agustí

D. Xavier Solà Cabanas

D. Òscar Tusquets Blanca

Secretario general

D. Lluís Peñuelas Reixach

COMISIÓN ECONÓMICA

Presidente

D. Ramon Boixadós Malé

Vicepresidente

D. Santi Vila Vicente

Vocales

D. Joan Figueras Pomés

D. Carlos Guervós Maíllo

D. Miquel Roca Junyent

D. Jordi Mercader Miró

D. Narcís Serra Serra

Secretario general

D. Lluís Peñuelas Reixach

COMISIÓN DE RELACIONES EXTERNAS

Presidente

D. Ramon Boixadós Malé

Vicepresidente

D. Jesús Prieto de Pedro

Vocales

D. Enrique Barón Crespo

D. Miguel Doménech Martínez

D. Ferran Mascarell Canalda

D. Josep Vilarasau Salat

Secretario general

D. Lluís Peñuelas Reixach

REUNIONES DEL PATRONATO Y SUS COMISIONES

El Patronato se reunió el día 27 de marzo en sesión ordinaria y el 11 de octubre en sesión extraordinaria.

La Comisión Artística se reunió el día 15 de mayo, mientras que las comisiones Económica y de Relaciones Externas lo hicieron en sesión conjunta los días 11 de junio y 17 de septiembre.

Los temas tratados y los acuerdos adoptados en las reuniones del Patronato y de sus comisiones a lo largo del año 2012 se encuentran recogidos en el libro de actas de la entidad.

ALTRES ÒRGANS

COMITÈ DE DIRECCIÓ

President de la Fundació

Sr. Ramon Boixadós Malé

Director del Teatre-Museu Dalí

Sr. Antoni Pitxot Soler

Directora del Centre d'Estudis Dalinians

Sra. Montse Aguer Teixidor

Secretari general de la Fundació

Sr. Lluís Peñuelas Reixach

Gerent de la Fundació

Sr. Joan Manuel Sevillano Campalans

COMISSIÓ D'ACREDITACIÓ I CATALOGACIÓ

Director del Teatre-Museu Dalí

Sr. Antoni Pitxot Soler

Patrona de la Fundació

Sra. Ana Beristain Díez

Directora del Centre d'Estudis Dalinians

i patrona de la Fundació

Sra. Montse Aguer Teixidor

Secretària

Sra. Imma Parada Soler

ASSOCIACIÓ D'AMICS DELS MUSEUS DALÍ

Presidenta

Sra. Lola Mitjans Perelló

Vicepresidenta

Sra. Pilar Puig Adell

Secretari

Sr. Josep M. Ortega López

Vicesecretari

Sr. Pascual Pesudo Castillo

Tresorer

Sr. Enric Oliva Papiol

Vocals

Sra. Misse Coll Macau, Sr. Martí Dacosta Oliveras, Sr. Pere Maset Tuègols, Sr. Jordi Palmada Lloret, Sra. Antònia Pichot Pla, Sr. Josep Playà Maset, Sra. Mariona Seguranyes Bolaños

Coordinadora

Sra. Flor Miscopein

L' Associació d'Amics dels Museus Dalí és una entitat jurídica sense ànim de lucre i amb personalitat jurídica pròpia. Col·labora amb la nostra entitat en la persecució dels objectius fundacionals.

OTROS ÓRGANOS

COMITÉ DE DIRECCIÓN

Presidente de la Fundación

D. Ramon Boixadós Malé

Director del Teatro-Museo Dalí

D. Antoni Pitxot Soler

Directora del Centro de Estudios Dalinianos

D.ª Montse Aguer Teixidor

Secretario general de la Fundación

D. Lluís Peñuelas Reixach

Gerente de la Fundación

D. Joan Manuel Sevillano Campalans

COMISIÓN DE ACREDITACIÓN Y CATALOGACIÓN

Director del Teatro-Museo Dalí

D. Antoni Pitxot Soler

Patrona de la Fundación

D.ª Ana Beristain Díez

Directora del Centro de Estudios Dalinianos

y patrona de la Fundación

D.ª Montse Aguer Teixidor

Secretaria

D.ª Imma Parada Soler

ASSOCIACIÓ D'AMICS DELS MUSEUS DALÍ

Presidenta

D.ª Lola Mitjans Perelló

Vicepresidenta

D.ª Pilar Puig Adell

Secretario

D. Josep M. Ortega López

Vicesecretario

D. Pascual Pesudo Castillo

Tesorero

D. Enric Oliva Papiol

Vocales

D.ª Misse Coll Macau, D. Martí Dacosta Oliveras, D. Pere Maset Tuègols, D. Jordi Palmada Lloret, D.ª Antònia Pichot Pla, D. Josep Playà Maset, D.ª Mariona Seguranyes Bolaños

Coordinadora

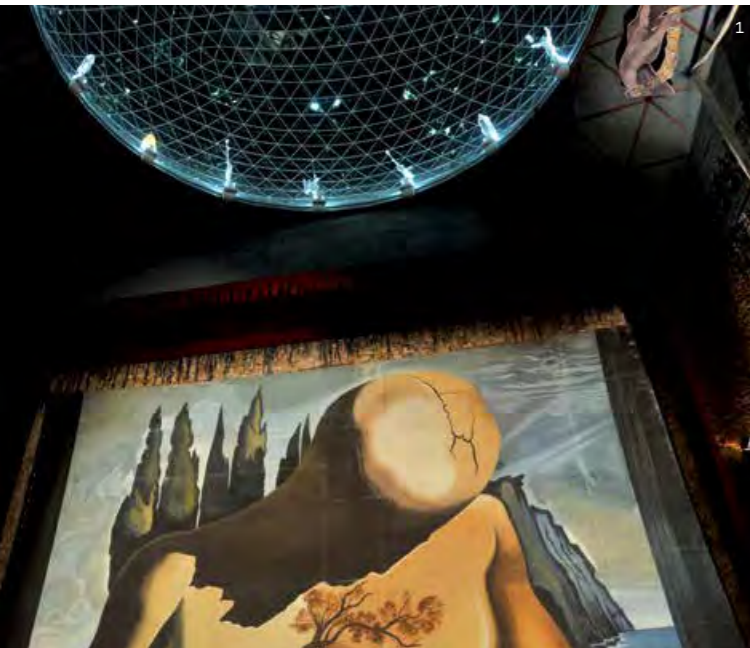
D.ª Flor Miscopein

La Associació d'Amics dels Museus Dalí es una entidad jurídica sin ánimo de lucro y con personalidad jurídica propia. Colabora con nuestra entidad en la persecución de los objetivos fundacionales.

FOMENTAR

1. Escenari del Teatre-Museu Dalí
2. Joia *L'ull del temps*
3. Terrassa del Castell de Púbol
4. Façana de la Casa Dalí de Portlligat

Al llarg del 2012, la xifra de visitants que van gaudir dels nostres centres museístics va ser d'1.457.765 persones, un 1,82% més que el 2011 i rècord absolut en la història dels museus Dalí.

El 1973, Salvador Dalí inaugurava l'exposició *Dalí, su arte en joyas* en el que havia d'esdevenir el punt neuràlgic del seu univers creatiu: el Teatre-Museu Dalí de Figueres. D'aleshores ençà, des d'aquest museu s'ha anat bastint un conjunt patrimonial que, gestionat per la Fundació Gala-Salvador Dalí des del 1983, s'ha convertit en el punt de referència internacional sobre la vida, l'obra i la idiosincràsia de l'artista empordanès i en un centre d'activitat museogràfica que atrau anualment un nombre important de visitants dels orígens geogràfics més diversos, tal com podem comprovar en l'Annex A.

Al llarg del 2012, la xifra de visitants que van gaudir dels nostres centres museístics va ser d'1.457.765 persones, un 1,82% més que el 2011 i rècord absolut en la història dels museus Dalí. D'aquest total, 910.837 van correspondre al Teatre-Museu Dalí de Figueres, 132.410 a la Casa-Museu Castell Gala Dalí de Púbol, 109.082 a la Casa-Museu Salvador Dalí de Portlligat i 305.436 a la sala d'exposició Dalí-Joies de Figueres.

Els visitants van poder conèixer personalment l'obra de Salvador Dalí exposada als nostres centres i, a més a més, van aportar a la Fundació, per la venda d'entrades i d'altres serveis directament relacionats amb els museus, la quantitat de 10.167.655,8 euros, import que equival a un 66% dels ingressos totals de l'entitat en l'exercici 2012.

1. Escenario del Teatro-Museo Dalí
2. Joya *El ojo del tiempo*
3. Terraza del Castillo de Púbol
4. Fachada de la Casa Dalí de Portlligat

Durante el 2012 visitaron nuestros centros museísticos 1 457 765 personas, un 1,82% más que en el 2011 y récord absoluto en la historia de los museos Dalí.

En 1973, Salvador Dalí inauguraba la exposición *Dalí, su arte en joyas* en el que con el tiempo llegaría a ser el centro neurálgico de su universo creativo: el Teatro-Museo Dalí de Figueres. Desde entonces, en este museo se ha ido construyendo un conjunto patrimonial que, gestionado por la Fundació Gala-Salvador Dalí desde 1983, se ha convertido no solo en el punto de referencia internacional en lo que se refiere a la vida, la obra y la idiosincràsia del artista ampurdanès, sino también en un centro de actividad museogràfica que atrae anualmente a un importante número de visitantes de los orígenes geogràfics más diversos, como podemos comprobar en el Anexo A.

Durante el 2012 visitaron nuestros centros museísticos 1 457 765 personas, un 1,82% más que en el 2011 y

rècord absoluto en la historia de los museos Dalí. De este total, 910 837 correspondieron al Teatro-Museo de Figueres, 132 410 a la Casa-Museo Castillo Gala Dalí de Púbol, 109 082 a la Casa-Museo Salvador Dalí de Portlligat y 305 436 a la sala de exposición Dalí-Joies de Figueres.

Los visitantes tuvieron la oportunidad de conocer personalmente la obra de Salvador Dalí expuesta en nuestros centros y, además, aportaron a la Fundació, en concepto de venta de entradas y de otros servicios directamente relacionados con los museos, la cantidad de 10 167 655,8 euros, importe que equivale a un 66% de los ingresos totales de la entidad en el ejercicio 2012.

1. Sala Pitxot
2. Punt d'informació del Castell de Púbol
3. Estudiants de batxillerat esperant el seu torn a Portlligat

La gran afluència de visitants ha convertit la gestió dels Serveis d'Informació i Atenció al Visitant del Departament de Museus de la Fundació en un element clau per garantir, d'una banda, el bon funcionament de les activitats expositives i divulgatives de l'entitat i, de l'altra, la qualitat de la visita als seus museus com a experiència cultural.

Aquests serveis, a grans trets, s'organitzen en els apartats següents: central de reserves, equip de l'àrea d'acollida, assistents de sala, guies, personal de seguretat i equip de neteja.

La central de reserves gestiona la venda i la reserva d'entrades i serveis dels quatre museus Dalí a partir de tres àmbits d'actuació: en primer lloc, el dels serveis tradicionals, a través dels quals el 2012 es van vendre 1.378.798 entrades i es van contractar 559 visites guiades; en segon lloc, el del servei d'adquisició i reserva d'entrades anticipades per Internet, en creixement constant, amb una xifra total de 76.224 entrades venudes el 2012, 33.356 de les quals van correspondre a la Casa-Museu de Portlligat, 3.760 al Castell de Púbol, 2.424 al Teatre-Museu de Nit i 36.684 al Teatre-Museu en horari diürn; i, finalment, el de l'adquisició i la recollida d'entrades anticipades del Teatre-Museu a través de ServiCaixa, que el 2012 va sumar 2.743 entrades venudes. En l'àmbit organitzatiu, cal destacar que durant l'exercici 2012 el servei va procedir a la integració dels processos de reserva per a agències amb l'objectiu de facilitar-los l'organització de les visites combinades al Teatre-Museu Dalí i al Castell de Púbol.

Els serveis d'acollida i informació s'ocupen, entre altres funcions, d'organitzar les visites guiades al Castell Gala Dalí de Púbol que du a terme el personal del Museu, amb una programació diària de presentacions en català i castellà —lengües a les quals es va afegir el francès durant la temporada alta del 2012—, visites guiades gratuïtes els dissabtes o els dijous i un servei de visites contractades en diversos idiomes. Durant el 2012 va gaudir d'aquest tipus de visites un total de

3.827 persones (2.995 corresponents a visites gratuïtes i 832 a contractades). Pel que fa a la Casa-Museu Salvador Dalí de Portlligat, el 2012 s'hi va implantar un nou procés d'acollida i circulació interior, posat a prova al febrer del 2011 amb molt bons resultats en tots els sentits, que es basa en el paper de l'informador com a únic acompanyant de cada grup durant tota la visita.

El 2012 també es va treballar en la millora del servei de consigna de la Casa de Portlligat, on es va ampliar l'espai de custòdia dels objectes i es va redefinir el taulell d'entrega a fi i efecte de fer-lo més accessible al visitant. A més, es va potenciar l'espai d'interpretació del Castell de Púbol per adequar-lo a les necessitats dels nous públics i la seva demanda de coneixement, i a Figueres es va incorporar a l'àrea de serveis d'atenció al visitant l'espai per a conferències, reunions, cursos i tallers didàctics ubicat al nou edifici administratiu de la Fundació Dalí. D'altra banda, cal remarcar que durant el període de tancament del Castell de Púbol es van introduir horaris puntuals d'obertura per tal de respondre a la demanda concreta de les agències de viatges que necessiten disponibilitat durant tot el cicle de temporada baixa.

Entre les activitats habituals d'aquests serveis cal subratllar així mateix la coordinació amb l'Oficina de Turisme de Figueres, per integrar el Museu en les visites guiades i temàtiques del municipi, la distribució de material de promoció a les zones d'influència directa de Púbol i Cadaqués, les vistes formatives i informatives a les cases-museu per a guies externs a la Fundació vinculats a agències de viatges i serveis de promoció, el suport logístic als diversos esdeveniments i activitats expositives i divulgatives que se celebren als espais de la Fundació, la gestió de les queixes i els suggeriments i el treball de camp de l'estudi de públic, al qual en l'exercici passat es va incorporar el registre de l'origen geogràfic del visitant en el moment de comprar les entrades.

1. Sala Pitxot
2. Punto de información del Castillo de Púbol
3. Estudiantes de bachillerato esperando su turno en Portlligat

La gran afluència de visitants ha convertit la gestió dels Serveis de Informació i Atenció al Visitant del Departamento de Museos de la Fundació en un elemento clave para garantizar, por un lado, el buen funcionamiento de las actividades expositivas y divulgativas de la entidad, y por otro, la calidad de la visita a sus museos como experiencia cultural.

Estos servicios se organizan, a grandes rasgos, en los apartados siguientes: central de reservas, equipo del área de acogida, asistentes de sala, guías, personal de seguridad y equipo de limpieza.

La central de reservas gestiona la venta y la reserva de entradas y servicios de los cuatro museos a partir de tres ámbitos de actuación: en primer lugar, el de los servicios tradicionales, a través de los cuales en el 2012 se vendieron 1 378 798 entradas y se contrataron 559 visitas guiadas; en segundo lugar, el del servicio de adquisición y reserva de entradas anticipadas por Internet, en crecimiento constante, con una cifra total de 76 224 entradas vendidas en el 2012, 33 356 de las cuales correspondieron a la Casa-Museo de Portlligat, 3 760 al Castillo de Púbol, 2 424 al Teatro-Museo de Noche y 36 684 al Teatro-Museo en horario diurno; y, finalmente, el de la adquisición y la recogida de entradas anticipadas del Teatro-Museo a través de ServiCaixa, que en el 2012 sumó 2 743 entradas vendidas. En el ámbito organizativo, cabe destacar que durante el ejercicio 2012 el servicio procedió a la integración de los procesos de reserva para agencias con el objetivo de facilitarles la organización de las visitas combinadas al Teatro-Museo Dalí y al Castillo de Púbol.

Los servicios de acogida e información se ocupan, entre otras cosas, de organizar las visitas guiadas al Castillo Gala Dalí de Púbol que lleva a cabo el personal del Museo, con una programación diaria de presentaciones en catalán y castellano —lenguas a las que se añadió el francés durante la temporada alta del 2012—, visitas guiadas gratuitas los sábados o los jueves y un servicio de visitas contratadas en diversos

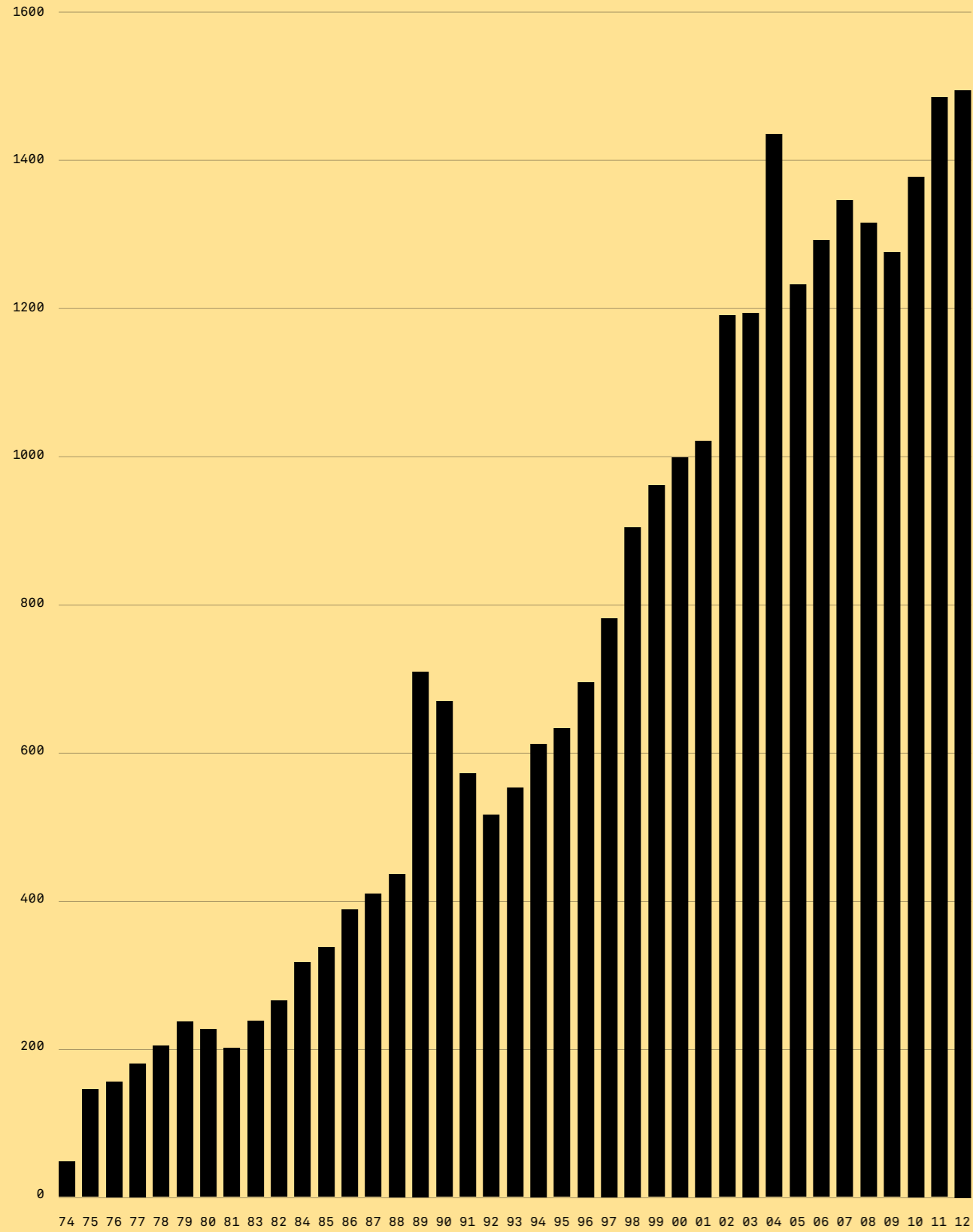
idiomas. Durante el 2012 disfrutaron de este tipo de visitas un total de 3 827 personas (2 995 correspondientes a visitas gratuitas y 832 a contratadas). En lo que se refiere a la Casa-Museo Salvador Dalí de Portlligat, en el 2012 se implantó un nuevo proceso de acogida y circulación interior, puesto a prueba en febrero del 2011 con muy buenos resultados en todos los sentidos, basado en el papel del informador como único acompañante de cada grupo durante toda la visita.

En el 2012 también se trabajó en la mejora del servicio de consigna de la Casa de Portlligat, donde se amplió el espacio de custodia de los objetos y se redefinió el mostrador de entrega para hacerlo más accesible al visitante. Además, se potenció el espacio de interpretación del Castillo de Púbol para adecuarlo a las necesidades de los nuevos públicos y su demanda de conocimiento, y en Figueres, al área de servicios de atención al visitante se incorporó el espacio para conferencias, reuniones, cursos y talleres didácticos, ubicado en el nuevo edificio administrativo de la Fundació Dalí. Por otra parte, cabe destacar que durante el período de cierre del Castillo de Púbol se introdujeron horarios puntuales de apertura para responder a la demanda concreta de las agencias de viajes que necesitaban disponibilidad durante todo el ciclo de temporada baja.

Entre las actividades habituales de estos servicios hay que subrayar así mismo la coordinación con la Oficina de Turismo de Figueres para integrar el Museo en las visitas guiadas y temáticas del municipio, la distribución de material de promoción en las zonas de influencia directa de Púbol y Cadaqués, las visitas formativas e informativas a las casas-museo para guías externos a la Fundació vinculados a agencias de viajes y servicios de promoción, el apoyo logístico a los diversos acontecimientos y actividades expositivas y divulgativas que se celebran en los espacios de la Fundació, la gestión de las quejas y las sugerencias y el trabajo de campo del estudio de público, al que en el ejercicio pasado se incorporó el registro del origen geográfico del visitante en el momento de comprar las entradas.

Nombre de visitants (en milers).
Evolució període 1974-2012

Número de visitantes (en miles).
Evolución período 1974-2012

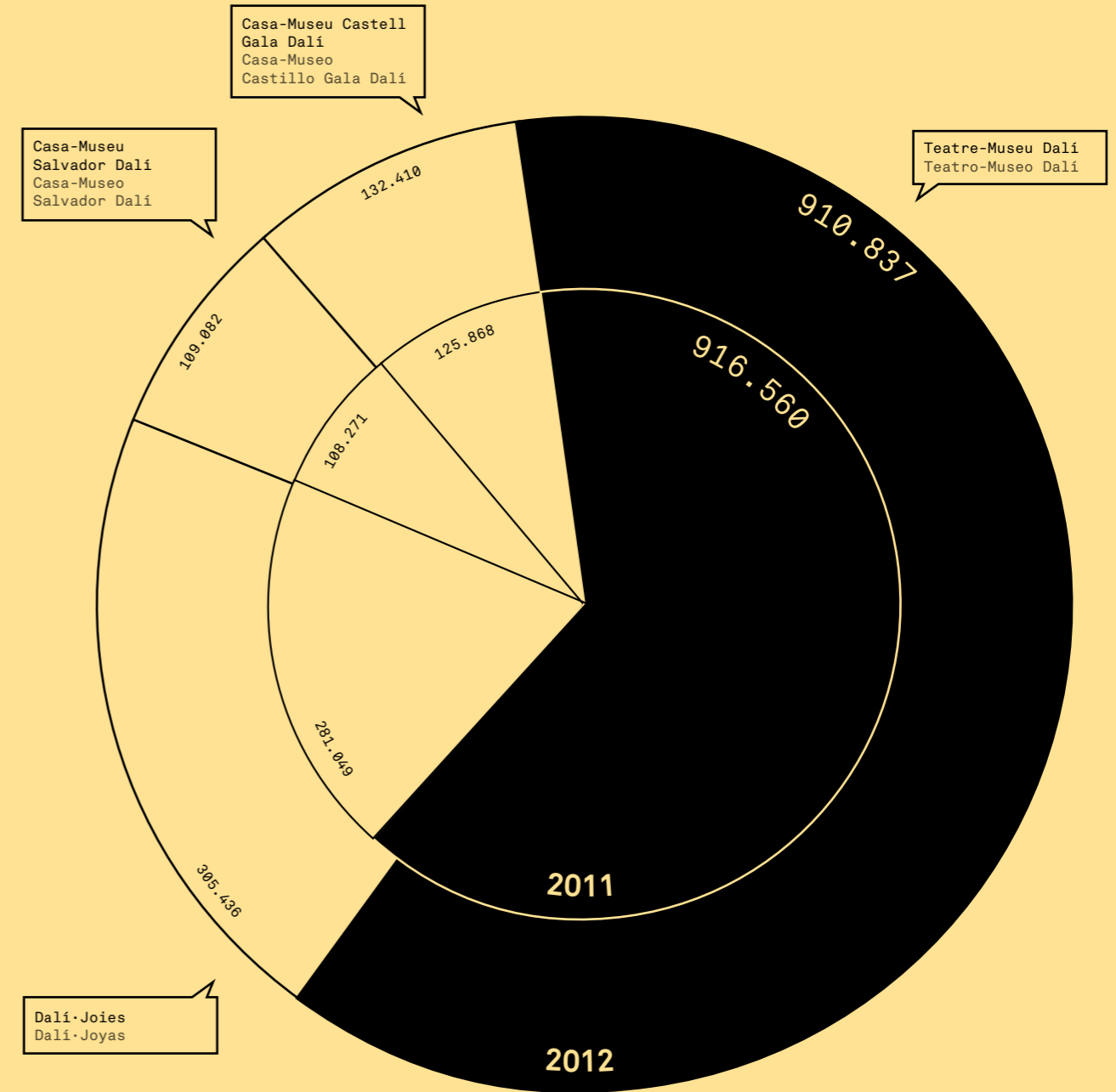

Total d'1.457.765
visitants: +1,82%
que el 2011

Total de 1 457 765
visitantes: +1,82%
que el 2011

Nombre de visitants totals (en milers)
per museu 2011-2012

Número de visitantes totales
(en miles) por museo 2011-2012

TEATRE-MUSEU DALÍ / TEATRO-MUSEO DALÍ

1. Fachada del Teatro-Museo con el Monumento a Francesc Pujols
2. Niños observando el interior del Cadillac lluvioso

1. Façana del Teatre-Museu amb el Monument a Francesc Pujols
2. Nens observant l'interior del Cadillac plujós

Durant el 2012, el Teatre-Museu Dalí va rebre un total de 910.837 visitants. Els gràfics adjunts reflecteixen l'evolució del nombre de visitants dels quatre museus Dalí (GRÀFIC PÀGINA 22) i, alhora, una comparativa amb el 2011 (GRÀFIC PÀGINA 23), a més de l'evolució mensual i els diferents tipus d'entrades venudes (GRÀFIC PÀGINA 25). Entre els mesos de juliol i setembre (temporada alta) es van enregistrar 396.697 visitants, dels quals van correspondre al Teatre-Museu de Nit. Quant als períodes de gener-juny i octubre-desembre, la xifra de visitants comptabilitzada va ser de 514.140. Un 51% del públic que va acudir al Teatre-Museu ho va fer a títol individual, mentre que els grups organitzats van representar un 42%. Els ingressos per venda d'entrades al Teatre-Museu Dalí van sumar 8.356.532,42 euros.

Durante el 2012, el Teatro-Museo Dalí recibió un total de 910.837 visitantes. Los gráficos adjuntos reflejan la evolución en número de visitantes de los cuatro museos Dalí (GRÁFICO PÁGINA 22) y, al mismo tiempo, una comparativa con el 2011 (GRÁFICO PÁGINA 23), además de la evolución mensual y los diferentes tipos de entradas vendidas (GRÁFICO PÁGINA 25). Entre los meses de julio y septiembre (temporada alta) se registraron 396.697 visitantes, de los cuales 15.252 correspondieron al Teatro-Museo de Noche. En cuanto a los períodos de enero a junio y de octubre a diciembre, la cifra de visitantes fue de 514.140. El 51% del público que acudió al Teatro-Museo lo hizo a título individual, mientras que los grupos organizados representaron un 42%. Los ingresos por venta de entradas al Teatro-Museo Dalí ascendieron a 8.356.532,42 euros.

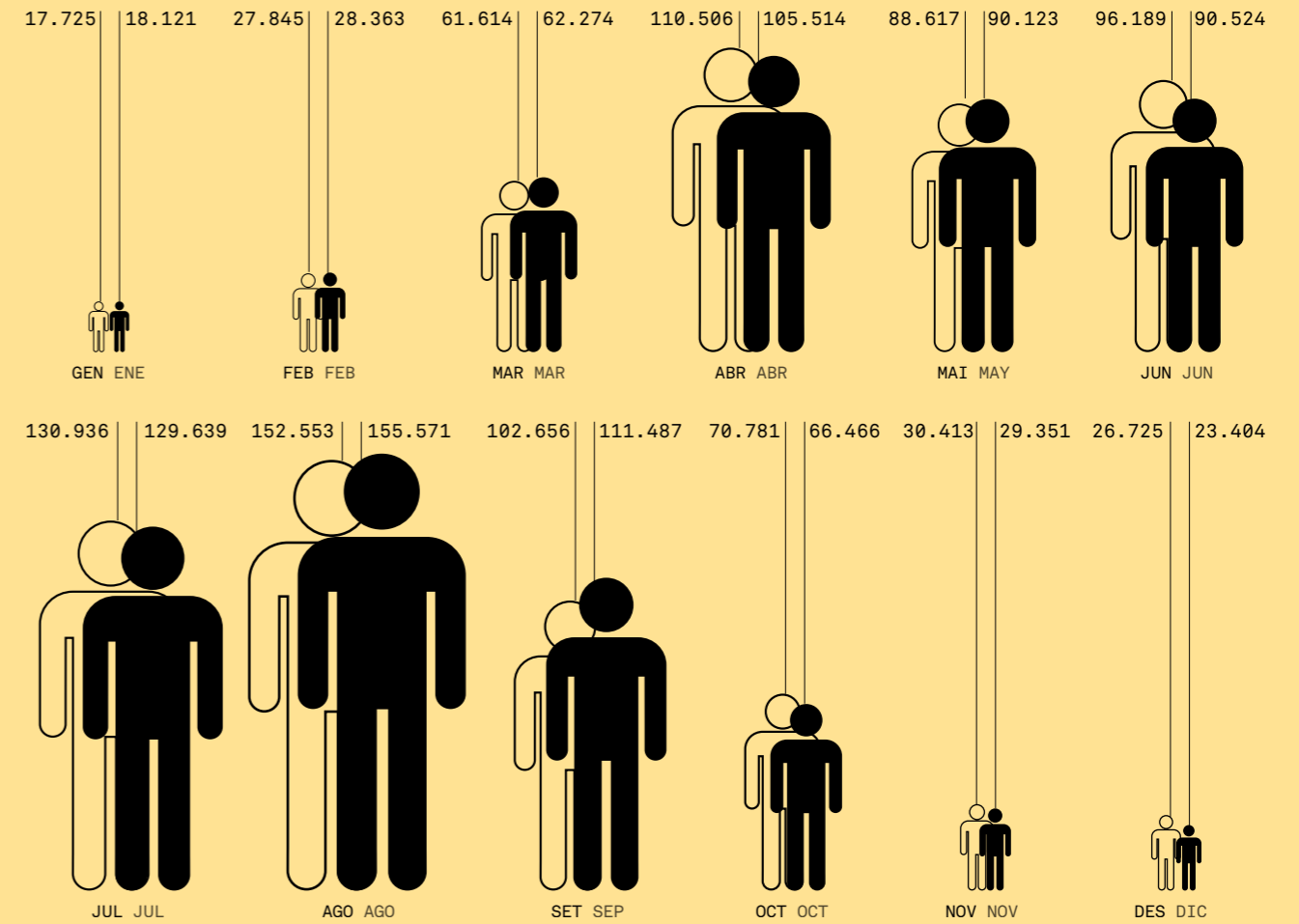
VISITANTS

VISITANTES

Nombre de visitants (en milers).
Evolució mensual 2011-2012

Número de visitantes (en miles).
Evolución mensual 2011-2012

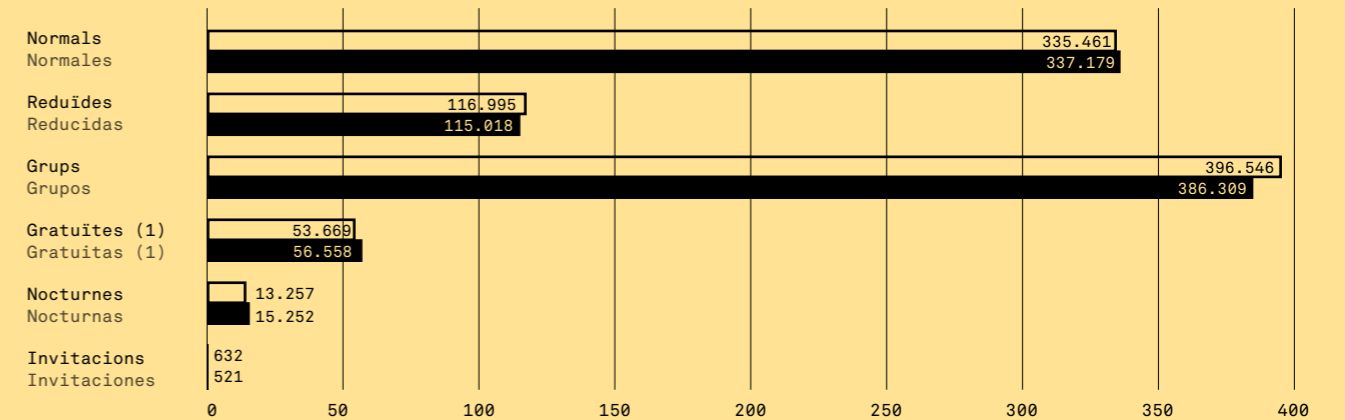
2011
2012

Nombre de visitants (en milers).
Tipus d'entrades 2011-2012

Número de visitantes (en miles).
Tipos de entradas 2011-2012

2011
2012

(1) Menors de 9 anys, guies i responsables de grups
(1) Menores de 9 años, guías y responsables de grupos

26

DALÍ · JOIES

1

1, 2. Joies *El cor de bresca de mel* i *Llavis de robí*

2

1, 2. Joies *El corazón del panal de miel* y *Labios de rubí*

El nombre de visitants comptabilitzat en aquest espai museístic durant el 2012 va ser de 305.436 persones. Cal destacar que la majoria de les visites (concretament 207.200) van ser individuals, tot i que, alhora, van augmentar de manera significativa els visitants de grups, amb un increment del 13%. Un 33,1% dels visitants del Teatre-Museu Dalí va gaudir també d'aquest espai. Els ingressos obtinguts per la venda d'entrades a la sala Dalí-Joies, excloses les realitzades en concepte d'entrada conjunta Teatre-Museu Dalí/Dalí-Joies, van sumar un total de 16.562 euros.

El número de visitantes contabilizado en este espacio museístico durante el 2012 se situó en 305 436 personas. Cabe destacar que la mayor parte de las visitas (concretamente, 207 200) fueron individuales, aunque, al mismo tiempo, aumentaron significativamente los visitantes de grupos, con un incremento del 13%. Un 33,1% de los visitantes del Teatro-Museo Dalí también disfrutó de este espacio. Los ingresos obtenidos por venta de entradas a la sala Dalí-Joies, excluidas las ventas realizadas en concepto de entrada conjunta Teatro-Museo Dalí/Dalí-Joies, sumaron un total de 16 562 euros.

VISITANTS

VISITANTES

27

Nombre de visitants (en milers).
Evolució mensual 2011-2012Número de visitantes (en miles).
Evolución mensual 2011-20122011 □
2012 ■

Month	2011 (thousands)	2012 (thousands)
GEN ENE	6.906	6.785
FEB FEB	6.564	6.898
MAR MAR	11.145	10.112
ABR ABR	19.851	22.965
MAI MAY	18.306	22.589
JUN JUN	29.731	32.296

Month	2011 (thousands)	2012 (thousands)
JUL JUL	51.984	54.253
AGO AGO	60.994	64.989
SET SEP	38.196	43.238
OCT OCT	20.562	21.256
NOV NOV	7.749	11.147
DES DIC	9.061	8.908

Nombre de visitants (en milers).
Tipus d'entrades 2011-2012Número de visitantes (en miles).
Tipos de entradas 2011-20122011 □
2012 ■

Category	2011 (thousands)	2012 (thousands)
Normals	1.186	867
Reduïdes	634	405
Grups	83.348	94.435
Normals (1)	192.033	205.928
Gratuïtes (2)	3.824	3.795
Invitacions	24	6

(1) Entrades conjuntes Teatre-Museu i Dalí-Joies
(1) Entradas conjuntas Teatro-Museo y Dalí-Joies(2) Menors de 9 anys, guies i responsables de grups
(2) Menores de 9 años, guías y responsables de grupos

CASA-MUSEU CASTELL GALA DALÍ

CASA-MUSEO CASTILLO GALA DALÍ

1. Elefant del jardí de Púbol
2. Escultura de guerrer a l'eixida
3. Piscina de Púbol

1. Elefante del jardín de Púbol
2. Escultura de guerrero en la terraza
3. Piscina de Púbol

Del 15 de març al 31 de desembre del 2012, sumant-hi alguns dies puntuals del període de tancament, el recinte museístic de Púbol va rebre 132.410 persones. En els períodes de gener-juny i octubre-desembre es van enregistrar 55.189 visites, i de juliol a setembre (temporada alta), 77.221. Observant el gràfic de tipus d'entrades de la pàgina següent es dedueix, a més, que un 39% del públic va correspondre a visitants individuals, i un 54%, a grups. Al llarg de l'exercici, la Fundació va obtenir 776.257,4 euros en concepte d'entrades.

Durante el período de apertura, que se prolongó del 15 de marzo al 31 de diciembre de 2012, además de algunos días puntuales del período de cierre, el recinto museístico de Púbol recibió la visita de 132 410 personas. En los períodos de enero-junio y octubre-diciembre se registraron 55 189 visitas, y de julio a septiembre (temporada alta), 77 221. Observando el gráfico de tipos de entradas de la página siguiente se deduce, además, que un 39% del público correspondió a visitantes individuales, y un 54% a grupos. A lo largo del ejercicio, la Fundación obtuvo unos ingresos de 776 257,4 euros en concepto de entradas.

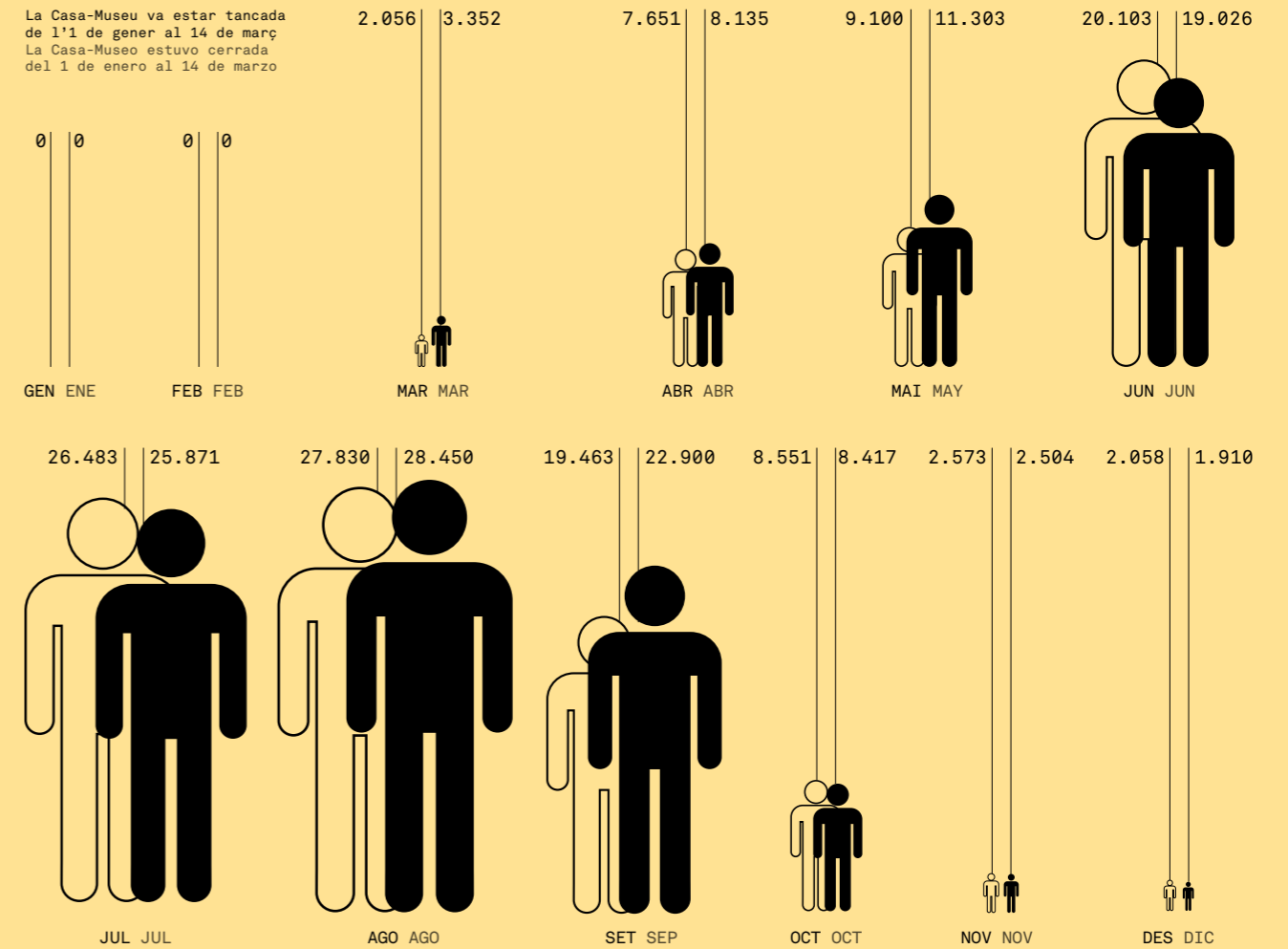
VISITANTS

VISITANTES

Nombre de visitants (en milers).
Evolució mensual 2011-2012

Número de visitantes (en miles).
Evolución mensual 2011-2012

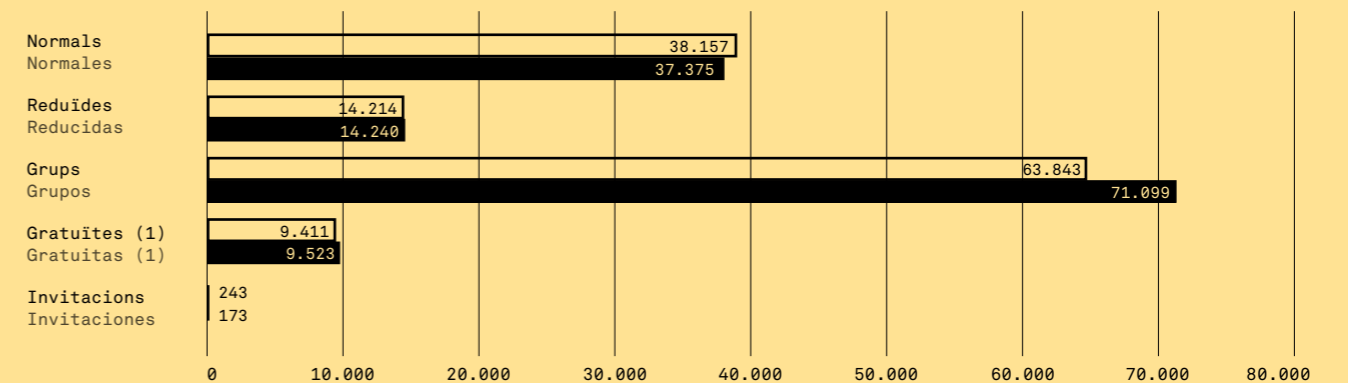
2011 □
2012 ■

Nombre de visitants (en milers).
Tipus d'entrades 2011-2012

Número de visitantes (en miles).
Tipos de entradas 2011-2012

2011 □
2012 ■

(1) Menors de 9 anys, guies i responsables de grups
(1) Menores de 9 años, guías y responsables de grupos

CASA-MUSEU SALVADOR DALÍ

CASA-MUSEO SALVADOR DALÍ

1. Sala dels Ocells a Portlligat
 2. Olivar
 3. Pati de les Tasses

1. Sala de los Pájaros en Portlligat
 2. Olivar
 3. Patio de las Tazas

La Casa-Museu Salvador Dalí de Portlligat (Cadaqués), que tanca del 9 de gener al 10 de febrer, va acollir un total de 109.082 visitants durant el 2012, és a dir, una mitjana de 361 per dia (GRÀFIC PÀGINA 23). En els gràfics de la pàgina següent es pot apreciar l'evolució mensual del nombre de visitants, així com els diferents tipus d'entrades venudes. Durant els períodes de febrer-juny i octubre-desembre es van rebre 59.960 visitants, i de juliol a setembre, 49.122. Cal remarcar que de l'11 de febrer al 14 de març van visitar aquest espai 4.425 persones. L'obertura de la Casa-Museu Salvador Dalí de Portlligat va aportar a la Fundació un total de 1.018.304 euros en concepte de venda d'entrades.

La Casa-Museo Salvador Dalí de Portlligat (Cadaqués), que cierra del 9 de enero al 10 de febrero, recibió un total de 109082 visitas durante el 2012, es decir, una media de 361 por día (GRÁFICO PÁGINA 23). En los gráficos de la página siguiente se puede apreciar la evolución mensual del número de visitantes así como los diferentes tipos de entradas vendidas. En los periodos febrero-junio y octubre-diciembre se recibieron 59960 visitantes, y de julio a septiembre, 49122. Cabe destacar que del 11 de febrero al 14 de marzo visitaron este espacio 4425 personas. La apertura de la Casa-Museo Salvador Dalí de Portlligat aportó a la Fundación un total de 1018304 euros en concepto de venta de entradas.

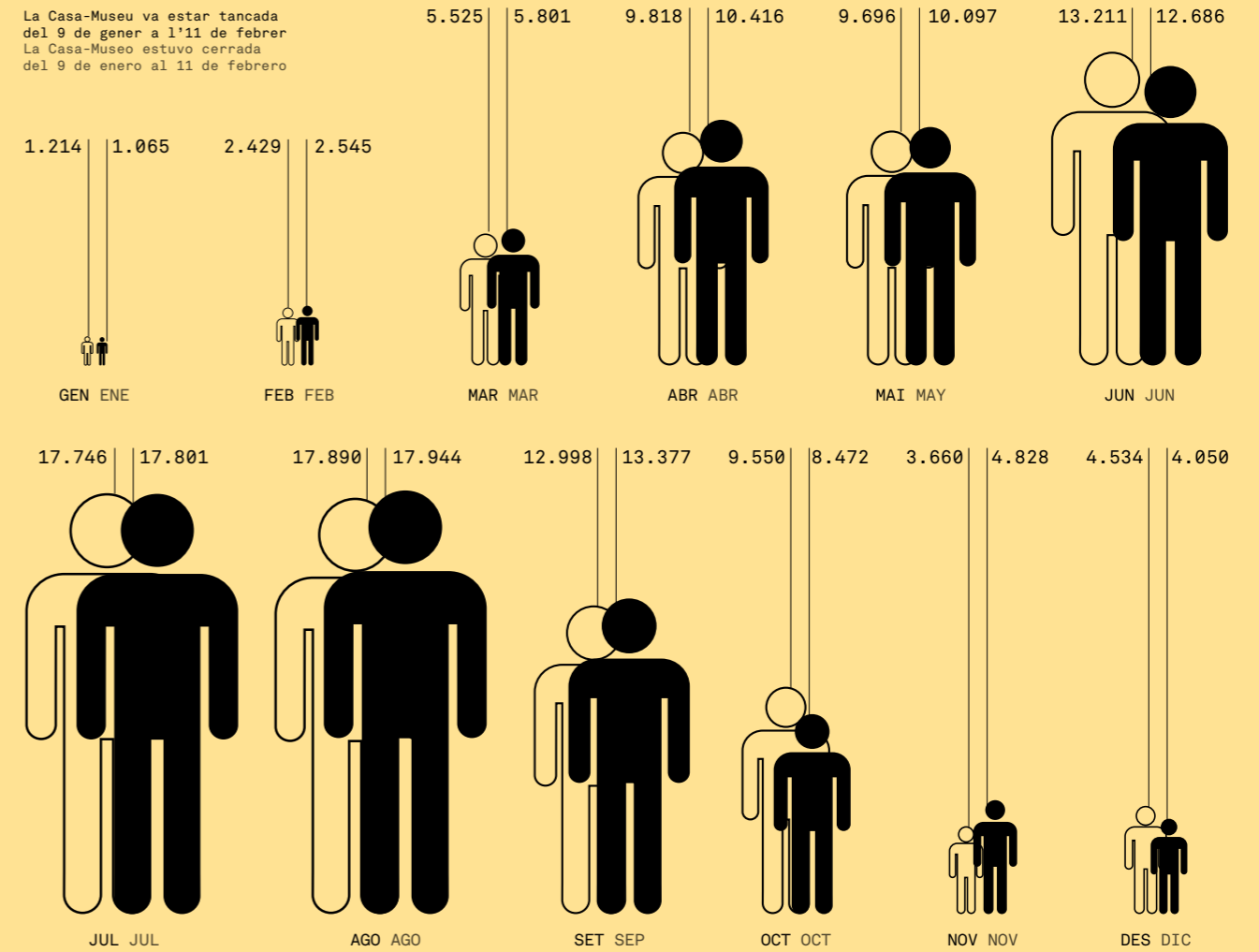
VISITANTS

VISITANTES

Nombre de visitants (en milers).
 Evolució mensual 2011-2012

Número de visitantes (en miles).
 Evolución mensual 2011-2012

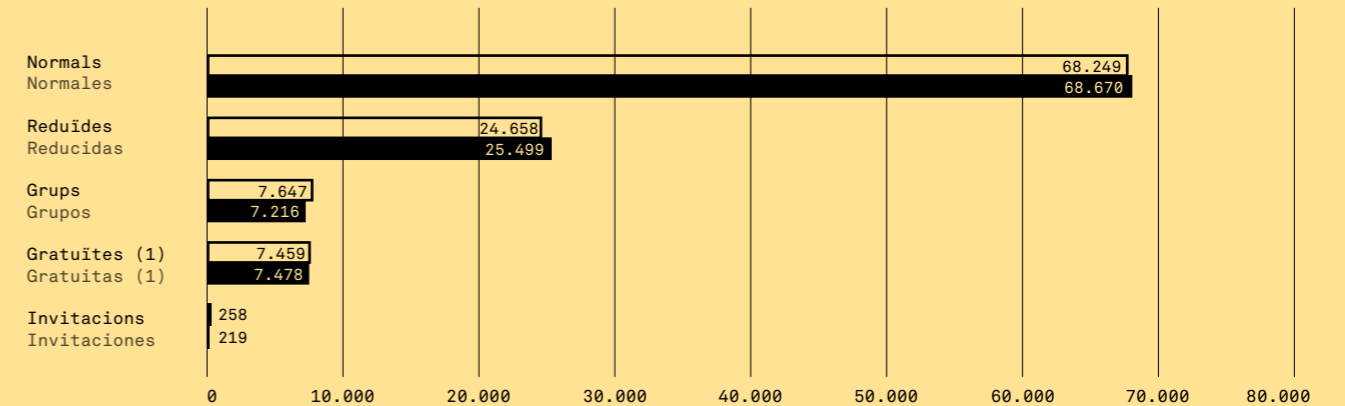
2011 □
 2012 ■

Nombre de visitants (en milers).
 Tipus d'entrades 2011-2012

Número de visitantes (en miles).
 Tipos de entradas 2011-2012

2011 □
 2012 ■

(1) Menors de 9 anys, guies i responsables de grups
 (1) Menores de 9 años, guías y responsables de grupos

ADQUISICIONS

Gràcies a una política d'adquisicions constant, la Fundació augmenta i enriqueix el seu fons any rere any. Les compres contínues de la institució l'han convertit en un referent clar a escala mundial pel que fa al material relacionat amb la vida i l'obra de Salvador Dalí.

El procés d'adquisició d'obres i documents comença per una valoració de l'objecte i de la seva relació amb el fons de l'entitat. Les adquisicions es porten a terme amb els recursos privats generats per les activitats de la mateixa Fundació, i normalment es produeixen a partir d'una negociació amb col·leccionistes privats o bé arran de la participació en subhastes. Les compres no es limiten únicament a obres pictòriques, sinó que també inclouen documents que complementen el fons i el llegat del Centre d'Estudis Dalinians.

Documentació

El material documental comprat al llarg del 2012 el formen cinquanta revistes d'època, a les quals cal sumar-hi la incorporació a la base de dades d'unes setanta revistes pertanyents al llegat Dalí i l'adquisició d'un centenar de llibres per a la biblioteca de la Fundació (setanta adquisicions i vint donacions).

Obra gràfica

Biblia Sacra, 1967

105 il·lustracions en guaix, aquarel·la i llapis reproduïdes en fotolitografies òfset

Es tracta d'un exemplar «CXCIV / CXCIX» dels anomenats *MAGNI LUXUS*. Els cinc volums de la *Biblia Sacra* il·lustrada per Salvador Dalí reproduïen diversos textos de l'Antic Testament de la Vulgata Sixtoclementina. Aquesta Vulgata prové de la versió de l'any 1598, autoritzada com a oficial pel papa Climent VIII i utilitzada com a tal fins al segle xx. L'exemplar adquirit forma part d'un conjunt de gran luxe publicat el 1967 per l'editorial Rizzoli de Milà. Els cinc volums es presenten amb una encuadernació de pell excepcional i amb els cinc nervis del teixell del lomo adornats amb daurat i policromia.

Four Dreams of Paradise, 1973

4 litografies

L'any 1973, el diari anglès *The Observer* va encarregar a Dalí una sèrie de quatre litografies amb el títol *Dreams of Paradise*. Les litografies es van fer a partir d'un guaix original de l'artista i es van publicar en format d'edició popular, limitada a mil exemplars, per als lectors del diari.

1. *Biblia Sacra*
2. *Four Dreams of Paradise*

ADQUISICIONES

La política constante de adquisiciones de la Fundación tiene como objetivo aumentar y enriquecer su fondo año tras año. De esta manera, la entidad se ha convertido en un claro referente a escala mundial en lo que se refiere al material relacionado con la vida y la obra del artista.

El proceso de adquisición de obras y de documentos comienza por una valoración del objeto y de su relación con el fondo de la entidad. Las adquisiciones se llevan a cabo con los recursos privados generados por las actividades de la propia Fundación, y normalmente se producen a partir de una negociación con coleccionistas privados o bien mediante la participación en subastas. Las compras no se limitan únicamente a obras pictóricas, sino que también incluyen documentos que complementan el fondo y el legado del Centro de Estudios Dalinianos.

Documentación

El material documental adquirido a lo largo del 2012 lo integran cincuenta revistas de época, a las que hay que sumar la incorporación a la base de datos de unas setenta revistas pertenecientes al legado Dalí y la adquisición de un centenar de libros para la biblioteca de la Fundación (setenta compras y veinte donaciones).

Obra gráfica

Biblia Sacra, 1967

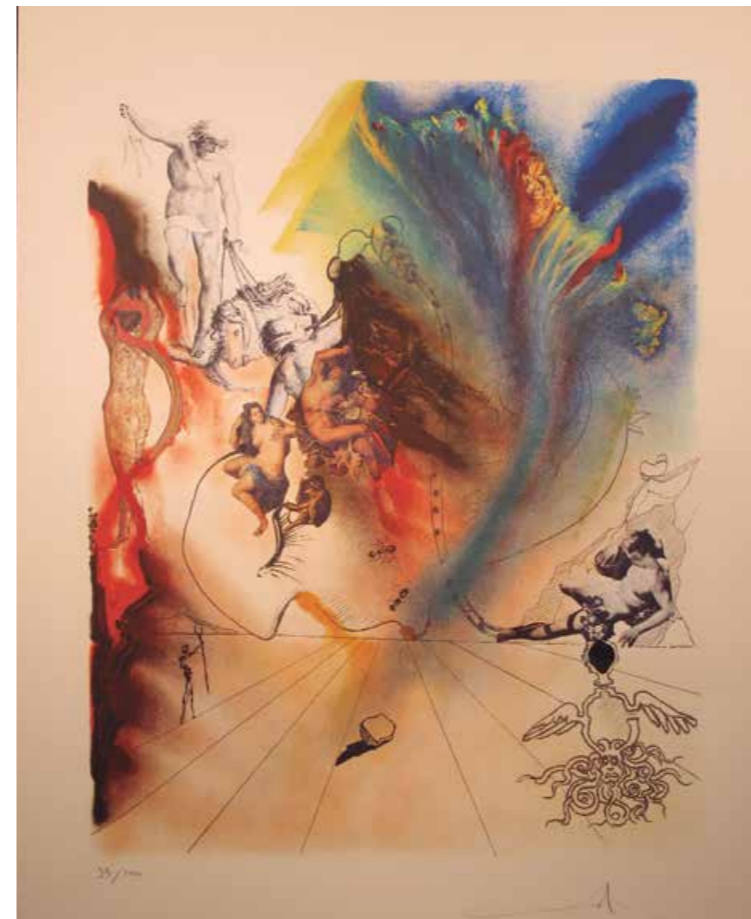
105 ilustraciones en gouache, acuarela y lápiz reproducidas en fotolitografías ófset

Se trata de un ejemplar «CXCIV / CXCIX» de los llamados *MAGNI LUXUS*. Los cinco volúmenes de la *Biblia Sacra* ilustrada por Salvador Dalí reproducen diversos textos del Antiguo Testamento de la Vulgata Sixto-Clementina. Esta Vulgata procede de la versión del año 1598, autorizada como oficial por el papa Clemente VIII y utilizada como tal hasta el siglo xx. El ejemplar adquirido forma parte de un conjunto de gran lujo publicado por la editorial Rizzoli de Milán en 1967. Los cinco volúmenes se presentan con una excepcional encuadernación de piel y con los cinco nervios del tejuelo del lomo adornados con dorado y policromía.

Four Dreams of Paradise, 1973

4 litografías

En 1973, el diario inglés *The Observer* encargó a Dalí una serie de cuatro litografías con el título *Dreams of Paradise*. Las piezas se realizaron a partir de un gouache original del artista y se publicaron en formato de edición popular, limitada a mil ejemplares, para los lectores del diario.

1. *Biblia Sacra*
2. *Four Dreams of Paradise*

Le Château d'Otrante
Le Château d'Otrante

Alice's Adventures in Wonderland, 1969

12 gravats en color. Edició limitada. Núm. 501 de 2.500 exemplars
L'any 1969, Dalí va fer una sèrie de dotze gravats inspirats en la famosa història del llibre *Alicia al país de les meravelles* (1865), de Lewis Carroll. La sèrie adquirida per la Fundació pertany a l'edició popular publicada el 1969 a Nova York per Maecenas Press i Random House. És la número 501 de 2.500 i està impresa sobre paper Mandeure.

Le Château d'Otrante, 1964

12 gravats. Edició limitada. Núm. 130 de 180 exemplars
L'any 1964, la casa editorial Club Français du Livre publicava l'obra *Le Château d'Otrante*, d'Horace Walpole, escrita el 1764 i considerada la primera novel·la gòtica. Era il·lustrada amb dotze gravats de Salvador Dalí. La sèrie adquirida és la número 130 de 180 i pertany al grup de gravats d'aquesta edició limitada fets sobre paper Arches.

Fotografia

El 2012 es van adquirir vuitanta-vuit imatges relacionades amb el ball de Beistegui celebrat a Venècia l'any 1951. Les imatges originals són negatius d'època que es van passar a format digital expressament per a aquesta compra; pertanyents a l'agència italiana Bianconero, descriuen el ball de disfresses organitzat pel col·leccionista d'art Carlos de Beistegui. La festa va tenir lloc al palau que acabava de comprar, situat al Gran Canal de Venècia, on els convidats van assistir disfressats amb vestits del segle XVIII.

Alice's Adventures in Wonderland, 1969

12 grabados en color. Edición limitada. Núm. 501 de 2500 ejemplares

En 1969, Dalí realizó una serie de doce grabados inspirados en la famosa historia del libro *Alicia en el país de las maravillas* (1865), de Lewis Carroll. La serie adquirida por la Fundación pertenece a la edición popular publicada en 1969 en Nueva York por Maecenas Press y Random House. Es la número 501 de 2500 y está impresa en papel Mandeure.

Le Château d'Otrante, 1964

12 grabados. Edición limitada. Núm. 130 de 180 ejemplares

En 1964, la casa editorial Club Français du Livre publicaba la obra *Le Château d'Otrante*, de Horace Walpole, escrita en 1764 y considerada la primera novela gòtica. Estaba ilustrada con doce grabados de Salvador Dalí. La serie adquirida es la número 130 de 180 y pertenece al grupo de grabados de esta edición limitada realizados en papel Arches.

Fotografia

En el año 2012 se adquirieron ochenta y ocho fotografías relacionadas con el baile de Beistegui celebrado en Venecia en 1951. Las imágenes originales son negativos de época que se pasaron a formato digital expresamente para esta compra; pertenecientes a la agencia italiana Bianconero, describen el famoso baile de disfraces organizado por el coleccionista de arte Carlos de Beistegui. La fiesta tuvo lugar en el palacio que este acababa de comprar, situado en el Gran Canal de Venecia, donde los invitados asistieron disfrazados con trajes del siglo XVIII.

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

DIVULGAR

EXPOSICIONS TEMPORALS ALS MUSEUS DALÍ

ALIYAH

Tercer pis del Teatre-Museu Dalí, Figueres
Setembre 2011 - desembre 2012

Les sales del tercer pis del Teatre-Museu es destinen a exhibir, de manera rotatòria i seguint normes de conservació, obra gràfica de Salvador Dalí; d'aquesta manera, es donen a conèixer els fons d'obra seriada propietat de la Fundació. Des del 26 de setembre del 2011 i fins a finals del 2012 s'hi va poder veure *Aliyah* ('retorn dels jueus'), una sèrie de vint-i-cinc il·lustracions fotolitogràfiques que es basen principalment en textos de l'Antic Testament o en moments clau de la història d'Israel per explicar la tornada dels jueus a la terra promesa.

La sèrie és fruit de l'encàrrec que els editors Shorewood Publishers de Nova York van fer a Dalí el 1968, vint anys després de la creació de l'Estat d'Israel.

DEPART. «HOMENATGE AL NOTICIARI FOX»

Loggies del Teatre-Museu Dalí, Figueres
10 juliol - 10 novembre 2012

Arran del préstec temporal de l'oli *Depart. «Homenatge al Noticiari Fox»*, del 1926, la Fundació Dalí va organitzar una mostra que es va prolongar durant quatre mesos. Amb aquest motiu, es va redissenyar una sala de les Loggies del Teatre-Museu Dalí per convertir-la en un espai d'exposició temporal on el quadre es va poder veure juntament amb altres obres de la mateixa Fundació: l'oli *Venus i mariner* i cinc dibuixos de la mateixa temàtica. L'avinentsa es va aprofitar per ensenyar una part del fons del CED i per fer recerca sobre els anys vint en relació amb Dalí. *Depart. «Homenatge al Noticiari Fox»* forma part de la retrospectiva que té lloc al Centre Pompidou de París; el propietari de l'obra la va prestar a la Fundació com a pas previ a l'exposició francesa. La instal·lació va ser dissenyada per Pep Canaleta i el grafisme va anar a càrrec d'Alex Gifreu.

1. L'exposició *Aliyah*, al tercer pis del Teatre-Museu
2. Exposició del préstec temporal de *Depart*

EXPOSICIONES TEMPORALES EN LOS MUSEOS DALÍ

ALIYAH

Tercer piso del Teatro-Museo Dalí, Figueres
Septiembre 2011 - diciembre 2012

Las salas del tercer piso del Teatro-Museo se destinan a exhibir, de manera rotatoria y siguiendo normas de conservación, obra gráfica de Salvador Dalí; de esta manera se dan a conocer los fondos de obra seriada propiedad de la Fundación. Desde el 26 de septiembre del 2011 y hasta finales del 2012 se pudo ver *Aliyah* ('retorno de los judíos'), una serie de veinticinco ilustraciones fotolitográficas basadas principalmente en textos del Antiguo Testamento o en momentos clave de la historia de Israel que tiene por objeto explicar el retorno de los judíos a la tierra prometida.

La serie es fruto de un encargo que los editores Shorewood Publishers de Nueva York le hicieron a Dalí en 1968, veinte años después de la creación del Estado de Israel.

DEPART. «HOMENAJE AL NOTICIARIO FOX»

Loggias del Teatro-Museo Dalí, Figueres
10 de julio - 10 de noviembre 2012

A raíz del préstamo temporal del óleo *Depart. «Homenaje al Noticiario Fox»*, de 1926, la Fundación Dalí organizó una muestra que se prolongó durante cuatro meses. Con este motivo, se diseñó una sala de las Loggias del Teatro-Museo Dalí para convertirla en un espacio de exposición temporal donde el cuadro se pudo ver junto con otras obras de la Fundación: el óleo *Venus y marinero* y cinco dibujos de la misma temática. La ocasión se aprovechó para enseñar una parte del fondo del CED y para investigar sobre los años veinte en relación con Dalí. *Depart. «Homenaje al Noticiario Fox»* forma parte de la retrospectiva que se celebra en el Centre Pompidou de París; el propietario de la obra la prestó a la Fundación como paso previo a la exposición francesa. La instalación fue diseñada por Pep Canaleta y el grafismo estuvo a cargo de Alex Gifreu.

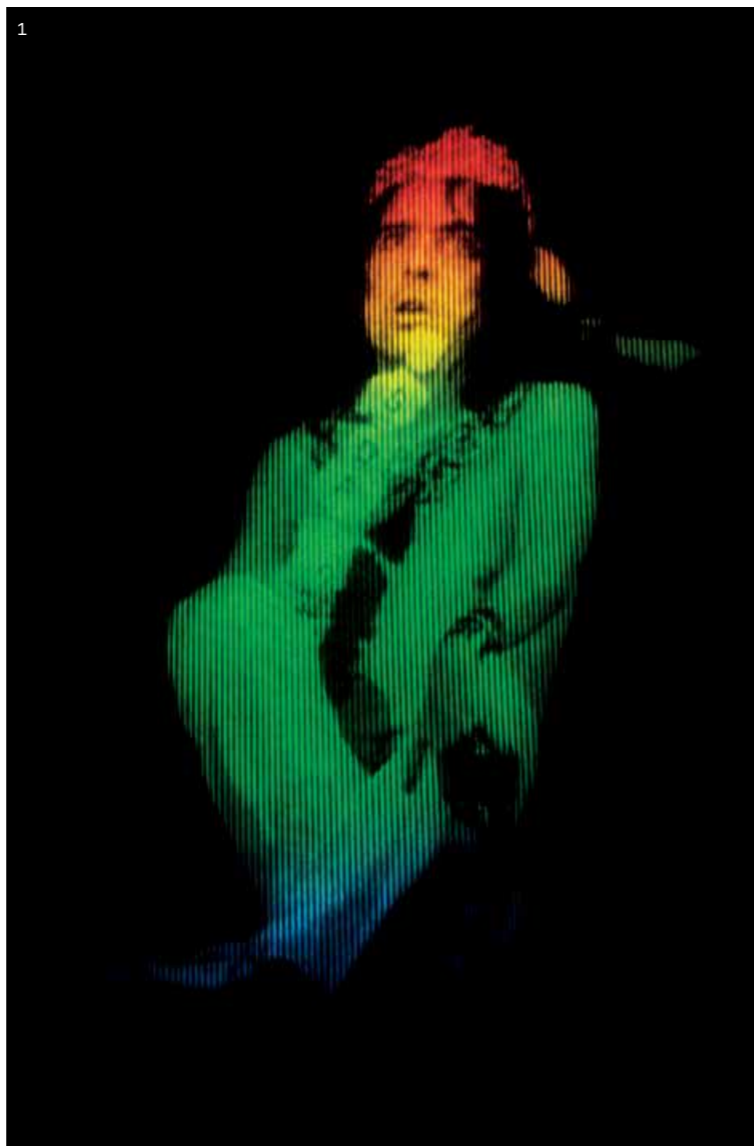

1. L'exposició *Aliyah*, al tercer pis del Teatre-Museu
2. Exposició del préstec temporal de *Depart*

3DALÍ – DALÍ I L'HOLOGRAFIA: REALITAT VIRTUAL I IL·LUSIÓ DE REALITAT

Castell Gala Dalí, Púbol
Març - novembre 2012
2 cronohologrames i 1 film

L'objectiu d'incloure un espai expositiu al mateix Castell és oferir al visitant la possibilitat de descobrir aspectes poc coneguts de la personalitat i l'obra de Salvador Dalí. A més, les exposicions temporals de Púbol representen per al CED l'oportunitat de mostrar el treball de recerca que constantment s'hi desenvolupa. L'exposició del 2012, inaugurada al març, mes en què, com cada any, el Castell Gala Dalí de Púbol torna a obrir les portes al públic, es va dedicar a Dalí i l'holografia. La idea s'explicava a través de dues peces que exemplificaven la intensa tasca de recerca que Dalí duia a terme a l'hora de relacionar l'àmbit artístic amb el tecnològic i el científic: els cronohologrames *El cervell d'Alice Cooper* (1973) i *Dalí pintant Gala* (1973-1974). L'espai expositiu es va complementar amb la projecció d'una cinta de vuit minuts de durada en la qual s'il·lustrava el procés creatiu de *Dalí pintant Gala*. Aquesta pel·lícula en format súper-8, rodada per Franc Palaia, que va col·laborar com a ajudant en la filmació dels cronohologrames, es va poder veure en primícia a l'Estat espanyol, ja que havia estat adquirida per la Fundació Dalí l'any anterior. El muntatge de l'exposició va ser dissenyat per Pep Canaleta, de 3carme33, mentre que Alex Gifreu es va ocupar de la part gràfica. Com cada any, l'exposició temporal va donar lloc a l'edició d'un catàleg, amb textos de Montse Aguer, Selwyn Lissack i Alice Cooper, que es va publicar en català, castellà, francès, anglès i rus. El disseny de la publicació va anar a càrrec de Bis Dixit i va tenir el patrocini de "la Caixa".

1. Els cronohologrames *El cervell d'Alice Cooper* i *Dalí pintant Gala*

3DALÍ – DALÍ I L'HOLOGRAFIA: REALITAT VIRTUAL I IL·LUSIÓ DE REALITAT

Castillo Gala Dalí, Púbol
Marzo - noviembre 2012
2 cronohologrames y 1 film

El objetivo de incluir un espacio expositivo en el propio Castillo es ofrecer al visitante la posibilidad de descubrir aspectos poco conocidos de la personalidad y la obra de Salvador Dalí. Además, las exposiciones temporales de Púbol representan para el CED la oportunidad de mostrar el trabajo de investigación que constantemente lleva a cabo. La exposición del 2012, inaugurada en marzo –mes en el que, como cada año, el Castillo Gala Dalí vuelve a abrir las puertas al público–, se dedicó a Dalí y la holografía. La idea se explicaba a través de dos piezas que ejemplificaban la intensa labor de investigación que Dalí realizaba a la hora de relacionar el ámbito artístico con el tecnológico y el científico: los cronohologrames *El cerebro de Alice Cooper* (1973) y *Dalí pintando a Gala* (1973-1974). El espacio expositivo se complementó con la proyección de una cinta de ocho minutos de duración en la que se ilustra el proceso creativo de *Dalí pintando a Gala*. Esta película en formato súper-8, rodada por Franc Palaia, que colaboró como ayudante en la filmación de los cronohologrames, se pudo ver en primicia en el Estado español, ya que fue adquirida por la Fundación Dalí el año pasado. El montaje de la exposición fue diseñado por Pep Canaleta, de 3carme33, mientras que Alex Gifreu se ocupó de la parte gráfica. Como cada año, la exposición temporal dio lugar a la edición de un catálogo, con textos de Montse Aguer, Selwyn Lissack y Alice Cooper, que se publicó en catalán, castellano, francés, inglés y ruso. El diseño de la publicación estuvo a cargo de Bis Dixit y contó con el patrocinio de "la Caixa".

1. Los cronohologrames *El cerebro de Alice Cooper* y *Dalí pintando a Gala*

EXPOSICIONS TEMPORALS EN ALTRES SEUS

DALÍ. UN ARTISTA, UN GENIO

Complesso Monumentale del Vittoriano, Roma
9 març - 1 juliol 2012

Aquesta exposició retrospectiva va néixer de la col·laboració entre la Fundació Dalí i l'entitat italiana Comunicare Organizzando, responsable de la gestió de les exposicions temporals que se celebren al Complesso del Vittoriano de Roma.

Amb el préstec de cent tres olis, aquarel·les i dibuixos, així com també d'un centenar de fotografies, revistes, catàlegs, pòsters i altres documents de la Fundació, la mostra ofería un recorregut extens, tant artístic com cronològic, per la vida i l'obra de Salvador Dalí. En cadascuna de les tres grans seccions en les quals es va dividir l'exposició es presentava, tractava i redescobria el Mestre des de diferents angles: el primer tram explicava la influència que els grans artistes del barroc i el Renaixement italians van exercir en l'obra de Dalí; en el segon àmbit s'exhibien obres com ara *Impressions d'Àfrica*, *El piano surrealista*, *Ángelus arquitectónico de Millet*, *Autoretrat tou amb bacó fregit* o *L'espectre del sex-appeal*; la tercera i última secció, finalment, presentava en primícia, ja que el tema no s'havia treballat mai abans

amb tanta profunditat, l'empremta que Itàlia va deixar en Dalí arran de les diverses estades que aquest hi va fer al llarg de la seva vida. La visió del Dalí artista i persona es complementava amb fotografies de Philippe Halsman i amb diferents vídeos que permetien escoltar la veu del pintor, veure'l i fins i tot contemplar algunes de les seves *performances*. L'exposició *Dalí. Un artista, un genio* va ser comissariada per Montse Aguer, directora del CED, i per Lea Mattarella, profesora d'Història de l'Art Contemporani de l'Accademia di Belle Arte di Napoli; la coordinació va anar a càrrec d'Alessandro Nicosia, responsable de l'empresa Comunicare Organizzando. Altres institucions que van prestar obres van ser el Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, MNCARS (Madrid), el Museum Boijmans Van Beuningen (Rotterdam), la Fundación Thyssen-Bornemisza (Madrid), el Haggerty Museum of Art (Milwaukee) i Walt Disney Animation Studios (Los Angeles). L'exposició va rebre 225.000 visitants.

1

1, 2. Muntatge de l'exposició de Roma

EXPOSICIONES TEMPORALES EN OTRAS SEDES

DALÍ. UN ARTISTA, UN GENIO

Complesso Monumentale del Vittoriano, Roma
9 marzo - 1 julio 2012

Esta exposición retrospectiva nació de la colaboración entre la Fundación Dalí y la entidad italiana Comunicare Organizzando, responsable de la gestión de las exposiciones temporales que se celebran en el Complesso del Vittoriano de Roma.

Con el préstamo de ciento tres óleos, acuarelas y dibujos, así como de un centenar de fotografías, revistas, catálogos, pósters y otros documentos de la Fundación, la muestra ofrecía un extenso recorrido, tanto artístico como cronológico, por la vida y la obra de Salvador Dalí. En cada una de las tres grandes secciones en las que se dividió la exposición se presentaba, trataba y redescubría al Maestro desde diferentes ángulos: el primer tramo explicaba la influencia que los grandes artistas del barroco y el Renacimiento italianos ejercieron en la obra de Dalí; en el segundo ámbito se exhibían obras como *Impresiones de África*, *El piano surrealista*, *Ángelus arquitectónico de Millet*, *Autoretrato blando con beicon frito* o *El espectro del sex-appeal*; la tercera y última sección, finalmente, presentaba en primicia, ya que el tema

no se había trabajado nunca antes con tanta profundidad, la huella que Italia dejó en Dalí a raíz de las diversas estancias del pintor en aquel país a lo largo de su vida. La visión del Dalí artista y persona se complementaba con fotografías de Philippe Halsman y con diferentes vídeos que permitían escuchar la voz del Maestro, verlo e incluso contemplar algunas de sus *performances*. La exposición *Dalí. Un artista, un genio* estuvo comisariada por Montse Aguer, directora del CED, y por Lea Mattarella, profesora de Historia del Arte Contemporáneo en la Accademia di Belle Arti di Napoli; la coordinación corrió a cargo de Alessandro Nicosia, responsable de la empresa Comunicare Organizzando. Otras instituciones que prestaron obras para esta muestra fueron el Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, MNCARS, (Madrid), el Museum Boijmans Van Beuningen (Rotterdam), la Fundación Thyssen-Bornemisza (Madrid), el Haggerty Museum of Art (Milwaukee) y Walt Disney Animation Studios (Los Ángeles). La exposición recibió 225 000 visitantes.

2

1, 2. Montaje de la exposición de Roma

DALÍ

Centre Georges Pompidou, París
21 novembre 2012 - 25 març 2013

Després de la gran retrospectiva que el Centre Pompidou va dedicar a Salvador Dalí els anys 1979-1980, la mateixa institució torna a retre homenatge, tres dècades més tard, a un dels artistes més complexos i prolífics del segle xx. La força de l'obra de Dalí, la seva vigència i la personalitat exuberant del Mestre fan que regularment tinguin lloc revisions com aquesta sobre la seva producció artística i la seva figura. L'exposició parisenca permet redescobrir grans obres que ja han esdevingut referents visuals, com ara *La persistència de la memòria*, popularment coneguda com *Els rellotges tous*, juntament amb préstecs de gran importància provinents de la Fundació Dalí, del Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía (Madrid), del Dalí Museum de Saint Petersburg (Florida) i de col·leccionistes privats. En total s'hi presenten més de dues-centes peces, entre pintures, escultures i dibuixos que es complementen amb fotografies i projeccions de films. Tot aquest material s'articula al voltant de set seccions que permeten reconstruir la figura de Dalí: «L'ultralocal i l'universal», «De la Residencia de Estudiantes a les portes del surrealisme», «El surrealisme i el mètode paranoicocrític», «Mite i història», «Teatralitat», «Mística i teoria» i «Autoreferència i grans màquines». A través d'aquestes àrees s'explica així mateix la relació de Dalí amb el *happening*, la recerca que duia a terme a l'hora d'establir un diàleg entre art i ciència i l'obsessió per resumir el seu sistema interpretatiu amb el mètode paranoicocrític. És possible, però, que el tret més destacable de la figura de Dalí, el que ha acabat marcant-la, fos l'afany de l'artista per «dalinitzar» tot allò que l'envoltava. Com a aspecte remarcable del muntatge, cal dir que s'entra a l'exposició per un ou, símbol de l'origen, i que se'n surt per un cervell, en una referència clara al pensament dalinià.

Amb motiu de la mostra de París, des del CED es va treballar en la transcripció i l'edició d'un conjunt de manuscrits de Dalí, la majoria inèdits, que formen part d'un important annex del catàleg. A més, s'hi va col·laborar amb el préstec d'imatges fotogràfiques i amb la correcció de les fitxes tècniques de les obres i les fotografies que acompanyen les publicacions monogràfiques de *Les Cahiers du MNAM*. En l'àmbit audiovisual, es van cedir fotografies i es va col·laborar en la investigació de l'Institut National de l'Audiovisuel (INA) ajudant a localitzar imatges d'arxiu per al documental *Salvador Dalí, génie tragi-comique*, que es projecta durant l'exposició. La Fundació també ha col·laborat en l'elaboració d'una videografia que permet recrear les múltiples cares de l'artista, encara avui vigents en l'imaginari col·lectiu. El documental és una coproducció de l'INA, el Centre Pompidou i AVR O, amb la participació de France 5 i de la mateixa Fundació Dalí. La gran retrospectiva de París té Jean-Hubert Martin com a comissari en cap, amb Montse Aguer, Jean-Michel Bouhours i Thierry Dufrêne com a cocomissaris.

1

2

1. Instal·lació espectacular de la retrospectiva al Centre Pompidou
2. Els comissaris de l'exposició de París

DALÍ

Centre Georges Pompidou, París
21 noviembre 2012 - 25 marzo 2013

Después de la gran retrospectiva que el Centre Pompidou dedicó a Salvador Dalí en los años 1979-1980, la misma institución vuelve a rendir homenaje, tres décadas más tarde, a uno de los artistas más complejos y prolíficos del siglo xx. La fuerza de la obra de Dalí, su vigencia y la personalidad exuberante del Maestro hacen que regularmente tengan lugar revisiones como esta sobre su producción artística y su figura. La exposición parisenca permite redescubrir grandes obras que ya se han convertido en referentes visuales, como *La persistencia de la memoria*, popularmente conocida como *Los relojes blandos*, junto con préstamos de gran importancia provenientes de la Fundación Dalí, del Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía (Madrid), del Dalí Museum de Saint Petersburg (Florida) y de coleccionistas privados. En total se presentan más de doscientas piezas, entre pinturas, esculturas y dibujos, que se complementan con fotografías y proyecciones de películas. Todo este material se articula en torno a siete secciones que permiten reconstruir la figura de Dalí: «Lo ultralocal y lo universal», «De la Residencia de Estudiantes a las puertas del surrealismo», «El surrealismo y el método paranoico-crítico», «Mito e historia», «Teatralidad», «Mística y teoría» y «Autorreferencia y grandes máquinas». A través de estas áreas se explica también la relación de Dalí con el *happening*, la investigación que llevaba a cabo a la hora de establecer un diálogo entre arte y ciencia y la obsesión por resumir su sistema interpretativo con el método paranoico-crítico. Es posible, sin embargo, que el rasgo más destacable de la figura de Dalí, el que acabó marcándola, fuera el afán del artista por «dalinizar» todo lo que le rodeaba. Como aspecto destacable del montaje, cabe decir que se entra a la exposición por un huevo, símbolo del origen, y se sale por un cerebro, en una clara referencia al pensamiento daliniano.

Con motivo de la muestra de París, desde el CED se trabajó en la transcripción y la edición de un conjunto de manuscritos de Dalí, la mayoría inèdits, que forman parte de un importante anexo del catálogo. Además, se colaboró con el préstamo de imágenes fotográficas y con la corrección de las fichas técnicas de las obras y las fotografías que acompañan las publicaciones monográficas de *Les Cahiers du MNAM*. En el ámbito audiovisual, se cedieron fotografías y se colaboró en la investigación del Institut National de l'Audiovisuel (INA) ayudando a localizar imágenes de archivo para el documental *Salvador Dalí, génie tragi-comique*, que se proyecta durante la exposición. La Fundación también ha colaborado en la elaboración de una videografía que permite recrear las múltiples caras del artista, vigentes aún hoy en el imaginario colectivo. El documental es una coproducción del INA, el Centre Pompidou y AVR O, con la participación de France 5 y de la propia Fundació Dalí. La gran retrospectiva de París tiene a Jean-Hubert Martin como comisario en jefe, con Montse Aguer, Jean-Michel Bouhours y Thierry Dufrêne como comisarios.

1. Espectacular instalación de la retrospectiva en el Centre Pompidou
2. Los comisarios de la exposición de París

PRÉSTECES D'OBRA

D'acord amb els seus objectius fundacionals, la institució vol contribuir a promoure i difondre l'obra i la vida de Salvador Dalí. Durant l'any 2012, així doncs, en col·laboració amb institucions culturals prestigioses d'arreu del món, va prestar puntualment obres a tres exposicions organitzades per altres entitats.

Aquests préstecs es comenten breument a continuació:

ECONOMIA PICASSO

Museu Picasso, Barcelona
Maig - setembre 2012
Es va prestar 1 dibuix

Aquesta exposició s'inseria en una línia d'intervencions i col·laboracions amb artistes en actiu que resituen Picasso dins unes claus diferenciades per comprendre el seu llegat i, alhora, reubicar-lo en diferents àmbits creatius.

SELF-PORTRAITS

Louisiana Museum of Modern Art, Humlebæk, Dinamarca
Setembre 2012 - gener 2013
Es va prestar 1 pintura

La mostra se centrava en el desenvolupament i la diversitat d'autoretrats d'artistes des de l'inici del modernisme fins avui. L'autoretrat s'hi analitzava no només des del punt de vista estètic, sinó també en el pla psicològic i expressiu, amb un extens recorregut per diferents períodes que permetia resseguir l'evolució de l'art d'acord amb la plasmació de l'autoretrat.

ENCUENTROS CON LOS AÑOS 30

Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Madrid
Octubre 2012 - gener 2013
Es van prestar 2 postals, 6 fotografies i 2 llibres

El tema central d'aquesta exposició, centrada en els anys trenta del segle xx, era analitzar els camins que els artistes van traçar en les relacions interpersonals i internacionals com a motor de producció artística. La mostra presentava la importància d'aquesta dècada com a generadora d'unes idees i uns objectes que van transcendir les barreres entre disciplines, tècniques i nacions, fent referència als encontres entre artistes i al descobriment de noves geografies i nous mitjans.

PRÉSTAMOS DE OBRA

De acuerdo con sus objetivos fundacionales, la institución quiere contribuir a promover y difundir la obra y la vida de Salvador Dalí. Durante el año 2012, así pues, en colaboración con prestigiosas instituciones culturales de todo el mundo, prestó puntualmente obras a tres exposiciones organizadas por otras entidades.

Estos préstamos se comentan brevemente a continuación:

ECONOMIA PICASSO

Museu Picasso, Barcelona
Mayo - septiembre 2012
Se prestó 1 dibujo

Esta exposición se inscribía en una línea de intervenciones y colaboraciones con artistas en activo que resitúan a Picasso dentro de unas claves diferenciadas para comprender su legado y, al mismo tiempo, reubicarlo en diferentes ámbitos creativos.

SELF-PORTRAITS

Louisiana Museum of Modern Art, Humlebæk, Dinamarca
Septiembre 2012 - enero 2013
Se prestó 1 pintura

La muestra se centraba en el desarrollo y la diversidad de autorretratos de artistas desde el inicio del modernismo hasta hoy. El autorretrato se analizaba no solo desde el punto de vista estético, sino también en el plano psicológico y expresivo, con un extenso recorrido por diferentes períodos que permitía seguir la evolución del arte de acuerdo con la plasmación del autorretrato.

ENCUENTROS CON LOS AÑOS 30

Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Madrid
Octubre 2012 - enero 2013
Se prestaron 2 postales, 6 fotografías y 2 libros

El tema principal de esta exposición, centrada en los años treinta del siglo xx, era analizar los caminos que trazaron los artistas en las relaciones interpersonales e internacionales como motor de producción artística. La muestra presentaba la importancia de esta década como generadora de ideas y objetos que trascendieron las barreras entre disciplinas, técnicas y naciones, haciendo referencia a los encuentros entre artistas y al descubrimiento de nuevas geografías y de nuevos medios.

DOCUMENTACIÓ, CATALOGACIÓ I RECERCA

Entre les moltes activitats que desenvolupa el CED cal subratllar la tasca d'investigar, inventariar, catalogar, conservar i divulgar el fons documental de la Fundació Dalí. Aquest fons està format tant pel llegat procedent directament de Salvador Dalí com per les adquisicions, que integren el corpus de la Fundació.

L'equip del Centre d'Estudis Dalinians

DOCUMENTACIÓN, CATALOGACIÓN E INVESTIGACIÓN

Durante el ejercicio 2012 se compraron revistas, folletos y documentos que han contribuido a enriquecer el fondo documental. Actualmente, los archivos de la Fundación Dalí albergan 7600 folletos, 5400 cartas, 9200 libros, 11 700 fotografías, 575 manuscritos, 1350 postales, 6000 revistas y 550 vídeos.

Los trabajos de investigación, documentación y catalogación que se continuaron llevando a cabo a lo largo del 2012 fueron los siguientes:

Bases de datos

- Proyecto de reunificación de todas las bases de datos documentales, manteniendo las herramientas de gestión actuales e incorporando una funcionalidad gracias a la cual se pueden realizar búsquedas integradas en todas las bases. Esta nueva aplicación permite agilizar el acceso a la consulta y obtener información sobre nuestro propio fondo mediante el cruce de datos, lo que acorta el tiempo de búsqueda.
- Ampliación permanente de la base de datos dedicada al fondo fotográfico, a la que se añade información relacionada con bibliografía, actualización de datos, reconocimiento de personajes, etc. El mantenimiento y el incremento de este fondo son básicos para llevar a cabo cualquier investigación y para describir correctamente las imágenes a fin de crear, así, los pies de foto correspondientes. A medida que llegan nuevas imágenes, se procede a colocarlas con un material de conservación adecuado. Este proceso de investigación y actualización se efectúa en todas las bases de datos.
- Mantenimiento y ampliación de la base de datos dedicada al material audiovisual del legado y de la Fundación. Aprovechando esta labor de catalogación, en el 2012 se inició una intensa investigación sobre el soporte audiovisual en el entorno daliniano: en concreto, se realizaron nuevas adquisiciones de DVD, se procedió a la conversión de vídeos VHS y Betamax a nuevos formatos y se contactó con filmotecas y mediatecas nacionales e internacionales. Esta inversión permite ofrecer un servicio más exhaustivo a los investigadores que quieren profundizar en el estudio de Dalí y del ámbito audiovisual. En este sentido, la propia Fundación ha hecho uso de este nuevo recurso para participar con más material e información en las exposiciones celebradas en Roma y París.

Durant l'exercici 2012 es van comprar revistes, fullets i documents que han contribuït a enriquir el fons documental. Actualment, els arxius de la Fundació Dalí abracen 7.600 fullets, 5.400 cartes, 9.200 llibres, 11.700 fotografies, 575 manuscrits, 1.350 postals, 6.000 revistes i 550 vídeos.

Els treballs de recerca, documentació i catalogació que es van continuar portant a terme al llarg del 2012 van ser els següents:

Bases de dades

- Projecte de reunificació de totes les bases de dades documentals, mantenint les eines de gestió actuals i incorporant-hi una funcionalitat gràcies a la qual es poden fer cerques integrades en totes les bases. Aquesta nova aplicació permet agilitar l'accés a la consulta i obtenir informació sobre el nostre propi fons mitjançant l'encreuament de dades, cosa que escurça el temps de recerca.

- Ampliació permanent de la base de dades dedicada al fons fotogràfic, a la qual s'afegeix informació relacionada amb bibliografia, actualització de dates, reconeixement de personatges, etc. El manteniment i l'increment d'aquest fons són bàsics per portar a terme qualsevol investigació i per descriure correctament les imatges a fi de crear, així, els peus de foto corresponents. A mesura que n'arriben de noves, es procedeix a col·locar-les amb un material de conservació adient. Aquest procés d'investigació i actualització es fa en relació amb totes les bases de dades.
- Manteniment i ampliació de la base de dades dedicada al material audiovisual del llegat i de la Fundació. Aprofitant aquesta tasca de catalogació, el 2012 es va iniciar una intensa investigació sobre el suport audiovisual en l'entorn dalinià: en concret, es van fer noves adquisicions de DVD, es va procedir a la conversió de vídeos VHS i Betamax a nous formats i es va contactar amb filmoteques i mediateques nacionals i internacionals. Aquesta inversió permet oferir un servei més exhaustiu als investigadors que volen aprofundir en la recerca de Dalí i de l'àmbit audiovisual. En aquest sentit, la mateixa Fundació ha fet ús d'aquest nou recurs per participar amb més material i informació en les exposicions celebrades a Roma i a París.

Entre las numerosas actividades que desarrolla el CED cabe subrayar las dedicadas a investigar, inventariar, catalogar, conservar y divulgar el fondo documental de la Fundación Dalí. Este fondo está integrado tanto por el legado procedente directamente de Salvador Dalí como por las adquisiciones, que integran el corpus de la Fundación.

El equipo del Centro de Estudios Dalinianos

1

1, 2. Documentació adquirida per ampliar els fons del CED

Prensa

- Subscripció trimestral als arxius digitals de Newspaperarchive per cercar i descarregar articles relacionats amb Salvador Dalí als Estats Units. S'han incorporat més de quatre mil registres a la base de dades.
- Seguiment i recull diari de la premsa local, estatal i internacional, amb una atenció especial per les notícies relacionades amb Salvador Dalí i la Fundació.
- Selecció de notícies per a l'elaboració trimestral d'un dossier de premsa destinat als patrons de la Fundació amb informació sobre subhastes, inauguracions d'exposicions, adquisicions o dades econòmiques relacionades amb Dalí i les activitats de la institució.

Investigació i catalogació

- Recerca, localització i establiment de contactes per al catàleg raonat digital de pintures de Salvador Dalí. Es continua treballant en aquest projecte, amb un èmfasi especial en el quart tram, que estudia els olis del període comprès entre els anys 1952 i 1964. En el marc d'aquest procés es consoliden atribucions d'obres i s'incorporen nous olis que fins ara no havien format part del circuit públic de pintures. Es tracta d'un treball constant de recerca minuciosa i d'utilització màxima dels fons.
- Investigació sobre la relació entre Dalí i Itàlia. Arran de l'exposició que va tenir lloc a Roma es va posar en marxa una recerca detallada sobre les estades, els projectes artístics, les exposicions i els contactes que Dalí va establir amb aquell país. Fruit d'aquesta recerca exhaustiva, es va elaborar una cronologia, aspecte fins ara poc treballat, que es va publicar en forma d'annex al catàleg de l'exposició.

- Catalogació i documentació de la correspondència rebuda per Salvador Dalí i per Gala. Una part del fons documental està formada per les cartes, els telegrams, les postals, etc. que tots dos van rebre al llarg de temps. Actualment es treballa sobretot en la indexació i el regest d'aquest material documental. Tenir-hi accés i manipular-lo ens ajuda a ampliar, intensificar i obrir noves vies de recerca tant de l'obra del Mestre com dels personatges de Gala i Salvador Dalí. Aquesta catalogació constant ens permet col·laborar en exposicions oferint-hi documents en préstec i ens proporciona una informació molt valuosa amb vista a projectes de recerca com el catàleg raonat.
- Ampliació contínua de la bibliografia publicada digitalment sobre Dalí i el fotògraf Philippe Halsman i iniciada amb motiu de l'exposició organitzada a Púbol el 2011. De manera gradual s'hi inclouen noves referències bibliogràfiques gràcies als articles que es van trobant durant el buidatge d'arxius documentals.
- Seguiment i catalogació posterior de subhastes de pintures, dibuixos, obra gràfica, escultures, manuscrits, fulls, fotografies i objectes relacionats amb Salvador Dalí.
- L'INA ens va donar accés al seu fons fílmic per consultar-lo. Aquest tràmit es va poder fer digitalment i ens va permetre veure el material audiovisual relacionat amb l'artista. Així, l'arxiu i el camp de recerca sobre Dalí es van ampliar amb material inèdit fins ara.
- Es va iniciar un procés d'estudi específic de l'obra escultòrica de Dalí. Fonamentalment es tracta de documentar, catalogar i ampliar la informació disponible sobre les escultures que formen part de la col·lecció de la Fundació Dalí i que s'exposen al Teatre-Museu de Figueres.

2

1, 2. Documentació adquirida para ampliar los fondos del CED

Prensa

- Suscripción trimestral a los archivos digitales de Newspaperarchive para buscar y descargar artículos relacionados con Salvador Dalí en Estados Unidos. Se han incorporado más de cuatro mil registros a la base de datos.
- Seguimiento y recopilación diaria de la prensa local, estatal e internacional, con una atención especial a las noticias relacionadas con Salvador Dalí y la Fundación.
- Selección de noticias para la elaboración trimestral de un dossier de prensa destinado a los patronos de la Fundación con información sobre subastas, inauguraciones de exposiciones, adquisiciones o datos económicos relacionados con Dalí y las actividades de la institución.

Investigación y catalogación

- Búsqueda, localización y establecimiento de contactos para el catálogo razonado digital de pinturas de Salvador Dalí. Se continúa trabajando en este proyecto, con un énfasis especial en el cuarto tramo, que estudia los óleos del período comprendido entre los años 1952 y 1964. En el marco de este proceso se consolidan atribuciones de obras y se incorporan nuevos óleos que hasta ahora no habían formado parte del circuito público de pinturas. Se trata de un trabajo constante de investigación minuciosa y de utilización máxima de los fondos.
- Investigación sobre la relación entre Dalí e Italia. A raíz de la exposición que tuvo lugar en Roma se puso en marcha una investigación detallada sobre las estancias, los proyectos artísticos, las exposiciones y los contactos que Dalí estableció con aquel país. Fruto de esta búsqueda exhaustiva se elaboró una cronología, aspecto hasta ahora poco trabajado, que se publicó en forma de anexo al catálogo de la exposición.

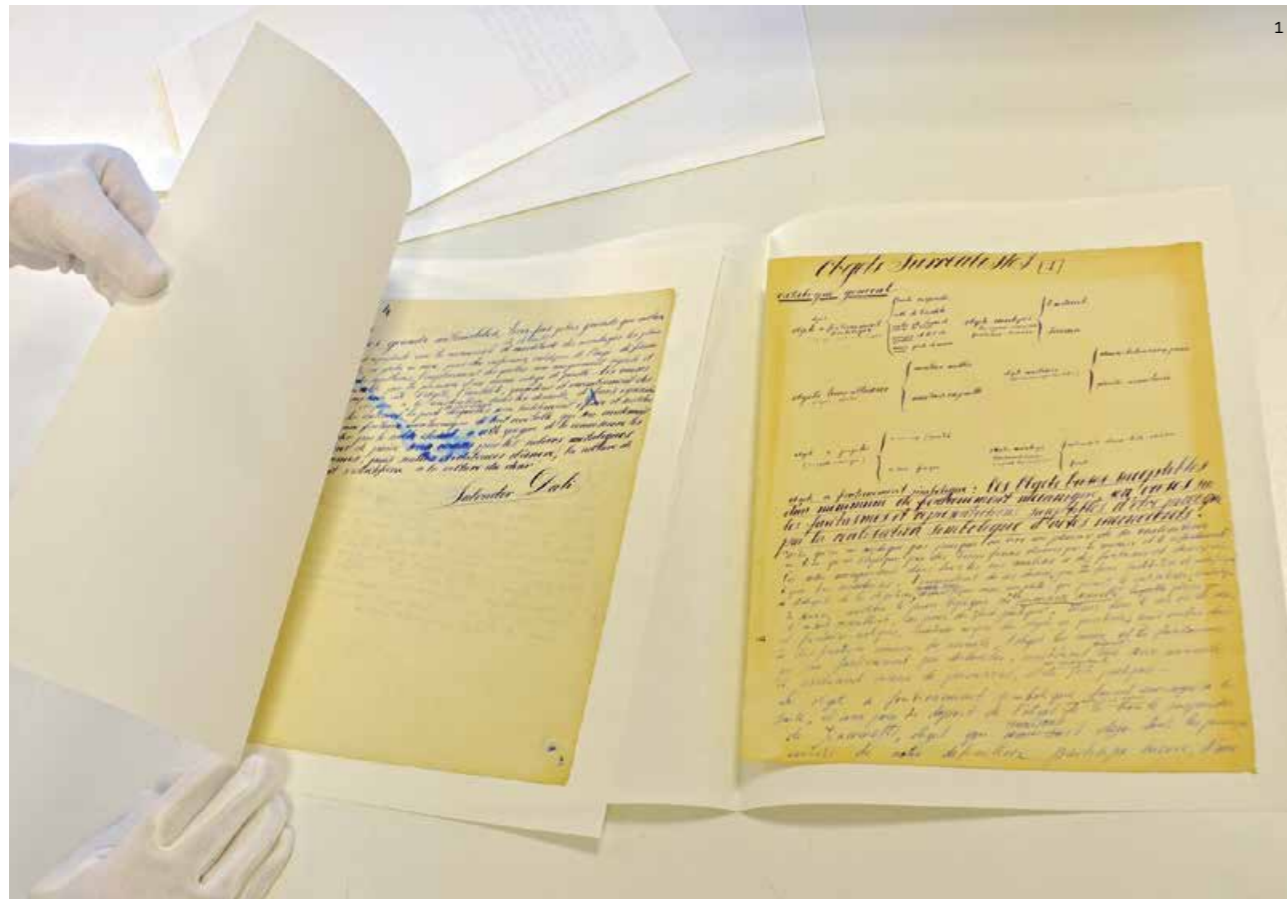
- Catalogación y documentación de la correspondencia recibida por Salvador Dalí y por Gala. Una parte del fondo documental está integrada por las cartas, los telegramas, las postales, etc. que ambos recibieron a lo largo del tiempo. Actualmente se trabaja sobre todo en la indexación y el compendio de este material documental. Tener acceso al mismo y manipularlo nos ayuda a ampliar, intensificar y abrir nuevas vías de investigación tanto sobre la obra del Maestro como sobre los personajes de Gala y Salvador Dalí. Esta catalogación constante nos permite colaborar en exposiciones mediante el préstamo de documentos y nos proporciona una valiosísima información de cara a proyectos de investigación, como el catálogo razonado.
- Ampliación continua de la bibliografía publicada digitalmente sobre Dalí y el fotógrafo Philippe Halsman e iniciada con motivo de la exposición organizada en Púbol en el 2011. Se van incluyendo nuevas referencias bibliográficas gracias a los artículos que se localizan durante el vaciado de archivos documentales.
- Seguimiento y posterior catalogación de subastas de pinturas, dibujos, obra gráfica, esculturas, manuscritos, folletos, fotografías y objetos relacionados con Salvador Dalí.
- El INA nos dio acceso a su fondo fílmico para consultarlo. Este trámite pudo realizarse digitalmente y nos permitió ver el material audiovisual relacionado con el artista, lo que supuso una ampliación del archivo y el campo de investigación con material inédito hasta el momento.
- Se inició un proceso de estudio específico de la obra escultórica de Dalí. Se trata, fundamentalmente, de documentar, catalogar y ampliar la información disponible sobre las esculturas que forman parte de la colección de la Fundación Dalí y que se exponen en el Teatro-Museo de Figueres.

- Reubicació i digitalització de manuscrits. Amb l'adquisició del nou material de conservació, es procedeix a la digitalització i la classificació dels manuscrits per tal d'evitar-ne la manipulació directa. D'aquesta manera, el document digitalitzat pot ser consultat fàcilment tant pel personal de la Fundació com pels investigadors.
- Revisió de publicacions de tercers a partir de les peticions rebudes de VEGAP o d'altres. Es comprova que les imatges d'obra pictòrica o les fotografies siguin de Dalí i que la informació que les acompanya sigui correcta.
- Des de la publicació de l'Obra Completa (escrita) del pintor, es van començar a transcriure i digitalitzar els manuscrits que es conserven als fons. A causa de la recerca relacionada amb l'exposició del Centre Pompidou, durant el 2012 aquesta tasca es va intensificar. En data d'avui ja tenim transcrits cent setanta-vuit manuscrits, quaranta-cinc dels quals es van transcriure entre el 2011 i principis del 2012.
- Al llarg de l'exercici es van rebre més de quaranta-cinc peticions de fotografies destinades a llibres, exposicions, reportatges televisius o publicacions periòdiques. En aquest sentit, es va contactar amb l'arxiu italià Farabola, un banc d'imatges on es va poder fer recerca i que ens va facilitar vuitanta-set fotografies digitals per incorporar-les a la consulta del nostre fons.
- El 2012 es va cedir a la Universitat Hamburg una còpia de la pel·lícula *Chaos and Creation* (1960), així com l'autorització necessària per projectar-la en una classe per a estudiants universitaris dins el context de la fira DOCUMENTA.

L'any 2012, el CED va tenir la col·laboració de dues becàries:

- **Mònica Álvarez Calderón** (març). Va fer una estada al CED en qualitat d'estudiant del Màster de gestió del patrimoni cultural en l'àmbit local de la Universitat de Girona. En concret, va col·laborar en l'execució d'un tram del projecte de digitalització i catalogació de la premsa històrica i es va centrar a ampliar-la amb articles extrets de publicacions locals catalanes com ara *Vida Parroquial* i *Ampurdán*.
- **Stefania Giammarino** (de juliol a setembre). Estudiant d'Història i Conservació d'Obres d'Art a la Universitat di Bologna, va fer la seva estada al CED gràcies a la beca Erasmus Placement, que proporciona als estudiants universitaris l'oportunitat de fer pràctiques en empreses de la Unió Europea. Stefania es va ocupar de diverses tasques, com ara la incorporació d'articles de la premsa americana a la base de dades, la investigació sobre la localització de pintures per al catàleg raonat, la cerca de fotògrafs italians relacionats amb Salvador Dalí i diverses recerques en la premsa italiana.

1, 2. Els manuscrits són digitalitzats per a facilitar-ne la consulta als investigadors

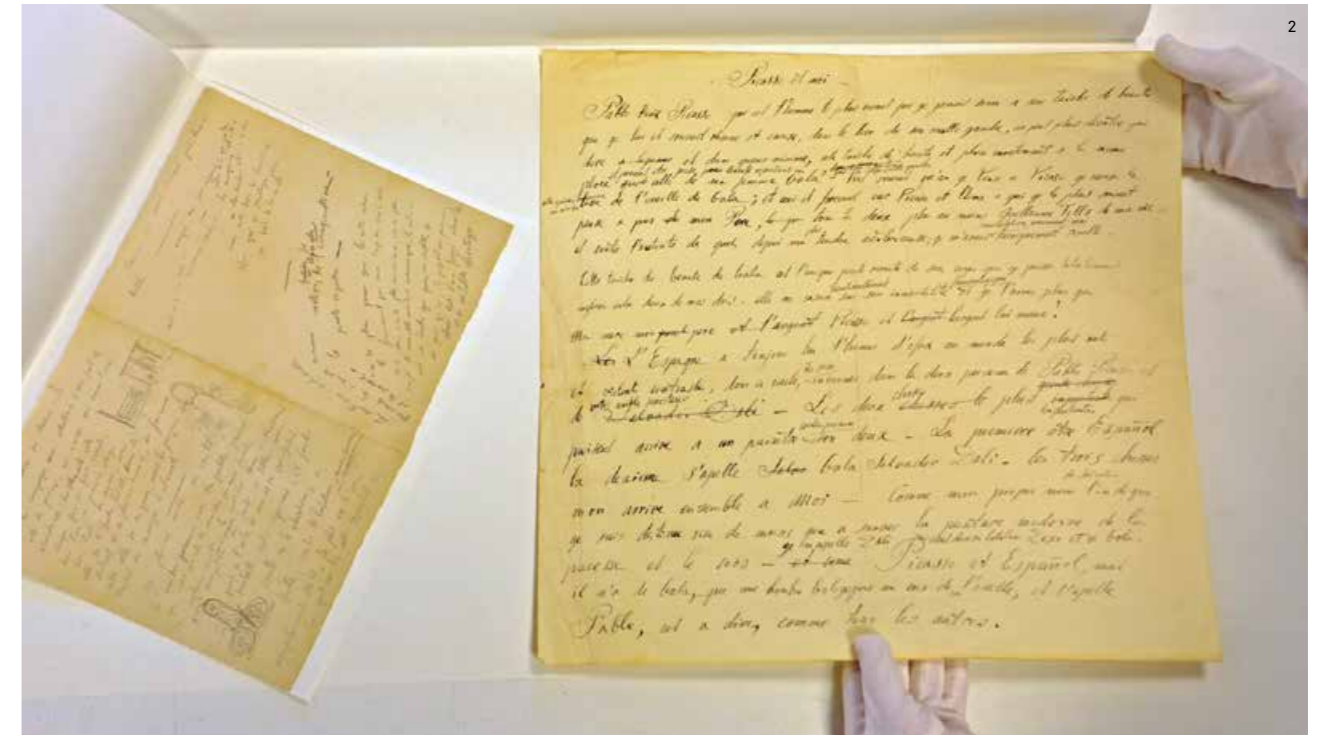

- Reubicación y digitalización de manuscritos. Con la adquisición del nuevo material de conservación, se procede a la digitalización y la clasificación de los manuscritos a fin de evitar su manipulación directa. De esta forma, el documento digitalizado puede ser consultado fácilmente tanto por el personal de la Fundación como por los investigadores.
- Revisión de publicaciones de terceros a partir de las peticiones recibidas de VEGAP o de otros. Se comprueba que las imágenes de obra pictórica o las fotografías sean de Dalí y que la información que las acompaña sea correcta.
- Desde la publicación de la Obra Completa (escrita) del pintor, se comenzó a transcribir y digitalizar los manuscritos que se conservan en los fondos. Durante el 2012, esta labor se intensificó con motivo de la investigación relacionada con la exposición del Centre Pompidou. A día de hoy ya tenemos transcritos ciento setenta y ocho manuscritos, cuarenta y cinco de los cuales se transcribieron entre el 2011 y principios del 2012.
- Durante el ejercicio se recibieron más de cuarenta y cinco peticiones de fotografías destinadas a libros, exposiciones, reportajes televisivos o publicaciones periódicas. En este sentido, se contactó con el archivo italiano Farabola, un banco de imágenes en el que se pudo investigar y que nos facilitó ochenta y siete fotografías digitales para incorporarlas a la consulta de nuestro fondo.
- En el 2012 se cedió a la Universitat Hamburg una copia de la película *Chaos and Creation* (1960) junto con la autorización necesaria para proyectarla en una clase dirigida a estudiantes universitarios en el contexto de la feria DOCUMENTA.

En el 2012, el CED contó con la colaboración de dos becarias:

- **Mònica Álvarez Calderón** (marzo). Realizó una estancia en el CED en calidad de estudiante del Máster de Gestión del Patrimonio Cultural en el Ámbito Local impartido en la Universitat de Girona. En concreto, colaboró en la ejecución de un tramo del proyecto de digitalización y catalogación de la prensa histórica y se centró en ampliarla con artículos extraídos de publicaciones locales catalanas, como *Vida Parroquial* y *Ampurdán*.
- **Stefania Giammarino** (de julio a septiembre). Estudiante de Historia y Conservación de Obras de Arte en la Universitat di Bologna, realizó su estancia en el CED gracias a la beca Erasmus Placement, que proporciona a los estudiantes universitarios la oportunidad de hacer prácticas en empresas de la Unión Europea. Stefania se ocupó de diversas tareas, entre ellas la incorporación de artículos de la prensa americana a la base de datos, la investigación sobre la localización de pinturas para el catálogo razonado, la búsqueda de fotógrafos italianos relacionados con Salvador Dalí y diversas búsquedas en la prensa italiana.

1, 2. Los manuscritos son digitalizados para facilitar su consulta a los investigadores

INVESTIGADORES

La investigadora francesa Caroline Barbier de Reulle va fer recerca al CED sobre la relació entre Salvador Dalí i la música.

A causa de les obres de remodelació que es porten a terme a l'edifici històric de Torre Galatea, a partir del mes d'agost el CED va restringir les visites d'investigadors. Es preveu que el Centre romanguí tancat durant un any. Malgrat tot, durant el primer semestre del 2012 es va rebre una vintena d'estudiosos que hi van acudir per documentar-se i fer ús de la varietat de material de què disposa el CED, com ara fotografies, revistes, premsa, documents, manuscrits, correspondència, enregistraments sonors i material audiovisual, entre altres. Els treballs d'investigació van girar entorn de la figura del Mestre, el context sociocultural de Figueres, el moviment surrealista, Dalí i la ciència, la música, el circ, Dalí a l'Europa d'entreguerres, els escrits que el pintor va fer durant la seva estada a Amèrica o la noció del reciclatge en la seva obra. També es va estudiar la relació de l'artista amb el filòsof Francesc Pujols i amb personalitats destacades del món de l'art, com ara Andy Warhol. La procedència dels investigadors es va caracteritzar per la varietat: majoritàriament van ser francesos, catalans i espanyols, però també n'hi va haver d'altres procedents de Dinamarca, els Països Baixos, el Regne Unit i els EUA. La durada de l'estada depèn de la complexitat del tema, però normalment oscil·la entre quatre i cinc dies de mitjana.

La investigadora francesa Caroline Barbier de Reulle va fer recerca al CED durant un període aproximat de tres mesos amb motiu de la preparació d'una tesi doctoral dirigida per la professora Michèle Barbe, de la Universitat Paris-Sorbonne (Paris IV), sobre la relació entre Salvador Dalí i la música. La seva estada es va acabar convertint en un projecte de col·laboració amb la Fundació. Fruit del treball d'investigació es van fotografiar les caràtules de més de dos-cents documents sonors repartits entre les cases de Portlligat i Púbol i el mateix fons del CED. També, i per tal de preservar els documents enregistrats en cinta magnètica, es va procedir a la digitalització, en format WAV, de més de vuitanta cassetts i cintes que formaven part de la col·lecció personal del pintor. Arran de la seva estada, la investigadora va col·laborar amb el Centre Pompidou amb un article titulat «Salvador Dalí et la musique, dissonances entre le discours et l'œuvre» que es va publicar a la revista *Les Cahiers du Musée National d'Art Moderne* amb motiu de l'exposició sobre Dalí organitzada al museu parisenc.

Un altre investigador que va acudir al CED va ser el cineasta experimental Albert Serra. L'objectiu de la visita era preparar la seva participació en la fira d'art DOCUMENTA (13) de Kassel (Alemanya), a la qual va ser convidat per representar-hi la cultura catalana. La seva aportació va consistir a presentar la figura de Dalí a través de projeccions on l'artista apareixia com a guionista, director, actor, etc.

A banda d'aquestes consultes *in situ*, diàriament se'n reben moltes altres sobre la vida i l'obra de Salvador Dalí per correu electrònic. En aquests casos, es proporciona la informació necessària per tal que el sol·licitant pugui desenvolupar el projecte d'investigació. En total, el 2012 es va respondre a unes dues-centes seixanta peticions.

1, 2. Treballs de recerca sobre els arxius sonors

INVESTIGADORES

A partir del mes de agosto, y a causa de las obras de remodelación que se llevan a cabo en el edificio histórico de Torre Galatea, el CED restringió las visitas de investigadores. Se prevé que el Centro permanezca cerrado durante un año. No obstante, durante el primer semestre del 2012 se recibió a una veintena de estudiosos que acudieron para documentarse y hacer uso de la variedad de material de que dispone el CED, como fotografías, revistas, prensa, documentos, manuscritos, correspondencia, grabaciones sonoras y material audiovisual, entre otros. Los trabajos de investigación giraron en torno a la figura del Maestro, el contexto sociocultural de Figueres, el movimiento surrealista, Dalí y la ciencia, la música, el circo, Dalí en la Europa de entreguerras, los escritos que el autor realizó durante su estancia en América o la noción del reciclaje en su obra. También se estudió la relación del artista con el filósofo Francesc Pujols y con personalidades destacadas del mundo del arte, como Andy Warhol. La procedencia de los investigadores se caracterizó por la variedad: mayoritariamente fueron franceses, catalanes y españoles, pero también los hubo procedentes de Dinamarca, Países Bajos, Reino Unido y EE.UU. La duración de la estancia dependió de la complejidad del tema, aunque la media oscilaba entre los cuatro y los cinco días.

La investigadora francesa Caroline Barbier de Reulle investigó en el CED durante unos tres meses con motivo de la preparación de su tesis doctoral, que, realizada bajo la dirección de la profesora Michèle Barbe, de la Université Paris-Sorbonne (Paris IV), versaba sobre la relación entre Salvador Dalí y la

música. Su estancia acabó convirtiéndose en un proyecto de colaboración con la Fundación. Fruto de su trabajo se fotografiaron las carátulas de más de doscientos documentos sonoros repartidos entre las casas de Portlligat y Púbol y el propio fondo del CED. Así mismo, y al objeto de preservar los documentos grabados en cinta magnética, se procedió a la digitalización, en formato WAV, de más de ochenta cassetts y cintas que formaban parte de la colección personal del pintor. A raíz de su estancia, la investigadora colaboró con el Centre Pompidou con un artículo titulado «Salvador Dalí et la musique, dissonances entre le discours et l'œuvre» que se publicó en la revista *Les Cahiers du Musée National d'Art Moderne* con motivo de la exposición de Dalí organizada en el museo parisino.

Otro investigador que acudió al CED fue el cineasta experimental Albert Serra. El objetivo de la visita era preparar su participación en la feria de arte DOCUMENTA (13) de Kassel (Alemania), a la que fue invitado para representar a la cultura catalana. Su aportación consistió en presentar la figura de Dalí a través de proyecciones en las que el artista aparecía como guionista, director, actor, etc.

Aparte de estas consultas *in situ*, diariamente se reciben muchas otras por correo electrónico sobre la vida y la obra de Salvador Dalí. En estos casos se proporciona la información necesaria para que el solicitante pueda desarrollar su proyecto de investigación. En total, en el 2012 se respondió a unas doscientas sesenta peticiones.

La investigadora francesa Caroline Barbier de Reulle investigó en el CED sobre la relación entre Salvador Dalí y la música.

1, 2. Trabajos de investigación sobre los archivos sonoros

14 DE FEBRER

El gerent de la Fundació Dalí, Joan Manuel Sevillano, va oferir una classe sobre l'entitat en el Màster Internacional de Gestió Cultural a la Universitat Internacional de Catalunya.

7 DE MARÇ

El gerent de la institució va pronunciar a Girona una conferència organitzada per Tribuna Jove amb l'objectiu de donar a conèixer a alumnes de batxillerat experiències laborals que els ajudin a escollir el seu futur.

16 I 17 D'ABRIL

Simposi Internacional «Literatura i pensament en Salvador Dalí». La Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani de la Universitat de Girona va organitzar unes jornades dedicades al Salvador Dalí escriptor. La Fundació va col·laborar en aquesta activitat cedint l'espai de la cúpula del Teatre-Museu per a les ponències del dia 16. Lucía Moni, coordinadora del CED, va presentar la ponència titulada «Imagen y pensamiento en Salvador Dalí», que aprofundia en el pensament de l'artista amb relació a la seva producció literària a través d'una anàlisi dels documents audiovisuals conservats als arxius de la Fundació. Visionar les diferents entrevistes que l'artista va donar durant els anys setanta permet observar com es promovia com a escriptor i com presentava els seus escrits a l'audiència televisiva.

7 DE MAIG

Irene Civil, cap de Conservació i Restauració, va participar com a ponent en la *master class* del Postgrau de gestió museística del Museu Picasso que va tenir lloc a les instal·lacions de la Fundació Dalí.

18 DE MAIG

Joan Manuel Sevillano va participar en unes trobades internacionals amb el títol Art & Tourism que es van celebrar a Florència, organitzades per *Il Giornalle dell'Arte* i *The Art Newspaper*. La seva conferència versava sobre la importància de la cultura per al relançament econòmic d'un territori.

21-23 DE MAIG

Isabella Kleinjung, advocada de la Fundació, va glossar la protecció de l'obra artística al I Curso de Legislación y Patrimonio Histórico. La protección de los bienes culturales organitzat per la Escuela de Patrimonio Histórico de Nájera.

3 D'OCTUBRE

La responsable de Comunicació, Imma Parada, va oferir una conferència sobre la Fundació Dalí i els seus museus a seixanta alumnes del European Master in Tourism Management i del Màster en direcció i planificació del turisme, que s'imparteixen a la Facultat de Turisme de la Universitat de Girona.

- 1, 2. Inauguració del simposi sobre literatura i pensament en Dalí per part de Josep-maria Terricabras i Eugenio Carmona
3. Lucía Moni durant la seva participació al simposi

- 1, 2. Inauguración del simposio sobre literatura y pensamiento en Dalí por parte de Josep-maria Terricabras y Eugenio Carmona
3. Lucía Moni durante su participación en el simposio

14 DE FEBRERO

El gerente de la Fundación Dalí, Joan Manuel Sevillano, ofreció una clase sobre la entidad en el Máster Internacional de Gestión Cultural en la Universitat Internacional de Catalunya.

7 DE MARZO

El gerente de la institución pronunció en Girona una conferencia organizada por Tribuna Jove con el objetivo de dar a conocer a alumnos de bachillerato experiencias laborales que les ayuden a escoger su futuro.

16 Y 17 DE ABRIL

Simposio Internacional «Literatura y pensamiento en Salvador Dalí». La Càtedra Ferrater Mora de Pensamiento Contemporáneo de la Universitat de Girona organizó unas jornadas dedicadas al Salvador Dalí escritor. La Fundación colaboró en esta actividad cediendo el espacio de la cúpula del Teatro-Museo para las ponencias del día 16. Lucía Moni, coordinadora del CED, presentó la ponencia titulada «Imagen y pensamiento en Salvador Dalí», que ahondaba en el pensamiento del artista en relación con su producción literaria a través de un análisis de los documentos audiovisuales conservados en los archivos de la Fundación. Visionar las diferentes entrevistas que durante los años setenta se le hicieron al artista permite observar cómo este se promovía como escritor y cómo presentaba sus escritos a la audiencia televisiva.

7 DE MAYO

Irene Civil, jefa de Conservación y Restauración, participó como ponente en la *master class* del Posgrado de Gestión Museística del Museu Picasso que tuvo lugar en las instalaciones de la Fundació Dalí.

18 DE MAYO

Joan Manuel Sevillano participó en unos encuentros internacionales que, bajo el título Art & Tourism y organizados por *Il Giornalle dell'Arte* y *The Art Newspaper*, se celebraron en Florencia. Su conferencia versó sobre la importancia de la cultura para el relanzamiento económico de un territorio.

21-23 DE MAYO

Isabella Kleinjung, abogada de la Fundación, glosó la protección de la obra artística en el I Curso de Legislación y Patrimonio Histórico. La protección de los bienes culturales organizado por la Escuela de Patrimonio Histórico de Nájera.

3 DE OCTUBRE

La responsable de Comunicación, Imma Parada, ofreció una conferencia sobre la Fundació Dalí y sus museos a sesenta alumnos del European Master in Tourism Management y del Máster en Dirección y Planificación del Turismo que se imparten en la Facultat de Turisme de la Universitat de Girona.

1, 2. Lluís Peñuelas va ser convidat per la Fundació Arte y Mecenazgo a debatre sobre el mercat de l'art
3. Irene Cívil durant la seva intervenció al Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya
4. Juliette Murphy va oferir una ponència sobre obra gràfica a la Universidad de Málaga

1, 2. Lluís Peñuelas fue invitado por la Fundación Arte y Mecenazgo para debatir sobre el mercado del arte
3. Irene Cívil durante su intervención en el Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya
4. Juliette Murphy ofreció una ponencia sobre obra gráfica en la Universidad de Málaga

4 D'OCTUBRE

Irene Cívil va pronunciar la conferència «Reptes de conservació preventiva i restauració a les instal·lacions artístiques del Teatre-Museu Dalí» dins el curs «Conservació d'art contemporani: aproximació als nous materials i tècniques de protecció», que va tenir lloc al Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya, a Valldoreix.

23 I 24 D'OCTUBRE

La representant dels Serveis Jurídics, Isabella Kleinjung, va participar com a ponent a la International Conference on counterfeit art celebrada a Lió i organitzada per la Interpol.

9 DE NOVIEMBRE

Juliette Murphy, conservadora d'obra gràfica, va oferir una ponència sobre la sèrie daliniana *Alchimie des philosophes* a petició del Grup d'Investigació HUM 404 «Tradición y pervivencia de la cultura clásica», adscrit al Departament de Filologia Grega i Eslava de la Universidad de Granada, que enguany ha celebrat el curs de postgrau titulat «Hermetismo, alquimia y magia».

15 DE NOVIEMBRE

Convidat pel Museu Picasso de Barcelona i per la Fundació Francisco Godia, el secretari general de la Fundació Dalí, Lluís Peñuelas, va presentar a la seu del museu barceloní un cicle de tres seminaris organitzats per aquestes entitats sobre mecenatge, donacions i les repercussions del nou projecte de llei de mecenatge. Així mateix, va participar en el primer seminari, que va versar sobre col·leccionisme privat actual i mecenatge.

28 DE NOVIEMBRE

El secretari general va participar com a ponent en la taula rodona sobre el mercat de l'art espanyol el 2012 organitzada per la Fundació Arte y Mecenazgo a la seu del CaixaForum de Madrid.

10 I 11 DE DISEMBRE

L'advocada de la Fundació va assistir com a ponent a The Paneuropean IP Summit 2012: Regenerating trademarks que va tenir lloc a Alacant.

4 DE OCTUBRE

Irene Cívil pronunció la conferència «Retos de conservación preventiva y restauración en las instalaciones artísticas del Teatro-Museo Dalí» en el marco del curso «Conservación de arte contemporáneo: aproximación a los nuevos materiales y técnicas de protección», que se desarrolló en el Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya, en Valldoreix.

23 Y 24 DE OCTUBRE

La representante de los Servicios Jurídicos, Isabella Kleinjung, participó como ponente en la International Conference on counterfeit art celebrada en Lyon y organizada por la Interpol.

9 DE NOVIEMBRE

Juliette Murphy, conservadora de obra gráfica, ofreció una ponencia sobre la serie daliniana *Alchimie des philosophes*, a petición del Grupo de Investigación HUM 404 «Tradición y pervivencia de la cultura clásica», adscrito al Departamento de Filología Griega y Eslava de la Universidad de Granada, que este año ha impartido el curso de posgrado titulado «Hermetismo, alquimia y magia».

15 DE NOVIEMBRE

Invitado por el Museu Picasso de Barcelona y por la Fundació Francisco Godia, el secretario general de la Fundación, Lluís Peñuelas, presentó en la sede del museo barcelonés un ciclo de tres seminarios organizados por estas entidades sobre mecenazgo, donaciones y sobre las repercusiones del nuevo proyecto de ley del mecenazgo. Así mismo, participó en el primer seminario, que trató sobre coleccionismo privado actual y mecenazgo.

28 DE NOVIEMBRE

El secretario general participó como ponente en la mesa redonda sobre el mercado del arte español en el 2012 organizada por la Fundació Arte y Mecenazgo en la sede del CaixaForum de Madrid.

10 Y 11 DE DICIEMBRE

La abogada de la Fundació asistió como ponente a The Paneuropean IP Summit 2012: Regenerating trademarks que tuvo lugar en Alicante.

EDICIONS PRÒPIES

3DALÍ. Dalí i l'holografia: realitat virtual i il·lusió de realitat

Amb motiu de l'exposició que cada any té lloc a Púbol, la Fundació Dalí va editar un catàleg en català, castellà, anglès, francès i rus que recollia textos i imatges sobre la interdisciplinarietat entre tecnologia, creativitat artística i holografia. Amb un tiratge de dos mil exemplars i textos de Montse Aguer, Selwyn Lissack i Alice Cooper, la publicació del catàleg va ser possible gràcies al patrocini de "la Caixa".

COEDICIONS

Dalí. Un artista, un genio

La directora del CED, Montse Aguer, va escriure, per al catàleg que acompanyava l'exposició *Dalí. Un artista, un genio*, celebrada a Roma, un text amb el títol «Dalí, la trasformazione e la riconsiderazione della realtà» en el qual reflexionava sobre l'obra del Mestre. També, i amb motiu d'aquesta gran retrospectiva, es va elaborar una cronologia detallada de les estades i les relacions que Dalí va establir amb Itàlia; les responsables de la recerca van ser Rosa M. Maurell i Lucia Moni, coordinadores del CED.

Dalí

El catàleg de la retrospectiva de París incorporava un article de Montse Aguer, titulat «Quoi de neuf ? Vélasquez», on es parlava de l'admiració que Dalí sentia pels grans mestres de la pintura. També recollia una selecció de vint-i-tres manuscrits de Dalí, la majoria inèdits, que havien estat transcrits pel CED i editats i traduïts al francès pel servei de publicacions del Centre Pompidou.

La vida secreta. Diari inèdit

El llibre sobre un diari manuscrit de Gala que la Fundació Dalí va editar amb Galaxia Gutenberg / Cercle de Lectors va ser traduït al francès i a l'italià, amb editorials de cada país, sota el títol *Carnets intimes* (Michel Lafon Publishing) i *La vita segreta. Diario inedito* (L'Ippocampo), respectivament. En aquest llibre, Helena Ivánovna Diakonova, coneguda com a Gala, explica fragments de la seva infantesa i adolescència a Rússia i narra alguns episodis de l'etapa americana al costat de Salvador Dalí. El pròleg va anar a cura de Montse Aguer i l'anàlisi del contingut va ser una aportació d'Ignacio Vidal-Folch i Estrella de Diego.

100 Notes – 100 Thoughts, de DOCUMENTA (13)

Com a complement de la fira internacional d'art dOCUMENTA (13) de Kassel, celebrada el 2012, i amb la col·laboració de Hatje Cantz, es va publicar una sèrie de llibretes facsímils amb escrits ja existents de diferents autors pertanyents a disciplines tan diverses com l'art, la ciència, la psicologia, la psiquiatria, l'economia, la política, la poesia... El quadern número 039 està dedicat a Salvador Dalí i conté anècdotes sobre Stefan Zweig; també s'hi reproduceix un article de *Scientific American*, revista americana que Dalí rebia i que sovint utilitzava com a suport per fer-hi dibuixos i prendre notes. La introducció és obra d'Ignacio Vidal-Folch.

EDICIONES PROPIAS

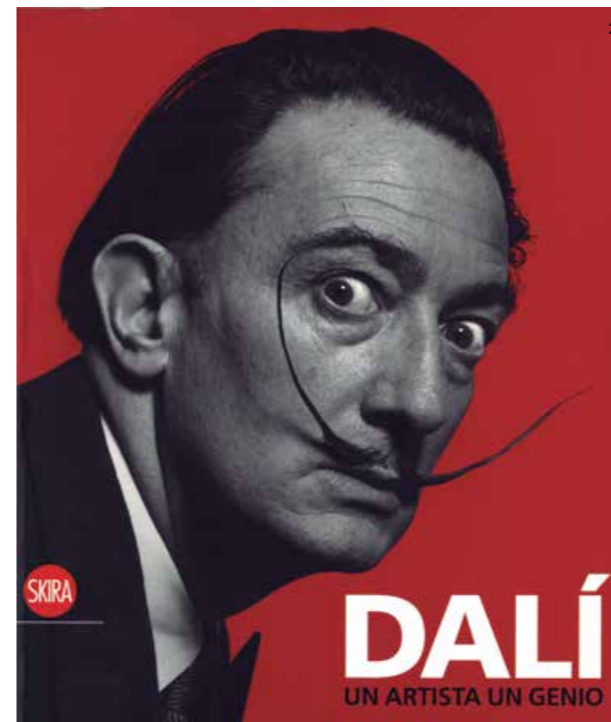
3DALÍ. Dalí y la holografia: realidad virtual e ilusión de realidad

Con motivo de la exposición que cada año tiene lugar en Púbol, la Fundación Dalí editó un catálogo en catalán, castellano, inglés, francés y ruso que recogía textos e imágenes sobre la interdisciplinariedad entre tecnología, creatividad artística y holografía. Con una tirada de dos mil ejemplares y textos de Montse Aguer, Selwyn Lissack y Alice Cooper, la publicación del catálogo fue posible gracias al patrocinio de "la Caixa".

COEDICIONES

Dalí. Un artista, un genio

La directora del CED, Montse Aguer, escribió, para el catálogo que acompañaba la exposición *Dalí. Un artista, un genio*, celebrada en Roma, el texto titulado «Dalí, la trasformazione e la riconsiderazione della realtà», en el que reflexionaba sobre la obra del Maestro. También, y con motivo de esta gran retrospectiva, se elaboró una cronología detallada de las estancias de Dalí en Italia y de las relaciones que estableció con este país; las responsables de la investigación fueron Rosa M. Maurell y Lucia Moni, coordinadoras del CED.

Dalí

El catálogo de la retrospectiva de París incluía el artículo de Montse Aguer «Quoi de neuf ? Vélasquez», en el que se trataba la admiración que Dalí sentía por los grandes maestros de la pintura. También recogía una selección de veintitrés manuscritos del artista, la mayoría inèdits, que habían sido transcritos por el CED y editados y traducidos al francés por el servicio de publicaciones del Centre Pompidou.

La vida secreta. Diario inèdit

El libro sobre un diario manuscrito de Gala que la Fundació Dalí editó con Galaxia Gutenberg / Círculo de Lectores fue traducido al francés y al italiano, con editoriales de cada país, bajo los títulos de *Carnets intimes* (Michel Lafon Publishing) y *La vita segreta. Diario inedito* (L'Ippocampo), respectivamente. En este libro, Elena Ivanovna Diakonova, conocida como Gala, revela fragmentos de su infancia y adolescencia en Rusia y narra algunos episodios de la etapa americana al lado de Salvador Dalí. El prólogo estuvo a cargo de Montse Aguer, mientras que el análisis del contenido fue una aportación de Ignacio Vidal-Folch y Estrella de Diego.

100 Notes – 100 Thoughts, de DOCUMENTA (13)

Como complemento de la feria internacional de arte dOCUMENTA (13) de Kassel, celebrada en el 2012, y con la colaboración de Hatje Cantz, se publicaron una serie de libretes facsímiles con escritos ya existentes de diferentes autores en torno a disciplinas tan diversas como el arte, la ciencia, la psicología, la psiquiatria, la economía, la política, la poesía... El cuaderno dedicado a Salvador Dalí, el número 039, contiene anécdotas sobre Stefan Zweig así como la reproducción de un artículo aparecido en la *Scientific American*, revista americana que Dalí recibía y que muchas veces utilizaba como soporte para realizar dibujos y tomar notas. La introducción es obra de Ignacio Vidal-Folch.

- 1, 2, 3. Tallers «Carnaval al Museu» i «Orquestres dalinianes»
4. Foto de Gala que va inspirar el taller concebut en el marc del Festival Acústica

- 1, 2, 3. Tallers «Carnaval en el Museo» y «Orquestas dalinianas»
4. Foto de Gala que inspiró el taller realizado con motivo del Festival Acústica

Durant el 2012, el Servei Educatiu va incrementar un 12,5% la seva activitat i va atendre uns 40.290 usuaris. Del total de les 1.343 visites guiades dutes a terme, un 39% es va fer en català, seguit molt de prop pel francès (36%), l'anglès (12%), el castellà (6%), l'alemany (4%) i algunes també en holandès i portuguès (3%). Es va constatar un descens dels grups catalans i, alhora, un increment dels francesos.

L'equip del Servei Educatiu es va completar amb tres noves incorporacions: Gràcia del Ruste, Soraya Belmonte i Sònia Hernández, que es van afegir a la resta de col·laboradores (les educadores Petra Vlasman i Marta Aumatell) i als equips de les empreses de serveis culturals Educ'Art i Terramar.

Una de les novetats de l'exercici passat va ser la introducció de l'iPad com a recurs didàctic en les visites guiades: l'ús d'aquesta eina fa que puguem donar a conèixer Salvador Dalí a través d'entrevistes, anuncis, etc. i proporcionar-ne una visió molt més àmplia. També vam continuar estant molt presents a Flickr, xarxa que ens permet compartir amb les escoles que acudeixen als museus Dalí les imatges de la seva visita; ara ja n'hi ha prop de tres mil. Aquestes fotografies són, alhora, una bona eina de difusió que complementa la informació de les activitats.

El nou edifici d'oficines de la Fundació ens ha possibilitat disposar d'un espai per portar-hi a terme les activitats didàctiques, sobretot adreçades al públic familiar. Així, al llarg de l'any es van organitzar diversos tallers: «Carnaval al Museu» (18 i 26 de febrer i 4 de març), «Orquestres dalinianes», amb motiu del festival Acustiqueta (31 d'agost, 1 de setembre i 12 d'octubre), i el taller de Nadal «Àngels de llum» (1, 8, 15, 22 i 29 de desembre i 4 de gener). Els tallers familiars, a càrrec de Petra Vlasman i Marta Aumatell, van tenir molt d'èxit i es van exhaurir totes les places. També es van organitzar visites familiars, una modalitat cada vegada més sol·licitada. Algunes d'aquestes activitats anaven adreçades als socis d'Amics dels Museus Dalí.

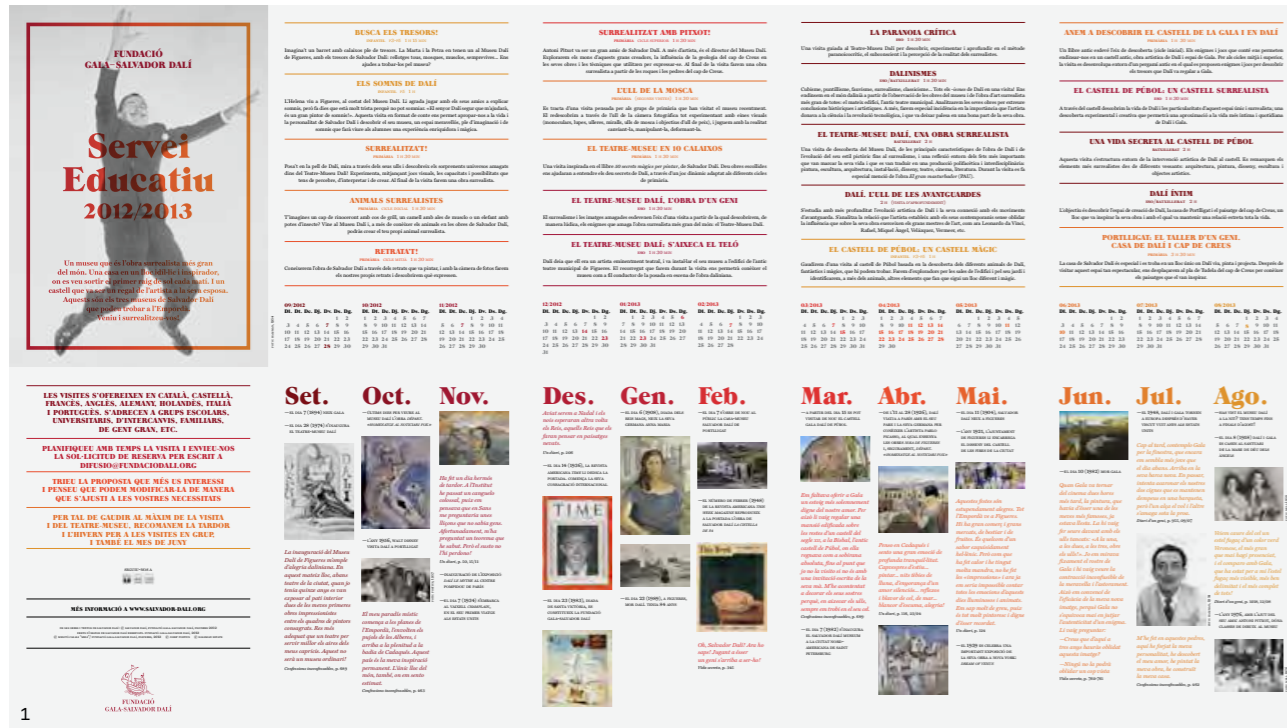
Durante el 2012, el Servicio Educativo incrementó su actividad en un 12,5% y atendió a unos 40 290 usuarios. De las 1 343 visitas guiadas realizadas, un 39% se llevó a cabo en catalán, seguido muy de cerca por el francés (36%), el inglés (12%), el castellano (6%) y el alemán (4%), así como algunas en holandés y en portugués (3%). Se constató un descenso de los grupos catalanes y, al mismo tiempo, un incremento de los franceses.

El equipo del Servicio Educativo se completó con tres nuevas incorporaciones: Gràcia del Ruste, Soraya Belmonte y Sònia Hernández, que se añadieron al resto de colaboradoras (las educadoras Petra Vlasman y Marta Aumatell) y a los equipos de las empresas de servicios culturales Educ'Art y Terramar.

Una de las novedades del pasado ejercicio fue la introducción del iPad como recurso didáctico en las visitas guiadas: el uso de esta herramienta permite dar a conocer a Salvador Dalí a través de entrevistas, anuncios, etc. y proporciona una visión más amplia de su figura. También continuamos estando muy presentes en Flickr, red que nos permite compartir con las escuelas que acuden a los museos Dalí las imágenes de su visita; ahora ya hay cerca de tres mil. Estas fotografías son, al mismo tiempo, una buena herramienta de difusión que complementa la información de las actividades.

El nuevo edificio de oficinas de la Fundación nos ha permitido disponer de un espacio en el que llevar a cabo las actividades didácticas, en especial las dirigidas al público familiar. Así, a lo largo del año, se organizaron diversos talleres: «Carnaval en el Museo» (18 y 26 de febrero y 4 de marzo), «Orquestas dalinianas», con motivo del festival Acustiqueta (31 de agosto, 1 de septiembre y 12 de octubre) y el taller de Navidad «Ángeles de luz» (1, 8, 15, 22 y 29 de diciembre y 4 de enero). Los talleres familiares, a cargo de Petra Vlasman y Marta Aumatell, tuvieron mucho éxito y se agotaron todas las plazas. También se organizaron visitas familiares, una modalidad cada vez más solicitada. Algunas de estas actividades iban dirigidas a los socios de Amics dels Museus Dalí.

Durant el 2012, el Servei Educatiu va incrementar un 12,5% la seva activitat i va atendre uns 40.290 usuaris.

1. Fulletó amb la programació del Servei Educatiu
2. Els nens i nenes es van entusiasmar amb el taller "Àngels de llum"
3. L'escola L'Aulet de Celrà va visitar el Castell de Púbol

Les escoles de les comarques gironines gaudeixen d'una subvenció parcial de les visites a través de la Diputació de Girona (programa Indika), el Consell Comarcal de l'Alt Empordà i, ara també, la mateixa Fundació Dalí, que substitueix temporalment els ajuts d'aquesta administració. Durant el 2012, la Diputació de Girona va subvencionar les visites de vint-i-vuit grups escolars, el Consell Comarcal, de dotze (fins al juny), i la Fundació Dalí, de sis (fins al desembre), amb uns dos mil cinc-cents escolars en total. Cal recordar així mateix que tots els centres escolars de Figueres, la Pera i Cadaqués tenen l'entrada gratuïta als museus Dalí, com també tots els menors de nou anys.

Quant a la Diputació de Girona, la Fundació Dalí participa en el programa Indika de Patrimoni Cultural i Educació amb disset propostes didàctiques diferents, adreçades a tots els nivells educatius, per visitar els espais dalinians: el Teatre-Museu de Figueres, el Castell de Púbol i la Casa de Portlligat. Durant l'any 2012 se'n van beneficiar uns mil quatre-cents alumnes de les escoles de les comarques gironines.

El Servei Educatiu va estar present una vegada més, com a membre del jurat i amb un premi especial per a l'escola amb més participants, en el Concurs Infantil de Pintura Ràpida del GEIEG de Girona, del qual se celebrava la trentanovena edició. Salvador Dalí va participar en aquest concurs els anys 1924 i 1925 i hi va aconseguir el Premi Extraordinari.

2

4. Alumnes de l'escola Setelsis de Solsona es van desplaçar fins a Portlligat
5. Participants al taller "Àngels de llum"
6. Dibuix que va servir de pretext per aquest taller de Nadal
7. Les visites educatives s'han reforçat amb iPads

Durante el 2012, el Servicio Educativo incrementó su actividad en un 12,5% y atendió a unos 40 290 usuarios.

1. Folleto con la programación del Servicio Educativo
2. Los niños y niñas se entusiasmaron con el taller "Ángeles de luz"
3. La escuela L'Aulet de Celrà visitó el Castillo de Púbol
4. Alumnos del colegio Setelsis de Solsona se desplazaron hasta Portlligat
5. Participantes al taller "Ángeles de luz"
6. Dibujo que sirvió de pretext para el taller de Navidad
7. Las visitas educativas se han visto reforzadas con iPads

Las escuelas de las comarcas de Girona disfrutaron de una subvención parcial de las visitas a través de la Diputación de Girona (programa Indika), el Consell Comarcal de l'Alt Empordà y, ahora también, la propia Fundació Dalí, que sustituye temporalmente las ayudas de esta administración. Durante el 2012, la Diputació de Girona subvencionó las visitas de veintiocho grupos escolares, el Consell Comarcal de doce (hasta junio) y la Fundació Dalí de seis (hasta diciembre), con unos dos mil quinientos alumnos en total. Cabe recordar así mismo que todos los centros escolares de Figueres, La Pera y Cadaqués tienen la entrada gratuita a los museos Dalí, como también todos los menores de nueve años.

En cuanto a la Diputació de Girona, la Fundació Dalí participa en el programa Indika de Patrimonio Cultural y Educación con diecisiete propuestas didácticas diferentes, dirigidas a todos los niveles educativos, para visitar los espacios dalinianos: el Teatro-Museo de Figueres, el Castillo de Púbol y la Casa de Portlligat. Durante el 2012, unos mil cuatro-cientos alumnos de las escuelas de las comarcas de Girona se beneficiaron de esta iniciativa.

Un año más, el Servicio Educativo estuvo presente, como miembro del jurado y con un premio especial para la escuela con más participantes, en el Concurso Infantil de Pintura Rápida del GEIEG de Girona, que celebraba su trigésima novena edición. El propio Salvador Dalí se presentó a este concurso en los años 1924 y 1925, y obtuvo el Premio Extraordinario.

PROMOCIONAR

ACCIONS DE COMUNICACIÓ

Amb l'objectiu de donar visibilitat i projecció als museus Dalí i a la Fundació i de contribuir a la difusió de les seves activitats, l'Àrea de Comunicació va continuar desenvolupant una tasca d'ampliació i millora de les relacions amb els mitjans de comunicació el resultat de la qual van ser 5.006 insercions en la premsa estatal escrita durant l'exercici passat. El 2012, la Fundació Dalí va gaudir d'una presència mediàtica notòria principalment per tres temes: el préstec temporal de l'obra *Depart. «Homenatge al Noticiero Fox»* al Teatre-Museu i, l'exposició retrospectiva a Roma així com, sobretot, la gran antològica organitzada conjuntament amb el Centre Pompidou i el Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía. Al llarg de l'any es van celebrar cinc rodes de premsa i es van emetre vuit comunicats i tres notes d'agenda; entre aquestes accions, destaquem les següents:

20 de febrer

Participació de Joan Manuel Sevillano en la roda de premsa de presentació dels guardons del 1r Festival Internacional del Circ Castell de Figueres, consistents en un elefant d'inspiració daliniana. A l'acte hi van assistir l'alcalde de Figueres, Santi Vila, el director del Festival, Genís Matabosch, i el periodista Josep Playà, que va glossar la relació de Dalí amb el món del circ. Com a convidada especial hi va ser present així mateix una de les Elver Sisters, contorsionistes que havien estat models ocasionals de Dalí a l'Hotel Ritz de Barcelona.

12 de març

Inauguració de l'exposició temporal de Púbol amb la presència de l'Hble. Sr. Ferran Mascarell, conseller de Cultura, el president de la Fundació, Ramon Boixadós, el director del Teatre-Museu Dalí, Antoni Pitxot, i la directora del Centre d'Estudis Dalinians, Montse Aguer.

14 de març

Comunicació sobre el nomenament de Montse Aguer com a nova patrona del Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, de Madrid.

27 de març

Presentació de la memòria institucional corresponent a l'exercici 2011, a càrrec de Montse Aguer, Lluís Peñuelas i Joan Manuel Sevillano.

2 de juliol

Reconeixement a Ramon Boixadós com a associat d'honor per part de Comerç Figueres.

3 de juliol

Presentació de l'estudi d'impacte econòmic de la Fundació Dalí a càrrec de Modest Fluvià, catedràtic d'Economia de la Universitat de Girona, i de Lluís Peñuelas i Joan Manuel Sevillano per part de la nostra institució. La notícia va ser àmpliament comentada als mitjans, ja que les conclusions de l'estudi es van rebre com un missatge esperançador dins el context de recessió econòmica.

1. Inauguració de l'exposició de Púbol per part del conseller Ferran Mascarell, acompanyat per Ramon Boixadós, Antoni Pitxot i Montse Aguer
2. Modest Fluvià, Lluís Peñuelas i Joan Manuel Sevillano presentant l'estudi d'impacte econòmic
3. L'estudi elaborat per la UdG

ACCIONES DE COMUNICACIÓN

Con el objetivo de dar visibilidad y proyección a los museos Dalí y a la Fundación y de contribuir a la difusión de sus actividades, el Área de Comunicación continuó desarrollando una labor de ampliación y mejora de las relaciones con los medios de comunicación que tuvo como resultado 5 006 inserciones en la prensa estatal escrita durante el ejercicio pasado. La notoria presencia mediática de que la Fundación Dalí disfrutó en el 2012 giró en torno a tres temas fundamentales: el préstamo temporal de la obra *Depart. «Homenaje al Noticiero Fox»* al Teatro-Museo, la exposición retrospectiva en Roma y, en mayor medida, la gran antológica organizada conjuntamente con el Centre Pompidou y el Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía. A lo largo de este año se celebraron cinco ruedas de prensa y se emitieron ocho comunicados y tres notas de agenda; entre estas acciones destacan las siguientes:

20 de febrero

Participación de Joan Manuel Sevillano en la rueda de prensa de presentación de los galardones del 1.º Festival Internacional de Circo Castell de Figueres, consistentes en un elefante de inspiración daliniana. El acto contó con la presencia del alcalde de Figueres, Santi Vila, del director del Festival, Genís Matabosch, y del periodista Josep Playà, que glosó la relación de Dalí con el mundo del circo. Asistió así mismo, en calidad de invitada especial, una de las Elver Sisters, contorsionistas que habían sido modelos ocasionales de Dalí en el Hotel Ritz de Barcelona.

12 de marzo

Inauguración de la exposición temporal de Púbol con la presencia del Hble. Sr. Ferran Mascarell, *conseller* de Cultura, del presidente de la Fundación, Ramon Boixadós, del director del Teatro-Museo Dalí, Antoni Pitxot, y de la directora del Centro de Estudios Dalinianos, Montse Aguer.

14 de marzo

Comunicación sobre el nombramiento de Montse Aguer como nueva patrona del Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, de Madrid.

27 de marzo

Presentación de la memoria institucional correspondiente al ejercicio 2011, a cargo de Montse Aguer, Lluís Peñuelas y Joan Manuel Sevillano.

2 de julio

Reconocimiento a Ramon Boixadós como asociado de honor por parte de Comerç Figueres.

3 de julio

Presentación del estudio de impacto económico de la Fundación a cargo de Modest Fluvià, catedrático de Economía de la Universitat de Girona, y de Lluís Peñuelas y Joan Manuel Sevillano por parte de la Fundación Dalí. La noticia fue ampliamente comentada en los medios, ya que las conclusiones del estudio se recibieron como un mensaje esperançador dentro del contexto de recesión económica.

1. Inauguración de la exposición de Púbol por parte del *conseller* Ferran Mascarell, acompañado por Ramon Boixadós, Antoni Pitxot y Montse Aguer
2. Modest Fluvià, Lluís Peñuelas y Joan Manuel Sevillano presentando el estudio de impacto económico
3. El estudio realizado por la UdG

Presentació del préstec temporal de l'obra *Depart. «Homenatge al Noticiari Fox»* per part d'Antoni Pitxot i Montse Aguer.

9 d'agost

Participació de Montse Aguer en la roda de premsa organitzada pel Festival Acústica per anunciar els tallers infantils adreçats al públic familiar, en què la Fundació Dalí participava amb una proposta del seu Servei Educatiu.

17 de setembre i 19 de novembre

Comunicació sobre la inauguració de l'exposició del Centre Pompidou. Al vernissatge per a la premsa hi van acudir més de cent cinquanta mitjans francesos i estrangers. El ressò mediàtic dels dies posteriors va ser rotund, tan sols comparable al que van obtenir els actes de l'Any Dalí.

La Fundació Dalí va gaudir d'una presència mediàtica notòria amb 5.000 insercions a la premsa escrita.

En tres ocasions al llarg de l'exercici es va facilitar a la premsa informació sobre les xifres de visitants dels museus Dalí, amb comparatives respecte a l'any anterior: en primer lloc, sobre l'afluència de visitants als museus Dalí durant el 2011, que es va incrementar en un 7,61% amb relació al 2010; en segon lloc, sobre els visitants del Teatre-Museu Dalí de Nit i, finalment, sobre el nombre total de visitants de la temporada estiuena. Així mateix, es va donar a conèixer la inauguració, al Complexo del Vittoriano de Roma, de la retrospectiva sobre Dalí amb fons exclusivament pertanyents a la Fundació. Es van difondre els tallers familiars del Servei Educatiu organitzats amb motiu del Carnestoltes, al febrer, i del Nadal, al desembre, i es va informar de la reobertura de la Casa-Museu Salvador Dalí de Portlligat. També es va donar a conèixer el suport que va rebre de la Fundació una pel·lícula biogràfica sobre Dalí a càrrec de la productora americana Imagine Entertainment, responsable de títols com ara *Apol·lo 13* o *El codi Da Vinci*, i, finalment, es va difondre la sentència favorable a la nostra institució dictada en el cas Faber Gotic, mitjançant la qual s'obligava a retirar el nom, la imatge i les obres de Dalí de l'exposició del Reial Cercle Artístic de Barcelona.

Entre els actes organitzats per altres institucions que van ser acollits pels espais dalinians o que van tenir Dalí com a protagonista cal esmentar la candidatura del Triangle Dalinià a patrimoni mundial de la UNESCO, anunciada pels alcaldes dels tres municipis en els quals s'ubiquen els museus Dalí. El Festival Acústica, d'altra banda, es va beneficiar del suport de la Fundació tant en forma de col·laboració per a la projecció de la videoinstal·lació de l'artista Franc Aleu sobre el monument de Dalí a Francesc Pujols com a través de la participació del Servei Educatiu en els tallers proposats sota el nom d'Acustiqueta. També va ser notícia, el 16 d'octubre, la presentació del projecte d'El Bulli Foundation sota la cúpula del Teatre-Museu Dalí, dins el marc de les III Jornades «L'Empordà, el paisatge com a actiu econòmic», per part de l'arquitecte figuerenc Enric Ruiz-Geli; el congrés va ser clausurat el dia 11 de desembre pel gerent de la Fundació, Joan Manuel Sevillano, que va oferir una ponència sobre el vincle entre el Triangle Dalinià i el paisatge.

1. Roda de premsa sobre l'exposició temporal, a càrrec d'Antoni Pitxot i Montse Aguer
2. El president de la Fundació Dalí junt a la infanta Cristina i el president del Centre Pompidou, Alain Seban
3. La delegació de la Fundació Dalí acompanyats per Jean-Michel Bouhours
4. Presentació del programa Acustiqueta, en què els museus de l'Empordà, del Jugueta i Dalí van participar amb propostes per al públic familiar
5. Monogràfic de *Beaux Arts* sobre la retrospectiva de París

13 de julio

Presentación del préstamo temporal de la obra *Depart. «Homenaje al Noticiero Fox»* por parte de Antoni Pitxot y Montse Aguer.

9 de agosto

Participación de Montse Aguer en la rueda de prensa organizada por el Festival Acústica para anunciar los talleres infantiles dirigidos al público familiar, en los que la Fundació Dalí participaba con una propuesta de su Servicio Educativo.

17 de septiembre y 19 de noviembre

Comunicación sobre la inauguración de la exposición del Centre Pompidou. Al vernissage para la premsa acudieron más de ciento cincuenta medios franceses y extranjeros. La repercusión mediática en los días posteriores fue rotunda, tan solo comparable a la obtenida por los actos del Año Dalí.

La Fundació Dalí disfrutó de una presencia mediática notoria con 5 000 inserciones en la prensa escrita.

En tres ocasiones a lo largo del ejercicio se facilitó a la prensa información sobre las cifras de visitantes de los museos Dalí, con comparativas respecto al año anterior: en primer lugar, sobre la afluencia de visitantes a los tres museos Dalí durante el 2011, que se incrementó en un 7,61% en relación con el 2010; en segundo lugar, sobre los visitantes del Teatro-Museo Dalí de Noche, y, finalmente, sobre el número total de visitantes de la temporada estival. También se dio a conocer la inauguración, en el Complexo del Vittoriano de Roma, de la retrospectiva sobre Dalí exclusivamente con fondos pertenecientes a la Fundació. Se difundieron los talleres familiares del Servicio Educativo organizados con motivo del Carnaval, en febrero, y de la Navidad, en diciembre, y se informó de la reapertura de la Casa-Museo Salvador Dalí de Portlligat. También se dio a conocer el apoyo que la Fundació prestó para la realización de una película biográfica sobre Dalí a cargo de la productora americana Imagine Entertainment, responsable de títulos como *Apolo 13* o *El código Da Vinci*, y, finalmente, se difundió la sentencia favorable a nuestra institución dictada en el caso Faber Gotic, mediante la cual se obligaba a retirar el nombre, la imagen y las obras de Dalí de la exposición del Reial Cercle Artístic de Barcelona.

Entre los actos organizados por otras instituciones que fueron acogidos por los espacios dalinianos o que tuvieron a Dalí como protagonista cabe mencionar la candidatura del Triángulo Daliniano a patrimonio mundial de la UNESCO, anunciada por los alcaldes de los tres municipios en los que se ubican los museos Dalí. Por otra parte, el Festival Acústica se benefició del apoyo de la Fundació tanto en forma de colaboración para la proyección de la videoinstalación del artista Franc Aleu sobre el monumento de Dalí a Francesc Pujols como a través de la participación del Servicio Educativo en los talleres propuestos bajo el nombre de Acustiqueta. También fue noticia, el 16 de octubre, la presentación del proyecto de El Bulli Foundation bajo la cúpula del Teatre-Museu Dalí que, en el marco de las III Jornades «L'Empordà, el paisatge com a actiu econòmic», realizó el arquitecto de Figueras Enric Ruiz-Geli; el congreso fue clausurado el día 11 de diciembre por el gerente de la Fundació, Joan Manuel Sevillano, que ofreció una ponencia sobre el vínculo entre el Triángulo Daliniano y el paisaje.

1. Rueda de premsa sobre la exposició temporal, a cargo de Antoni Pitxot y Montse Aguer
2. El presidente de la Fundació Dalí junto a la infanta Cristina y el presidente del Centre Pompidou, Alain Seban
3. La delegación de la Fundació Dalí acompañados por Jean-Michel Bouhours
4. Presentación del programa Acustiqueta, en el que los museos del Empordà, del Jugueta y Dalí participaron con propuestas para el público familiar
5. Monográfico de *Beaux Arts* sobre la retrospectiva de París

REPORTATGES I ENTREVISTES

Durant els dos darrers anys, la recessió econòmica ha condicionat els desplaçaments de mitjans televisius estrangers. Els que ho van fer van venir atrets, sobretot, per les dues grans retrospectives celebrades a Roma i a París, com en el cas de France 2 i France 3, però també arran del gran foc que va afectar l'Alt Empordà al mes de juliol. INA va produir un documental amb la col·laboració de la Fundació Dalí per projectar-lo durant la mostra parisenca. Empeses per altres motivacions ens van visitar, d'una banda, una productora italiana, Malserioza Films, que va gravar imatges del Teatre-Museu Dalí amb l'objectiu d'elaborar continguts educatius per a l'editorial Loescher, i, d'altra banda, en l'àmbit nacional, una nova producció del programa *Sense ficció* de TV3, que va filmar els exteriors de Portlligat per il·lustrar els continguts referents als atractius culturals de Catalunya.

Dins el capítol d'entrevistes, hem de destacar la que Alfons Petit, director del suplement dominical del *Diari de Girona*, va fer a Ramon Boixadós, i en la qual es repassava extensament la trajectòria personal i professional del president de la Fundació Dalí.

Antoni Pitxot, d'altra banda, va concedir una entrevista a la productora Zuuz Films, que treballava en un documental titulat *Pla i Dalí. Fills de la tramuntana*. El director del Teatre-Museu també va rebre un equip de la cadena de televisió France 3 que s'havia desplaçat a l'Empordà amb motiu de la inauguració de l'exposició del Pompidou; el mateix equip va ser atès a la Casa de Portlligat pel seu responsable, Jordi Artigas.

1. Reportatge al Dominical del *Diari de Girona* dedicat a Ramon Boixadós
- 2, 5, 6, 7. Repercussió a premsa de les accions de comunicació
3. Documental produït per INA amb motiu de l'antològica del Centre Pompidou
4. Monogràfic de *Le Monde* sobre la retrospectiva de París

REPORTAJES Y ENTREVISTAS

La situación de recesión económica ha condicionado en los dos últimos años los desplazamientos de medios televisivos extranjeros. Los que lo hicieron vinieron atraídos, sobre todo, por las dos grandes retrospectivas celebradas en Roma y París, como fue el caso de France 2 y France 3, pero también a raíz del gran fuego que afectó a la comarca del Alt Empordà en el mes de julio. INA produjo un documental con la colaboración de la Fundación Dalí para proyectarlo durante la muestra parisenca. Impulsadas por otras motivaciones nos visitaron, por un lado, una productora italiana, Malserioza Films, que grabó imágenes del Teatro-Museo Dalí al objeto de elaborar contenidos educativos para la editorial Loescher, y, por otro, en el ámbito nacional, una nueva producción del programa *Sense ficció* de TV3, que filmó los exteriores de Portlligat para ilustrar los contenidos referentes a los atractivos culturales de Cataluña.

En el capítulo de entrevistas, debemos destacar la que Alfons Petit, director del suplemento dominical del *Diari de Girona*, le hizo a Ramon Boixadós, y en la que se repasaba extensamente la trayectoria personal y profesional del presidente de la Fundació Dalí.

Antoni Pitxot, por su parte, concedió una entrevista a la productora Zuuz Films, que trabajaba en un documental titulado *Pla i Dalí. Fills de la tramuntana*. El director del Teatro-Museo también recibió a un equipo de la cadena de televisión France 3 que se había desplazado al Empordà con motivo de la inauguración de la exposición del Pompidou; el mismo equipo fue atendido en la Casa de Portlligat por su responsable, Jordi Artigas.

1. Reportaje en el Dominical del *Diari de Girona* dedicado a Ramon Boixadós
- 2, 5, 6, 7. Repercusión en prensa de las acciones de comunicación
3. Documental producido por INA con motivo de la antológica del Centre Pompidou
4. Monográfico de *Le Monde* sobre la retrospectiva de París

1. El director del museo de Florida, Hank Hine, durant l'homenatge a Ramon Boixadós
 2. Entrevistes a Joan Manuel Sevillano publicades a l'International Herald Tribune i al setmanari Empordà

Montse Aguer va ser entrevistada pel suplement *Il Venerdì* de *La Repubblica* arran de l'exposició de Dalí a Roma, pel diari *Ara*, que va glossar la figura de Gala, i per la secció cultural d'*El Punt Avui*, que va tractar la retrospectiva que viatjava a París i, posteriorment, a Madrid. Diversos informatius de ràdios catalanes i espanyoles van entrevistar la directora del CED amb motiu de la inauguració de la mostra parisenca, a part dels nombrosíssims mitjans que van acudir al vernissatge convocats pel Centre Pompidou. Montse Aguer, així mateix, va concedir una entrevista a la revista *Empordà Guia* (EG), en la qual deu personalitats de Figueres mostren la ciutat a través dels seus escenaris preferits. Aguer també va rebre una visita dels responsables del Salvador Dalí's Italian Forum amb motiu de l'exposició al Complesso Monumentale del Vittoriano. La directora del CED va atendre els blocs responsables del fòrum d'Internet, Carlo Giacobone i Luca Menegozzo, que van aprofitar l'avinentsa per parlar amb ella sobre la mostra i sobre la relació de l'artista amb Itàlia. La trobada es va completar amb visites a la resta del Triangle Dalinià.

El setmanari *Empordà* va entrevistar Joan Manuel Sevillano per a un reportatge sobre la gestió dels drets, la lluita contra el frau i les estratègies d'internacionalització. El gerent

de la Fundació va atendre així mateix el magazín de TV Girona i els informatius de COPE Girona, que li van dedicar una àmplia entrevista en què també es van tractar temes d'actualitat. A escala internacional, cal destacar l'entrevista que li va fer la periodista Elizabeth Zach, publicada a l'*International Herald Tribune* i al *New York Times*, en què es posava d'exemple la Fundació Dalí i on s'explicava que la gestió dels seus museus resistia les conseqüències d'un entorn de contenció econòmica que afectava tots els àmbits.

El responsable de les cases de Púbol i Portlligat, Jordi Artigas, va atendre el programa *Rutes* d'Empordà TV així com nombrosos periodistes i blocs dels viatges de premsa que es comenten a l'apartat següent.

El Patronat del Salvador Dalí Museum de Florida va nomenar el president de la Fundació Dalí Membre d'Honor de l'*Order of Salvador*, col·lectiu de personalitats particularment significades en la defensa i promoció de l'herència daliniana. L'acte d'homenatge es va celebrar a París, coincidint amb la inauguració de l'exposició *Dalí* al Centre Pompidou. Durant l'esdeveniment, Hank Hine, director del museu americà, va glossar la trajectòria de Ramon Boixadós i va agrair la seva indiscutible contribució a la consolidació dels vincles entre ambdues institucions.

«La Fundació va fer els deures quan tocava»

Montse Aguer fue entrevistada por el suplemento *Il Venerdì* del rotativo italiano *La Repubblica* a raíz de la exposición de Dalí en Roma, por el diario *Ara*, que glosó la figura de Gala, y por la sección cultural de *El Punt Avui*, que trató la retrospectiva que viajaba a París y, posteriormente, a Madrid. Diversos informativos de radios catalanas y españolas entrevistaron a la directora del CED con motivo de la inauguración de la muestra parisenca, a cuyo *vernissage* acudieron, además, numerosísimos medios convocados por el Centre Pompidou. Así mismo, Montse Aguer concedió una entrevista a la revista *Empordà Guia* (EG), en la cual diez personalidades de Figueres muestran la ciudad a través de sus escenarios preferidos. Aguer también recibió una visita de los responsables del Salvador Dalí's Italian Forum con motivo de la exposición en el Complesso Monumentale del Vittoriano. La directora del CED atendió a los blogueros responsables del fòrum de Internet, Carlo Giacobone y Luca Menegozzo, que aprovecharon la ocasión para hablar con ella sobre la muestra y sobre la relación del artista con Italia. El encuentro se completó con visitas al resto del Triángulo Daliniano.

El semanario *Empordà* entrevistó a Joan Manuel Sevillano para un reportaje sobre la gestión de los derechos, la lucha contra el fraude y las estrategias de internacionalización.

1. El director del museo de Florida, Hank Hine, durante el homenaje a Ramon Boixadós
 2, 3. Entrevistas a Joan Manuel Sevillano publicadas en el International Herald Tribune y el semanari Empordà

El gerente de la Fundación atendió así mismo al magazín de TV Girona y a los informativos de COPE Girona, que le hicieron una amplia entrevista en la que también se trataron temas de actualidad. A escala internacional, cabe destacar la entrevista concedida a la periodista Elizabeth Zach, publicada en el *International Herald Tribune* y en el *New York Times*, en la que se ponía de ejemplo a la Fundación Dalí y se explicaba que la gestión de sus museos resistía a las consecuencias de un entorno de contención económica que afectaba a todos los ámbitos.

El responsable de las casas de Púbol y Portlligat, Jordi Artigas, atendió al programa *Rutes*, de Empordà TV, así como a numerosos periodistas y blogueros de los viajes de prensa que se comentan en el siguiente apartado.

El Patronato del Salvador Dalí Museum de Florida nombró al presidente de la Fundación Dalí Membro de Honor de la *Order of Salvador*, colectivo de personalidades particularmente significadas en la defensa y promoción de la herencia daliniana. El acto de homenaje se celebró en París, coincidiendo con la inauguración de la exposición *Dalí* en el Centre Pompidou. Durante el evento, Hank Hine, director del museo americano, glosó la trayectoria de Ramon Boixadós y agradeció su indiscutible contribución a la consolidación de los vínculos entre ambas instituciones.

ALTRES ACCIONS DE COMUNICACIÓ

Viatges de premsa

Els museus Dalí van acollir un bon nombre de viatges de premsa durant l'any 2012. En destaquen l'organitzat per Michel Lafon Publishing, editora de la versió francesa dels diaris de Gala, o la campanya de llançament de les noves bosses Lancel, així com el que va organitzar el Complesso del Vittoriano amb vista a l'exposició a Roma i, finalment, el de la delegació del Centre Pompidou i els comissaris de la retrospectiva, que ens van visitar acompanyats per destacats redactors d'art i de cultura de capçaleres com ara *Connaissance des Arts*, *Europe 1*, *L'Œil*, *Le Nouvel Observateur*, *Madame Figaro*, *Télérama*, *Le Point* i *Version Femina* i també per l'agència AFP.

1, 4. El gerent de la Fundació atenent mitjans russos i ucraïnesos
2, 3. Viatge de premsa a les cases-museu organitzat amb Lancel

Les accions dutes a terme pels organismes públics de promoció turística (tant el Patronat de Turisme Costa Brava Girona com l'Agència Catalana de Turisme o també Turespaña) van tenir impactes molt visibles, com demostra el cas de la prestigiosa revista de viatges nord-americana *National Geographic Traveler*, que, per segon any consecutiu, va incloure la Costa Brava en la seva llista de les millors destinacions mundials especialment a la primavera. Els viatges adreçats a la premsa convencional van experimentar una lleugera davallada, en benefici de les accions pensades per a un segment tan habituat a Internet i a les noves tecnologies com són, sobretot, els blocs. En l'apartat dels mitjans convencionals volem assenyalar els següents: el diari suec *Dagens Nyheter*; la revista belga especialitzada en càmping *España y Más*; un grup de periodistes irlandesos de mitjans com *Sunday World*, *Irish Independent*, *Mail on Sunday*, *The Irish Times* i *Irish Examiner*; agents russos acompanyats de periodistes de la revista *Tele-Show*, d'Ekaterinburg On-Line, de les publicacions *Ural Airlines Magazine*, *Starhit*, *RATA-news*, *Otdohni!*, *Liza*, *Zhenskie Sekrety* i *TTG Russia* i de l'agència de notícies RIA Novosti; els mitjans australians i neozelandesos *Get Lost Magazine*, *Get Up & Go* i *Australian Financial Review*; l'edició xinesa de la revista *Travel & Leisure*; una segona delegació de premsa russa integrada per capçaleres com ara la revista *Gorizonty Discovery*, que es distribueix en països asiàtics com el Kazakhstan, l'Uzbekistan o el Kirguizistan, i per diverses televisions, concretament el programa *Neputevye zametki*, del primer canal rus, el programa de turisme *Ikh Nnavy*, de la cadena NTV, o la televisió nacional ucraïnesa. També es van interessar pels museus dalinians la televisió nacional uruguaiana, la revista francesa *Art&Décoration* o la televisió ABC del grup Asahi Shimbun.

OTRAS ACCIONES DE COMUNICACIÓN

Viajes de prensa

A lo largo del 2012, los museos Dalí acogieron un buen número de viajes de prensa. Entre ellos destacan el organizado por Michel Lafon Publishing, editora de la versión francesa de los diarios de Gala, o la campaña de lanzamiento de los nuevos bolsos Lancel, así como el que organizó el Complesso del Vittoriano con motivo de la exposición en Roma y, finalmente el de la delegación del Centre Pompidou y los comisarios de la retrospectiva, que nos visitaron acompañados por destacados redactores de arte y de cultura de cabeceras como *Connaissance des Arts*, *Europe 1*, *L'Œil*, *Le Nouvel Observateur*, *Madame Figaro*, *Télérama*, *Le Point* y *Version Femina* y también por la agencia AFP.

Los organismos públicos de promoción turística (tanto el Patronat de Turisme Costa Brava Girona como la Agència Catalana de Turisme o también Turespaña) llevaron a cabo una serie de acciones que tuvieron impactos muy visibles, como demuestra el caso de la prestigiosa revista de viajes norteamericana *National Geographic Traveler*, que, por segundo año consecutivo, incluyó la Costa Brava en su lista de los mejores destinos mundiales especialmente en primavera. Los viajes dirigidos a la prensa convencional experimentaron un ligero descenso, en beneficio de las acciones pensadas para un segmento tan habituado a Internet y a las nuevas tecnologías como son, sobre todo, los blogueros. En el apartado de los medios convencionales queremos señalar los siguientes: el diario sueco *Dagens Nyheter*; la revista belga especializada en campismo *España y Más*; un grupo de periodistas irlandeses de medios como *Sunday World*, *Irish Independent*, *Mail on Sunday*, *The Irish Times* y *Irish Examiner*; agentes

1, 4. El gerente de la Fundación atendiendo a medios rusos y ucraïnesos
2, 3. Viaje de premsa a las casas-museu organitzat amb Lancel

Un altre dels viatges de premsa organitzats va ser l'adreçat al mercat alemany, en el qual van participar *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, *Camper Illustrierte*, el portal *Camping Channel* i *Topas Verlagsservice*. Dins aquest apartat de mitjans convencionals cal esmentar també el diari canadenc *Toronto Star* o, en l'àmbit estatal, la revista espanyola de gastronomia i entoturisme *Sobremesa*. Pel que fa a nous periodistes o seguidors de les TIC, destacarem aquí els que ens van visitar amb motiu del congrés TBEX, organitzat pel Patronat de Turisme Costa Brava Girona i per l'Agència Catalana de Turisme, i els convidats a la segona edició del blog trip #InCostaBrava. Els escenaris dalinians tampoc no es van poder escapar dels objectius dels *instagramers*, afeccionats a una aplicació que els permet manipular digitalment qualsevol imatge captada amb els seus dispositius mòbils. Un exemple que combinava tots dos mitjans (la premsa convencional i els suports digitals) va ser el desplaçament que va fer un programa cultural de France 2 per filmar un *wikipedista* que visitava el Museu Dalí per tal d'ampliar-ne l'article en la versió francesa d'aquesta popular enciclopèdia virtual.

Memòria

Amb la mirada posada en l'acompliment de la missió fundacional dictada pel Mestre, la Fundació Dalí s'obliga, un any més, a divulgar no tan sols les activitats que porta a terme durant l'exercici que acabem de tancar, sinó també les xifres econòmiques de la seva gestió en una publicació tan rigorosa com exhaustiva.

1

2

- 1, 2. Resultats dels viatges de premsa organitzats amb les entitats promotores de turisme
- 3, 4. Celebració de la Viquimarató sota la cúpula del Teatre-Museu
- 5. Coberta de la Memòria 2012

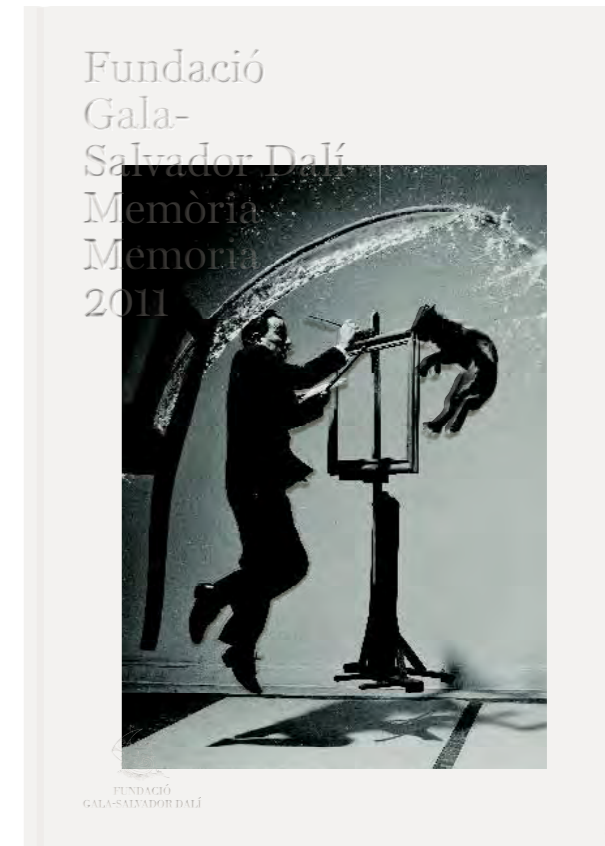

- 1, 2. Resultados de los viajes de prensa organizados con las entidades promotoras de turismo
- 3, 4. Celebración de la Wikimaratón bajo la cúpula del Teatro-Museo
- 5. Cubierta de la Memoria 2012

Otro de los viajes de prensa organizados fue el dirigido al mercado alemán, en el que participaron *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, *Camper Illustrierte*, el portal *Camping Channel* y *Topas Verlagsservice*. Dentro de este apartado de medios convencionales cabe mencionar también al diario canadiense *Toronto Star* o, en el ámbito estatal, a la revista española de gastronomía y entoturismo *Sobremesa*. En lo que se refiere a nuevos periodistas o seguidores de las TIC, destacaremos aquí a los que nos visitaron con motivo del congreso TBEX, organizado por el Patronat de Turisme Costa Brava Girona y por la Agència Catalana de Turisme, y a los invitados a la segunda edición del blog trip #InCostaBrava. Los escenarios dalinianos tampoco escaparon de los objetivos de los *instagramers*, aficionados a una aplicación que les permite manipular digitalmente cualquier imagen captada con sus dispositivos móviles. Un ejemplo que combinaba ambos medios (la prensa convencional y los soportes digitales) fue el desplazamiento que realizó un programa cultural de France 2 para filmar a un *wikipedista* que visitaba el Museo Dalí al objeto de ampliar el artículo en la versión francesa de esta popular enciclopedia virtual.

Memoria

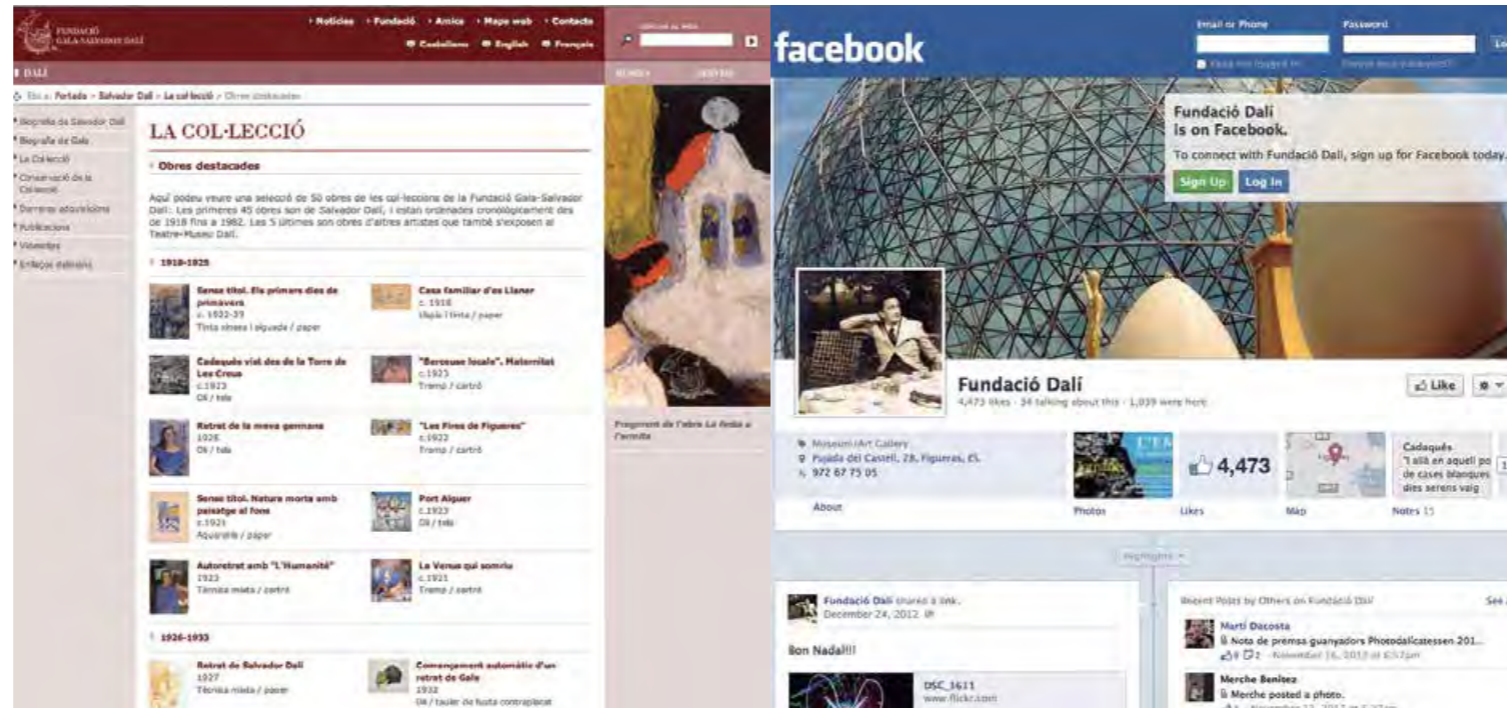
Con la mirada puesta en el cumplimiento de la misión fundacional dictada por el Maestro, la Fundació Dalí se obliga, un año más, a divulgar no solo las actividades que lleva a cabo durante el ejercicio que acabamos de cerrar, sino también las cifras económicas de su gestión en una publicación tan rigurosa como exhaustiva.

5

COMUNICACIÓ DIGITAL

Els resultats obtinguts en l'àmbit de la comunicació digital ens van animar a continuar apostant per aquestes noves plataformes d'informació i difusió i ens van portar a explorar noves vies en les quals la presència de la Fundació serà imprescindible.

Web

El web institucional gaudeix de bona salut, però té un gran potencial de creixement que cal analitzar, especialment amb vista al mercat rus i als països asiàtics. Amb aquesta finalitat, el 2012 es va continuar treballant en el projecte de renovació del web, que es pretén que atengui els avenços tecnològics, però sense oblidar la seva doble funció: d'una banda, facilitar serveis relacionats amb la recepció de visitants als museus Dalí i, de l'altra, proporcionar continguts en matèria daliniana. Tot plegat, en un entorn que evoluciona constantment no només des del punt de vista tecnològic, sinó també, i sobretot, pel que fa a la filosofia de l'usuari i a la manera com aquest interactua amb les noves eines que té a l'abast.

Tot esperant que aquest nou web es faci realitat, continuem treballant amb l'actual, que el 2012 va ser mirall de les activitats tant acadèmiques (exposicions o préstecs) com educatives generades per la Fundació. Al llarg de l'exercici es van actualitzar notícies relacionades amb sentències judicials o amb millores de serveis, com ara la venda d'entrades anticipades al Teatre-Museu, i també es van ampliar continguts respecte a les restauracions i les publicacions.

Xarxes socials

En l'àmbit de les xarxes socials, fins ara la Fundació Dalí havia seguit un camí experimental per tal d'analitzar d'una manera crítica el retorn que tenia l'esforç dedicat. A la complexitat d'un món en evolució contínua, s'hi afegeix l'handicap que representa el fet d'editar contínuament en quatre idiomes. Durant l'exercici passat es va utilitzar activament Facebook, YouTube i Flickr per donar més visibilitat, bàsicament, a les accions organitzades pel Servei Educatiu i per l'associació Amics dels Museus Dalí. Però els nostres museus ofereixen múltiples potencialitats que cal explorar. D'ara endavant, així doncs, encetarem una fase de treball transversal entre els diferents departaments per endinsar-nos en les possibilitats que ofereixen la web 2.0 i l'univers dalinià. Una de les prioritats serà la Viquipèdia, sobretot després de constatar, la nit del 22 de setembre, que l'acció batejada com a Viquimarató provocava un augment considerable de les visites als articles sobre Dalí i els seus museus: per assenyalar només les xifres més espectaculars, l'article sobre la Casa de Portlligat va experimentar un increment del 200% en les visites, i el referit al Teatre-Museu Dalí, d'un 317%. L'acció va ser organitzada per l'associació Comerç Figuerenc i es va celebrar sota la cúpula del museu figuerenc. Un grup de viquipedistes va treballar amb el material proporcionat pel CED (una selecció de bibliografia, llibres i premsa històrica) per tal de completar, amb informació contrastada, els articles dedicats a Salvador Dalí, la Fundació i els seus museus.

Web

La web institucional goza de buena salud, pero posee un gran potencial de crecimiento que hay que analizar, en especial de cara al mercado ruso y a los países asiáticos. A este fin, en el 2012 se continuó trabajando en el proyecto de renovación de la web, que se pretende que incorpore los avances tecnológicos pero sin olvidar su doble función: por un lado, facilitar servicios relacionados con la recepción de visitantes a los museos Dalí, y por otro, suministrar contenidos en materia daliniana. Todo ello, en un entorno que evoluciona constantemente no solo desde el punto de vista tecnológico, sino también, y sobre todo, en lo que se refiere a la filosofía del usuario y a la manera en que este interactúa con las nuevas herramientas que tiene a su alcance.

A la espera de que esta nueva web se haga realidad, continuamos trabajando con la actual, que en el 2012 reflejó las actividades tanto académicas (exposiciones o préstamos) como educativas generadas por la Fundación. A lo largo del ejercicio se actualizaron noticias relacionadas con sentencias judiciales o con mejoras de servicios, como la venta de entradas anticipadas para el Teatro-Museo, y también se ampliaron contenidos respecto a las restauraciones y las publicaciones.

COMUNICACIÓ DIGITAL

Los resultados obtenidos en el ámbito de la comunicación digital nos animaron a continuar apostando por estas nuevas plataformas de información y difusión y nos llevaron a explorar nuevas vías en las que la presencia de la Fundación será imprescindible.

Redes sociales

Hasta hoy, la Fundación Dalí había seguido un camino experimental en el ámbito de las redes sociales a fin de analizar de una forma crítica el retorno que tenía el esfuerzo dedicado. A la complejidad de un mundo en constante evolución se añade el hándicap que representa editar continuamente en cuatro idiomas. Durante el pasado ejercicio se utilizaron activamente Facebook, YouTube y Flickr, para dar mayor visibilidad, básicamente, a las acciones organizadas por el Servicio Educativo y por la asociación Amics dels Museus Dalí. Pero nuestros museos ofrecen múltiples potencialidades que hay que explorar. Así pues, iniciaremos una fase de trabajo transversal entre los diferentes departamentos para adentrarnos en las posibilidades que ofrecen la web 2.0 y el universo daliniano. Una de las prioridades será la Wikipedia, después de ver cómo, la noche del 22 de septiembre, la acción bautizada como Wikimarató provocó un considerable aumento de las visitas a los artículos sobre Dalí y sus museos: por señalar solo las cifras más espectaculares, el artículo sobre la Casa de Portlligat experimentó un incremento del 200% en las visitas, y el referido al Teatro-Museo Dalí, de un 317%. Organizada por la asociación Comerç Figuerenc, la acción se celebró bajo la cúpula del museo figuerense. Un grupo de wikipedistas trabajó con el material proporcionado por el CED (una selección de bibliografía, libros y prensa histórica) a fin de completar, con información contrastada, los artículos dedicados a Salvador Dalí, la Fundación y sus museos.

PROMOCIÓ I DIFUSIÓ DELS MUSEUS

El 2012, malgrat la crisi global, va continuar essent un any favorable per als museus Dalí. El balanç de visites va ser positiu, amb un 2% de creixement; destaquen els resultats del Castell de Púbol, que amb més de 130.185 visitants va aconseguir superar la xifra de l'Any Dalí (2004).

L'Agència Catalana de Turisme (ACT), el Patronat de Turisme Costa Brava Girona (PTCBG) i Turespaña van mantenir les accions de promoció habituals dels museus Dalí, amb viatges de familiarització per a operadors turístics de Pequín, Xangai, l'Alguer, Londres, Irlanda, Xina Luxury i Canton, i també per a representants de la companyia aèria American Airlines i agents turístics de Montpeller, en col·laboració amb Elipsos i SNFC. També es van organitzar viatges de premsa per a mitjans d'arreu i es va participar en les fires més importants de l'àmbit turístic. En aquest sentit, cal destacar les accions de promoció que es van dur a terme per al mercat rus aprofitant l'impacte de l'exposició sobre Dalí organitzada l'any anterior al Museu Puixkin de Moscou, així com diversos viatges de promoció amb agents de la capital russa i una convenció amb Tez Tour, Pegasus i Natalie Tours.

D'altra banda, es van mantenir els acords amb entitats d'àmbit local, com ara el Girona Convention Bureau i Costa Brava Verd Hotels, i la campanya Art Travel Pass, a través dels trens hotel internacionals *Pau Casals* (Zuric), *Salvador Dalí* (Milà) i *Joan Miró* (París), i també l'acord amb Bus Turístic destinat a facilitar l'accés de visitants des de Barcelona. Un altre element de promoció remarcable va ser el conveni amb Turisme Juvenil de Catalunya, que per mitjà del Carnet Jove permet oferir descomptes als seus titulars.

El 2012 es va seguir col·laborant amb l'Associació de Guies de Girona, l'Àrea de Turisme de l'Ajuntament de Figueres i l'associació Comerç Figueres per a tot allò que afecta la ciutat i les visites al Museu Dalí i, en especial, per a la promoció del Teatre-Museu de Nit.

En l'exercici passat, la temporada de visites nocturnes al Museu Dalí es va prolongar del 28 de juliol a l'1 de setembre. En total es van rebre 15.252 visites, un 15% més que el 2011. Aquesta modalitat de visita, que inclou una copa de cava així com projeccions diverses amb Salvador Dalí com a protagonista, és un dels atractius que la Fundació Dalí proposa per a les nits d'estiu i té molt d'èxit, sobretot, entre els visitants estrangers.

Durant els mesos de juliol i agost va continuar la venda anticipada d'entrades al Teatre-Museu Dalí a través de ServiCaixa i el web de la Fundació, una eina de promoció important i, alhora, un servei cada vegada més sol·licitat.

Al llarg del 2012, en general, van tenir continuïtat les accions de promoció adreçades als establiments hotelers de l'àrea de Girona i la Costa Brava i de la ciutat de Barcelona, per a les quals vam disposar de la col·laboració de l'empresa La Difusora. I, com un aspecte no menys important, cal remarcar que es va seguir donant suport a les oficines de turisme, als guies turístics i a altres agents del sector.

1. Visita al museu de blogaires acompanyats pel Patronat de Turisme
2. Promoció del Teatre-Museu Dalí de Nit

PROMOCIÓN Y DIFUSIÓN DE LOS MUSEOS

2

El 2012 también fue un año favorable para los museos Dalí, a pesar de la crisis global. El balance de visitas fue positivo, con un 2% de crecimiento; destacan los resultados del Castillo de Púbol que, con más de 130 185 visitantes, superó la cifra del Año Dalí (2004).

La Agència Catalana de Turisme (ACT), el Patronat de Turisme Costa Brava Girona (PTCBG) y Turespaña mantuvieron las acciones de promoción habituales de los museos Dalí, entre ellas una serie de visitas de familiarización para operadores turísticos de Pekín, Shanghái, Alguer, Londres, Irlanda, China Luxury y Cantón, y también para representantes de la compañía aérea American Airlines y agentes turísticos de Montpellier, en colaboración con Elipsos y SNFC. Se organizaron así mismo viajes de prensa para medios de todo el mundo y se participó en las ferias de turismo más importantes. Cabe destacar las acciones de promoción dirigidas al mercado ruso aprovechando el impacto de la exposición de Dalí en el Museo Pushkin de Moscú que se había celebrado el año anterior, así como diversos viajes de promoción con agentes de la capital rusa y una convención con Tez Tour, Pegasus y Natalie Tours.

Por otra parte, se mantuvieron los acuerdos vigentes con entidades de ámbito local, como el Girona Convention Bureau y Costa Brava Verd Hotels, la campaña Art Travel Pass, a través de los trenes hotel internacionales *Pau Casals* (destino Zúrich), *Salvador Dalí* (destino Milán) y *Joan Miró* (destino París) y, finalmente, el acuerdo establecido con Bus Turístico destinado a facilitar el acceso de visitantes procedentes de Barcelona. Otro elemento de promoción destacable fue el convenio suscrito con Turisme Juvenil de Catalunya que, a través del Carnet Jove, ofrece descuentos a sus titulares.

En el 2012 se siguió colaborando con la Associació de Guies de Girona, con el Área de Turismo del Ayuntamiento de Figueres y con la asociación Comerç Figueres en todas las cuestiones que afectan a la ciudad, a las visitas al Museo Dalí y, en especial, en lo que se refiere a la promoción del Teatro-Museo de Noche.

En el pasado ejercicio, la temporada de visitas del Teatro-Museo Dalí de Noche se prolongó del 28 de julio al 1 de septiembre. Las 15 252 visitas recibidas durante este período representan un incremento del 15% respecto al 2011. La visita nocturna, que incluye una copa de cava y proyecciones diversas con Salvador Dalí como protagonista, es uno de los atractivos que propone la Fundació Dalí para las noches de verano y disfruta de un notable éxito, sobre todo entre los visitantes extranjeros.

Durante los meses de julio y agosto se continuó la venta anticipada de entradas al Teatro-Museo Dalí a través de los cajeros de ServiCaixa y de la web de la Fundació, una importante herramienta de promoción y, al mismo tiempo, un servicio cada vez más solicitado.

Como viene siendo habitual, a lo largo del ejercicio tuvieron continuidad las acciones de promoción dirigidas a los establecimientos hoteleros del área de Girona y la Costa Brava y de la ciudad de Barcelona, para las cuales contamos con la colaboración de la empresa La Difusora. También, y no menos importante, se continuó dando apoyo a las oficinas de turismo, guías turísticos y otros agentes del sector.

1. Visita al museo de blogueros acompañados por el Patronat de Turisme
2. Promoción del Teatro-Museo Dalí de Noche

Totes les botigues van créixer en vendes respecte a l'exercici anterior; principalment van sobresortir les botigues de l'espai Dalí·Joies, de Púbol i de Portlligat, que segueixen marcant màxims històrics any rere any.

Totes les botigues dels centres de la Fundació van experimentar un creixement positiu en les vendes, fet molt destacable atès l'entorn general d'inestabilitat i caiguda del consum.

Els productes que oferim a les nostres botigues van gaudir d'una gran acceptació per part dels visitants. Aquest comportament, que va permetre superar àmpliament el volum de vendes de l'exercici 2011, es va donar en totes les botigues sense excepció.

El volum de vendes agregat va créixer un 4,35% respecte al 2011; per centres, l'increment va oscil·lar entre l'1,58% de la botiga del Teatre-Museu i el 19,06% de la de Portlligat.

Al llarg dels últims anys, l'evolució del volum de vendes ha estat la següent:

Any Año	Volum de vendes Volumen de ventas
2008	2.235.000 €
2009	2.265.000 €
2010	2.442.433 €
2011	2.441.466 €
2012	2.547.000 €

El quadre adjunt mostra el creixement enregistrat el 2012 en cadascuna de les botigues dels centres:

Teatre-Museu Teatro-Museo	1,58%
Dalí-Joies Dalí-Joyas	8,60%
Púbol	6,58%
Portlligat	19,06%

Todas las tiendas aumentaron sus ventas respecto al ejercicio anterior; entre ellas sobresalen las del espacio Dalí·Joyas, la de Púbol y la de Portlligat, que siguen marcando máximos históricos año tras año.

Todas las tiendas de los centros experimentaron una tendencia al alza en las ventas, algo muy destacable en el entorno general de inestabilidad económica y caída del consumo.

Los productos que ofrecemos en nuestras tiendas disfrutaron de una gran aceptación por parte de los visitantes, lo que permitió superar ampliamente el volumen de ventas del ejercicio 2011 en todas ellas sin excepción.

El volumen de ventas agregado aumentó un 4,35% respecto al 2011; por centros, osciló entre el 1,58% de la tienda del Teatro-Museo y el 19,06% de la de Portlligat.

La evolución del volumen de ventas en los últimos años ha sido la siguiente:

El cuadro adjunto muestra el crecimiento experimentado en el 2012 por cada una de las tiendas de los centros:

FIGUERES: TEATRE-MUSEU DALÍ I DALÍ·JOIES

Les botigues del Teatre-Museu i de Dalí·Joies van experimentar un increment substancial respecte al 2011, fruit de les accions que s'han dut a terme els darrers anys i que continuen refermant la seva tendència sostinguda a l'alça.

Figueres: Vendes Botigues (€)

	Botiga Teatre-Museu Tienda Teatro-Museo	Botiga Dalí·Joies Tienda Dalí·Joyas	Totals Figueres Totales Figueres
2008	1.758.000 €	158.000 €	1.916.000 €
2009	1.703.000 €	148.000 €	1.851.000 €
2010	1.825.000 €	163.000 €	1.988.000 €
2011	1.784.000 €	214.000 €	1.998.000 €
2012	1.812.000 €	232.000 €	2.044.000 €

FIGUERES: TEATRO-MUSEO DALÍ Y DALÍ·JOYAS

Las tiendas del Teatro-Museo y de Dalí·Joyas experimentaron un sustancial incremento respecto al 2011, fruto de las acciones que se han venido realizando en los últimos años y que continúan reafirmando la tendencia sostenida al alza.

Figueres: Ventas Tiendas (€)

PÚBOL I PORTLLIGAT

A la botiga de Portlligat es van fer actuacions de millora en l'exposició i la presentació dels productes, cosa que explica, en bona part, l'èxit de vendes assolit el 2012, amb un increment del 19,06% respecte a l'any anterior.

Púbol i Portlligat: Vendes Botigues (€)

Any Año	Botiga Portlligat Tienda Portlligat	Botiga Púbol Tienda Púbol
2008	231.000	188.000
2009	254.000	160.000
2010	264.000	189.000
2011	245.000	198.000
2012	292.000	211.000

PÚBOL Y PORTLLIGAT

En la tienda de Portlligat, las actuaciones de mejora en la exposición y la presentación de los productos realizadas explican en buena parte el éxito de las ventas, que crecieron un 19,06% respecto al año anterior.

Púbol y Portlligat: Ventas Tiendas (€)

Botiga del museu de Figueres

Tienda del museo de Figueres

PRODUCTES DE MARXANDATGE CULTURAL

Desenvolupament de productes exclusius

Com cada any, des del Departament de Màrqueting es va portar a terme un procés de racionalització de les gammes de productes existents i es van fer anàlisis per punts de venda, estudis de la despesa per visitant, etc. Aquestes actuacions ens permeten definir quins són els productes que, per les seves característiques, utilitats i preu, cal incorporar a la nostra cartera i quins s'han de redissenyar o bé donar de baixa en la nostra base de dades. A tall d'exemple podem esmentar, en aquest sentit, l'edició en rus del llibre infantil *Dalí i altres secrets*, una decisió que es va prendre per la gran aflluència de visitants d'aquesta nacionalitat i que va donar un resultat excel·lent, ja que les vendes van superar àmpliament totes les expectatives inicials.

El 2012 va ser un exercici marcat per unes necessitats de producte molt diverses quant a nivell de preu. D'una banda, es va treballar amb articles molt assequibles, com ara les minillaunes amb reproduccions d'obres mestres de Dalí, l'acceptació comercial de les quals va ser tan extraordinària que es van convertir en un dels productes més venuts a les nostres botigues. D'altra banda, es van dissenyar nous articles, bàsicament joies i peces decoratives, per satisfer una demanda de productes d'alta qualitat amb uns dissenys innovadors, elegants, refinats i moderns. En aquest àmbit cal subratllar la nova col·lecció «Atomització», de plata de llei i esmalt al foc; aquesta col·lecció s'inspira en les pintures que Dalí va fer els anys cinquanta, marcades pel seu interès envers la ciència, l'àtom i la teoria quàntica, i es compon d'un penjoll, dos models d'arracades i un anell. En la mateixa línia, la col·lecció «Surrealisme» es va ampliar amb noves peces banyades en or, amb un aire més clàssic i tradicional.

1

1. Edició en rus del llibre *Dalí i altres secrets*
2. Elefant dalinià amb bany d'or
3. Fundes per a mòbil
4. Calendari/punt de llibre per al 2013
5. Bosses 100% cotó amb motius dalinians

La figura de l'elefant dalinià amb acabat d'or i presentat en un estoig de joieria va ser una altra de les apostes de la temporada que, malgrat l'elevat preu de venda, van tenir una gran acollida, especialment entre el públic rus.

Altres llançaments nous de l'exercici van ser les fundes per a mòbils, unes bosses de cotó per complementar la col·lecció «Signatures», vanos decorats amb iconografia daliniana, un nou calendari/punt de llibre, formigues de peluix per als més petits, etc.

2

3

PRODUCTOS DE MERCHANDISING CULTURAL

Desarrollo de productos exclusivos

Como cada año, desde el Departamento de Marketing se lleva a cabo un proceso de racionalización de las gamas de productos existentes, análisis por puntos de venta, estudios del gasto por visitante, etc. Esto nos permite definir cuáles son los productos que, por sus características, utilidades y precio, es necesario incorporar a nuestro portafolio y cuáles deben ser rediseñados o bien dados de baja de nuestra base de datos. Un ejemplo ha sido la edición del libro infantil *Dalí y otros secretos* en lengua rusa, dada la gran afluencia de visitantes originarios de este país. El resultado ha sido un aumento de las ventas que ha superado ampliamente todas las expectativas iniciales.

El 2012 fue un ejercicio marcado por necesidades de producto muy diversas en lo que se refiere a precio. Por un lado, artículos muy asequibles como las minilatas con reproducción de obras maestras de Dalí gozaron de tal aceptación comercial que se convirtieron en uno de los más vendidos en nuestras tiendas. Por otro, se diseñaron nuevos productos, básicamente joyas y piezas decorativas, para satisfacer una demanda de artículos de alta calidad, con diseños novedosos, elegantes, refinados y modernos. En este apartado destaca la nueva colección de joyas en plata de ley y esmalte al fuego bautizada como «Atomización», compuesta por un colgante, dos modelos de pendientes y un anillo; esta colección se inspira en las pinturas que Dalí realizó en los años cincuenta basadas en su interés por la ciencia, el átomo y la teoría cuántica. En esta misma línea se ha ampliado la colección «Surrealismo» con nuevas piezas bañadas en oro, de aire más clásico y tradicional.

La figura del elefante daliniano en acabado de oro y presentada dentro de un estuche de joyería fue también una de las apuestas de la temporada que, a pesar de su elevado precio de venta, gozó de una gran aceptación, especialmente entre el público ruso.

Otros nuevos lanzamientos consistieron en fundas para móviles, bolsas de algodón para complementar la colección «Firmas», abanicos decorados con iconografía daliniana, un nuevo calendario-punto de libro, hormigas de peluche para los más pequeños, etc.

4

5

1. Edición en ruso del libro *Dalí y otros secretos*
2. Elefante daliniano con baño de oro
3. Fundas para móvil
4. Calendario-punto de libro para el 2013
5. Bolsas 100% algodón con motivos dalinianos

PROGRAMES DE LLICÈNCIA

Durant l'exercici passat, la Fundació va culminar el llarg de procés de negociació iniciat el 2011 amb l'empresa mexicana D'Argenta amb la signatura d'un contracte a tres anys en el qual s'estableixen les bases i els paràmetres de col·laboració per a la creació, la producció i la comercialització d'un seguit de peces decoratives de plata i or. L'acord permetrà distribuir aquestes col·leccions d'altíssima qualitat a escala internacional i, molt especialment, al mercat llatinoamericà, en què la Fundació té una presència escassa dins l'àmbit comercial.

En la mateixa línia, es va signar un contracte de llicència amb l'empresa japonesa Mastermind a fi d'atendre els interessos comercials de la Fundació a mitjà i llarg termini al mercat asiàtic. Col·laborar amb una empresa llicenciària local és imprescindible per desenvolupar uns productes comercials afins a la seva cultura i tradició, així com per conèixer les particularitats dels seus canals de distribució i estar al corrent de les oportunitats de negoci que es generen localment.

En el cas de les empreses llicenciàries amb les quals tenim contractes des de fa uns quants anys, la prioritat d'actuació va ser consolidar processos i marcar estratègies de futur a curt i mitjà termini.

Altres projectes i col·laboracions

A principis d'any, el diari *La Vanguardia* va llançar la promoció «Tasses amb art». Aquesta col·lecció, autoritzada i produïda amb llicència de la Fundació Dalí, estava integrada per dotze tasses amb reproduccions d'obres dels principals artistes catalans. Entre les peces representades n'hi havia de tan emblemàtiques com ara *Suite catalana*, d'Antoni Tàpies, inspirada en els colors de la senyera; la casa Batlló de Gaudí, amb els grans finestrals de forma ovalada i amb columnes de pedra; o *Personnage devant le soleil*, de Joan Miró, un exemple de la gestualitat controlada tan característica de les pintures que aquest artista va fer a finals dels anys seixanta. De Dalí es van escollir les joies *El cor reial*, una peça de forta connotació simbòlica executada amb una combinació exquisida d'or i pedres precioses, *L'elefant espacial* i *L'ull del temps*. Aquestes promocions, que la Fundació autoritza de manera molt aïllada, permeten donar a conèixer entre els lectors del rotatiu aspectes artístics de la nostra cultura per mitjà de canals alternatius als tradicionals.

Pel que fa a col·laboracions amb altres entitats culturals, cal dir que es van assolir acords de distribució dels productes exclusius i editorials de la Fundació per a les botigues del Complexo del Vittoriano de Roma i del Centre Pompidou de París, amb motiu de les exposicions retrospectives que s'hi van organitzar. Tenir una presència comercial en aquests punts de venda és imprescindible per donar a conèixer la nostra gamma de productes oficials.

En el cas de les empreses llicenciàries la prioritat d'actuació va ser consolidar processos i marcar estratègies de futur a curt i mitjà termini.

Promoció de tasses de *La Vanguardia*
Promoción de tazas de *La Vanguardia*

Tasses amb art

La Vanguardia reuneix, en exclusiva i per primera vegada, una col·lecció única de dotze tasses amb obres de quatre dels artistes catalans més universals: Dalí, Gaudí, Tàpies i Miró.

11a entrega
El cor reial
Salvador Dalí

Onzena entrega
Diumenge 8

PVP 10 €

Per només
1 €

+ cupó del dia

El cor reial - 1953
Una peça realitzada amb una exquisita combinació d'or i pedres precioses. Joia formada per or groc, rubins naturals, 8 safirs, 4 maragdes, 4 agamarnes, 2 perles, 2 granats, 1 ametista, a més de diamants i perles. Amb mecanisme a motor amb reductor que actua movent el cor. Dimensions: 13,2 x 7,8 x 2,7 cm. Teatre-Museu Dalí, Figueras.

La col·lecció:

 Suite Catalana, 1972 Antoni Tàpies	 Casa Batlló, 1984 Antoni Gaudí	 L'ull del temps, 1989 Salvador Dalí	 Pau Gaudí, 1985 Antoni Gaudí	 L'elefant espacial, 1985 Salvador Dalí	 Personnage devant le soleil, 1978 Joan Miró
 Segrada Família, 1990 Antoni Gaudí	 Les quatre cròniques, 1990 Antoni Tàpies	 Maire i nenecet vers les corralons, 1974 Joan Miró	 Cadaç, 1993 Antoni Tàpies	 El cor reial, 1953 Salvador Dalí	 Personnage devant le soleil, 1978 Joan Miró

LAVANGUARDIA
som com som

PROGRAMAS DE LICENCIA

El largo proceso de negociación iniciado en el 2011 entre la Fundación y la empresa mejicana D'Argenta culminó con la firma de un contrato a tres años por el que se establecen las bases y los parámetros de colaboración para la creación, la producción y la comercialización de una serie de piezas decorativas realizadas en plata y oro. Este acuerdo permitirá la distribución de estas colecciones de altísima calidad a escala internacional y muy especialmente en el mercado latinoamericano, donde la presencia comercial de la Fundación es escasa.

En esta misma línea, se firmó el contrato de licencia con la empresa japonesa Mastermind con el fin de atender los intereses comerciales de la Fundación en el mercado asiático a medio y largo plazo. Contar con la colaboración de una empresa licenciataria local es imprescindible para desarrollar productos comerciales afines a la cultura y tradición del país, así como para conocer las particularidades de sus canales de distribución y estar al corriente de las oportunidades de negocio que se van generando localmente.

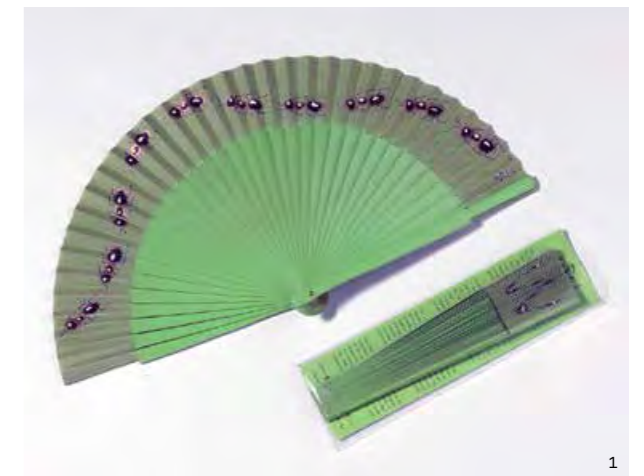
Consolidar procesos y marcar estrategias de futuro a corto y medio plazo fue la prioridad de actuación con las empresas licenciatarias con las que la Fundación tiene contratos desde hace algunos años.

Otros proyectos y colaboraciones

A principios de año, el periódico *La Vanguardia* lanzó la promoción «Tazas con Arte». Esta colección, autorizada y licenciada por la Fundación Dalí, estaba integrada por doce tazas con reproducciones de obras emblemáticas de los principales artistas catalanes, entre ellas *La Suite catalana*, de Antoni Tàpies, inspirada en los colores de la senyera, la Casa Batlló, de Gaudí, con sus ventanales ovalados de grandes dimensiones y con columnas de piedra, o la obra de Joan Miró *Personnage devant le soleil*, un ejemplo de la gestualidad controlada que caracteriza las pinturas de este artista a finales de los años sesenta. De Dalí se escogieron las joyas *El corazón real*, una pieza de gran connotación simbólica realizada con una exquisita combinación de oro y piedras preciosas, así como *El elefante espacial* y *El ojo del tiempo*. Estas promociones, que la Fundación autoriza de manera muy aislada, permiten dar a conocer a los lectores del rotativo aspectos artísticos de nuestra cultura a través de canales alternativos a los tradicionales.

En el apartado de colaboraciones con otras entidades culturales, se llegó a acuerdos de distribución de los productos exclusivos y editoriales de la Fundación para las tiendas del Complexo del Vittoriano de Roma y del Centre Pompidou de París, con motivo de las exposiciones retrospectivas celebradas en dichos centros. Tener una presencia comercial en estos puntos de venta es imprescindible para dar a conocer nuestra gama de productos oficiales.

Consolidar procesos y marcar estrategias de futuro a corto y medio plazo fue la prioridad de actuación con las empresas licenciatarias.

1

2

1. Nous ventalls amb iconografia daliniana
Nuevos abanicos con iconografía daliniana
2. Formiga de peluix
Hormiga de peluche

PRODUCTES D'ALTA QUALITAT DE LA MARCA «SALVADOR DALÍ»

El 2012 va ser l'any de l'expansió internacional i la consolidació al mercat francès de la gamma "Daligramme" creada per la casa Lancel, una empresa molt reconeguda del sector de la marroquineria de luxe. El retrobament amb el classicisme, l'elegància, el glamour i la tradició inherents a la marca es van fondre en una nova manera de comunicar i presentar la col·lecció. Una estètica refinada i senzilla, però de gran impacte visual, que ressalta sobretot la bellesa i la sofisticació de l'estil i el disseny de cada peça, de cada acabat, de cada textura.

Al mes d'octubre, Lancel i la Fundació van organitzar un viatge de premsa al qual van assistir els mitjans internacionals més representatius del sector de l'alta costura i la moda, com ara *Harper's Bazaar*, *Elle*, *Gala*, *Modern Weekly*, *Numéro*, *Le Nouvel Observateur*, *Telva* i *L'Express Styles*, entre altres. Els eixos bàsics de la iniciativa eren donar a conèixer els nous models de bosses de mà del 2013, però també, i molt especialment, oferir a aquests mitjans de comunicació l'oportunitat de viure i conèixer en primera persona l'entorn de Portlligat i Púbol en què Dalí va crear aquest bellíssim simbolisme líric i artístic. Va ser una experiència realment positiva i enriquidora que va permetre explorar de prop la relació que Dalí va mantenir amb el món de la moda així com descobrir la seva faceta més íntima i personal.

1, 2, 4, 5. Presentació a mitjans internacionals de la col·lecció «Daligramme», a Portlligat
3. Edició limitada en cuir del model Dalidol Limited
6. Reportatge sobre el llançament a la revista *Harper's Bazaar*

PRODUCTOS DE ALTA CALIDAD DE LA MARCA «SALVADOR DALÍ»

El 2012 fue el año de la expansión internacional y la consolidación en el mercado francés de la gama "Daligramme" creada por la casa Lancel, reconocida empresa del sector de la marroquinería de lujo. El reencuentro con el classicismo, la elegancia, el glamour y la tradición que caracterizan esta marca se tradujo en una nueva manera de comunicar y presentar la colección. Una estética refinada y sencilla pero de gran impacto visual que resalta ante todo la belleza y la sofisticación del estilo y del diseño de cada pieza, de cada acabado, de cada textura.

Lancel y la Fundación organizaron en el mes de octubre un viaje de prensa con asistencia de los medios internacionales más representativos del sector de la alta costura y la moda, como *Harper's Bazaar*, *Elle*, *Gala*, *Modern Weekly*, *Numéro*, *Le Nouvel Observateur*, *Telva* o *L'Express Styles*, entre otros. Los ejes básicos de esta iniciativa eran dar a conocer los nuevos modelos de bolsos del 2013 y, muy especialmente, permitir a los citados medios de comunicación vivir y conocer en primera persona los entornos de Portlligat y Púbol, donde Salvador Dalí creó este bellísimo simbolismo lírico y artístico. Fue una experiencia realmente positiva y enriquecedora que permitió explorar de cerca la relación que Dalí tuvo con el mundo de la moda, así como descubrir su faceta más íntima y personal.

1, 2, 4, 5. Presentación a medios internacionales de la colección «Daligramme», en Portlligat
3. Edición limitada en cuero del modelo Dalidol Limited
6. Reportaje sobre el lanzamiento en la revista *Harper's Bazaar*

1. Nova pàgina web de Cofinluxe dedicada als perfums Salvador Dalí

2, 3, 4. El perfum juvenil Crazy Kiss, per a home Le Roi Soleil Extrême i, per a dona, It is Dream

D'altra banda, Cofinluxe, empresa llicenciària dels perfums Salvador Dalí, va apostar durant el 2012 per una renovació i actualització de la seva imatge corporativa i de la seva estratègia de comunicació. La creació d'un nou web, amb un esperit molt més avantguardista, actual i suggestiu, fa que pugui arribar a un públic més jove i consolidar-se en països emergents en els quals les grans marques encara no han assolit les quotes de venda habituals en mercats més madurs. Dinamitzar el mercat, capitalitzar la seva identitat de marca i reforçar la seva presència en el creixent mercat masculí de les fragàncies van ser els objectius principals de l'exercici passat. D'acord amb aquestes premisses, l'últim perfum de la casa, Crazy Kiss, representa una picada d'ullet a la bogeria creativa de Salvador Dalí. La boca daliniana és reinterpretada per un artista jove que ha creat una ampolla de vidre transparent i elegant, de forma cilíndrica, amb un entorn artístic en què les boques i les cintes s'entrecreuen, se superposen i volen. Crazy Kiss és una *eau de toilette* concebuda per a una dona jove, carismàtica i amb molt de magnetisme. D'altra banda, la nova línia Le Roi Soleil Extrême pretén simbolitzar la força i l'esperit de la conquesta masculina amb una ampolla en què el negre mat es contraposa a l'or brillant; una fragància moderna, plena de contrastos entre la frescor i la intensitat, elegant i extrema.

Pel que fa a noves aliances estratègiques, cal dir que la Fundació va signar un important contracte de llicència amb Montegrappa, empresa italiana dedicada a la fabricació de plomes estilogràfiques d'una qualitat altíssima. Des que es va fundar, el 1912, Montegrappa ha apostat pels dissenys i els materials més innovadors i per un treball artesanal minuciós. El seu catàleg es caracteritza per una gran varietat de suculentas edicions limitades que són molt preuades pels col·leccionistes més exigents. Amb aquest acord, la Fundació referma la seva aposta per impulsar nous acords de col·laboració amb empreses de prestigi reconegut en el món de les marques de luxe, a fi de recuperar i retroalimentar la imatge de Salvador Dalí en aquest sector.

La responsable de Màrqueting, Sílvia Nello, va assistir a la XIV Trobada del Sector de Marques de Prestigi organitzada per la Universidad de Navarra / IESE. Durant la jornada es van intercanviar idees i experiències al voltant dels reptes que avui dia afronta la indústria del luxe, i es van debatre aspectes com ara la importància de trobar un equilibri adequat entre polítiques globals i adaptacions a escala local, dimensió i creativitat, i homogeneïtzació i distinció. Malgrat la feble recuperació de l'economia global, el sector del luxe continua creixent. Es mantenen les tendències cap a la concentració i la globalització, i la majoria de les empreses intenta assolir la dimensió i l'abast necessaris per competir amb efectivitat. Aquest és, per a la Fundació, un sector en el qual pretén aconseguir una presència comercial més gran a mitjà i llarg termini.

2

1. Nueva página web de Cofinluxe dedicada a los perfumes Salvador Dalí

2, 3, 4. El perfume juvenil Crazy Kiss, para hombre Le Roi Soleil Extrême y, para mujer, It is Dream

Por otro lado, Cofinluxe, empresa licenciataria de los perfumes Salvador Dalí, apostó durante el 2012 por una renovación y actualización de su imagen corporativa y de su estrategia de comunicación. La creación de una nueva página web con un carácter mucho más vanguardista, actual y sugerente le permite llegar a un público más joven y consolidarse en países emergentes donde las grandes marcas todavía no han alcanzado las cuotas de venta de mercados más maduros. Dinamizar el mercado, capitalizar su identidad de marca y reforzar su presencia en el creciente sector comercial de las fragancias masculinas han sido los principales objetivos de este ejercicio. Siguiendo estas premisas, el último perfume, Crazy Kiss, es un guiño a la locura creativa de Salvador Dalí. La boca daliniana es reinterpretada por un artista joven que crea una botella de cristal transparente y elegante, de forma cilíndrica, con un entorno artístico donde las bocas y las cintas se cruzan, se superponen y vuelan. Crazy Kiss es una *eau de toilette* para una mujer joven, carismática y llena de magnetismo. Por otro lado, la nueva línea Le Roi Soleil Extrême pretende simbolizar la fuerza y el espíritu de la conquista masculina con una botella en la que el negro mate se opone al oro brillante. Una fragancia moderna llena de contrastes entre la frescura y la intensidad, elegante y extrema.

En lo que se refiere a nuevas alianzas estratégicas, la Fundación firmó un importante contrato de licencia con Montegrappa, empresa italiana dedicada a la fabricación de plumas estilográficas de altísima calidad. Desde su creación en 1912, Montegrappa ha apostado por los diseños y los materiales más innovadores y por un minucioso trabajo artesanal. Su catálogo presenta una gran variedad de suculentas ediciones limitadas muy apreciadas por los coleccionistas más exigentes. Con este acuerdo, la Fundación reafirma su apuesta por impulsar nuevos convenios de colaboración con empresas de reconocido prestigio en el mundo de las marcas de lujo al objeto de recuperar y retroalimentar la imagen de Salvador Dalí en este sector.

La responsable de Marketing, Sílvia Nello, asistió al XIV Encuentro del Sector de Marcas de Prestigio, organizado por la Universidad de Navarra / IESE. En esta jornada se intercambiaron ideas y experiencias relacionadas con los retos que afronta la industria del lujo en la actualidad y se debatieron aspectos como la importancia de encontrar el equilibrio adecuado entre políticas globales y adaptaciones a nivel local, dimensión y creatividad, y homogeneización frente a distinción. El sector del lujo continúa creciendo a pesar de la débil recuperación de la economía global. Las tendencias hacia la concentración y la globalización se mantienen, y la mayoría de empresas intentan conseguir la dimensión y el alcance que necesitan para competir con efectividad. Este es un sector en el que la Fundación pretende conseguir una mayor presencia comercial a medio y largo plazo.

SISTEMES DE GESTIÓ INFORMÀTICA

Durant el 2012 es van fer actualitzacions tant de maquinari com de sistemes informàtics. En concret, es va substituir el servidor en el qual s'emmagatzema tota la informació corporativa dels usuaris de la Fundació, ja que el model antic, de l'any 2000, no oferia la fiabilitat necessària; el servidor reemplaçat, no obstant això, s'utilitza actualment com a *backup*. Pel que fa a PC de sobretaula, es va fer una renovació important que va afectar una desena d'unitats, així com dues més de *netbooks*. També es van substituir els terminals de punt de venda del Teatre-Museu, de Púbol i de Portlligat, que van ser reemplaçats per ordinadors integrats amb pantalles tàctils, així com l'ordinador de reserves de Portlligat. A més a més, es va dotar el Servei Educatiu amb un iPad, eina que permet afegir informació i fer més amenes les visites educatives perquè ofereix la possibilitat de mostrar vídeos o imatges al públic.

Quant a les aplicacions informàtiques, es va continuar desenvolupant el nou programa de gestió per tal d'unificar el fons documental del CED. Al llarg de l'exercici, així mateix, es va anar modificant el sistema de venda i reserva d'entrades via web, al qual es van incorporar diverses funcionalitats concebudes per agilitar i facilitar el procés de compra als clients. El sistema d'enquestes al visitant, d'altra banda, es va millorar amb una nova aplicació i amb l'ús de tauletes digitals, que permeten obtenir i tractar els resultats en temps real.

El sistema SAP es va anar actualitzant al llarg de l'any per adaptar-lo en tot moment a les exigències de la normativa. Així, es van implantar els nous formularis d'Hisenda i els canvis d'IVA, i s'hi van introduir totes les modificacions necessàries per treballar d'una manera més rigorosa i àgil.

Al mes de gener va finalitzar l'ajut que el Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç va concedir el 2009 dins el subprograma Avanza Contenidos, i ara com ara encara no es disposa de la resolució final de concessió per part d'aquest ministeri. L'ajut en qüestió va servir per renovar les aplicacions referents a noves tecnologies de la informació de la Fundació. Aquestes aplicacions engloben projectes tan importants com ara l'actualització del web corporatiu, la gestió contínua de les imatges digitalitzades en alta resolució i la generació de continguts digitals tant per a ús educatiu com per a fins comercials mitjançant la creació i la distribució de llibres electrònics; aquest ambiciós projecte editorial ens proporciona la possibilitat de recrear digitalment grans obres de la Fundació que actualment estan exhaurides i que, amb el proveïdor Barcelona Multimèdia, es podran recuperar, reeditar en suport digital i, per tant, redistribuir a nous clients.

BOTIGA VIRTUAL

En l'exercici passat es van incorporar noves formes de pagament per tal d'accedir a alguns mercats que, d'una altra manera, seria més difícil captar, i es va incrementar la flexibilitat en el pagament.

Evolució de les vendes

	Volum de vendes	Increment
2010	5.100 €	n/d
2011	6.800 €	34,28%
2012	13.900 €	104,19%

Evolució de les visites a la botiga virtual

	Visites	Increment
2010	3.557	n/d
2011	12.416	34,28%
2012	51.578	315,42%

El 2012 va representar un salt important en les vendes per Internet, fet que confirma la tendència creixent a utilitzar aquesta plataforma. Aquest pas endavant va anar acompanyat d'un canvi en el disseny de la botiga virtual que l'ha fet molt més atractiva i dinàmica, a més d'ampliar-ne les funcionalitats per donar resposta a les demandes.

SISTEMAS DE GESTIÓN INFORMÁTICA

Durante el 2012 se realizaron actualizaciones tanto de hardware como de sistemas informáticos. En concreto, se sustituyó el servidor en el que se almacena toda la información corporativa de los usuarios de la Fundación, pues el modelo antiguo, del año 2000, no ofrecía la fiabilidad necesaria; el servidor sustituido, no obstante, se utiliza actualmente como *backup*. En lo que se refiere a los PC de sobremesa, se llevó a cabo una importante renovación que afectó a una decena de unidades, así como a dos *netbooks*. También se sustituyeron los terminales de punto de venta del Teatro-Museo, de Púbol y de Portlligat, que fueron reemplazados por ordenadores integrados con pantallas táctiles, y el ordenador de reservas de Portlligat. Además, se dotó al Servicio Educativo con un iPad, herramienta que permite añadir información y hacer más amenas las visitas educativas porque ofrece la posibilidad de mostrar vídeos o imágenes al público.

En lo que se refiere a las aplicaciones informáticas, se continuó desarrollando el nuevo programa de gestión al objeto de unificar el fondo documental del CED. A lo largo del ejercicio se fue modificando el sistema de venta y reserva de entradas vía web, al que se incorporaron diversas funcionalidades concebidas para agilizar y facilitar el proceso de compra a los clientes. El sistema de encuestas al visitante, por otro lado, se mejoró con una nueva aplicación y con el uso de tabletas digitales, que permiten obtener y tratar los resultados en tiempo real.

El sistema SAP se fue actualizando a lo largo del año para adaptarlo en todo momento a las exigencias de la normativa. Así, se implantaron los nuevos formularios de Hacienda y los cambios de IVA, y se introdujeron todas las modificaciones necesarias para trabajar de una manera más rigurosa y ágil.

En el mes de enero finalizó la ayuda concedida en el 2009 por el Ministerio de Industria, Turismo y Comercio dentro del subprograma Avanza Contenidos, y a día de hoy aún no se dispone de la resolución final de concesión por parte de este ministerio. La ayuda en cuestión sirvió para renovar las aplicaciones relativas a nuevas tecnologías de la información de la Fundación. Estas aplicaciones engloban proyectos tan importantes como la actualización de la web corporativa, la gestión continua de las imágenes digitalizadas en alta resolución y la generación de contenidos digitales tanto para uso educativo como para fines comerciales mediante la creación y la distribución de libros electrónicos; este ambicioso proyecto editorial nos proporciona la posibilidad de recrear digitalmente grandes obras de la Fundación que actualmente están agotadas y que, con el proveedor Barcelona Multimèdia, se podrán recuperar, reeditar en soporte digital y, por tanto, redistribuir a nuevos clientes.

TIENDA VIRTUAL

En el pasado ejercicio se incorporaron nuevas formas de pago para acceder a algunos mercados que, de otra forma, serían más difíciles de captar, y se incrementó la flexibilidad en el pago.

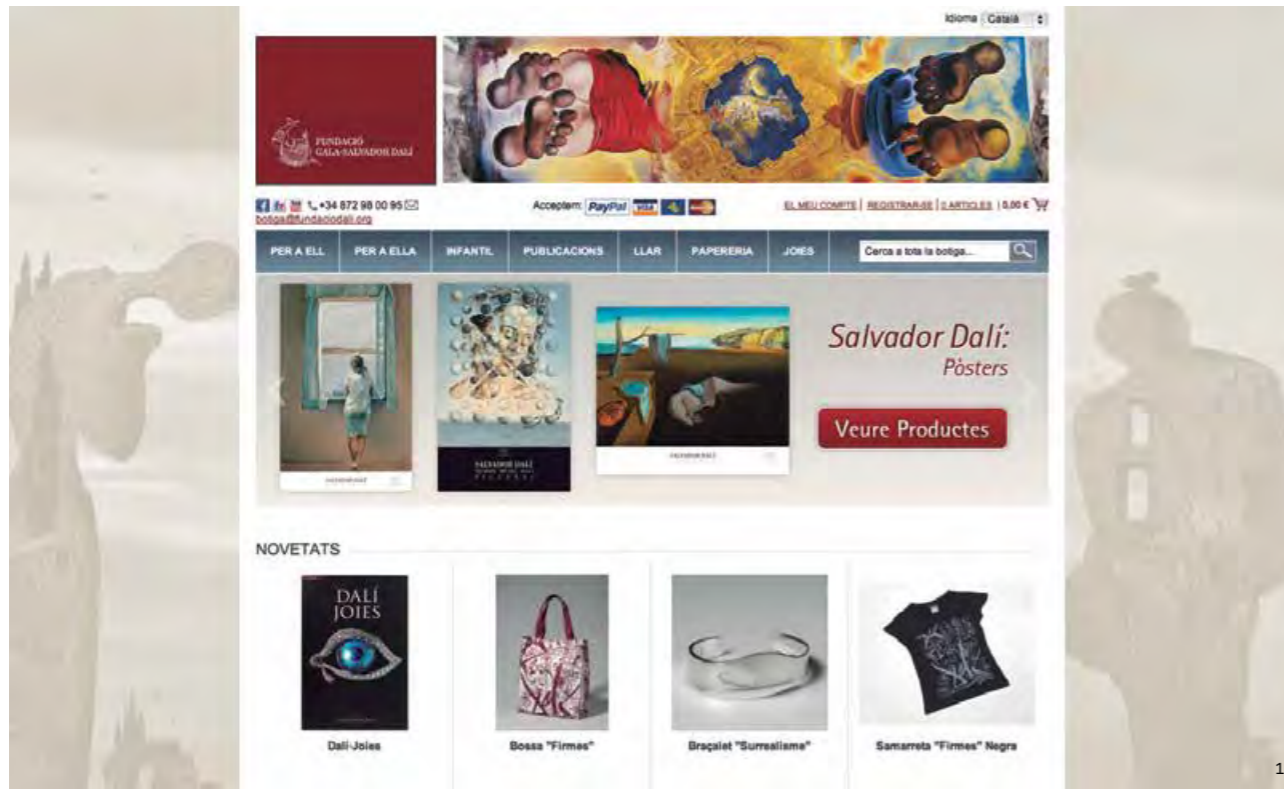
Evolución de las ventas

	Volumen de ventas	Incremento
2010	5.100 €	n/d
2011	6.800 €	34,28%
2012	13.900 €	104,19%

Evolución de las visitas a la tienda virtual

	Visitas	Incremento
2010	3.557	n/d
2011	12.416	34,28%
2012	51.578	315,42%

El 2012 representó un salto importante en las ventas por Internet, lo que confirma la tendencia creciente a utilizar esta plataforma. Este paso adelante fue acompañado de un cambio en el diseño de la tienda virtual que la ha hecho mucho más atractiva y dinámica, además de ampliar sus funcionalidades para dar respuesta a las demandas.

1

Cal destacar que, durant el 2012, un 11% de les més de 51.000 visites rebudes a la botiga virtual (és a dir, unes 5.600) van utilitzar tecnologia mòbil o tauleta, dada que representa un 14,14% del total de les vendes enregistrades en aquesta plataforma al llarg de l'exercici.

Pel que fa a l'origen dels visitants de la botiga virtual, un 51% hi va accedir des del domini www.salvador-dali.org, un 2,41% ho va fer a través de la cerca en algun buscador i un 0,48% provenia de les xarxes socials.

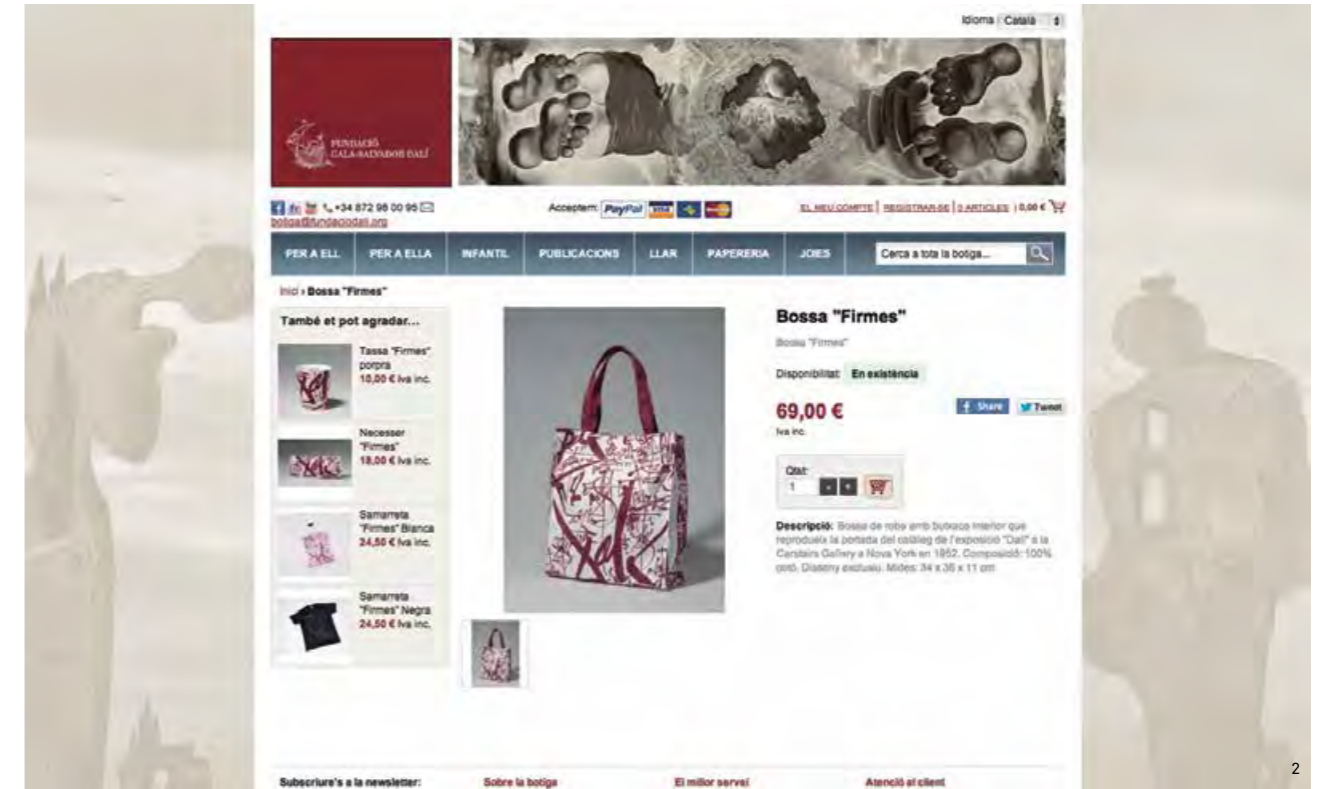
La taula comparativa següent indica els països des dels quals es va accedir a la botiga virtual. Cal tenir en compte que els accessos des d'Estat espanyol no han de correspondre en exclusiva a ciutadans nacionalitzats; pot tractar-se de ciutadans d'altres països que en aquell moment es trobin en territori de l'Estat.

Aportació dels visitants de la botiga virtual a la facturació d'aquesta plataforma durant el 2012

	Facturació	Visites
França	3.280,47 €	11.833
Espanya	3.134,31 €	14.661
Regne Unit	1.541,97 €	1.878
EUA	1.117,01 €	3.413
Països Baixos	841,27 €	1.049
Itàlia	563,30 €	1.314
Alemanya	526,75 €	1.452
Noruega	444,29 €	167
Austràlia	377,38 €	381
Suïssa	366,86 €	406

Els deu països amb més accessos a la botiga virtual

2010	2011	2012
Espanya 1.293	Espanya 5.531	Espanya 14.661
França 699	França 3.454	França 11.833
Rússia 170	EUA 1.150	EUA 3.413
Regne Unit 117	Rússia 650	Regne Unit 1.878
EUA 113	Regne Unit 454	Rússia 1.466
Alemanya 97	Alemanya 355	Alemanya 1.452
Països Baixos 97	Itàlia 299	Mèxic 1.391
Dinamarca 44	Països Baixos 242	Argentina 1.379
Israel 44	Argentina 191	Itàlia 1.314
Polònia 40	Mèxic 117	Països Baixos 1.049

2

Cabe destacar que, durante el 2012, un 11% de las más de 51.000 visitas recibidas en la tienda virtual (es decir, unas 5.600) utilizaron tecnología móvil o tableta, dato que representa un 14,14% del total de las ventas registradas en esta plataforma a lo largo del ejercicio.

En lo que se refiere al origen de los visitantes de la tienda virtual, un 51% accedió a ella desde el dominio www.salvador-dali.org, un 2,41% lo hizo a través de la búsqueda en algún buscador y un 0,48% provenía de las redes sociales.

La siguiente tabla comparativa indica los países desde los que se accedió a la tienda virtual. Hay que tener en cuenta que los accesos desde el Estado español no tienen por qué corresponder en exclusiva a ciudadanos nacionalizados: puede tratarse de ciudadanos de otros países que en aquel momento residían en territorio del Estado.

Aportación de los visitantes de la tienda virtual a la facturación de esta plataforma durante el 2012

	Facturación	Visitas
Francia	3.280,47 €	11.833
España	3.134,31 €	14.661
Reino Unido	1.541,97 €	1.878
EE.UU.	1.117,01 €	3.413
Países Bajos	841,27 €	1.049
Italia	563,30 €	1.314
Alemania	526,75 €	1.452
Noruega	444,29 €	167
Australia	377,38 €	381
Suiza	366,86 €	406

Los diez países con más accesos a la tienda virtual

2010	2011	2012
España 1.293	España 5.531	España 14.661
Francia 699	Francia 3.454	Francia 11.833
Rusia 170	EE.UU. 1.150	EE.UU. 3.413
Reino Unido 117	Rusia 650	Reino Unido 1.878
EE.UU. 113	Reino Unido 454	Rusia 1.466
Alemania 97	Alemania 355	Alemania 1.452
Países Bajos 97	Italia 299	México 1.391
Dinamarca 44	Países Bajos 242	Argentina 1.379
Israel 44	Argentina 191	Italia 1.314
Polonia 40	México 117	Países Bajos 1.049

Q&A

[Redacted]

[Redacted]

PRESTIGIAR

[Redacted]

Durant el 2012 es van rebre nombroses visites protocol·làries, especialment al Teatre-Museu Dalí de Figueres, però també d'acadèmics i artistes.

El 21 de maig es va celebrar al Teatre-Museu la reunió anual del jurat dels premis de la Fundació Príncep de Girona. Posteriorment, els seus membres van dinar sota la cúpula, amb l'assistència dels prínceps d'Astúries i acompanyats per Ramon Boixadós, Antoni Pitxot, Montse Aguer, Lluís Peñuelas i Joan Manuel Sevillano.

En aquest grup de visites diplomàtiques assenyalarem també les de Yan Banghua, cònsol general de la República Popular de Xina a Barcelona (11 de març), Lili de Grandpré, vicerectora de la McGill University del Canadà (20 de març), Masud Khan Raja, cònsol general del Paquistán (24 de març), l'ambaixador de Rússia a Espanya, Yury Korchagin, el vice-ministre rus Alexander Grushko i el cònsol ucraïnès Yuri Klymenko (31 de març) rebuts per Joan Manuel Sevillano, Yuri Isayev, president del Dinamo de Moscou (23 d'abril), i Nasser Al Kuwari, director general de QAFAC (Qatar), i Fahad Al Ragbani, director general de l'Abu Dhabi Council for Economic Development (28 d'agost). La cònsol general de Polònia, Marzenna Adamczyk, i l'exprimer ministre d'aquest país, Marek Belka, van visitar tant el Museu de Figueres com la Casa de Portlligat el mateix dia (29 de setembre) que ho va fer el Consell d'Administració d'Endesa Brasil. Altres personalitats acollides als nostres centres van ser l'agregada cultural de l'Ambaixada d'Israel, Ahuva Spieler, i la seva família (6 d'octubre), així com el cònsol general del Brasil, Sergio Serra (13 d'octubre). Qui no es va anunciar prèviament va ser l'escriptor Paulo Coelho, la visita del qual es va poder seguir al seu Twitter el dia de Sant Jordi. El gerent de la Fundació va rebre els directius del Museu de Henan de la Xina (26 de juny), amb qui va signar un conveni de col·laboració.

1. Estudiants de màster atesos per Montse Aguer, directora del CED
2. Jurat dels premis de la Fundació Príncep de Girona

Durante el 2012 se recibieron numerosas visitas protocolarias, especialmente en el Teatro-Museo Dalí de Figueres, aunque también de académicos y artistas.

El 21 de mayo se celebró en el Teatro-Museo la reunión anual del jurado de los premios de la Fundación Príncipe de Girona. Posteriormente, sus miembros almorzaron bajo la cúpula, con la asistencia de los príncipes de Asturias y acompañados por Ramon Boixadós, Antoni Pitxot, Montse Aguer, Lluís Peñuelas y Joan Manuel Sevillano.

En este grupo de visitas diplomáticas señalamos también las de Yan Banghua, cònsol general de la República Popular China en Barcelona (11 de marzo), Lili de Grandpré, vicerrectora de la McGill University de Canadá (20 de marzo), Masud Khan Raja, cònsol general de Pakistán (24 de marzo), el embajador de Rusia en España, Yury Korchagin, el vice-ministro ruso Alexander Grushko y el cònsol ucraïnès Yuri Klymenko (31 de marzo) recibidos por Joan Manuel Sevillano, Yuri Isayev, presidente del Dinamo de Moscú (23 de abril), y Nasser Al Kuwari, director general de QAFAC (Qatar), con Fahad Al Ragbani, director general del Abu Dhabi Council for Economic Development (28 de agosto). La cònsol general de Polonia, Marzenna Adamczyk, y el ex primer ministro de este país, Marek Belka, visitaron tanto el Museo de Figueres como la Casa de Portlligat el mismo día (29 septiembre) que lo hizo el Consejo de Administración de Endesa Brasil. Otras personalidades que acudieron a nuestros centros fueron la agregada cultural de la Embajada de Israel, Ahuva Spieler, y su familia (6 de octubre), así como el cònsol general de Brasil, Sergio Serra (13 de octubre). Quien no se anunció previamente fue el escritor Paulo Coelho, cuya visita se pudo seguir en su Twitter el día de Sant Jordi. El gerente de la Fundación recibió a los directivos del Museo de Henan de China (26 de junio), con quienes firmó un convenio de colaboración.

1. Estudiantes de máster atendidos por Montse Aguer, directora del CED
2. Jurado de los premios de la Fundación Príncipe de Girona

1. Anna Otero, coordinadora del CED, va acompanyar Joan Walker, fillola dels Cheatham
2. Visita dels membres del jurat internacional del Festival del Circ
3. Anna Otero atenent estudiants de postgrau al Teatre-Museu

1

En l'apartat de visites de caire no diplomàtic es van atendre diverses personalitats, com ara els membres del jurat internacional del Festival del Circ de Figueres (1 de març) o Joan Walker, fillola dels Cheatham, i la seva filla Lee Cory, que van gaudir d'una visita comentada per la coordinadora del CED Anna Otero (25 de juny).

En ocasió del Festival Castell de Peralada va acudir a l'obertura nocturna del Teatre-Museu una representació del grup musical Buena Vista Social Club (9 d'agost), i Skye Edwards, cantant de Morcheeba, va aprofitar la seva actuació en el Festival Acústica per visitar-nos amb la seva família (31 d'agost).

El Centre d'Estudis Dalinians va rebre dues visites de caire acadèmic. En primer lloc, es van acollir diversos membres de la Universitat de Barcelona i de la John Hopkins University de Washington (18 de juny). La Fundació Dalí participava en el seminari presencial organitzat pel MNAC atenent, durant dues setmanes de juny, tant estudiants com professionals inscrits en el màster del postgrau Museum Studies de la John Hopkins University. Sota el títol Museums in Changing Times, i en col·laboració amb l'Institut d'Educació Contínua (IDEC) de la Universitat Pompeu Fabra, aquest programa combinava classes teòriques amb múltiples visites a museus de Barcelona i de la resta de Catalunya. Entre els centres seleccionats hi havia el Teatre-Museu Dalí, on es va oferir als participants una visita guiada i se'ls va informar sobre la gestió de la Fundació Dalí. En segon lloc, el president del Patronat del Rosenbach Museum & Library de Filadèlfia, Arthur Spector, va ser acompanyat pel Teatre-Museu per Anna Otero el 21 d'agost; el seu interès per l'art i, sobretot, per Salvador Dalí va fer que Figueres fos una parada obligada en el seu itinerari per diverses ciutats europees.

3

1. Anna Otero, coordinadora del CED, acompanyó a Joan Walker, ahijada de los Cheatham
2. Visita de los miembros del jurado internacional del Festival de Circo
3. Anna Otero atendiendo estudiantes de posgrado en el Teatro-Museo

En el apartado de visitas de carácter no diplomático se atendió a diversas personalidades, como los miembros del jurado internacional del Festival de Circo de Figueres (1 de marzo) o Joan Walker, ahijada de los Cheatham, y su hija Lee Cory, que disfrutaron de una visita comentada por la coordinadora del CED Anna Otero (25 de junio).

Con ocasión del Festival Castell de Peralada acudió a la apertura nocturna del Teatro-Museo una representación del grupo Buena Vista Social Club (9 de agosto), y Skye Edwards, cantante de Morcheeba, aprovechó su actuación en el Festival Acústica para visitarnos con su familia (31 de agosto).

El Centro de Estudios Dalinianos recibió dos visitas de carácter académico. En primer lugar, se acogió a diversos miembros de la Universitat de Barcelona y de la John Hopkins University de Washington (18 de junio). La Fundació Dalí participava en el seminari presencial organitzat per el MNAC atenent, durante dos semanas de junio, tanto a estudiantes como a profesionales inscritos en el máster del posgrado Museum Studies de la John Hopkins University. Bajo el título Museums in Changing Times, y en colaboración con el Institut d'Educació Contínua (IDEC) de la Universitat Pompeu Fabra, este programa combinava clases teóricas con múltiples visitas a museos de Barcelona y del resto de Cataluña. Entre los centros seleccionados se encontraba el Teatre-Museu Dalí, donde se ofreció a los participantes una visita guiada y se les informó sobre la gestión de la Fundació Dalí. En segundo lugar, el presidente del Patronato del Rosenbach Museum & Library de Filadelfia, Arthur Spector, visitó el Teatre-Museu el 21 de agosto, acompañado por Anna Otero; su interés por el arte y, sobre todo, por Salvador Dalí hizo que Figueres fuera una parada obligada en su itinerario por diversas ciudades europeas.

PATROCINIS

MUSEU DE L'EMPORDÀ

La Fundació Dalí contribueix cada any a la conservació i la difusió del patrimoni cultural de la ciutat de Figueres i de la seva comarca amb una aportació econòmica al Consorci del Museu de l'Empordà. Aquesta quantitat, que en l'exercici 2012 va ser de 24.351,47 euros, es destina al manteniment i a la promoció del museu esmentat i al finançament de les seves activitats culturals.

PREMIS I GUARDONS

El 2 de juliol, Ramon Boixadós, president de la Fundació, va ser reconegut com a associat d'honor per Comerç Figueres, en un acte públic que va tenir lloc al saló de plens de la casa consistorial i en el qual van participar el president de l'associació de comerciants, Jordi Rotllan, i l'alcalde de Figueres, Santi Vila.

El dia 12 del mateix mes de juliol, Joan Manuel Sevillano va rebre el premi Don Quixot de l'Any, guardó que li va atorgar la fundació pública Russian Performing Art Foundation, amb la col·laboració de l'Ambaixada d'Espanya a Moscou, en reconeixement a la seva important tasca de gestió cultural internacional i, en especial, per haver contribuït a fomentar l'entesa entre els països a través de la cultura.

El 20 de desembre, el gerent de la Fundació va recollir el premi Premi Xiquet Sabater que el Patronat de Turisme Costa Brava Girona va concedir a la nostra entitat; aquest guardó reconeix la seva col·laboració amb el sector turístic en la promoció del territori mitjançant la força de la marca «Dalí».

COMISSIÓ D'ACREDITACIÓ I CATALOGACIÓ

El 2012, la Comissió es va reunir en una ocasió. En total es van rebre cent setanta-dues demandes de peritatge, cent trenta-sis de les quals es van desestimar pel fet que es tractava d'obra gràfica, escultòrica o menor, com són les dedicatòries. Trenta-sis peces van ser acceptades per al seu estudi. D'aquestes, se'n van analitzar vint-i-una, i quinze van quedar pendents d'estudi per al pròxim exercici. Tan sols una de les obres expertitzades es va considerar autèntica. Un 33% de les obres analitzades durant l'exercici passat va arribar dels Estats Units, un 25% de Catalunya, un 17% de la resta de l'Estat espanyol i un 15% d'Itàlia; en menys quantitat també se'n van rebre de països com ara Alemanya o el Regne Unit.

PATROCINIOS

MUSEU DE L'EMPORDÀ

La Fundación Dalí contribuye cada año a la conservación y la difusión del patrimonio cultural de la ciudad de Figueres y de su comarca con una aportación económica al Consorcio del Museo de l'Empordà. Esta cantidad, que en el ejercicio 2012 fue de 24 351,47 euros, se destina al mantenimiento y a la promoción del mencionado museo y a la financiación de sus actividades culturales.

PREMIOS Y GALARDONES

El 2 de julio, Ramon Boixadós, presidente de la Fundación, fue reconocido como asociado de honor por Comerç Figueres, en un acto público que tuvo lugar en el salón de plenos de la casa consistorial y en el cual participaron el presidente de la asociación de comerciantes, Jordi Rotllan, y el alcalde de Figueres, Santi Vila.

El día 12 del mismo mes de julio, Joan Manuel Sevillano recibió el premio Don Quijote del Año, galardón que le otorgó la fundación pública Russian Performing Art Foundation, con la colaboración de la Embajada de España en Moscú, en reconocimiento a su importante labor de gestión cultural internacional y, en especial, por haber contribuido a fomentar el entendimiento entre los países a través de la cultura.

El 20 de diciembre, el gerente de la Fundación recogió el premio Premi Xiquet Sabater que el Patronat de Turisme Costa Brava Girona concedió a nuestra entidad; este galardón reconoce su colaboración con el sector turístico en la promoción del territorio mediante la fuerza de la marca «Dalí».

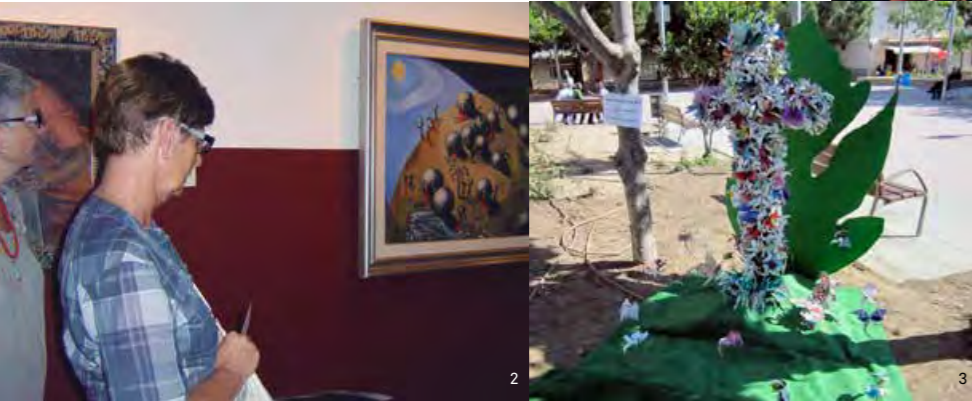
COMISIÓ DE ACREDITACIÓ I CATALOGACIÓ

En el 2012, la Comisión se reunió en una ocasión. En total se recibieron ciento setenta y dos peticiones de peritaje, ciento treinta y seis de las cuales se desestimaron por el hecho de tratarse de obra gráfica, escultórica o menor, como son las dedicatorias. Treinta y seis piezas fueron aceptadas para su estudio. De estas, se analizaron veintiuna, y quince quedaron pendientes de estudio para el próximo ejercicio. Tan solo una de las obras expertizadas se consideró auténtica. Un 33% de las obras analizadas durante el pasado ejercicio llegó de Estados Unidos, un 25% de Cataluña, un 17% del resto del Estado español y un 15% de Italia; en menor cantidad, también se recibieron de países como Alemania o el Reino Unido.

1. Ramon Boixadós va rebre el reconeixement d'Associat d'Honor de Comerç Figueres
Ramon Boixadós recibió el reconocimiento de Asociat d'Honor de Comerç Figueres
2. Joan Manuel Sevillano junt a l'exministre d'Afers Exteriors rus i l'Ambaixador espanyol, a la seva esquerra
Joan Manuel Sevillano junto al exministro de Asuntos Exteriores ruso y el Embajador español, a su izquierda
3. El gerent de la Fundació Dalí va recollir el Premi Xiquet Sabater de mans de Joan Giraut, president de la Diputació de Girona, i de Miquel Calm, conseller del Patronat de Turisme
El gerente de la Fundación Dalí recogió el Premio Xiquet Sabater de manos de Joan Giraut, presidente de la Diputación de Girona y de Miquel Calm, consejero del Patronat de Turisme

Una vegada més, volem donar les gràcies a tots els socis que participen activament en l'agenda que proposem.

1. Conferència d'Irene Civil sobre la restauració de la barca de Gala
2. Visita comentada a l'exposició d'Ángeles Santos al Museu de l'Empordà
3. Guanyadora del premi a la creu de maig més daliniana
4. Els Amics dels Museus Dalí, amb els actors Juan Echanove i Marta Marco
5. Sortida a Barcelona amb visita al CaixaForum
6. La formació musical The King's Singers

Amics dels Museus Dalí té com a objectiu principal donar suport, col·laborar, promoure i estimular qualsevol acció cultural que tingui relació amb la Fundació Dalí i els seus museus, així com oferir als associats la possibilitat de gaudir intensament d'aquests museus i d'ampliar coneixements sobre la rica herència daliniana a través d'activitats diverses relacionades amb l'art i la cultura en general.

Durant el 2012 es van portar a terme les activitats següents:

4 de gener

Vistia guiada a l'exposició *La fotografia catalana dels anys 50 i 60* al Museu de l'Empordà.

Fins al 6 de gener

Exposició, als aparadors del centre de la ciutat de Figueres, de les felicitacions nadalenques creades pels nens que van participar en el taller familiar organitzat el 10 de desembre de l'any anterior. Es tractava d'un retrat a l'estil de les col·laboracions entre Dalí i el fotògraf Halsman.

2 de febrer i 31 de maig

Conferència «La restauració de la barca de Gala. Retes de conservació preventiva i restauració en les instal·lacions artístiques del Teatre-Museu Dalí», a càrrec d'Irene Civil, cap de Conservació i Restauració de la Fundació.

28 de febrer

Sortida a Barcelona per assistir a l'esdeveniment cultural *Les cartes de Dalí i Lorca*, al Teatre Lliure de Gràcia. Juan Echanove i Marta Marco van recrear magistralment la relació epistolar entre els dos artistes.

21 d'abril

Sortida a Barcelona amb visita a les exposicions *Goya. Llums i ombres* i *Delacroix (1798-1863)*, organitzades al CaixaForum. Assistència, al Teatre Nacional de Catalunya, a la representació de *Rei i senyor*, obra de l'autor figuerenc Josep Pous i Pagès; la qualitat de la peça i la seva interpretació van ser lloades per tots els assistents.

3 de maig

Com cada any, Amics dels Museus Dalí va atorgar el premi a la creu de maig més daliniana en el marc de les Festes de la Santa Creu.

25 de maig

Assistència al concert anual de la Fundació Dalí al Teatre Jardí de Figueres, on es va poder gaudir del nivell artístic i vocal del conjunt britànic The King's Singers.

1. Conferència de Irene Civil sobre la restauración de la barca de Gala
2. Visita comentada a la exposición de Ángeles Santos en el Museo de l'Empordà
3. Ganadora del premio a la cruz de mayo más daliniana
4. Los Amics dels Museus Dalí, con los actores Juan Echanove y Marta Marco
5. Salida a Barcelona con visita al CaixaForum
6. La formación musical The King's Singers

Una vez más, queremos dar las gracias a todos los socios que participan activamente en la agenda que proponemos.

Amics dels Museus Dalí tiene como principal objetivo dar apoyo, colaborar, promover y estimular cualquier acción cultural que tenga relación con la Fundación Dalí y sus museos, así como ofrecer a sus socios la posibilidad de disfrutar intensamente de estos museos y de ampliar conocimientos sobre la rica herencia daliniana a través de actividades diversas relacionadas con el arte y la cultura en general.

Durante el 2012 se llevaron a cabo las siguientes actividades:

4 de enero

Visita guiada a la exposición *La fotografía catalana dels anys 50 i 60* en el Museu de l'Empordà.

Hasta el 6 de enero

Exposición, en los escaparates del centro de la ciudad de Figueres, de las felicitaciones navideñas creadas por los niños que participaron en el taller familiar organizado el 10 de diciembre del año anterior. Se trataba de un retrato al estilo de las colaboraciones entre Dalí y el fotógrafo Halsman.

2 de febrero y 31 de mayo

Conferencia «La restauración de la barca de Gala. Retos de conservación preventiva y restauración en las instalaciones artísticas del Teatro-Museo Dalí», a cargo de Irene Civil, jefa de Conservación y Restauración de la Fundación.

28 de febrero

Salida a Barcelona para asistir al evento cultural *Les cartes de Dalí i Lorca*, en el Teatre Lliure de Gràcia. Juan Echanove y Marta Marco recrearon magistralmente la relación epistolar entre los dos artistas.

21 de abril

Salida a Barcelona con visita a las exposiciones *Goya. Llums i ombres* i *Delacroix (1798-1863)*, organizadas en el CaixaForum. Asistencia, en el Teatre Nacional de Catalunya, a la representación de *Rei i senyor*, obra del autor figuerense Josep Pous i Pagès; la calidad de la pieza y su interpretación fueron alabadas por todos los asistentes.

3 de mayo

Como cada año, Amics dels Museus Dalí otorgó el premio a la cruz de mayo más daliniana en el marco de las Fiestas de la Santa Creu.

25 de mayo

Asistencia al concierto anual de la Fundación Dalí en el Teatre Jardí de Figueres, donde se pudo disfrutar del nivel artístic i vocal del conjunto británico The King's Singers.

1. Carme Ruiz glossant l'Estudi per a «La mel és més dolça que la sang»
2. Excursió a Aigüesmortes i a Nimes
3. Inauguració de l'edició nocturna a càrrec de Mediterrània Dansa
4. Xerrada de Josep Playà sobre la relació de Dalí amb París

En les activitats programades hi va participar un total de sis-centes cinquanta persones.

9 de juny

Vetllada al Castell de Púbol. Carme Ruiz, coordinadora del CED, va oferir als Amcis una visita comentada per l'exposició temporal. Aquesta mostra estava dedicada a la relació de Dalí amb la ciència i la tècnica i, més concretament, al seu interès pels hologrames, amb un èmfasi especial en la dècada dels anys setanta. Després de la visita es va poder gaudir d'un refrigeri a l'eixida del Castell i, com a colofó, d'un concert de jazz a càrrec de Carme Canela i Jordi Matas.

14 i 15 de juny

Escapada a Aigüesmortes i a Nimes. Van ser dos intensos dies de visites culturals a la Camarga durant els quals els assistents van poder ampliar coneixements sobre la seva història i arquitectura, les guerres de religió, el pas dels romans, les aigües i les salines; tot, en un ambient molt bo i amb una climatologia excel·lent.

5 de juliol

Visita guiada al Museu de l'Empordà. La seva directora, Anna Capella, va comentar els continguts de l'exposició que retia homenatge a la pintora Àngeles Santos Torroella, en el centenari del seu naixement.

27 de juliol

Tradicional vetllada exclusiva per als socis prèvia a l'obertura nocturna del Teatre-Museu Dalí. Els més dalinians van poder descobrir les novetats expositives en unes condicions excepcionals. La vetllada va començar amb una actuació del conjunt Mediterrània Dansa i es va acabar al voltant d'un bufet preparat i servit per la Fundació Altem, institució empordanesa dedicada a l'atenció de persones amb discapacitat intel·lectual.

27 de setembre

Conferència sobre el quadre *Depart*. «Homenatge al Noticari Fox», pertanyent a una col·lecció privada i cedit durant tres mesos al Teatre-Museu. Carme Ruiz, coordinadora del CED, va parlar del context històric, les tendències artístiques i el moment personal que vivia el Mestre en la dècada dels vint per tal de situar l'obra dins la seva producció. Un cop finalitzada la ponència, els assistents van poder visitar el muntatge dissenyat expressament per acollir aquest préstec temporal a la Sala de les Loggies.

25 d'octubre

Conferència «París, la segona pàtria de Salvador Dalí», a càrrec del periodista i escriptor Josep Playà, a manera de preludi de la gran retrospectiva parisenca. Nombroses anècdotes i fotografies poc conegudes van il·lustrar un repàs exhaustiu als racons vitals i a les manifestacions artístiques de Dalí.

1 i 8 de desembre

Visita taller al Teatre-Museu Dalí per als socis i els seus familiars. Els nens van elaborar una felicitació de Nadal pròpia que podien endur-se a casa. Durant les festes nadal·lenques, als aparadors de Figueres es van exposar fotografies d'aquestes creacions.

Del 6 al 9 de desembre

Viatge cultural a París, amb motiu de la retrospectiva sobre Dalí organitzada al Centre Pompidou. El programa es va completar amb abundants activitats i visites a museus i exposicions de gran rellevància.

13 de desembre

Concert de Nadal, a càrrec del cor de l'escola Sant Pau de Figueres sota la cúpula del Teatre-Museu.

En las actividades programadas participaron un total de seiscientos cincuenta personas.

1. Carme Ruiz glosando el Estudio para «La miel es más dulce que la sangre»
2. Excursión a Aigüesmortes y a Nimes
3. Inauguración de la edición nocturna por parte de Mediterrània Dansa
4. Charla de Josep Playà sobre la relación de Dalí con París

9 de junio

Velada en el Castillo de Púbol. Carme Ruiz, coordinadora del CED, ofreció a los Amics una visita comentada por la exposición temporal. Esta muestra estaba dedicada a la relación de Dalí con la ciencia y la técnica y, más concretamente, a su interés por los hologramas, con un énfasis especial en la década de los setenta. Después de la visita se pudo disfrutar de un refrigerio en el patio del Castillo y, como colofón, de un concierto de jazz a cargo de Carme Canela y Jordi Matas.

14 y 15 de junio

Escapada a Aigüesmortes y a Nimes. Fueron dos días intensos de visitas culturales en la Camarga durante las cuales los asistentes pudieron ampliar conocimientos sobre su historia y arquitectura, las guerras de religión, el paso de los romanos, las aguas y las salinas; todo ello en un ambiente muy bueno y con una climatología excelente.

5 de julio

Visita guiada al Museo de l'Empordà. Su directora, Anna Capella, comentó los contenidos de la exposición que rendía homenaje a la pintora Àngeles Santos Torroella, en el centenario de su nacimiento.

27 de julio

Tradicional velada exclusiva para los socios previa a la apertura nocturna del Teatre-Museu Dalí. Los más dalinianos pudieron descubrir las novedades expositivas en unas condiciones excepcionales. La velada comenzó con una actuación del conjunto Mediterrània Dansa y se acabó en torno a un bufé preparado y servido por la Fundació Altem, institución ampurdanesa dedicada a la atención de personas con discapacidad intelectual.

27 de septiembre

Conferencia sobre el cuadro *Depart*. «Homenaje al Noticiero Fox», perteneciente a una colección privada y cedido durante tres meses al Teatre-Museu. La coordinadora del CED Carme Ruiz habló del contexto histórico, las tendencias artísticas y el momento personal que vivía el Maestro en la década de los veinte para situar la obra dentro de su producción. Una vez finalizada la ponencia, los asistentes pudieron visitar el montaje diseñado expresamente para acoger este préstamo temporal en la Sala de las Loggies.

25 de octubre

Conferencia «París, la segunda patria de Salvador Dalí», a cargo del periodista y escritor Josep Playà, a manera de preludio de la gran retrospectiva parisina. Numerosas anécdotas y fotografías poco conocidas ilustraron un repaso exhaustivo a los rincones vitales y a las manifestaciones artísticas de Dalí.

1 y 8 de diciembre

Visita taller al Teatre-Museu Dalí para los socios y sus familiares. Los niños elaboraron una felicitación de Navidad propia que podían llevarse a casa. Durante las fiestas navideñas, en los escaparates de Figueres se expusieron fotografías de estas creaciones.

Del 6 al 9 de diciembre

Viaje cultural a París, con motivo de la retrospectiva sobre Dalí organizada en el Centre Pompidou. El programa se completó con abundantes actividades y visitas a museos y exposiciones de gran relevancia.

13 de diciembre

Concierto de Navidad, a cargo del coro del colegio Sant Pau de Figueres, bajo la cúpula del Teatre-Museu.

CONCERT AL CASTELL GALA DALÍ DE PÚBOL

Els jardins de la Casa-Museu Castell Gala Dalí de Púbol, així com els serveis logístics necessaris, van ser cedits gratuïtament per la Fundació com a col·laboració per a l'organització del cinquè festival de jazz de la Pera, Jazzpera 2012. Concretament, els jardins del Castell van ser escenari de l'actuació de Carme Canela i Jordi Matas que va tenir lloc el 9 de juny.

CONCERT ANUAL DE LA FUNDACIÓ DALÍ

El 25 de maig, la Fundació va organitzar, al Teatre Jardí de Figueres, el seu concert anual, l'objectiu del qual és homenatjar i reunir totes les persones que col·laboren amb l'entitat i, alhora, contribuir a la programació musical de Figueres i la seva comarca. En aquesta ocasió, l'actuació va anar a càrrec del grup vocal britànic The King's Singers, especialitzat en un vast repertori que abraça des de la música medieval fins a les obres mestres del Renaixement i des de cançons romàntiques fins al folk, el pop o el jazz. El programa va incloure peces com ara *Now is the month of maying*, de Thomas Morley, *The lobster quadrille*, de György Ligeti, o *Pásame, por Dios, barquero*, de Pedro de Escobar. L'organització del concert, al qual van assistir 876 persones, va ser coordinada des del Departament de Presidència i la Secretaria General de la Fundació i va tenir el patrocini de "la Caixa" i la col·laboració de l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Figueres.

CONCIERTO EN EL CASTILLO GALA DALÍ DE PÚBOL

Los jardines de la Casa-Museo Castillo Gala Dalí de Púbol, así como los servicios logísticos necesarios, fueron cedidos gratuitamente por la Fundación como colaboración para la organización del quinto festival de jazz de La Pera, Jazzpera 2012. Concretamente, los jardines del Castillo fueron el escenario de la actuación de Carme Canela y Jordi Matas que tuvo lugar el 9 de junio.

CONCIERTO ANUAL DE LA FUNDACIÓN DALÍ

El 25 de mayo, la Fundación organizó, en el Teatre Jardí de Figueres, su concierto anual, cuyo objetivo es homenajear y reunir a todas las personas que colaboran con la entidad y, al mismo tiempo, contribuir a la programación musical de Figueres y su comarca. En esta ocasión, la actuación fue a cargo del grupo vocal británico The King's Singers, especializado en un vasto repertorio que abarca desde la música medieval hasta las obras maestras del Renacimiento y desde canciones románticas hasta el folk, el pop o el jazz. El programa incluyó piezas como *Now is the month of maying*, de Thomas Morley, *The lobster quadrille*, de György Ligeti, o *Pásame, por Dios, barquero*, de Pedro de Escobar. El concierto, al que asistieron 876 personas y que estuvo coordinado desde el Departamento de Presidencia y la Secretaría General de la Fundación, contó con el patrocinio de "la Caixa" y la colaboración del Área de Cultura del Ayuntamiento de Figueres.

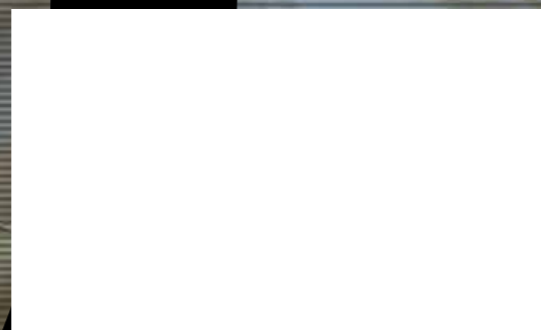

1, 2. Festival Jazzpera a Púbol i actuació de The King's Singers al Teatre Jardí
3. Programa del concert ofert per la Fundació Dalí

1, 2. Festival Jazzpera en Púbol y actuación de The King's Singers en el Teatre Jardí
3. Programa del concierto ofrecido por la Fundación Dalí

PROTEGIR

PROTEGER

CONSERVACIÓ I RESTAURACIÓ

L'objectiu fonamental del Departament de Conservació i Restauració consisteix a garantir la preservació futura de l'obra daliniana dels quatre museus que gestiona la Fundació. Les tasques que du a terme es poden classificar en quatre àmbits d'actuació:

A. CONSERVACIÓ PREVENTIVA

La conservació preventiva té per finalitat l'adopció d'una sèrie de mesures externes adreçades a minimitzar les deterioracions que les obres puguin patir per l'envelliment natural dels materials o a causa de factors externs. Any rere any se segueix un programa de manteniment i conservació rigorós que inclou la millora constant de les condicions d'exhibició de les obres a les sales dels museus, el pla de neteja, les intervencions puntuals, el control de les incidències o la planificació de les restauracions més importants, així com la incorporació de noves dades tècniques als inventaris de la Fundació. Així, el Departament fa el control i el seguiment de les condicions ambientals de temperatura, humitat relativa i llum, així com de les plagues i els contaminants, tant a les sales com a les àrees de magatzem.

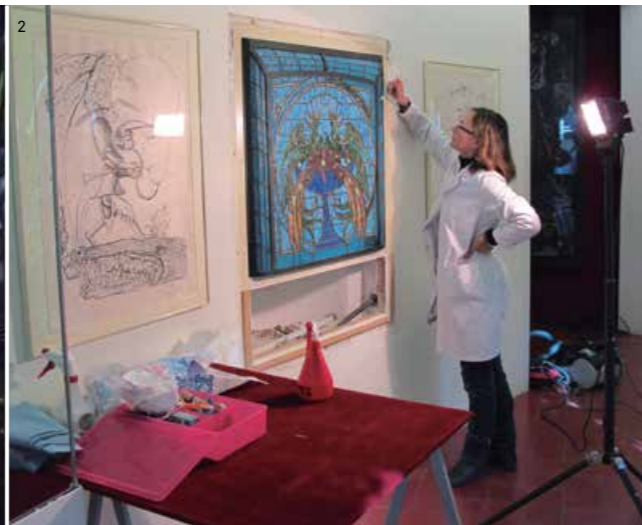
En l'exercici 2012 cal destacar el pla de conservació preventiva de les 4.380 obres sobre paper custodiades als magatzems (3.325 dibuixos originals i 1.055 peces d'obra gràfica), que va incloure una nova distribució d'aquestes obres en caixes de conservació. Amb motiu dels treballs de millora de les instal·lacions de la Torre Galatea, es va dur a terme el projecte de trasllat i ubicació provisional de totes les obres de la reserva de la col·lecció de la Fundació a les sales que s'habilitaran com a magatzem temporal.

Un altre apartat relacionat amb la prevenció és l'assessorament i la planificació que l'equip de restauració ofereix, en coordinació amb el Departament de Museus, sobre qüestions referides a la protecció i la conservació de les pintures i els muntatges artístics durant les tasques de manteniment de les infraestructures als museus, com ara el moviment de les obres de la Sala del Tresor motivat pel canvi de moqueta del terra d'aquesta estança.

Conservació d'objectes i instal·lacions artístiques al Teatre-Museu Dalí

La diversitat i l'heterogeneïtat dels elements i els materials emprats per Salvador Dalí representen un repte per als conservadors, i més encara quan les obres estan ubicades a l'aire lliure. Els florons d'alabastre de Volterra del pati en són una bona mostra. L'alabastre és un material soluble en aigua i, per tant, requereix una dedicació molt intensa i un seguiment fotogràfic continu; el 2012, així doncs, es va fer una intervenció de consolidació en tots sis florons. Altres escultures de l'exterior que es van consolidar i netejar van ser els quatre guerrers amb pa al cap de la façana del Teatre-Museu, que es van estudiar i documentar per primera vegada. D'altra banda, es va fer una intervenció i una documentació integral de la vidriera modernista creada per Jacques Gruber; la intervenció va consistir en el canvi de la vitrina deteriorada, la millora de l'antic sistema d'il·luminació i una neteja a fons de l'obra. El 2012, a més, es va introduir la il·luminació amb tecnologia LED a l'interior de les vitrines de la sala Dalí-Joies; aquesta actuació, que va comportar la intervenció coordinada del Departament juntament amb els il·luminadors, el gemmòleg i el Departament de Museus, va consistir a retirar les joies de la sala d'exposició, traslladar-les a restauració per inspeccionar el seu estat de conservació, revisar els mecanismes de moviment i fer-ne un reportatge fotogràfic complet i una neteja a fons, i, finalment, millorar els materials de l'emmarcament de vint-i-nou dibuixos sobre paper.

- 1, 2. Intervenció en la vidriera modernista obra de Gruber
Intervención en la vidriera modernista obra de Gruber
3. Protecció i conservació de les pintures durant el manteniment de les infraestructures
Protección y conservación de las pinturas durante el mantenimiento de las infraestructuras
- 4, 5. Consolidació dels florons d'alabastre del pati
Consolidación de los florones de alabastro del patio
- 6-11. Restauració dels guerrers amb pa al cap
Restauración de los guerreros con pan en la cabeza

1

2

3

4

5

6

CONSERVACIÓN Y RESTAURACIÓN

El objetivo fundamental del Departamento de Conservación y Restauración consiste en garantizar la preservación futura de la obra daliniana de los cuatro museos que gestiona la Fundación. Las tareas que lleva a cabo se pueden clasificar en cuatro ámbitos de actuación:

A. CONSERVACIÓN PREVENTIVA

La conservación preventiva tiene por finalidad la adopción de una serie de medidas externas dirigidas a minimizar los deterioros que puedan sufrir las obras por el envejecimiento natural de los materiales o a causa de factores externos. Año tras año se sigue un riguroso programa de mantenimiento y conservación que incluye la mejora constante de las condiciones de exhibición de las obras en las salas de los museos, el plan de limpieza, las intervenciones puntuales, el control de las incidencias o la planificación de las restauraciones más importantes, así como la incorporación de nuevos datos técnicos a los inventarios de la Fundación. El Departamento también realiza el control y el seguimiento de las condiciones ambientales de temperatura, humedad relativa y luz, así como de las plagas y los contaminantes, tanto en las salas como en las áreas de almacén.

En el ejercicio 2012 cabe destacar el plan de conservación preventiva de las 4380 obras sobre papel custodiadas en los almacenes (3325 dibujos originales y 1055 piezas de obra gráfica), que incluyó una nueva distribución de las mismas en cajas de conservación. Con motivo de los trabajos de mejora de las instalaciones de la Torre Galatea, se llevó a cabo el proyecto de traslado y ubicación provisional de todas las obras de la reserva de la colección de la Fundación a las salas que se habilitarán como almacén temporal.

Otro apartado relacionado con la conservación es el asesoramiento y la planificación que el equipo de restauración ofrece, en coordinación con el Departamento de Museos, sobre cuestiones relacionadas con la protección y la conservación de las pinturas y los montajes artísticos durante las tareas de mantenimiento de las infraestructuras en los museos, como el movimiento de las obras de la Sala del Tesoro motivado por el cambio de moqueta del suelo de la estancia.

- 1>5. Documentació i conservació de les joies i els dibuixos
Documentación y conservación de las joyas y los dibujos
6. Tasques de conservació preventiva al Saló Noble
Tareas de conservación preventiva en el Salón Noble

Conservación de objetos e instalaciones artísticas en el Teatro-Museo Dalí

La diversidad y la heterogeneidad de los elementos y los materiales utilizados por Salvador Dalí representan un reto para los conservadores, y más aún cuando las obras están ubicadas al aire libre. Los florones de alabastro de Volterra del patio son buena muestra de ello. El alabastro es un material soluble en el agua y, por tanto, requiere una dedicación muy intensa y un seguimiento fotográfico continuo; en el 2012, así pues, se llevó a cabo una intervención de consolidación en los seis florones. Otras esculturas del exterior que se consolidaron y limpiaron fueron los cuatro guerreros con pan en la cabeza de la fachada del Teatro-Museo, que se estudiaron y documentaron por primera vez. Por otra parte, se realizó una intervención y una documentación integral de la vidriera modernista creada por Jacques Gruber; la intervención consistió en el cambio de la vitrina deteriorada, la mejora del antiguo sistema de iluminación y una limpieza a fondo de la obra. En el 2012, además, se introdujo la iluminación con tecnología LED en el interior de las vitrinas de la sala Dalí-Joyas; esta actuación, que comportó la intervención coordinada del Departamento junto con los iluminadores, el gemólogo y el Departamento de Museos, consistió en retirar las joyas de la sala de exposición, trasladarlas a restauración para inspeccionar su estado de conservación, revisar los mecanismos de movimiento y hacer un completo reportaje fotográfico y una limpieza a fondo, y finalmente, mejorar los materiales del enmarcado de veintinueve dibujos sobre papel.

Les cases-museu de Dalí es caracteritzen per la gran quantitat d'objectes heterogenis –molts d'ús quotidià i d'altres, consistents en *ready-mades* fets per l'artista– que s'hi poden veure, i que n'han esdevingut l'ànima. L'objectiu de mantenir viu l'esperit d'aquestes cases es tradueix en un treball exhaustiu de conservació preventiva en tots els àmbits.

A Púbol es van dur a terme intervencions de consolidació de les pedres en forma de cara situades a la porta d'entrada al Castell, així com la restauració d'una motllura de pedra de la finestra del pati. A conseqüència de la situació meteorològica excepcional que es va viure als mesos de gener i febrer del 2012, amb unes temperatures mínimes molt baixes durant un llarg període de temps, la pica de la Font-Piscina va quedar molt malmesa; per això, es va fer una intervenció d'urgència en la peça, seguida d'una restauració integral, amb un estudi dels materials constitutius i de les causes de la degradació. El Departament, a més, es va fer càrrec de la coordinació i la conservació de l'exposició temporal del Castell.

A Portlligat es va aplicar el tractament periòdic de consolidació i protecció a les fustes de l'exterior, com ara la barca-xiprer o el *Crist de les escombraries*, que també va necessitar una restauració acurada del braç dret. Les taxidermies de l'interior de la casa es van tractar amb caràcter preventiu, com cada any, i, a més, es va fer una còpia de la banya de rinoceront de la sala dels models per motius de seguretat. Així mateix, es van restaurar les mans de la geganta del laberint, molt malmeses, i un dels candelobres de plata del dormitori, que tenia trencat un dels braços. Finalment, es va fer una neteja superficial del drapajat de la sala groga i del pòster del torero del menjador, per a la seva conservació preventiva, i es va consolidar la capa daurada del cavallet policromat de la biblioteca.

- 1, 2, 3. Restauració de la pica de la Font-Piscina
Restauración de la pila de la Fuente-Piscina
- 4, 5. Consolidació de les pedres en forma de cara de la porta d'entrada al Castell
Consolidación de las piedras con forma de cara en la entrada del Castillo
- 6, 7, 8. Tasques de conservació dels cronohologrames exposats a Púbol
Tareas de conservación de los cronohologramas expuestos en Púbol

Las casas-museo de Dalí se caracterizan por la gran cantidad de objetos heterogéneos –muchos de uso cotidiano y otros consistentes en *ready-mades* hechos por el artista– que se pueden ver y que se han convertido en el alma de estos espacios. El objetivo de mantener vivo el espíritu de estas casas se traduce en un trabajo exhaustivo de conservación preventiva en todos los ámbitos.

En Púbol se llevaron a cabo intervenciones de consolidación de las piedras en forma de cara situadas en la puerta de entrada al Castillo, así como la restauración de una moldura de piedra de la ventana del patio. A consecuencia de la situación meteorológica excepcional que se vivió en los meses de enero y febrero del 2012, con unas temperaturas mínimas muy bajas durante un largo período de tiempo, la pila de la Fuente-Piscina quedó muy deteriorada y fue necesario someterla a una intervención de urgencia, seguida de una restauración integral, con un estudio de los materiales constitutivos y de las causas de la degradación. El Departamento, además, se hizo cargo de la coordinación y la conservación de la exposición temporal del Castillo.

En Portlligat se aplicó el tratamiento periódico de consolidación y protección a las maderas del exterior, como la barca-ciprés o el *Cristo de los escombros*, que también necesitó una restauración concienzuda del brazo derecho. Como cada año, las taxidermias del interior de la casa se trataron con carácter preventivo; además, se hizo copia del cuerno de rinoceronte de la sala de los modelos por motivos de seguridad. Así mismo, se restauraron las manos de la gigante del laberinto, muy deterioradas, y uno de los candelabros de plata del dormitorio, que tenía roto uno de los brazos. Finalmente, se llevó a cabo una limpieza superficial del drapado de la sala amarilla y del póster del torero del comedor, para su conservación preventiva, y se consolidó la capa dorada del caballete policromado de la biblioteca.

- 1, 2, 3. Restauració d'un braç del *Crist de les escobries*
 Restauración de un brazo del *Cristo de los escobrios*
 4, 5, 6. Realització d'una còpia de la banya de rinoceront
 Confección de una copia del cuerno de rinoceronte
 7, 8. Restauració d'un dels canelobres del Dormitori
 Restauración de uno de los candelabros del Dormitorio
 10, 11. Restauració de les mans de la geganta del Laberint
 Restauración de las manos de la gigante del Laberinto
 12, 13, 14. Conservació del drapemat de la Sala Groga i del
 póster del torero ubicat al Menjador
 Conservación del drapado de la Sala Amarilla y
 del póster del torero ubicado en el Comedor

B. CONSERVACIÓ DE LA COL·LECCIÓ DURANT LA MANIPULACIÓ, EL TRASLLAT I L'EXHIBICIÓ

El Departament es responsabilitza de tots els aspectes relatius a la conservació de les peces durant els préstecs i les exposicions per tal de minimitzar els factors de risc que comporta el moviment d'obres d'art. A l'hora de preparar els préstecs s'han de fer diversos processos que garanteixen les millors condicions de preservació per a les obres, com ara revisar-ne l'estat de conservació, elaborar informes de condició a la sortida i a l'arribada, revisar i millorar els emmarcaments, efectuar viatges com a correus i, finalment, supervisar els embalatges, els trasllats i la instal·lació de les obres a les sales d'exposició.

De l'any 2012 cal destacar-ne la mostra *Dalí. Un artista, un genio*, organitzada a Roma, per a la qual es van prestar dues-centes dues obres amb una gran diversitat de materials, com ara pintures, dibuixos, escultures i objectes, i amb una presència abundant de documents: en total hi havia norantnou peces, entre fotografies, revistes, llibres, manuscrits i cartells, vint-i-vuit de les quals van ser restaurades. Per a aquesta ocasió també es van millorar els sistemes d'emmarcament de diversos olis sobre tela, com ara *Eclipsi i osmosi* i *Cadaqués vist des de la torre de Les Creus*.

L'altra exposició important de l'any va ser la del Centre Pompidou, per a la qual es van prestar trenta-una obres, entre les quals hi havia pintures de gran format, dibuixos, documents i objectes; en algunes peces es va millorar l'emmarcament, i en d'altres es va substituir completament. Així, es va estudiar i optimitzar el sistema de presentació de dues obres de dimensions considerables (*Homenatge a Meissonier* i *El cavall alegre*), a fi de garantir la màxima seguretat durant el seu trasllat i exhibició al centre parisenc i, posteriorment, al MNCARS de Madrid. En el cas de l'oli de la primera època *Cap*, la millora de l'emmarcament va consistir a substituir els materials de l'antic marc per altres d'inerts i menys pesants.

A la Sala de les Loggies del Teatre-Museu es va celebrar una exposició temporal formada per sis obres (pintures, dibuixos, un llibre i una làmina plàstica), coincidint amb el préstec de l'obra *Départ*. «*Homenatge al Noticiari Fox*», a la qual es va afegir una vitrina d'exposició.

A conseqüència de la quantitat d'obres prestades, i seguint el pla de conservació i reutilització d'embalatges, durant el 2012 es van fer moltes caixes noves per substituir i millorar les obsoletes.

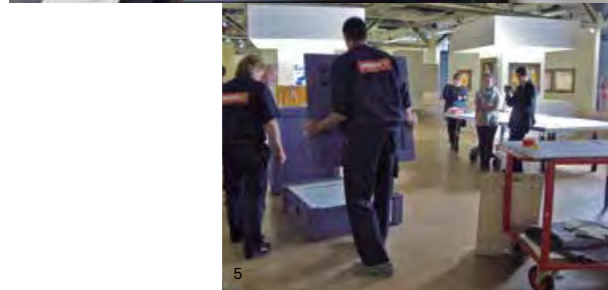
- 1>4, 7. Supervisió amb motiu de la retrospectiva parisenca abans de sortir i durant la instal·lació
Supervisión con motivo de la retrospectiva parisina antes de salir y durante la instalación
- 5, 6. Supervisió de les obres durant l'embalatge a Figueres i el muntatge a Roma
Supervisión de las obras durante el embalaje en Figueres y el montaje en Roma

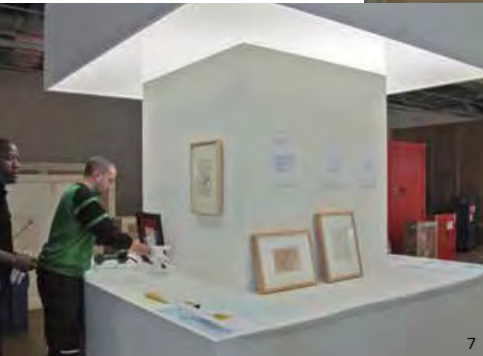
1

4

5

7

9

2

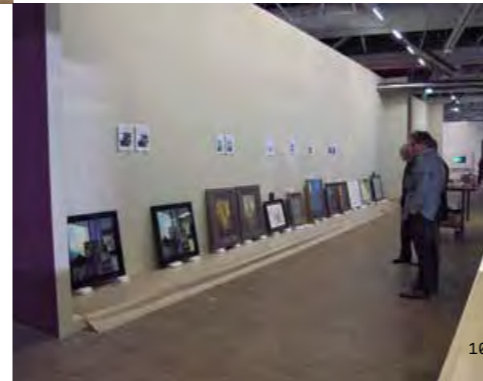
6

8

3

10

11

12

B. CONSERVACIÓN DE LA COLECCIÓN DURANTE LA MANIPULACIÓN, EL TRASLADO Y LA EXHIBICIÓN

El Departamento se responsabiliza de todos los aspectos relativos a la conservación de las piezas durante los préstamos y las exposiciones a fin de minimizar los factores de riesgo que comporta el movimiento de obras de arte. A la hora de preparar los préstamos deben llevarse a cabo diversos procesos que garantizan las mejores condiciones de preservación para las obras, como revisar el estado de conservación, elaborar informes de condición a la salida y la llegada, revisar y mejorar los enmarcados, efectuar viajes como correos y, finalmente, supervisar los embalajes, los traslados y la instalación de las obras en las salas de exposición.

Del año 2012 cabe destacar la muestra *Dalí. Un artista, un genio*, organizada en Roma, para la cual se prestaron doscientas dos obras con una gran diversidad de materiales, como son pinturas, dibujos, esculturas y objetos, y con una presencia abundante de documentos: en total, entre fotografías, revistas, libros, manuscritos y carteles, había noventa y nueve piezas, veintiocho de las cuales fueron restauradas. Para esta ocasión también se mejoraron los sistemas de enmarcado de diversos óleos sobre tela, como *Eclipse y ósmosis vegetal* y *Cadaqués visto desde la torre de Les Creus*.

La otra exposición importante del año fue la del Centre Pompidou, para la cual se prestaron treinta y una obras, entre las cuales había pinturas de gran formato, dibujos, documentos y objetos; en algunas piezas se mejoró el enmarcado, y en otras se sustituyó por completo. Así, se estudió y optimizó el sistema de presentación de dos obras de dimensiones considerables (*Homenaje a Meissonier* y *El caballo alegre*), a fin de garantizar la máxima seguridad durante su traslado y exhibición en el centro parisino y, posteriormente, en el MNCARS de Madrid. En el caso del óleo de la primera época *Cabeza*, la mejora del enmarcado consistió en sustituir los materiales del antiguo marco por otros inertes y menos pesados.

En la Sala de las Loggias del Teatro-Museo se celebró una exposición temporal integrada por seis obras (pinturas, dibujos, un libro y una lámina plástica), coincidiendo con el préstamo de la obra *Depart. «Homenaje al Noticiero Fox»*, a la cual se añadió una vitrina de exposición.

Dada la cantidad de obras prestadas, y siguiendo el plan de conservación y reutilización de embalajes, durante el 2012 se realizaron muchas cajas nuevas para sustituir y mejorar las obsoletas.

11. Supervisió amb motiu de la retrospectiva parisenca abans de sortir i durant el muntatge

Supervisión con motivo de la retrospectiva parisina antes de salir y durante el montaje

12. Coordinació i muntatge de l'exposició a la Sala de les Loggies
Coordinación y montaje de la exposición en la Sala de las Loggias

C. PROJECTES DE RESTAURACIÓ

L'any 2012 es va fer una proposta de millora del sistema de presentació de la vitrina de Paco Rabanne. Es restaurarà el vestit dels anys 60 de plaques de plàstic, es farà l'estudi d'un sistema de subjecció més adequat, la revisió i adaptació del maniquí on està exposat i es milloraran les condicions ambientals de la vitrina. A més, es va restaurar el marc de fusta tallada de l'obra N° 361: *Etude preliminaire de Gala por le tableau «Cent mille vierges virtuales reflexes por un Nombre de miroirs reels a determiner par "etan dones" cibernetiques»* [sic], situada a la Sala d'Obres Mestres.

Amb motiu de la retirada de la instal·lació de l'entrada a la Sala Mae West, es va fer una restauració d'urgència de l'oli sobre tela *Nimfes i sàtir*, de Bouguereau, que va consistir en una neteja i consolidació de les zones més fràgils, en espera de fer-ne una restauració a fons. Així mateix, es va intervenir en l'obra *Les énérvés de Jumièges* per tal de corregir les ondulacions que presentava el suport de la tela.

Com cada any, les exposicions temporals van condicionar algunes de les restauracions i els estudis integrals d'obres exposades al Museu. Pel que fa a pintures, cal destacar les intervencions en els olis *Homenatge a Meissonier*, sobre tela, i *El cavall alegre*, sobre fusta, que es van concretar en una neteja de la superfície pictòrica. Les obres *Cap*, en exposició permanent a la Sala Mae West, i *Départ*, cedida en préstec al Centre Pompidou, van ser objecte d'un estudi de la superfície pictòrica basat en la inspecció ocular i la documentació fotogràfica de la pintura amb diferents tipus d'il·luminació (llum ultraviolada, infraroja, etc), amb lupa binocular, amb macrofotografies i, finalment, amb gigafotos.

Pel que fa a les intervencions de restauració dutes a terme en obres sobre paper que s'havien d'exposar, principalment es va tractar de neteges de dibuixos i emulsions fotogràfiques, aplanaments de documents manuscrits, consolidacions d'estrips i pèrdues de suport i reintegracions cromàtiques d'un cartell i diversos documents. Cal esmentar, en aquest sentit, la intervenció que es va fer en el dibuix *Dos estudis per a «La vellesa de Guillem Tell»* i en diverses fotografies de la primera època (anys trenta), especialment una de Luis Buñuel, així com en tres revistes *Vogue* dels anys quaranta i un *Harper's Bazaar* del 1981.

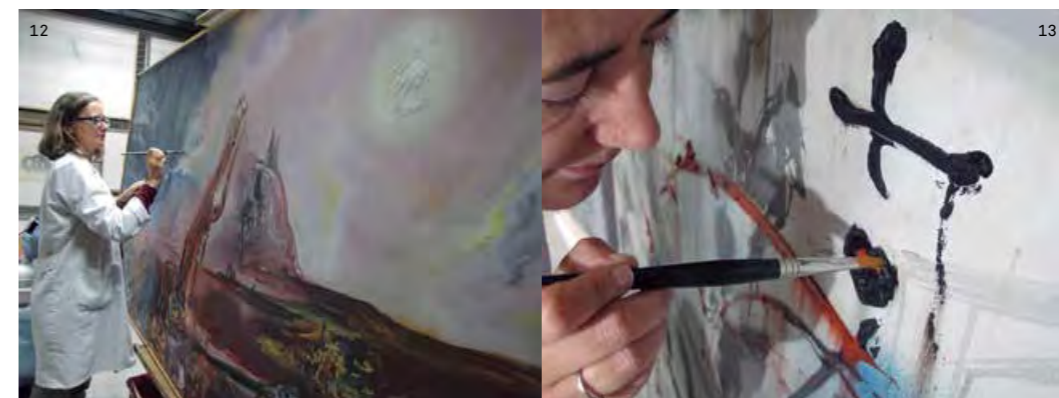
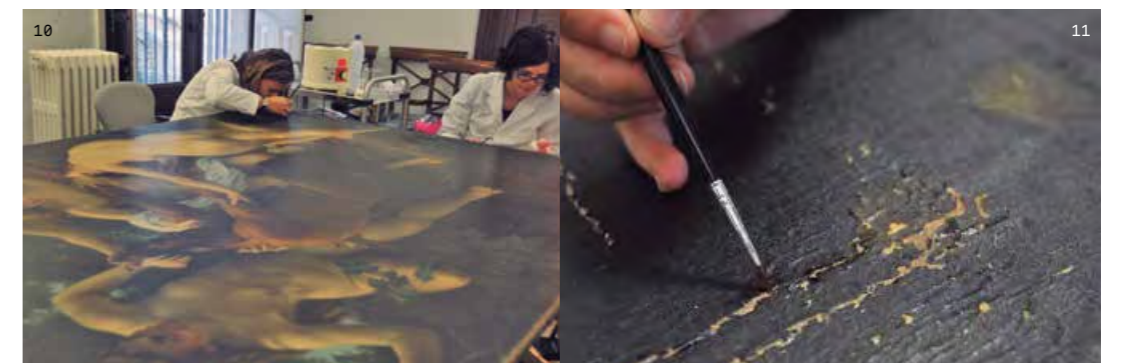
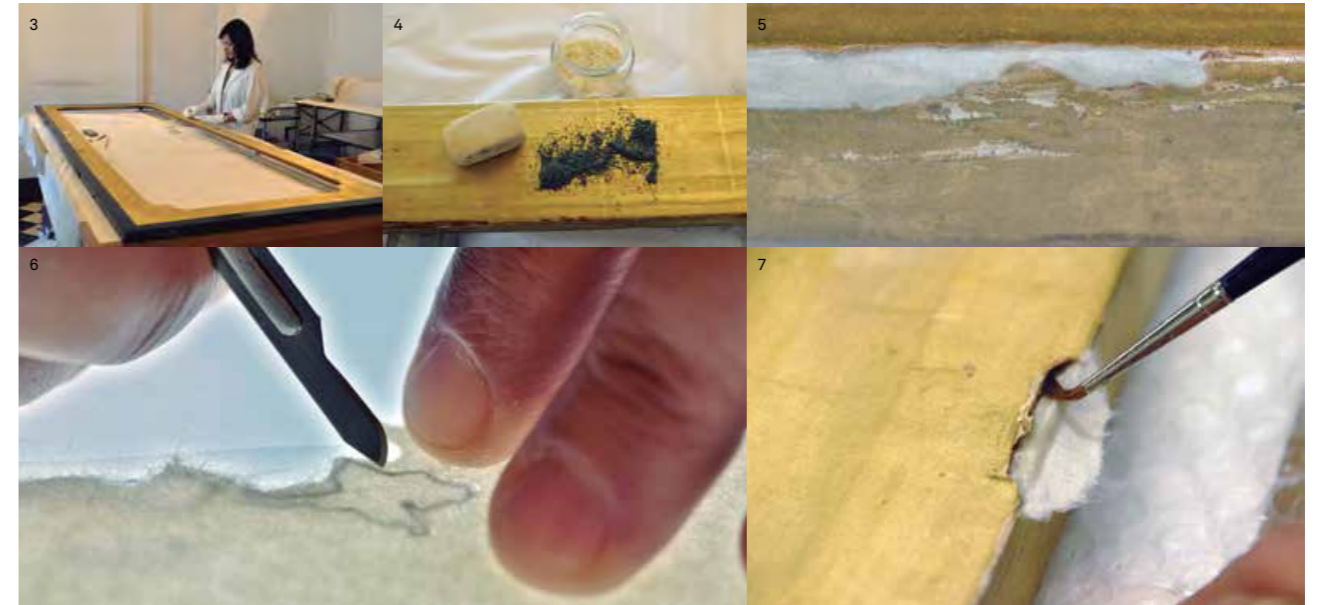
En la tercera fase d'intervenció del paravent oriental de la Sala de la Mòmia, es va restaurar el paper daurat de dos plafons i es va fer una neteja acurada dels sis plafons exposats, amb especial atenció a les figures de seda.

L'any 2012 també es va dur a terme un projecte per canviar el sistema d'il·luminació intern del petit diorama *Babaouo*, del 1932, que durant anys havia modificat l'aspecte estètic de l'obra i que, a més, estava deteriorat. El nou sistema, amb llums LED càlids, permet una presentació més semblant a l'estètica original.

- 1, 2. Millora del sistema de presentació de la vitrina de Paco Rabanne. El vestit es retira per ser restaurat
Mejora del sistema de presentación de la vitrina de Paco Rabanne. El vestido se retira para su restauración
- 3>7. Restauració del paper daurat del marc del paravent oriental
Restauración del papel dorado del marco del biombo oriental
- 8,9. Neteja de les figures de seda
Limpieza de las figuras de seda

- 10, 11. Restauració de l'oli sobre tela *Nimfes i sàtir*, de Bouguereau
Restauración del óleo sobre tela *Ninfas y sátiro*, de Bouguereau
- 12, 13. Intervencions en els olis *Homenatge a Meissonier* i *El cavall alegre*
Intervenciones en los óleos *Homenaje a Meissonier* y *El caballo alegre*

C. PROYECTOS DE RESTAURACIÓN

En el año 2012 se hizo una propuesta de mejora del sistema de presentación de la vitrina de Paco Rabanne. Se restaurará el vestido de los años 60 de placas de plástico, se estudiará un sistema de sujeción más adecuado, la revisión y adaptación del maniquí donde está expuesto y se mejorarán las condiciones ambientales de la vitrina. Además, se restauró el marco de madera tallada de la obra N° 361: *Etude préliminaire de Gala por le tableau «Cent mille vierges virtuelles reflexes por un Nombre de miroirs reels a determiner par "etan dones" cybernetiques»* [sic], situada en la Sala de Obras Maestras.

Con motivo de la retirada de la instalación de la entrada a la Sala Mae West, se llevó a cabo una restauración de urgencia del óleo sobre tela *Ninfas y sátiro*, de Bouguereau, que consistió en la limpieza y consolidación de las zonas más frágiles, a la espera de realizar una restauración más a fondo. Así mismo, se intervino en la obra *Les énérvés de Jumièges* a fin de corregir las ondulaciones que presentaba el soporte de la tela.

Como cada año, las exposiciones temporales condicionaron algunas de las restauraciones y los estudios integrales de obras expuestas en el Museo. En lo que se refiere a pinturas, cabe destacar las intervenciones en los óleos *Homenaje a Meissonier*, sobre tela, y *El caballo alegre*, sobre madera, que se concretaron en una limpieza de la superficie pictórica. Las obras *Cabeza*, en exposición permanente en la Sala Mae West, y *Depart*, cedida en préstamo al Centre Pompidou, fueron objeto de un estudio de la superficie pictórica basado en la inspección ocular y la documentación fotográfica de la pintura con diferentes tipos de iluminación (luz ultravioletada, infrarroja, etc), con lupa binocular, con macrofotografías y, finalmente, con gigafotos.

En lo que se refiere a las intervenciones de restauración realizadas en obras sobre papel que debían exponerse, se trató principalmente de limpiezas de dibujos y emulsiones fotográficas, aplanamientos de documentos manuscritos, consolidaciones de desgarros y pérdidas de soporte y reintegraciones cromáticas de un cartel y diversos documentos. Cabe mencionar, en este sentido, las intervenciones efectuadas en el dibujo *Dos estudios para «La vejez de Guillermo Tell»* y en diversas fotografías de la primera época (años treinta), especialmente una de Luis Buñuel, así como en tres revistas *Vogue* de los años cuarenta y un *Harper's Bazaar* de 1981.

En la tercera fase de intervención del biombo oriental de la Sala de la Momia, se restauró el papel dorado de dos paneles y se hizo una limpieza minuciosa de los seis paneles expuestos, con especial atención a las figuras de seda.

En 2012 también se llevó a cabo un proyecto para cambiar el sistema de iluminación interno del pequeño diorama *Babaouo*, de 1932, que durante años había modificado el aspecto estético de la obra y, además, estaba deteriorado. El nuevo sistema, con luces LED cálidas, permite una presentación más similar a la estética original.

1>10. Diverses intervencions de restauració en obres sobre paper

Diversas intervenciones de restauración en obras sobre papel

11>13. Canvi del sistema d'il·luminació intern del diorama *Babaouo*

Cambio del sistema de iluminación interno del diorama *Babaouo*

D. DOCUMENTACIÓ I INVESTIGACIÓ TÈCNICA

Les activitats de documentació i recerca, de redacció d'informes i d'investigació sobre la tècnica i els materials de Salvador Dalí tenen per objecte enriquir de manera continuada la base de dades sobre els procediments artístics del Mestre.

Durant el 2012 es va continuar treballant en el projecte d'estudi i documentació de la tècnica pictòrica de l'artista. La informació recollida és indispensable per garantir l'òptima qualitat i el judici correcte dels informes que s'emeten per a la Comissió d'Acreditació i Catalogació —els vint-i-un informes de dibuix i pintura elaborats al llarg de l'exercici passat van servir per ajudar a avaluar l'autenticitat de les obres presentades a aquest òrgan, per als peritatges especials que sol·liciten les autoritats judicials i policials, per al catàleg raonat en línia de pintures de Salvador Dalí i per donar suport a qual-sevol altre projecte, com ara l'adquisició de noves obres. L'any passat, per exemple, els restauradors es van desplaçar en dues ocasions per examinar *in situ* possibles adquisicions, concretament a Zuric i a Nova York; aquests viatges van originar els informes respectius sobre la tècnica i l'estat de conservació de les obres estudiades i la investigació documental.

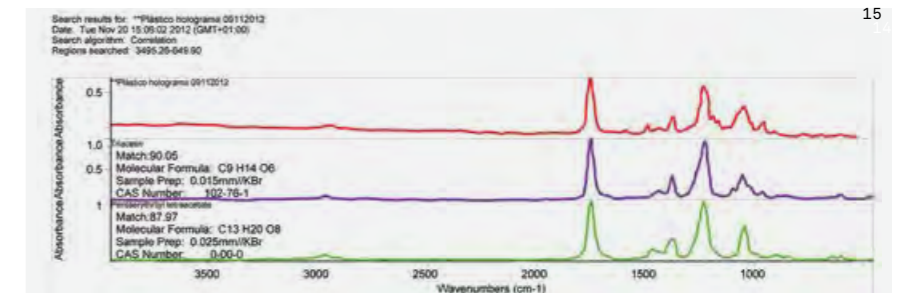
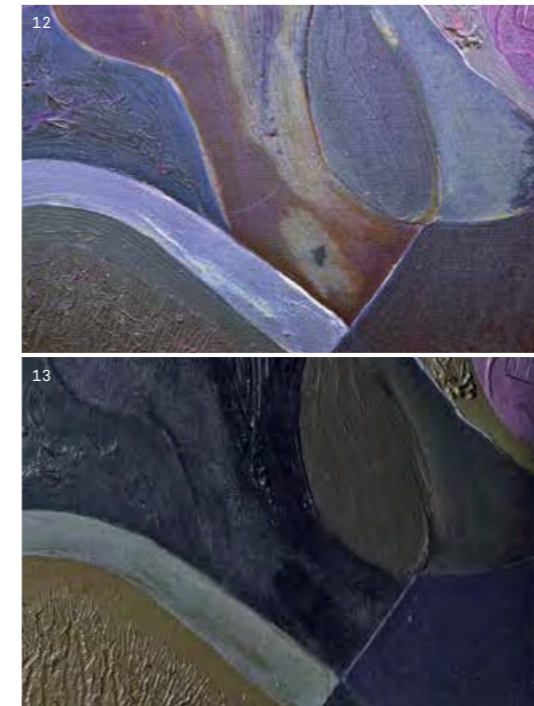
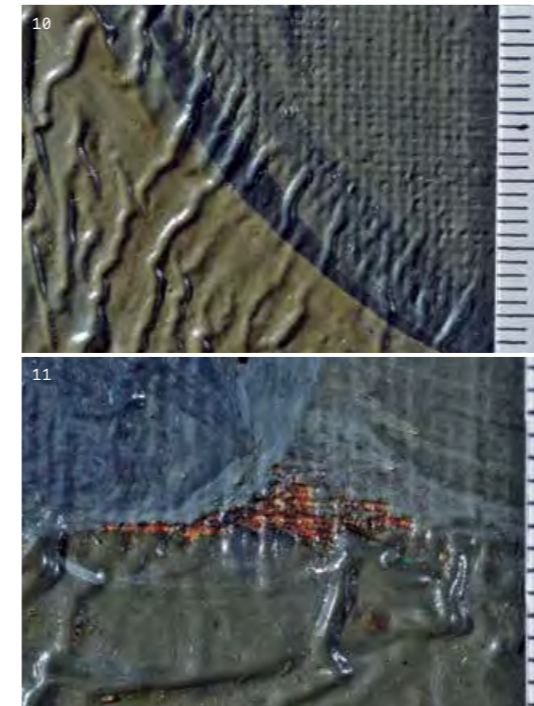
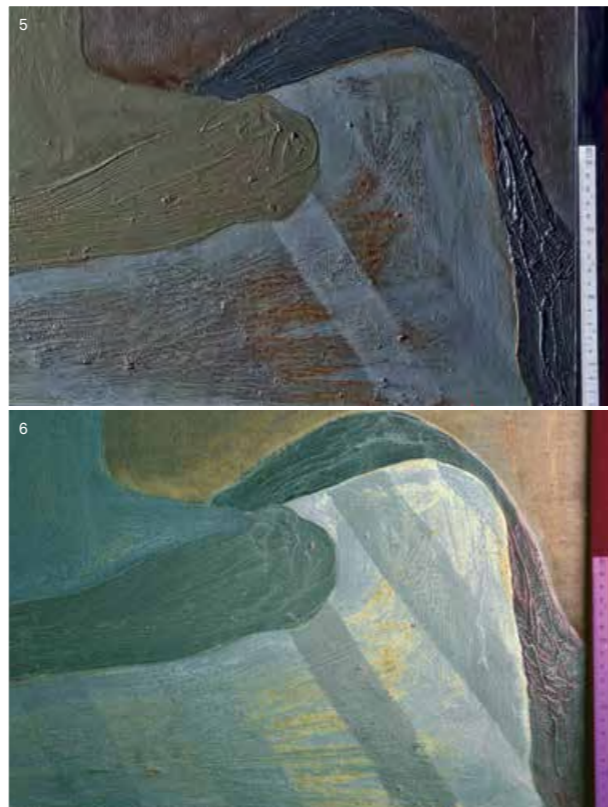
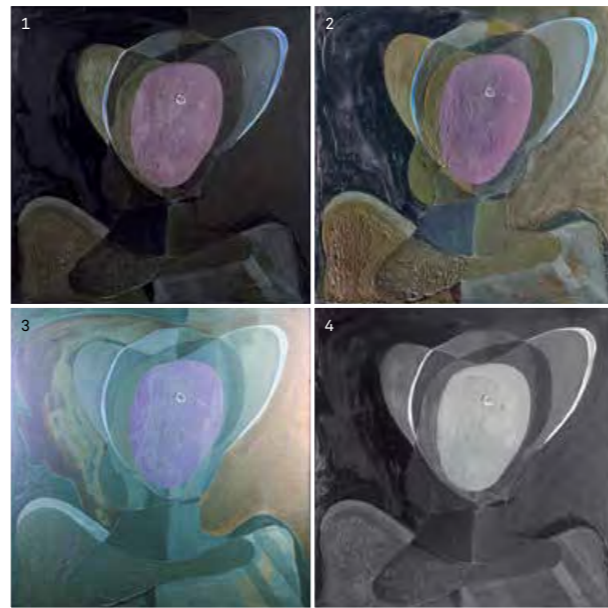
L'exposició dels hologrames a Púbol també va donar lloc a un estudi exhaustiu dels materials constitutius d'aquestes peces tan singulars i dels seus processos de degradació. El projecte va incloure una documentació rigorosa per al futur i una filmació documental de les obres. A més, es va iniciar el projecte de documentació dels materials plàstics de les escultures i els objectes tridimensionals del Teatre-Museu.

Destaquem així mateix que, amb motiu del projecte de reunificació de totes les bases de dades documentals de la Fundació, es van concentrar molts esforços a optimitzar la gestió de les fitxes i les dades tècniques i es van crear noves bases de dades relacionades amb les tasques habituals del Departament.

1>4. Documentació fotogràfica de la pintura *Cap amb llum difusa, rasant, ultraviolada i infraroja*
Documentación fotográfica de la pintura *Cabeza con luz difusa, rasante, ultravioleta e infrarroja*

5>13. Macrofotografies per documentar l'obra *Cap*
Macrofotografías para documentar la obra *Cabeza*

14, 15. Estudi exhaustiu dels materials constitutius dels hologrames
Estudio exhaustivo de los materiales constitutivos de los hologramas

D. DOCUMENTACIÓN E INVESTIGACIÓN TÉCNICA

Las actividades de documentación, de redacción de informes y de investigación sobre la técnica y los materiales de Salvador Dalí tienen por objeto enriquecer de manera continuada la base de datos sobre los procedimientos artísticos del Maestro.

Durante el 2012 se continuó trabajando en el proyecto de estudio y documentación de la técnica pictórica del artista. La información recogida es indispensable para garantizar la óptima calidad y el juicio correcto de los informes que se emiten para la Comisión de Acreditación y Catalogación —los veintinueve informes de dibujo y pintura elaborados a lo largo del ejercicio pasado sirvieron para ayudar a evaluar la autenticidad de las obras presentadas a este órgano—, para los peritajes especiales que solicitan las autoridades judiciales y policiales, para el catálogo razonado en línea de pinturas de Salvador Dalí y para dar apoyo a cualquier otro proyecto, como la adquisición de nuevas obras. El pasado año, por ejemplo, los restauradores se desplazaron en dos ocasiones para examinar *in situ* posibles adquisiciones, concretamente a Zurich y Nueva York; estos viajes originaron los respectivos informes sobre la técnica y el estado de conservación de las obras estudiadas y la investigación documental.

La exposición de los hologramas en Púbol también dio lugar a un estudio exhaustivo de los materiales constitutivos de estas piezas tan singulares y de sus procesos de degradación. El proyecto incluyó una documentación rigurosa para el futuro y una filmación documental de las obras. Además, se inició el proyecto de documentación de los materiales plásticos de las esculturas y los objetos tridimensionales del Teatro-Museo.

Destacamos así mismo que, con motivo del proyecto de reunificación de todas las bases de datos documentales de la Fundación, se concentraron muchos esfuerzos en optimizar la gestión de las fichas y los datos técnicos y se crearon nuevas bases de datos relacionadas con las tareas habituales del Departamento.

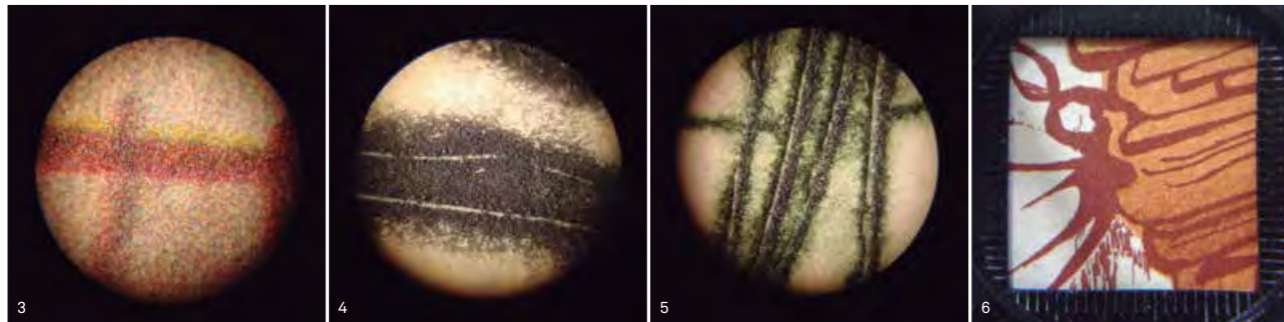
Un dels objectius principals del 2012 va consistir a prosseguir la recerca, la documentació i la conservació de l'obra gràfica dels nostres fons. Aquesta tasca va incloure l'actualització de la base de dades de l'inventari, amb la incorporació de cent nou fitxes procedents d'adquisicions recents, així com la documentació fotogràfica exhaustiva de les estampes dins la base de dades confeccionada exclusivament per a l'obra gràfica. A més, el Departament va iniciar una nova fase del projecte d'investigació sobre materials i tècniques de l'obra gràfica de Dalí que du a terme en col·laboració amb les seccions de Conservació i Restauració i de Gravat de la Universitat de Barcelona. Durant el 2012 es va enllestir l'examen de trenta-vuit estampes, entre les quals hi havia diverses peces dels anys trenta: *Artine*, *La Femme Visible*, *L'Immaculée Conception*, *Onan*, la sèrie *Les Rois Mages* i *Babaouo*, una sèrie de xilografies.

L'àrea d'obra gràfica, en col·laboració amb els Serveis Jurídics de la Fundació, va continuar assessorant organismes oficials externs i rebent consultes i sol·licituds de peritatge de les autoritats judicials i policials amb les quals col·labora de manera continuada. Durant l'exercici 2012 es va emetre un informe tècnic d'obra gràfica sobre nou-centes una peces dipositades a les dependències del MNCARS, a Madrid, arran d'un acord que posava fi a un procés iniciat a finals dels anys noranta del segle passat amb el decomís de totes aquestes obres per part de la policia.

Uno de los objetivos principales del 2012 consistió en proseguir la investigación, la documentación y la conservación de la obra gráfica de nuestros fondos. Esta labor incluyó la actualización de la base de datos del inventario, con la incorporación de ciento nueve fichas procedentes de adquisiciones recientes, así como la documentación fotogràfica exhaustiva de las estampas dentro de la base de datos confeccionadas exclusivamente para la obra gráfica. Además, el Departamento inició una nueva fase del proyecto de investigación sobre materiales y técnicas de la obra gráfica de Dalí que lleva a cabo en colaboración con las secciones de Conservación y Restauración y de Grabado de la Universitat de Barcelona. Durante el 2012 se ultimó el examen de treinta y ocho estampas, entre las cuales había varias piezas de los años treinta: *Artine*, *La Femme Visible*, *L'Immaculée Conception*, *Onan*, la serie *Les Rois Mages* y *Babaouo*, una serie de xilografías.

El área de obra gráfica, en colaboración con los Servicios Jurídicos de la Fundación, continuó asesorando a organismos oficiales externos y recibiendo consultas y solicitudes de peritaje de las autoridades judiciales y policiales con las que colabora de manera continuada. Durante el ejercicio 2012 se emitió un informe técnico de obra gráfica sobre novecientas una piezas depositadas en las dependencias del MNCARS, en Madrid, a raíz de un acuerdo que ponía fin a un proceso iniciado a finales de los años noventa del siglo pasado con el decomiso de todas estas obras por parte de la policia.

1, 2. Col·laboració amb les seccions de Conservació i Restauració i de Gravat de la UB
Colaboración con las secciones de Conservación y Restauración y de Grabado de la UB
3>8. Documentació de l'obra gràfica
Documentación de la obra gráfica

INFRAESTRUCTURES I SEURETAT

El Departament de Museus s'ocupa de la millora i el manteniment de les infraestructures tant dels espais museístics com de la seu de la Fundació. Igualment, analitza i planifica diferents aspectes de conservació preventiva de les exposicions permanents i gestiona la política de la institució sobre la seguretat de les persones, els equipaments i les obres d'art.

1, 2. Intervencions sobre les façanes del Teatre-Museu de Figueres i del Castell de Púbol

INVERSIONS EN INFRAESTRUCTURES

El 2012 es va invertir un total de 628.954,73 euros en infraestructures. Entre les inversions dutes a terme destaca l'inici de les obres de reforma de les plantes de la Torre Galatea, per tal de condicionar i reordenar els espais del Centre d'Estudis Dalinians i del Departament de Conservació i Restauració, en una operació que ha de millorar considerablement les condicions del magatzem d'obres d'art, de la biblioteca i dels llocs de treball dels professionals, així com les dels estudiosos que utilitzen aquests serveis.

Quant a les actuacions d'ampliació i modernització del sistema de climatització que s'han anat duent a terme els darrers anys, cal esmentar la substitució de la refredadora de l'espai Dalí-Joies per una altra amb més capacitat frigorífica i, al mateix temps, la seva integració en un col·lector que permet connectar tots els circuits frigorífics de la Torre Galatea, el Teatre-Museu i Dalí-Joies i millorar així el repartiment i els usos dels cabals de clima.

Altres millores remarcables de l'exercici 2012 van ser el canvi de la il·luminació de la sala Dalí-Joies, en la qual es va substituir una gran part de la fibra òptica per llums LED, l'inici de les obres de modificació de les consignes de l'entrada i la sortida d'emergència del Museu, per tal d'adaptar-les a la nova normativa de seguretat, el canvi de tots els ancoratges de l'interior de la cúpula, a fi i efecte de millorar els accessos interiors i facilitar-ne el manteniment, així com la revisió integral de la totalitat dels suports metàl·lics que la componen.

Entre les inversions en infraestructures dutes a terme al Castell Gala Dalí de Púbol durant el 2012 cal destacar la remodelació d'una part de l'espai d'acollida, amb l'objectiu de potenciar el punt d'interpretació i millorar-ne la climatització i la il·luminació. Altres intervencions notables de l'exercici van ser la poda intensiva de l'arbrat, per evitar desprendiments, la millora del control d'humitat de la sala d'exposicions temporals i les tasques anuals d'actualització i optimització de les infraestructures de seguretat.

En el cas de la Casa-Museu Salvador Dalí de Portlligat, el gruix de les actuacions es va concentrar en la rehabilitació de les façanes i dels elements arquitectònics i decoratius exteriors. Així mateix, el 2012 es va remodelar la consigna, un servei dissenyat a partir d'una previsió de capacitat efectuada el 1997 que havia quedat totalment superada; el resultat ha estat un espai més ampli i amb més capacitat per a la custòdia d'objectes que permet una gestió més àgil del servei. Altres actuacions dignes d'esment de l'exercici passat van ser la millora de la climatització de la botiga i la consigna o l'actualització del sistema perimetral de seguretat. D'altra banda, es va fer tot un seguit d'accions periòdiques de revisió i control per garantir el compliment de les diverses normatives vigents sobre activitats econòmiques, com ara les proves d'estanquitat de les instal·lacions petrolíferes, dels sistemes de prevenció d'incendis o dels recursos de climatització.

INFRAESTRUCTURAS Y SEGURIDAD

El Departamento de Museos se ocupa de la mejora y el mantenimiento de las infraestructuras tanto de los espacios museísticos como de la sede de la Fundación. Igualmente, analiza y planifica diferentes aspectos de conservación preventiva de las exposiciones permanentes y gestiona la política de la institución sobre la seguridad de las personas, los equipamientos y las obras de arte.

INVERSIONES EN INFRAESTRUCTURAS

En el 2012 se invirtieron un total de 628 954,73 euros en infraestructuras. Entre las inversiones realizadas destaca el inicio de las obras de reforma de las plantas de la Torre Galatea, al objeto de acondicionar y reordenar los espacios del Centro de Estudios Dalinianos y del Departamento de Conservación y Restauración, en una operación que debe mejorar de manera considerable las condiciones del almacén de obras de arte, de la biblioteca y de los lugares de trabajo de los profesionales, así como las de los estudiosos que utilizan estos servicios.

En lo que se refiere a las actuaciones de ampliación y modernización de los sistemas de climatización que se han ido llevando a cabo en los últimos años, cabe mencionar la sustitución del aparato refrigerador del espacio Dalí-Joyas por otro de mayor capacidad frigorífica y, al mismo tiempo, su integración en un colector que permite conectar todos los circuitos frigoríficos de la Torre Galatea, el Teatro-Museo y Dalí-Joyas y mejorar así el reparto y los usos de los caudales de clima.

Otras mejoras destacables del ejercicio 2012 fueron el cambio de la iluminación de la sala Dalí-Joyas, en la que gran parte de la fibra óptica fue sustituida por luces LED, el inicio de las obras de modificación de las consignas de la entrada y la salida de emergencia del Museo, a fin de adaptarlas a la nueva normativa de seguridad, el cambio de todos los anclajes del interior de la cúpula, a fin de mejorar los accesos interiores y facilitar su mantenimiento, así como la revisión integral de la totalidad de los soportes metálicos que la componen.

Entre las inversiones en infraestructuras realizadas en el Castillo Gala Dalí de Púbol durante el 2012 cabe destacar la remodelación de una parte del espacio de acogida, con el objetivo de potenciar el punto de interpretación y mejorar su climatización y su iluminación. Otras intervenciones notables del ejercicio fueron la poda intensiva del arbolado, para evitar desprendimientos, la mejora del control de humedad de la sala de exposiciones temporales y las labores anuales de actualización y optimización de las infraestructuras de seguridad.

En el caso de la Casa-Museo Salvador Dalí de Portlligat, el grueso de las actuaciones se concentró en la rehabilitación de las fachadas y de los elementos arquitectónicos y decorativos exteriores. Así mismo, en el 2012 se remodeló la consigna, un servicio diseñado a partir de una previsión de capacidad efectuada en 1997 que había quedado totalmente superada; el resultado ha sido un espacio más amplio y con más capacidad para la custodia de objetos que permite una gestión más ágil del servicio. Otras actuaciones dignas de mención del pasado ejercicio fueron la mejora de la climatización de la tienda y la consigna o la actualización del sistema perimetral de seguridad. Por otra parte, se llevaron a cabo toda una serie de acciones periódicas de revisión y control para garantizar el cumplimiento de las diversas normativas vigentes sobre actividades económicas, como las pruebas de estanquidad de las instalaciones petrolíferas, de los sistemas de prevención de incendios o de los recursos de climatización.

1, 2. Intervenciones sobre las fachadas del Teatre-Museu de Figueres y del Castillo de Púbol

MANTENIMENT D'INSTAL·LACIONS

El manteniment de les instal·lacions dels museus Dalí i de la seu central de la Fundació comprèn les tasques necessàries per garantir el bon funcionament dels sistemes de seguretat, climatització, il·luminació i exposició, tots els quals són essencials per a la conservació i la protecció del patrimoni cultural de l'entitat. Durant l'any 2012 es va subcontractar a tercers, per un valor de 220.095 euros, una part dels treballs específics de manteniment i reparació de les infraestructures esmentades.

SEGURETAT

Al llarg de l'exercici passat es va invertir, d'una banda, en la integració dels sistemes de seguretat del nou edifici situat a la pujada del Castell i de la central de la Torre Galatea i, de l'altra, en la instal·lació d'un nou sistema d'extinció a la Sala d'Obres Mestres, així com en una sèrie d'intervencions menors com ara la instal·lació de noves càmeres, la reordenació de tot el cablejat que arriba a les matrius de la central de seguretat i la renovació d'alguns volumètrics i detectors de fum. Dins l'apartat de política de seguretat cal remarcar, per la seva importància quantitativa, els recursos destinats a les empreses de vigilància que col·laboren amb el personal de la Fundació per garantir la seguretat del patrimoni cultural de la nostra entitat, dels visitants i del personal, que van ascendir a 1.006.337 euros.

1>8. Tasques habituals de conservació i manteniment als Museus Dalí

MANTENIMIENTO DE INSTALACIONES

El mantenimiento de las instalaciones de los museos Dalí y de la sede central de la Fundación comprende las tareas necesarias para garantizar el buen funcionamiento de los sistemas de seguridad, climatización, iluminación y exposición, todos ellos esenciales para la conservación y la protección del patrimonio cultural de la entidad. Durante el año 2012, se subcontractó a terceros, por un valor de 220 095 euros, una parte de los trabajos específicos de mantenimiento y reparación de las mencionadas infraestructuras.

SEGURIDAD

A lo largo del pasado ejercicio se invirtió, por un lado, en la integración de los sistemas de seguridad del nuevo edificio situado en la Pujada del Castell y de la central de la Torre Galatea y, por otro, en la instalación de un nuevo sistema de extinción en la Sala de Obras Maestras, así como en una serie de intervenciones menores, como la instalación de nuevas cámaras, la reordenación de todo el cableado que llega a las matrices de la central de seguridad y la renovación de algunos volumétricos y detectores de humo. Dentro del apartado de política de seguridad cabe destacar, por su importancia cuantitativa, los recursos destinados a las empresas de vigilancia que colaboran con el personal de la Fundación para garantizar la seguridad del patrimonio cultural de nuestra entidad, de los visitantes y del personal, que ascendieron a 1 006 337 euros.

1>8. Tareas habituales de conservación y mantenimiento en los Museus Dalí

DEFENSAR

DEFENDER

GENERACIÓ DE RECURSOS

Durant l'any 2012, la intervenció dels Serveis Jurídics de la Fundació va consistir en l'assessorament en matèria de propietat intel·lectual i industrial així com d'altres drets immaterials derivats de l'obra i la persona de Salvador Dalí.

ELS DRETS D'AUTOR

Amb relació als drets d'autor, treballem amb el suport de VEGAP, societat de drets d'autor. La intervenció dels Serveis Jurídics es fa en aquells casos en què les llicències no s'ajusten als estàndards o poden influir en altres assumptes així com, sobretot, en els supòsits en què el projecte afecta altres drets que ha de cedir directament la Fundació. Així, per exemple, cal remarcar que VEGAP no fa un seguiment especialment intens del dret d'exposició, ja que la normativa vigent, de l'any 1987, estableix la presumpció de cessió d'aquest dret a qui adquireix obres d'art al seu autor. Si partim del fet que la presumpció esmentada no existia abans del 1987, i tenint en compte que Dalí va vendre la pràctica totalitat de les seves obres amb anterioritat a aquest any, els Serveis Jurídics de la Fundació estan molt atents a les possibles vulneracions de què pugui ser objecte aquest dret d'exposició perquè es pot convertir en una bona eina enfront d'aquells projectes expositius de tercers que es pretengui implementar i desenvolupar al marge de l'entitat.

Durant el segon trimestre del 2012, el departament de drets de la Fundació Dalí va observar un increment de les sol·licituds de llicències, especialment de les provinents del sector editorial francès, amb motiu de l'exposició antològica sobre Dalí organitzada al Centre Pompidou. Totes les peticions per reproduir obra de l'artista es tramiten a través de la societat VEGAP, a l'Estat espanyol, i de les societats germanes que formen part de la CISAC, societat internacional de gestió de drets d'autor. El departament de drets rep les sol·licituds i revisa les maquetes amb el suport del CED; la col·laboració entre departaments és essencial per gestionar un volum de peticions que, afortunadament, va en augment. Un cop fetes les revisions, la Fundació atorga o denega la seva autorització i VEGAP o les societats estrangeres s'encarreguen de comunicar-ho i, si escau, emetre la llicència als diferents usuaris. El 2012 es van gestionar més de tres-centes llicències amb el suport de VEGAP, i els ingressos generats van superar els 400.000 euros. A part de gestionar les llicències de reproducció en diferents suports, VEGAP i les societats internacionals de la xarxa CISAC fan inspeccions de les explotacions de drets d'autor no autoritzades i, juntament amb la Fundació, emprenen les accions necessàries per desactivar-les.

Quant als drets d'autor vinculats a la producció literària de Salvador Dalí, durant el 2012 es va fer el seguiment i el cobrament de les regalies generades per les diferents edicions catalogades, en una tasca iniciada el 2007.

1. Reunió a la seu de VEGAP, a Barcelona, per fer el seguiment de les llicències
- 2, 3. Productes llicenciats per la Fundació a través de VEGAP

GENERACIÓN DE RECURSOS

LOS DERECHOS DE AUTOR

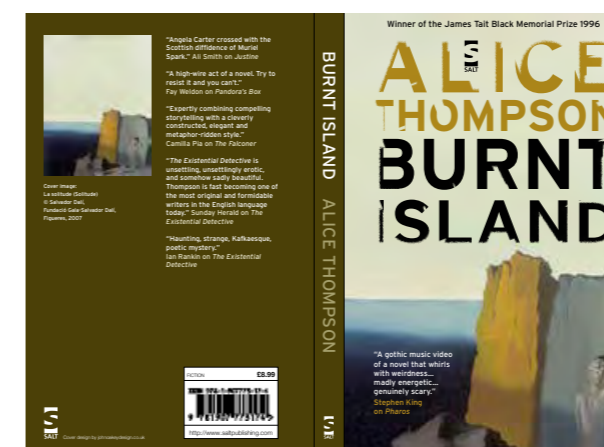
En relación con los derechos de autor, trabajamos con el apoyo de VEGAP, Sociedad de gestión de derechos de autor. La intervención de los Servicios Jurídicos se produce en aquellos casos en que las licencias no se ajustan a los estándares o pueden influir en otros asuntos así como, sobre todo, en los supuestos en que el proyecto afecta a otros derechos que debe ceder directamente la Fundación. Así, por ejemplo, cabe subrayar que VEGAP no realiza un seguimiento especialmente intenso del derecho de exposición, ya que la normativa vigente, del año 1987, establece la presunción de cesión de este derecho a quien adquiere obras de arte a su autor. Si partimos del hecho de que la mencionada presunción no existía antes de 1987, y teniendo en cuenta que Dalí vendió la práctica totalidad de sus obras con anterioridad a este año, los Servicios Jurídicos de la Fundación están muy atentos a las posibles vulneraciones de que pueda ser objeto este derecho de exposición porque puede convertirse en una buena herramienta frente a aquellos proyectos expositivos de terceros que se pretenda implementar y desarrollar al margen de la entidad.

Durante el segundo trimestre del 2012, el departamento de derechos de la Fundació Dalí observó un incremento de las solicitudes de licencias, especialmente de las provenientes del sector editorial francés, con motivo de la exposición antológica sobre Dalí organizada en el Centre Pompidou. Todas las peticiones para reproducir obra del artista se tramitan a través de la sociedad VEGAP, en el Estado español, y de las sociedades hermanas que forman parte de la CISAC, sociedad internacional de gestión de derechos de autor. El departamento de derechos recibe las solicitudes y revisa las maquetas con el apoyo del CED; la colaboración entre departamentos es esencial para gestionar un volumen de peticiones que, afortunadamente, va en aumento. Una vez realizadas las revisiones, la Fundació otorga o deniega su autorización, y VEGAP o las sociedades extranjeras se encargan de comunicarlo y, en su caso, emitir la licencia a los diferentes usuarios. En el 2012 se gestionaron más de trescientas licencias con el apoyo de VEGAP, y los ingresos generados superaron los 400 000 euros. Aparte de gestionar las licencias de reproducción en diferentes soportes, VEGAP y las sociedades internacionales de la red CISAC hacen inspecciones de las explotaciones de derechos de autor no autorizadas y, junto con la Fundació, emprenen las acciones necesarias para desactivarlas.

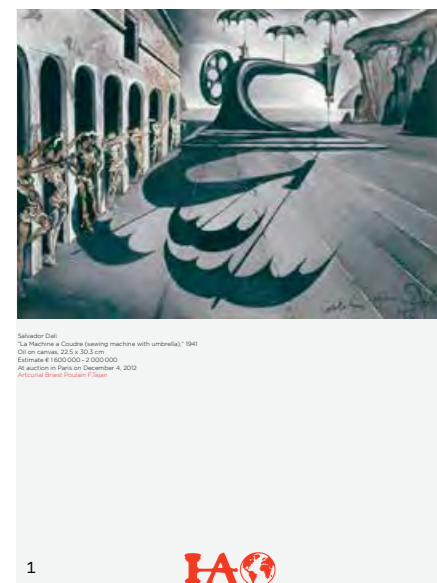
En lo que se refiere a los derechos de autor vinculados a la producción literaria de Salvador Dalí, durante el 2012 se realizó el seguimiento y el cobro de las regalías generadas por las diferentes ediciones catalogadas, una labor iniciada en el 2007.

1. Reunión en la sede de VEGAP, en Barcelona, para el seguimiento de las licencias
- 2, 3. Productos licenciados por la Fundació a través de VEGAP

Durante el 2012, la intervención de los Servicios Jurídicos de la Fundación consistió en el asesoramiento en materia de propiedad intelectual e industrial así como de otros derechos inmateriales derivados de la obra y la persona de Salvador Dalí.

L'editorial de llibres d'art Taschen va reeditar diverses versions d'una monografia de referència sobre l'obra del Mestre titulada *Dalí*. Durant el 2012, arran de l'exposició de París, l'activitat en el món editorial va ser més intensa que mai, i van aparèixer diversos estudis i biografies tant de Salvador Dalí com de Gala; en aquest sentit, podem destacar aquí, entre altres, títols com ara *Gala*, de Dominique Bona, o *Salvador Dalí. Double image, double vie*, de Thierry Dufrière. Paral·lelament, quasi tots els diaris i les revistes de França van editar números especials sobre l'artista per als quals el departament de drets de la Fundació va proporcionar imatges i les llicències corresponents. Quan aquesta retrospectiva viatgi a Madrid, el 2013, preveiem que l'activitat editorial a aquesta banda dels Pirineus també serà notable.

1

DRETS D'IMATGE DE SALVADOR DALÍ

A banda de les peticions relacionades amb el món editorial, augmenta cada vegada més el nombre de sol·licituds comercials per utilitzar la imatge de Salvador Dalí en campanyes de publicitat. La Fundació és molt estricta quan es tracta de llicenciar l'ús de la imatge del Mestre, i no totes les demandes s'autoritzen. D'entrada, no s'hi pot donar llum verda si el tractament de la imatge no és respectuós, i cal estudiar cada proposta amb deteniment per entendre bé la filosofia del projecte i poder-ne definir i limitar els usos. Després, s'estableixen els períodes de la llicència i es fa una valoració econòmica, segons els diferents suports. Aquestes negociacions donen lloc a nombrosos intercanvis entre les parts. El 2012, la llicència estrella va ser la que es va concedir a Renault amb motiu del llançament del nou model de Mégane, i que va generar la partida més important en concepte de drets.

LES MARQUES

En aquest apartat, l'objectiu és consolidar els registres de marca necessaris per posar en pràctica l'estratègia dissenyada per la Fundació, una estratègia amb la qual es pretén, d'una banda, desenvolupar una marca d'alta qualitat per a productes selectes i, de l'altra, destinar una marca comercial a productes autoritzats així com protegir els nous projectes sotmesos a estudi, entre els quals n'hi ha diversos d'audiovisuals als EUA. Per assolir aquesta fita, seguim treballant bàsicament en la racionalització dels registres de la Fundació i de Demart a escala mundial, amb la voluntat de controlar al màxim el nivell de despesa i de maximitzar-ne l'efectivitat.

La editorial de libros de arte Taschen reeditó diversas versiones de una monografía de referencia sobre la obra del Maestro titulada *Dalí*. Durante el 2012, a raíz de la exposición de París, la actividad en el mundo editorial fue más intensa que nunca, y aparecieron diversos estudios y biografías tanto de Salvador Dalí como de Gala; en este sentido, podemos destacar aquí, entre otros, títulos como *Gala*, de Dominique Bona, o *Salvador Dalí. Double image, double vie*, de Thierry Dufrière. Paralelamente, casi todos los diarios y las revistas de Francia editaron números especiales sobre el artista para los cuales el departamento de derechos de la Fundación proporcionó imágenes y las licencias correspondientes. Cuando esta retrospectiva viaje a Madrid, en el 2013, prevemos que la actividad editorial a este lado de los Pirineos también será notable.

DERECHOS DE IMAGEN DE SALVADOR DALÍ

Aparte de las peticiones relacionadas con el mundo editorial, aumenta cada vez más el número de solicitudes comerciales para utilizar la imagen de Salvador Dalí en campañas de publicidad. La Fundación es muy estricta cuando se trata de licenciar el uso de la imagen del Maestro, y no todas las solicitudes se autorizan. De entrada, no se les puede dar luz verde si el tratamiento de la imagen no es respetuoso, y hay que estudiar cada propuesta con detenimiento para entender bien la filosofía del proyecto y poder definir y limitar sus usos. Después se establecen los períodos de la licencia y se efectúa una valoración económica, según los diferentes soportes. Estas negociaciones dan lugar a numerosos intercambios entre las partes. En el 2012, la licencia estrella fue la que se concedió a Renault con motivo del lanzamiento del nuevo modelo de Mégane y que generó la partida más importante en concepto de derechos.

3

LAS MARCAS

En este apartado, el objetivo es consolidar los registros de marca necesarios para poner en práctica la estrategia diseñada por la Fundación, una estrategia con la que se pretende, por un lado, desarrollar una marca de alta calidad para productos selectos y, por otro, destinar una marca comercial a productos autorizados así como proteger los nuevos proyectos sometidos a estudio, entre los cuales hay diversos audiovisuales en EE.UU. Para alcanzar este objetivo, seguimos trabajando básicamente en la racionalización de los registros de la Fundación y de Demart a escala mundial, con la voluntad de controlar al máximo el nivel de gasto y de maximizar la efectividad.

Originally a copywriter for Saatchi & Saatchi and JWT, Susie Hodge is author of more than 10 books for adults and children, including *How to Survive Modern Art* (2010), *How to Paint Like the Impressionists: a Practical Guide to Re-Creating Your Own Impressionist Paintings* (2004), *The Great Artists (2010)* and *50 Art Ideas You Really Need to Know* (2011). Hodge has been painting and illustrating for more than 15 years, and runs writing and painting workshops and demonstrations for all age groups and abilities. She has taught practical art and art history in schools and colleges and writes educational resources for all kinds of institutions for both teachers and students. She has an MA in History of Art from London University.

PRESTEL
MUNICH · LONDON · NEW YORK

2

WHY YOUR FIVE-YEAR-OLD COULD NOT HAVE DONE THAT
SUSIE HODGE

Why Your Five-Year-Old Could Not Have Done That features works of modern art from Hans Arp to Andy Warhol and includes all media, from painting and sculpture to street art and installations. In each case, Susie Hodge places the artwork in its cultural context, explaining how even works of apparent simplicity have expressed complex notions within the history of ideas. She identifies just what is so special about 100 specially selected works of modern art, whether the expression of an inner torment, or an idea borne out of social or political events. In doing so, she reveals that a five-year-old could not possibly have created any of the works included in this book even if he or she did possess the technical ability to produce it. Thought provoking and illuminating, *Why Your Five-Year-Old Could Not Have Done That* is guaranteed to transform, as well as inform, your gallery experience for years to come.

PRESTEL
MUNICH · LONDON · NEW YORK

WHY YOUR FIVE-YEAR-OLD COULD NOT HAVE DONE THAT
SUSIE HODGE

PRESTEL

Why Your Five-Year-Old Could Not Have Done That is an historian Susie Hodge's passionate and persuasive argument against the most common disparaging remark leveled at modern art. In this enjoyable and thought-provoking book, Hodge examines 100 works of modern art that, on their first appearance, and even in some cases today, attracted critical hostility and derision—from Salvador Dalí's *Lobster Telephone* (1936) to Gavin Turk's *Bin Bag* (2003). Hodge explains how, far from being negligible novelties, such works are integral and logical extensions of the artistic ideas of their time. "Notorious" works such as Carl Andre's *Unsuraf Blocks* (1975)—a rectangular arrangement of blocks of red cedar wood that admittedly might be easily copied by a child—occupy unique niches in the history of ideas, both showing influences of past artists and themselves influencing subsequent artists. Granted, a five-year-old might succeed in executing a Damien Hirst spot painting but he or she would not understand the creative impulse that lay behind it or its place in the history of artistic endeavor, and therefore the work could not have significance to artists and historians. In *Why Your Five-Year-Old Could Not Have Done That*, Susie Hodge proves categorically, once and for all, that modern art is not, and never has been, child's play.

PRESTEL

GENERACIÓ DE PRESTIGI: LA FUNDACIÓ COM A REFERENT ÚNIC DEL MERCAT DE L'ART

Els vessants jurídics d'aquesta tasca són diversos:

Estructuració i defensa de marques

En col·laboració amb els agents de patents i marques Duran Corretjer, l'activitat en aquest camp se centra a crear una estratègia i decidir els registres i les oposicions que asseguruen la millor defensa dels drets de la Fundació. En aquest sentit, durant l'exercici passat van continuar les negociacions iniciades el 2011 per obtenir la cessió de marques registrades per diferents actors de l'escena cultural nord-americana, a fi d'evitar la dilució de les nostres marques en aquest país i intentar reunir sota la titularitat de la Fundació totes les marques «Dalí» registrades.

Igualment, es van iniciar procediments d'oposició contra les marques comunitàries «Dalí» que reproduïen dissenys similars a la marca «O» amb la corona de l'espai Dalí-Joies, contra la marca «Dalí» a Colòmbia i la marca espanyola «Petit Palace Dalí» o contra els dissenys industrials espanyols que contenen reproduccions de la imatge de Salvador Dalí, de la Torre Galatea o del que es coneix com a *relotges tous*. Cal destacar, així mateix, les oposicions interposades contra les sol·licituds de marca a Alemanya «Dalí Loco» en les classes 32 (cerveses, begudes no alcohòliques) i 43 (serveis de subministrament d'aliments i begudes), que es van guanyar. A partir d'aquestes decisions administratives, s'està negociant un acord extrajudicial amb el titular de les sol·licituds i del restaurant que utilitzava el nom en qüestió per què cessi l'ús que en feia fins ara i no recorri les decisions de l'oficina de patents i marques alemanya. Una altra oposició important és la que es va interposar contra la sol·licitud de marca a Alemanya «DaliBerlin», que, malauradament, no va ser acceptada per l'oficina de patents i marques d'aquell país; aquesta decisió es va recórrer, sense que en el moment de redactar aquesta memòria hagi recaigut sentència. El procediment esmentat s'inscriu dins del conflicte general que enfronta la Fundació amb amb el Sr. Kollmeier i el centre expositiu que aquest administra a Berlín, anomenat Dalí – Die Ausstellung am Potsdamer Platz. Finalment, durant l'exercici 2012 es va poder constatar així mateix que la titularitat de la Fundació respecte a les marques «Salvador Dalí» continuava essent molt coneguda, com evidencia el fet que en diverses ocasions les autoritats duaneres d'alguns països s'adrecessin a l'entitat per resoldre dubtes relatius a productes amb la marca «Salvador Dalí», principalment perfums.

Llicències de marques

L'actuació, en aquest cas, es defineix a través de la negociació i la redacció dels contractes de llicència de marca que han de permetre una estructura de mercat correcta. El 2012 es va fer el seguiment de l'execució del contracte amb Lancel, signat l'any anterior.

La Fundació va seguir la trajectòria descrita els darrers anys i va continuar rebent nombroses consultes i sol·licituds de peritatges tant de particulars com, sobretot, d'autoritats policials i agents de duanes de tot el món, fet que demostra la consolidació de l'entitat com a referent dins el món dalinià. L'assessorament jurídic en l'àmbit dels peritatges se centra en la definició de criteris per a l'elaboració d'informes, l'assessorament sobre la terminologia que cal emprar davant dels organismes oficials, la revisió de les darreres versions d'informes i, especialment, la concreció dels criteris de classificació de les obres en funció del nivell d'intervenció de la creativitat del Mestre.

PERITATGES

La Fundació fa expertitzacions d'obra original per a particulars i, a més, actua com a pèrit per a l'anàlisi de tot tipus d'obres a petició de l'autoritat judicial o policial. Actualment, també la policia estrangera s'adreça a la nostra institució per obtenir-ne l'assessorament en casos de decomís d'obra d'atribució dubtosa. Fora de l'àmbit policial o judicial, el 2012 es va defensar el paper de la Fundació com a expert de referència davant les cases de subhastes, àmbit en el qual es van emetre diverses comunicacions relacionades amb obres d'autoria qüestionada.

ESCULTURES

Durant l'exercici passat, l'activitat del mercat de les escultures «Dalí» i de les peces tridimensionals es va incrementar tant a nivell estatal com en l'àmbit internacional. Consolidant el seu paper de referent mundial únic pel que fa a la producció daliniana, la Fundació va seguir investigant i actualitzant la informació documental existent sobre l'obra tridimensional i l'activitat dels diferents actors, que, cada vegada més, intenten coordinar les seves accions amb l'entitat.

GENERACIÓN DE PRESTIGIO: LA FUNDACIÓN COMO REFERENTE ÚNICO DEL MERCADO DEL ARTE

Las vertientes jurídicas de esta labor son diversas:

Estructuración y defensa de marcas

En colaboración con los agentes de patentes y marcas Duran Corretjer, la actividad en este campo se centra en crear una estrategia y decidir los registros y las oposiciones que aseguren la mejor defensa de los derechos de la Fundación. En este sentido, durante el pasado ejercicio continuaron las negociaciones iniciadas en el 2011 para obtener la cesión de marcas registradas por diferentes actores de la escena cultural norteamericana, a fin de evitar la dilución de nuestras marcas en este país e intentar reunir bajo la titularidad de la Fundación todas las marcas «Dalí» registradas.

Así mismo, se iniciaron procedimientos de oposición contra las marcas comunitarias «Dalí» que reproducen diseños similares a la marca «O» con la corona del espacio Dalí-Joyas, contra la marca «Dalí» en Colombia y la marca española «Petit Palace Dalí», o contra los diseños industriales españoles que contienen reproducciones de la imagen de Salvador Dalí, de la Torre Galatea o de lo que se conoce como *relojes blandos*. Cabe destacar, así mismo, las oposiciones interpuestas contra las solicitudes de marca en Alemania «Dalí Loco» en las clases 32 (cervezas, bebidas no alcohólicas) y 43 (servicios de suministro de alimentos y bebidas), que se ganaron. A partir de estas decisiones administrativas, se está negociando un acuerdo extrajudicial con el titular de las solicitudes y del restaurante que utilizaba el nombre en cuestión para que cese el uso que hacía hasta ahora y no recurra las decisiones de la oficina de patentes y marcas alemana. Otra oposición importante es la que se interpuso contra la solicitud de marca en Alemania «DaliBerlin», que, lamentablemente, no fue aceptada por la oficina de patentes y marcas de aquel país; esta decisión se recurrió, sin que en el momento de redactar esta memoria se haya dictado sentencia. El mencionado procedimiento se inscribe dentro del conflicto general que enfrenta a la Fundación con el Sr. Kollmeier y el centro expositivo que este administra en Berlín, denominado Dalí – Die Ausstellung am Potsdamer Platz. Finalmente, durante el ejercicio 2012 se pudo constatar así mismo que la titularidad de la Fundación respecto a las marcas «Salvador Dalí» continuaba siendo muy conocida, como evidencia el hecho de que en diversas ocasiones las autoridades aduaneras de algunos países se dirigieran a la entidad para resolver dudas relativas a la marca «Salvador Dalí», principalmente perfumes.

Licencias de marcas

La actuación, en este caso, se define a través de la negociación y la redacción de los contratos de licencia de marca que han de permitir una estructura de mercado correcta. En el 2012 se llevó a cabo el seguimiento de la ejecución del contrato con Lancel, firmado el año anterior.

La Fundación siguió la trayectoria marcada en los últimos años y continuó recibiendo numerosas consultas y solicitudes de peritajes tanto de particulares como, sobre todo, de autoridades policiales y agentes de aduanas de todo el mundo, lo que demuestra la consolidación de la entidad como referente en el mundo daliniano. El asesoramiento jurídico en el ámbito de los peritajes se centra en la definición de criterios para la elaboración de informes, el asesoramiento sobre la terminología que debe emplearse ante los organismos oficiales, la revisión de las últimas versiones de informes y, especialmente, la concreción de los criterios de clasificación de las obras en función del nivel de intervención de la creatividad del Maestro.

PERITAJES

La Fundación lleva a cabo expertizaciones de obra original para particulares y, además, actúa como perito para el análisis de todo tipo de obras a petición de la autoridad judicial o policial. Actualmente también la policía extranjera se dirige a nuestra institución para obtener su asesoramiento en casos de decomiso de obra de atribución dudosa. Fuera del ámbito policial o judicial, en el 2012 se defendió el papel de la Fundación como experto de referencia ante las casas de subastas, ámbito en el cual se emitieron diversas comunicaciones relacionadas con obras de autoría cuestionada.

ESCULTURAS

Durante el pasado ejercicio, la actividad del mercado de las esculturas «Dalí» y de las piezas tridimensionales se incrementó tanto a nivel estatal como en el ámbito internacional. Consolidando su papel de referente mundial único en lo que se refiere a la producción daliniana, la Fundación siguió investigando y actualizando la información documental existente sobre la obra tridimensional y la actividad de los diferentes actores, que, cada vez más, intentan coordinar sus acciones con la entidad.

ACTUACIONS JUDICIALS

En aquest àmbit, la tasca dels Serveis Jurídics gira entorn dels procediments judicials dirigits contra els infractors de drets gestionats per la Fundació. Actualment, l'activitat se centra en alguns dels procediments ja esmentats en apartats anteriors, així com en diversos assumptes que s'indiquen tot seguit.

D'entrada, cal mencionar la demanda que es va interposar contra l'empresa gestora del centre expositiu ubicat a l'edifici del Reial Cercle Artístic de Barcelona per infracció de drets d'autor, marques i drets d'imatge i per actes de competència deslleial. Al juny del 2012 es va dictar una sentència que estimava pràcticament la totalitat de les peticions de la Fundació.

El procediment que se seguia contra l'empresa VS Marketing a Israel per l'explotació dels dibuixos de l'*Auca*, i que s'havia acabat amb un acord judicial el 30 de juny del 2011, té força de sentència i limita els drets que aquesta empresa pretenia atribuir-se. Durant el 2012 se'n va fer seguiment i es van plantejar noves accions per fer front a les extralimitacions de la societat esmentada.

Quant al procediment civil instat per la companyia asseguradora Equitas Limited contra l'Estat espanyol i la vídua Moore, amb relació a la titularitat de l'obra *Doble imatge de Gala* i al reemborsament de les quantitats pagades a Salvador Dalí al seu dia, podem dir que va finalitzar favorablement a l'Estat.

RELACIONS AMB L'ESTAT

Les relacions amb l'Estat s'articulen a través de la Comissió de Seguiment, òrgan que es va crear en el marc de l'Ordre ministerial de 8 de gener de 2001 i que es reuneix periòdicament per fer el seguiment de l'activitat de la Fundació. El 2012, la reunió es va celebrar el 15 de novembre i per part de la Fundació Dalí hi van assistir Joan Manuel Sevillano i Isabella Kleinjung, gerent i advocada, respectivament. Durant l'exercici anterior es va aconseguir la renovació de l'Ordre ministerial així com la signatura del conveni que l'acompanya. Ambdós documents serviran per facilitar la tasca de la Fundació, sobretot pel que fa a l'exercici judicial dels drets que té atorgats.

ALTRES

Durant el 2012, la Fundació va continuar revisant pàgines web amb continguts dalinians, treball que va comportar la preparació i l'enviament dels requeriments corresponents a qui infringia alguna mena de dret de propietat intel·lectual o d'imatge; aquesta tasca es va dur a terme directament des del despatx Roca Junyent. Fins a mitjan novembre ja s'havia aconseguit que més de dues-centes cinc pàgines web suprimissin continguts no autoritzats.

Finalment, cal destacar que la Fundació va iniciar contactes amb l'associació de drethavents IUMCM (International Union of Modern and Contemporary Masters), que agrupa diferents heretats, com ara els de Giacometti i Picasso.

ACTUACIONES JUDICIALES

En este ámbito, la labor de los Servicios Jurídicos gira en torno a los procedimientos judiciales dirigidos contra los infractores de derechos gestionados por la Fundación. Actualmente, la actividad se centra en algunos de los procedimientos ya mencionados en apartados anteriores, así como en diversos asuntos que se indican a continuación.

En primer lugar, cabe mencionar la demanda que se interpuso contra la empresa gestora del centro expositivo ubicado en el edificio del Reial Cercle Artístic de Barcelona por infracción de derechos de autor, marcas y derechos de imagen y por actos de competencia desleal. En junio del 2012 se dictó una sentencia que estimaba prácticamente la totalidad de las peticiones de la Fundación.

El procedimiento que se seguía contra la empresa VS Marketing en Israel por la explotación de los dibujos del *Auca*, y que se había acabado con un acuerdo judicial el 30 de junio de 2011, tiene fuerza de sentencia y limita los derechos que esta empresa pretendía atribuirse. Durante el 2012 se hizo seguimiento y se plantearon nuevas acciones para hacer frente a las extralimitaciones de la mencionada sociedad.

En lo que se refiere al procedimiento civil instado por la compañía aseguradora Equitas Limited contra el Estado español y la viuda Moore, en relación con la titularidad de la obra *Doble imagen de Gala* y el reembolso de las cantidades pagadas a Salvador Dalí en su día, podemos decir que finalizó favorablemente al Estado.

RELACIONES CON EL ESTADO

Las relaciones con el Estado se articulan a través de la Comisión de Seguimiento, órgano que se creó en el marco de la Orden Ministerial de 8 de enero de 2001 y que se reúne periódicamente para llevar a cabo el seguimiento de la actividad de la Fundación. En el 2012, la reunión se celebró el 15 de noviembre y en nombre de la Fundación Dalí asistieron Joan Manuel Sevillano e Isabella Kleinjung, gerente y abogada, respectivamente. Durante el anterior ejercicio se consiguió la renovación de la Orden Ministerial así como la firma del convenio que la acompañaba. Ambos documentos servirán para facilitar la labor de la Fundación, sobre todo en lo que se refiere al ejercicio judicial de los derechos que tiene otorgados.

OTROS

Durante el 2012, la Fundación continuó revisando páginas web con contenidos dalinianos, trabajo que comportó la preparación y el envío de los requerimientos correspondientes a quien infringía alguna clase de derecho de propiedad intelectual o de imagen; esta labor se llevó a cabo directamente desde el despacho Roca Junyent. Hasta mediados de noviembre ya se había conseguido que más de doscientas cinco páginas web suprimieran contenidos no autorizados.

Finalmente, cabe destacar que la Fundación inició contactos con la asociación de derechohabientes IUMCM (International Union of Modern and Contemporary Masters), que agrupa diferentes heredades, como los de Giacometti y Picasso.

RECURSOS HUMANS

RECURSOS HUMANOS

La Fundació va organitzar els cursos següents per al seu personal:

- Exercici d'emergències al Teatre-Museu Dalí i a l'espai Dalí-Joies destinat als treballadors d'aquests museus per tal de millorar la implementació del Pla d'emergència i autoprotecció de la Fundació Dalí.
- Curs de primers auxilis adreçat a tot el personal dels museus amb la col·laboració de Prosegur.
- El departament de Conservació i Restauració va organitzar, juntament amb el departament de Museus, una Jornada de Formació per a la Manipulació d'Obres d'Art impartida per Lluís Alabern, Responsable del Moviment d'Obres d'Art i Muntatges del MNAC.
- Curs de formació de la versió d'Outlook2010 adreçat a tots els usuaris de la Fundació.

El personal de la Fundació Dalí va assistir als cursos organitzats per altres entitats que es detallen a continuació:

- Àngels Pairó, cap de Comptabilitat, va assistir al curs «Pla general comptable per a entitats no lucratives», organitzat pel Col·legi de Censors Jurats de Comptes de Catalunya.
- Imma Parada i Cinzia Azzini, de l'Àrea de Comunicació, van assistir al curs «Integració de codis QR en l'estratègia de comunicació», celebrat a l'Espai Armengol de Vilajuïga i organitzat per l'empresa Visual 13.
- Isabella Kleinjung, responsable dels Serveis Jurídics, va assistir al IV Seminari Internacional Arte y Derecho. «Derecho, nuevas tecnologías y arte», organitzat pel Museo Picasso de Màlaga i el col·legi d'advocats d'aquesta ciutat.
- Elisenda Aragonès i Noèlia Garcia, conservadores restauradores, van assistir al curs «Conservació d'art contemporani: aproximació als nous materials i tècniques de protecció», impartit al Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya.
- Josep Maria Guillamet, conservador restaurador, i Irene Civil, cap de Conservació i Restauració, van assistir, al MACBA, a la presentació «Comparativa de comportament de temperatura i humitat en embalatges d'art», dedicada a les últimes novetats i tecnologies en embalatges d'obres d'art.
- Jordi Artigas, responsable de les cases-museu de Púbol i Portlligat, va assistir, del 25 al 29 de juny del 2012, al curs Ateliers d'Artistes / École du Louvre, en el qual es va tractar l'evolució dels espais de treball de l'artista al llarg de la història, el paper dels tallers en la vida dels artistes i la seva museïtzació. També es va celebrar una sessió de treball sobre el terreny a partir de la remodelació del Musée Bourdelle.

La Fundación organizó los cursos siguientes para su personal:

- Ejercicio de emergencias en el Teatro-Museo Dalí y el espacio Dalí-Joyas destinado a los trabajadores de estos museos para mejorar la implementación del Plan de emergencia y autoprotección de la Fundación.
- Curso de primeros auxilios dirigido a todo el personal de los museos con la colaboración de Prosegur.
- El departamento de Conservación y Restauración organizó, junto al departamento de Museos de la Fundación, una Jornada de Formación para la Manipulación de Obras de Arte impartida por Lluís Alabern, Responsable del Movimiento de Obras de Arte y Montajes del MNAC.
- Curso de formación de la versión de Outlook2010 dirigido a todos los usuarios de la Fundación.

El personal de la Fundación Dalí asistió a los cursos organizados por otras entidades que se mencionan seguidamente:

- Àngels Pairó, jefa de Contabilidad, asistió al curso «Plan General Contable para entidades no lucrativas», organizado por el Colegio de Censores Jurados de Cuentas de Cataluña.
- Imma Parada y Cinzia Azzini, del Área de Comunicación, participaron en el curso «Integración de códigos QR en la estrategia de comunicación», que, organizado por la empresa Visual 13, se celebró en el Espai Armengol de Vilajuïga.
- Isabella Kleinjung, responsable de los Servicios Jurídicos, asistió al IV Seminario Internacional Arte y Derecho. «Derecho, nuevas tecnologías y arte», organizado por el Museo Picasso de Málaga y el colegio de abogados de esta ciudad.
- Elisenda Aragonès y Noèlia Garcia, conservadoras-restauradoras, asistieron al curso «Conservación de arte contemporáneo: aproximación a los nuevos materiales y técnicas de protección», que tuvo lugar en el Centre de Restauració de Béns i Mobles de Catalunya.
- Josep Maria Guillamet, conservador-restaurador, e Irene Civil, jefa de Conservación y Restauración, asistieron, en el MACBA, a la presentación «Comparativa de comportamiento de temperatura y humedad en embalajes de arte», sobre las últimas novedades y técnicas en embalajes de obras de arte.
- Jordi Artigas, responsable de las casas-museo de Púbol y Portlligat, asistió, del 25 al 29 de junio de 2012, al curso «Ateliers d'Artistes/École du Louvre», sobre la evolución de los espacios de trabajo del artista a lo largo de la historia, el papel de los talleres en la vida de los artistas y la musealización de estos espacios. También se celebró una sesión de trabajo sobre el terreno a partir de la remodelación del Musée Bourdelle.

La Fundación se estructura en los siguientes departamentos:

Formació sobre la manipulació d'obres d'art
Formación sobre la manipulación de obras de arte

DEPARTAMENTS I PLANTILLA

La Fundació s'estructura en els departaments següents:

PATRONAT I SECRETARIA GENERAL

President

Ramon Boixadós Malé

Secretari general

Lluís Peñuelas Reixach

Secretaria

M. Teresa Brugués Rost

Comptabilitat i finances

Àngels Pairó Giménez, Judit Pairó Giménez
i Expi Porrás Román

Administració

M. Dolors Costa Font

Amics dels Museus Dalí

Flor Miscopein

DEPARTAMENT DE MUSEUS

Director

Antoni Pitxot Soler

Administració i coordinació

Lluís Peñuelas Reixach

Teatre-Museu i cap de Personal de la Fundació

Miquel Sánchez Duran

Púbol, Portlligat i projectes museològics

Jordi Artigas Cadena

Personal i reserves de grups

Isabel Castell Pujol i Anisa Chaer Yemlahi Serroukh

Instal·lacions i manteniment

Roger Ferré Puig i Ferran Ortega López

DEPARTAMENT DE CONSERVACIÓ I RESTAURACIÓ

Director

Antoni Pitxot Soler

Coordinadora

Montse Aguer Teixidor

Cap de Conservació i Restauració

Irene Civil Plans

Conservadors restauradors

Elisenda Aragonés Miquel, Noèlia García Valencia, Josep M. Guillamet Lloveras, Yvonne Heinert Comas, Juliette Murphy i Dolors Velasco Rodríguez

Registre

Rosa Aguer Teixidor

CENTRE D'ESTUDIS DALINIANS

Directora

Montse Aguer Teixidor

Equip de coordinació

Rosa M. Maurell Constans, Carme Ruiz González, Anna Otero Ibáñez, Cuca Rodríguez Costa, Bea Crespo Trancón, Lucia Moni i Laura Bartolomé Roviras

DEPARTAMENT DE GERÈNCIA

Gerent

Joan Manuel Sevillano Campalans

Difusió i Servei Educatiu

Nuri Aldeguer Corominas

Serveis Informàtics

Olga Ayats Pineda

Secretaria i administració de drets

Mercedes Aznar Laín

Xarxes socials

Cinzia Azzini

Comercialització

Carles Cervera Rucabado

Serveis Jurídics

Isabella Kleinjung

Màrqueting

Sílvia Nello Maldiney

Comunicació

Imma Parada Soler

DEPARTAMENTOS Y PLANTILLA

PATRONATO Y SECRETARÍA GENERAL

Presidente

Ramon Boixadós Malé

Secretario general

Lluís Peñuelas Reixach

Secretaría

M. Teresa Brugués Rost

Contabilidad y finanzas

Àngels Pairó Giménez, Judit Pairó Giménez
y Expi Porrás Román

Administración

M. Dolors Costa Font

Amics dels Museus Dalí

Flor Miscopein

DEPARTAMENTO DE MUSEOS

Director

Antoni Pitxot Soler

Administración y coordinación

Lluís Peñuelas Reixach

Teatro-Museo y jefe de Personal de la Fundació

Miquel Sánchez Duran

Púbol, Portlligat y proyectos museológicos

Jordi Artigas Cadena

Personal y reservas de grupos

Isabel Castell Pujol y Anisa Chaer Yemlahi Serroukh

Instalaciones y mantenimiento

Roger Ferré Puig y Ferran Ortega López

DEPARTAMENTO DE CONSERVACIÓN Y RESTAURACIÓN

Director

Antoni Pitxot Soler

Coordinadora

Montse Aguer Teixidor

Jefa de Conservación y Restauración

Irene Civil Plans

Conservadores-restauradores

Elisenda Aragonés Miquel, Noèlia García Valencia, Josep M. Guillamet Lloveras, Yvonne Heinert Comas, Juliette Murphy y Dolors Velasco Rodríguez

Registro

Rosa Aguer Teixidor

CENTRO DE ESTUDIOS DALINIANOS

Directora

Montse Aguer Teixidor

Equipo de coordinación

Rosa M. Maurell Constans, Carme Ruiz González, Anna Otero Ibáñez, Cuca Rodríguez Costa, Bea Crespo Trancón, Lucia Moni y Laura Bartolomé Roviras

DEPARTAMENTO DE GERENCIA

Gerente

Joan Manuel Sevillano Campalans

Difusión y Servicio Educativo

Nuri Aldeguer Corominas

Servicios Informáticos

Olga Ayats Pineda

Secretaría y administración de derechos

Mercedes Aznar Laín

Redes sociales

Cinzia Azzini

Comercialización

Carles Cervera Rucabado

Servicios Jurídicos

Isabella Kleinjung

Marketing

Sílvia Nello Maldiney

Comunicación

Imma Parada Soler

TEATRE-MUSEU DALÍ TEATRO-MUSEO DALÍ

Responsables adjunts

Responsables adjuntos
Carles Núñez Felip
Carles Font Garcia

Subresponsable adjunta

Subresponsable adjunta
Anna Enrique Reno

Responsable de les botigues del Teatre-Museu Dalí

Responsable de las tiendas del Teatro-Museo Dalí
Núria Estévez Rodríguez

Serveis d'accés, atenció al visitant, informació, neteja, manteniment i botiga

Servicios de acceso, atención al visitante, información, limpieza, mantenimiento y tienda

Manel Albreda Vicente
Assumpció Arnall Figueres
Maria Auquer Simon
Pol Cabezos Casademont
Fina Carbelo Rodríguez
Júlia Cebrià Costa
Núria Cervera Vila
David Combis Palacios
Joan Cruañas Sarola
Annie Cubizolles Roman
Jordi Domènech de Ros
Rachid El Ouariachi
Rosa Falgàs Mach
Jordi Famoso Figueras
Anita Fedulova
Marcel Figueras Cardos
Sebastià Forment Basco
Sandra García Cebrián
Anna Garcia Garcia
Anna Garcia Casals
Maria Garriga Ayats
Eva González Cara
Sandra Guerrero Reyes
Esther Iglesias Carrión
Jaume Illa Bonany
Olga Kylymnyk
Noèlia Martín Naves
Josefina Moreno Montilla
Patrícia Morente Juanola

Josefina Murillo Moreno
Cèlia Naves Roldán
Alba Nebot Serra
Ester Pastoret Martin
Júlia Pujulà Bech
Jordi Risco Cabezos
Dolores Rodríguez Anaya
Margarita Rodríguez Heras
Petra Romo Félix
Teresa Rovira Fernández
María José Ruiz Niño
Andrea Sanjosé Núñez
Sara Simón Ramia
Pau Subirós Bardera
Eva Taboas Antón
Assumpció Tàpias Carbó
Rosa Tarradas Albatana
Carme Tarragó Mauri
Cristian Toribio Amaro
María Remedios Torres Duran
Verònica Uitto
Judith Urbano Martín
Leticia Valenzuela Gil
Anna M. Vert Pérez
Lisa Wuyts

CASA-MUSEU CASTELL GALA DALÍ CASA-MUSEO CASTILLO GALA DALÍ

Responsable adjunta

Responsable adjunta
Núria Ferrer Carbó

Subresponsable adjunta

Subresponsable adjunta
Joana Planet Carnicé

Serveis d'accés, atenció al visitant, informació, neteja, manteniment i botiga

Servicios de acceso, atención al visitante, información, limpieza, mantenimiento y tienda

Marta Alarcón Oliveras
Enriqueta Bernal Zomeño
Cristina Delgado Guillén
Dolors Fabrellas Vila
Maria Gispert Bahí
Gemma Pascual Planas
Maribel Rabaña Maynau
Laura Requena Serra
Josefina Salavedra Cornellà

CASA-MUSEU SALVADOR DALÍ CASA-MUSEO SALVADOR DALÍ

Responsable adjunt

Responsable adjunto
Jesús Cuadros Mugüerza

Subresponsables adjunts

Subresponsables adjuntas
Anna M. Descamps Pomés
Raquel Mercado Fernández

Serveis d'accés, atenció al visitant, informació, neteja, manteniment i botiga

Servicios de acceso, atención al visitante, información, limpieza, mantenimiento y tienda

Anna M. Caminada Llorens
Antònia Descamps Oriol
Carles Descamps Ribas
Elsa Egea Carmona
Iman El Mersali El Moussati
Sílvia Garcia Garcia
Yolanda Garcia Montoro
Margarita Garcia Reyero
Robert Genovès Núñez
Vanessa Gómez Serriñana
Núria Jiménez Climent
Cristina Jorquera Navarro
Araceli Juárez Martínez
Manel López Barrios
Esther Llach Jordà
Marta Martí Triadú
Noemí Mercado Fernández
Maria Novellas Gracia
Ernest Pujol León
Susana Ahidee Quito
Sakina Sahli El-Mersali
Ruth Sánchez Ballesteros

ESTUDIS
DE PÚBLIC

ESTUDIOS
DE PÚBLICO

La Fundació Gala-Salvador Dalí fa habitualment estudis de públic, la gestió i avaluació dels quals proporcionen informació de gran interès sobre tipologies de visitants, tendències, valoració dels museus, nivells de satisfacció, etc. El procediment de recollida de dades té lloc a partir d'uns qüestionaris que, cara a cara, planteja un entrevistador (personal d'Atenció al Visitant dels diferents museus), amb una freqüència determinada i especialment entre el públic individual. Durant els mesos de temporada alta (de juliol a setembre per al Teatre-Museu i de mitjan juny a mitjan setembre per a les cases-museu de Púbol i Portlligat) el nombre d'enquestes s'incrementa i s'adequa als horaris d'obertura i a la major quantitat de visitants.

Durant l'any 2012 es van fer un total de 3.860 enquestes: 2.165 al Teatre-Museu Dalí de Figueres, 835 al Castell Gala Dalí de Púbol i 860 a la Casa Salvador Dalí de Portlligat. Al Teatre-Museu Dalí de Figueres es van fer de gener a desembre i al Castell de Púbol i a la Casa de Portlligat, de març a novembre.

El perfil del visitant individual del Museu de Figueres continua essent francès (21%), d'entre 41 i 60 anys (39%), té estudis superiors (66%), treballa (67%), s'allotja a Barcelona (40%) en un hotel (52%), i viatja en cotxe particular (40%) amb la família (55%). S'ha informat del museu a través dels amics (28%) o a Internet (24%), és la primera vegada que el visita (80%) i s'hi està entre una (41%) i dues hores (36%) de mitjana; ha visitat o visitarà la ciutat de Figueres (57%) i la visita li ha semblat excepcional (37%) o molt bé (44%).

El visitant individual tipus del Castell de Púbol de l'any 2012 és francès (27%) o català (20%), té més de 41 anys (56%), té estudis superiors (57%), treballa (65%), s'allotja a la Costa Brava (54%) en un hotel (42%) i viatja en cotxe particular (62%). S'ha informat majoritàriament a Internet (31%). Visita el castell per primera vegada (89%) i ho fa amb la família (72%), inverteix una hora en la visita (68%), la valora molt bé (73%) i ja ha visitat el Teatre-Museu Dalí de Figueres (47%).

El visitant tipus de la Casa de Portlligat també és francès (37%), té més de 41 anys (40%), amb estudis superiors (41%) i actualment treballa (54%). S'ha informat a Internet (29%) o a través dels amics (28%). S'allotja a Cadaqués (23%) o a la resta de la Costa Brava (34%), en un hotel (47%), i viatja en cotxe particular (56%) amb la família (58%); tot i que ja ha estat al Museu de Figueres (31%), ve a la Casa-Museu per primera vegada (89%) i dona a la visita una valoració de molt bé (58%) o excepcional (27%).

Hi ha algunes dades que caldria destacar, com ara el fet que el visitant tipus del Teatre-Museu Dalí de Figueres continua allotjant-se a Barcelona (40%), fet que va a l'alça any rere any (un 35% el 2009 i un 37% el 2011). Es manté en un 25% el percentatge de visitants que es desplacen en tren a Figueres.

Continuem assenyalant el creixement que experimenta l'ús d'Internet com un dels principals canals d'informació dels visitants dels 3 museus: representa un 24% al Teatre-Museu Dalí, un 31% al Castell de Púbol i un 29% a la Casa de Portlligat.

Finalment, segueix sent d'un 4% el nombre de visitants que arriben a Catalunya per l'aeroport de Girona i van augmentant els que arriben per l'aeroport de Barcelona, amb un 43%.

A continuació es presenten, en forma de gràfics, els resultats de les enquestes dutes a terme en cada un dels museus.

La Fundació Gala-Salvador Dalí realiza habitualmente estudios de público, cuya gestión y evaluación proporciona información de gran interés sobre tipologías de visitantes, tendencias, valoración de los museos, niveles de satisfacción, etc. El procedimiento de recogida de datos se efectúa a partir de unos cuestionarios que, cara a cara, lleva a cabo un entrevistador (personal de Atención al Visitante de los diferentes museos), con una frecuencia determinada y especialmente entre el público individual. Durante los meses de temporada alta (de julio a septiembre para el Teatro-Museo y de mediados de junio a mediados de septiembre para las casas-museo de Púbol y Portlligat), el número de encuestas se incrementa y se adecua a los horarios de apertura y a la mayor cantidad de visitantes.

Durante el año 2012 se realizaron un total de 3860 encuestas, 2165 en el Teatro-Museo Dalí de Figueres, 835 en el Castillo Gala Dalí de Púbol y 860 en la Casa Salvador Dalí de Portlligat. En el Teatro-Museo Dalí de Figueres se efectuaron encuestas de enero a diciembre, y en el Castillo de Púbol y la Casa de Portlligat, de marzo a noviembre.

El perfil del visitante individual del Museo de Figueres continúa siendo francés (23%), de entre 41 y 60 años (39%), tiene estudios superiores (66%), trabaja (67%), se aloja en Barcelona (40%) en un hotel (52%) y viaja en coche particular (40%) con la familia (55%); se ha informado del museo a través de los amigos (28%) o en Internet (24%); es la primera vez que visita el museo (80%) y permanece en él entre una hora (41%) y dos horas (36%) de promedio; ha visitado o visitará la ciudad de Figueres (57%) y la visita le ha parecido excepcional (37%) o muy bien (44%).

El visitante individual tipo del Castillo de Púbol del año 2012 es francés (27%) o catalán (20%), tiene más de 41 años (56%), tiene estudios superiores (57%), trabaja (65%), se aloja en la Costa Brava (54%) en un hotel (42%) y viaja en coche particular (62%). Se ha informado mayoritariamente en Internet (31%). Visita el castillo por primera vez (89%), acude con la familia (72%), invierte una hora en la visita (68%), la valora muy bien (73%) y ya ha visitado el Teatro-Museo Dalí de Figueres (47%).

En lo que se refiere a la Casa de Portlligat, el visitante tipo es también francés (37%), tiene más de 41 años (40%), tiene estudios superiores (41%) y actualmente trabaja (54%). Se ha informado en Internet (29%) o a través de los amigos (28%). Se aloja en Cadaqués (23%) o en el resto de la Costa Brava (34%), en un hotel (47%) y viaja en coche particular (56%) con la familia (58%); aunque ya ha visitado el Museo de Figueres (31%), viene a la casa-museo por primera vez (89%) y valora la visita muy bien (58%) o excepcional (27%).

Hay algunos datos que cabría destacar, como el hecho de que el visitante tipo del Teatro-Museo Dalí de Figueres continúa alojándose en Barcelona (40%), hecho que va aumentando año tras año (un 35% en el 2009 y un 37% en el 2011). Se mantiene en un 25% el porcentaje de visitantes que se desplazan en tren hasta Figueres.

Seguimos destacando el incremento que experimenta el uso de Internet como uno de los principales canales de información de los visitantes de los tres museos: representa un 24% en el Teatro-Museo Dalí, un 31% en el Castillo de Púbol y un 29% en la Casa de Portlligat.

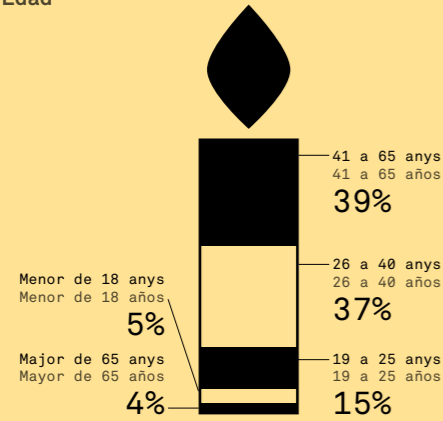
Por último, continúa siendo de un 4% el número de visitantes que llegan a Cataluña por el aeropuerto de Girona y van aumentando los que llegan por el aeropuerto de Barcelona, con un 43%.

A continuación se presentan, en forma de gràfics, los resultados de las encuestas realizadas en cada uno de los museos.

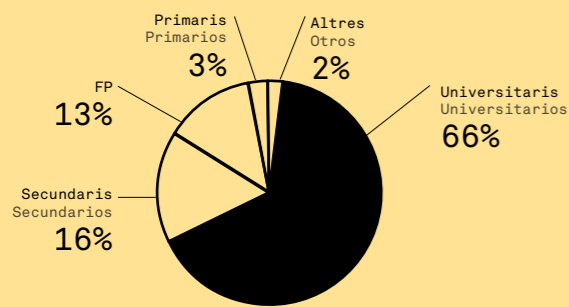
ENQUESTA MUSEUS DALÍ 2012: TEATRE-MUSEU DALÍ

PERFIL DEL VISITANT INDIVIDUAL

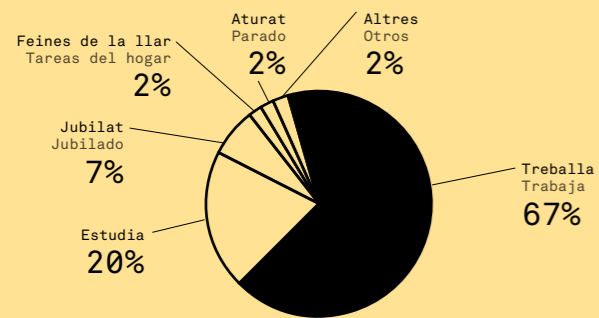
Edat Edad

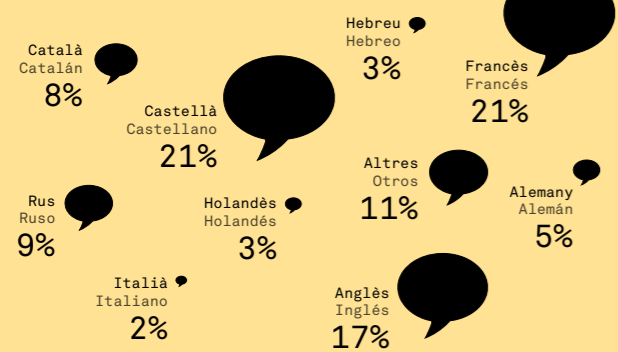
Formació Formación

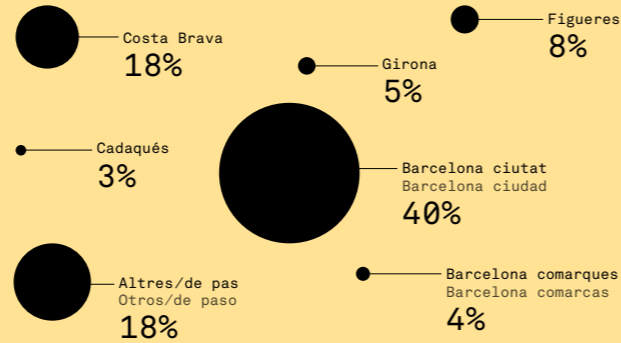
Situació laboral Situación laboral

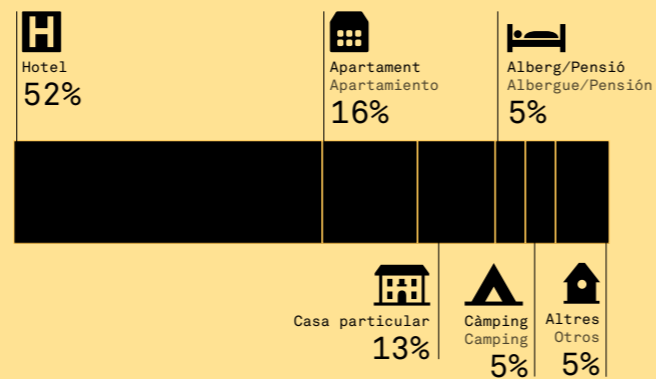
Idioma utilitzat Idioma utilizado

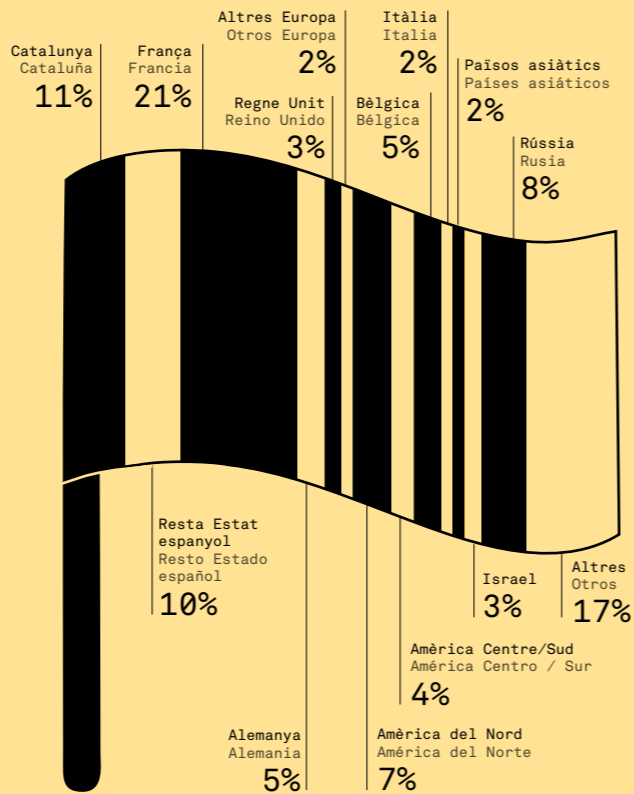
Allotjament (localitat) Alojamiento (localidad)

Allotjament (establiment) Alojamiento (establecimiento)

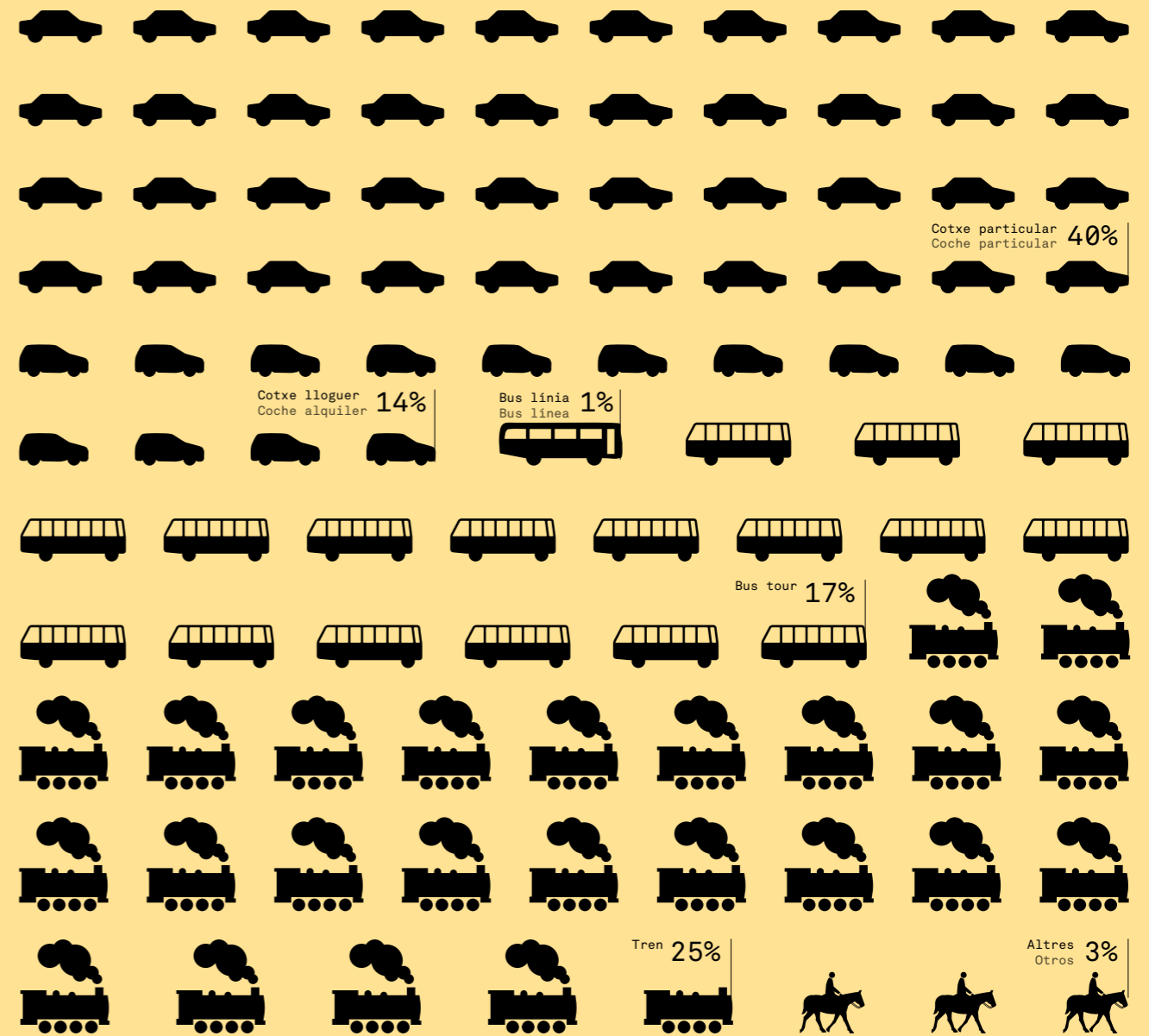
Procedència Procedencia

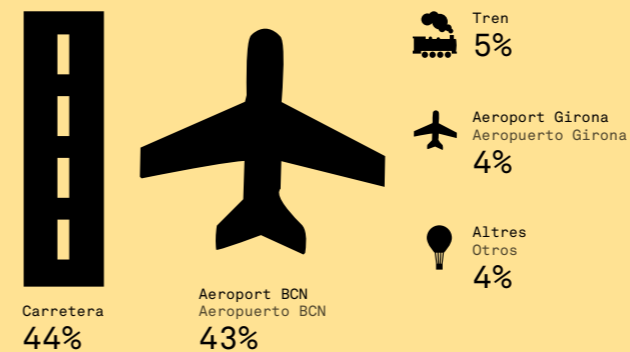
ENCUESTA MUSEOS DALÍ 2012: TEATRO-MUSEO DALÍ

PERFIL DEL VISITANTE INDIVIDUAL

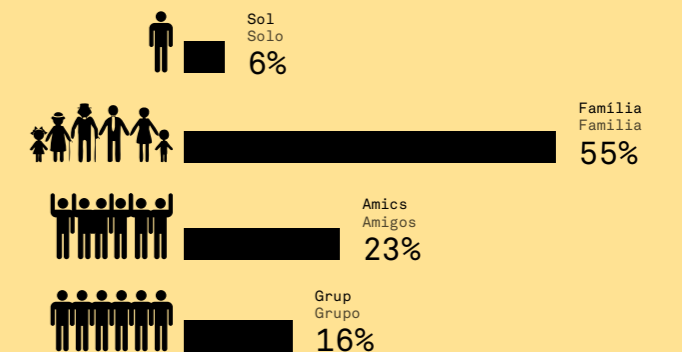
Transport Transporte

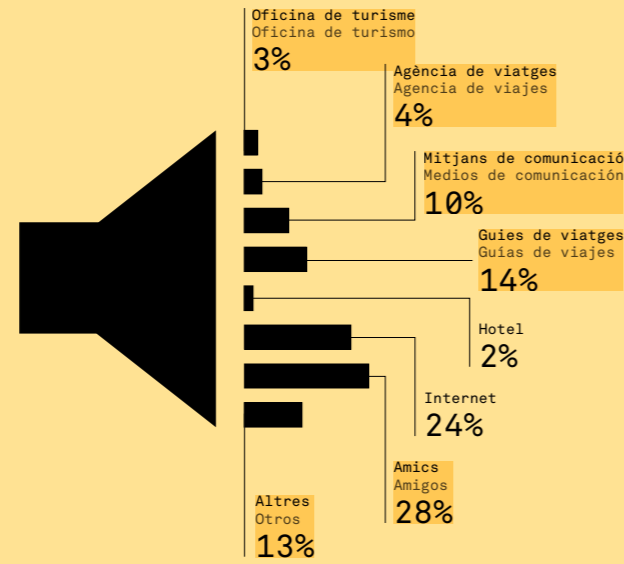
Arriba a Catalunya per... / Llega a Cataluña por...

Visita el museu amb... / Visita el museo con...

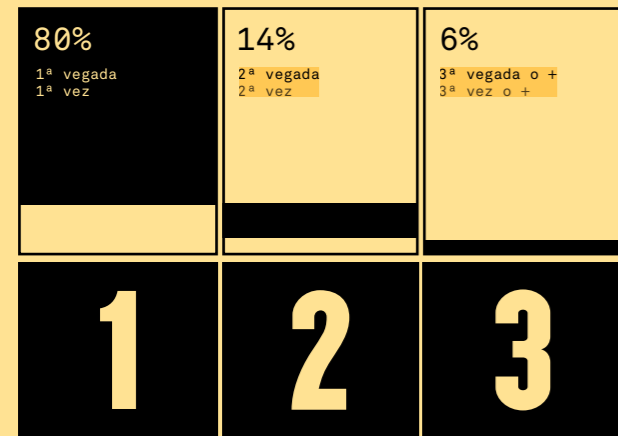

Elements de difusió Elements de difusión

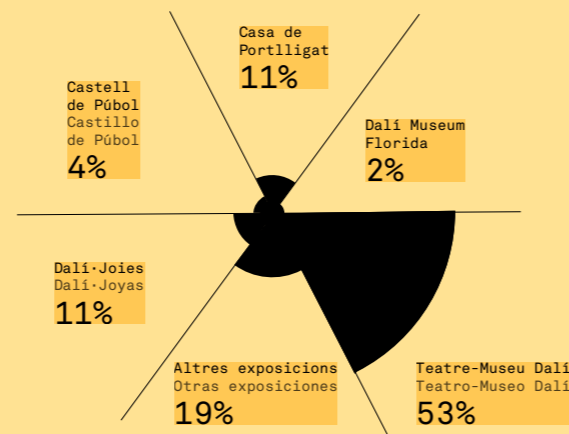

FREQÜÈNCIA I DURADA DE LA VISITA
FRECUENCIA Y DURACIÓN DE LA VISITA

Visita el museu per... Visita el museo por ...

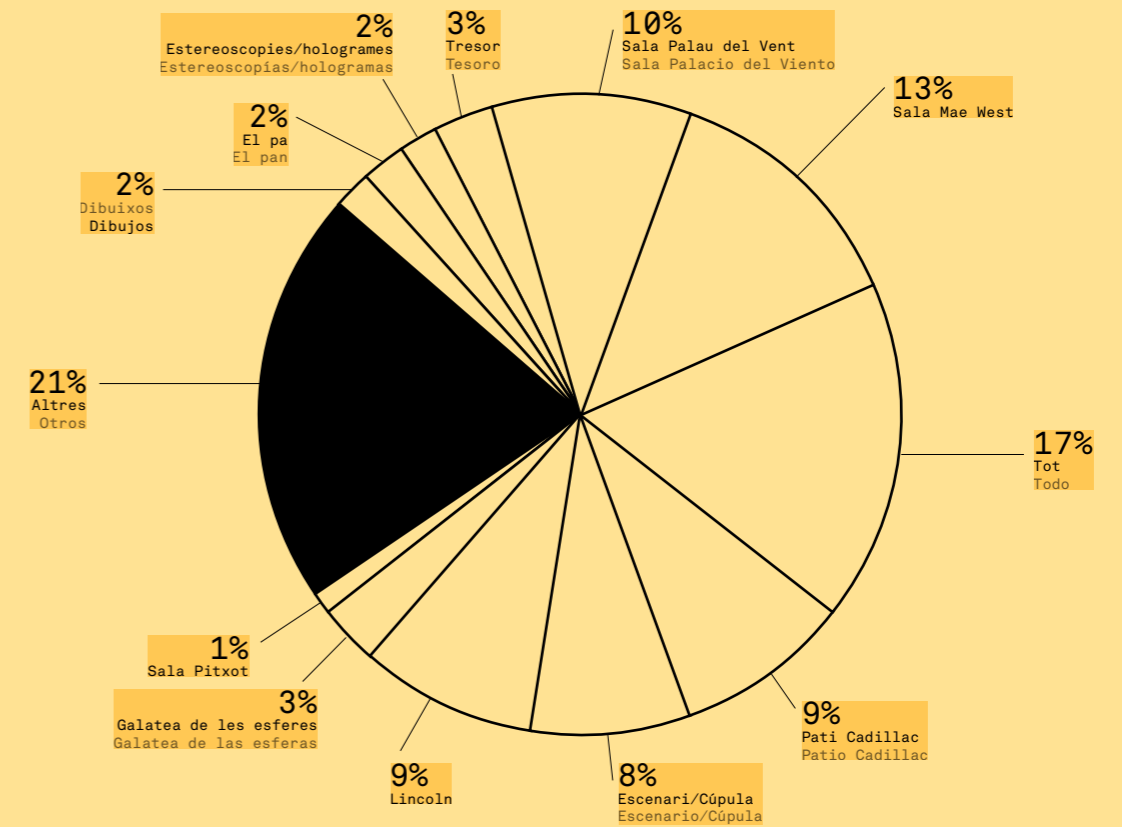
Altres visites relacionades amb Dalí
Otras visitas relacionadas con Dalí

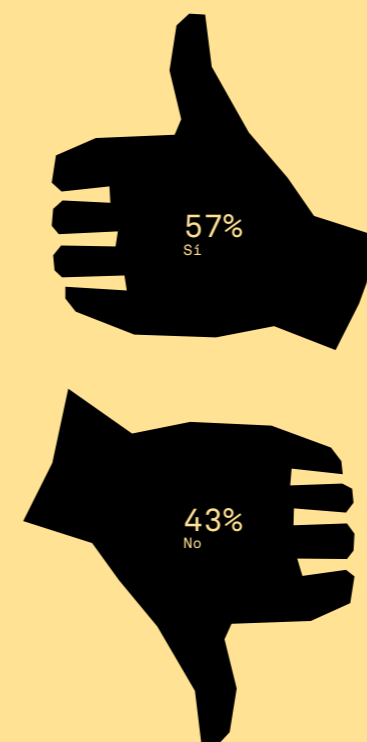
Temps dedicat a la visita Tiempo dedicado a la visita

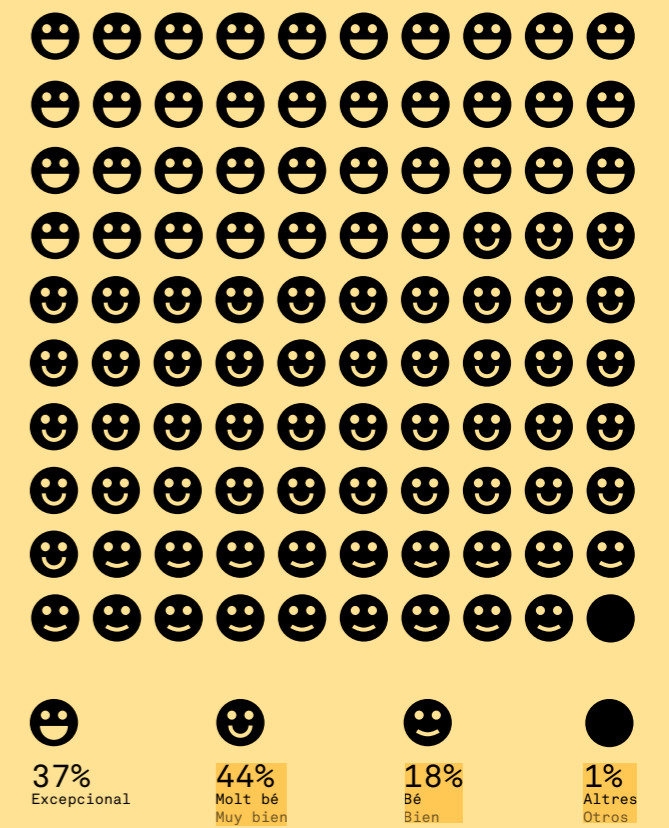
Obra, sala, instal·lació que destacaria Obra, sala, instalación que destacaría

Ha visitat o pensa visitar Figueres?
¿Ha visitado o piensa visitar Figueres?

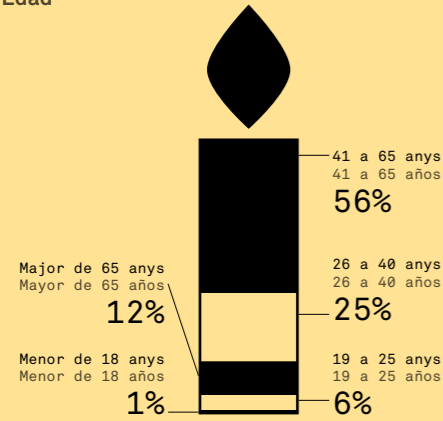
Opinió global Opinión global

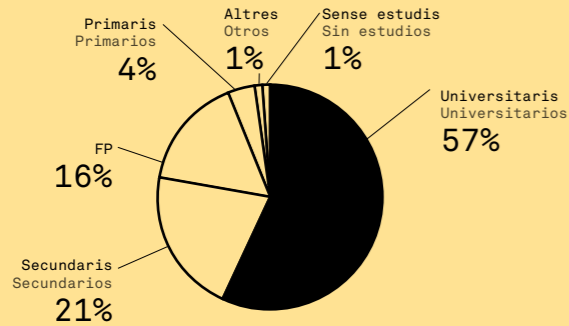
ENQUESTA MUSEUS DALÍ 2012: CASA-MUSEU CASTELL GALA DALÍ – PÚBOL

PERFIL DEL VISITANT INDIVIDUAL

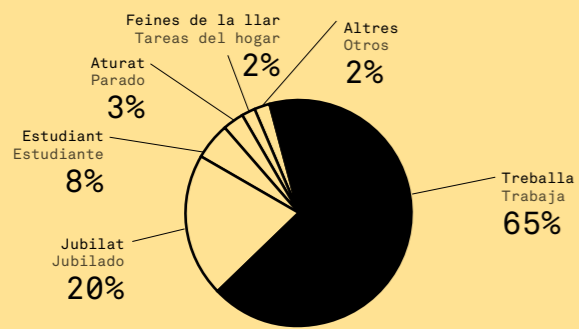
Edat Edad

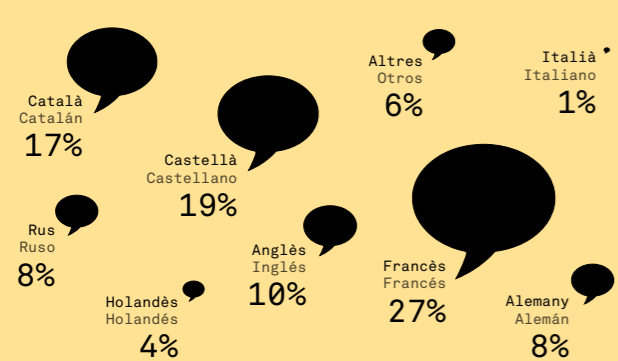
Formació Formación

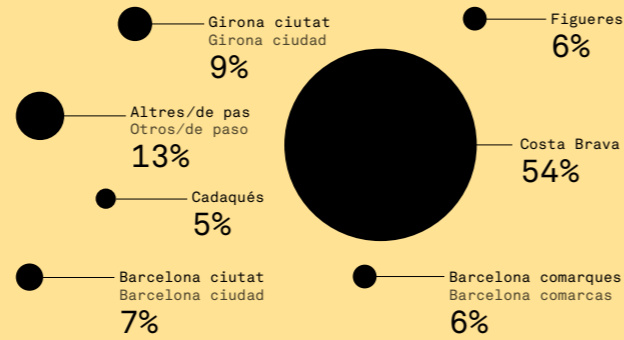
Situació laboral Situación laboral

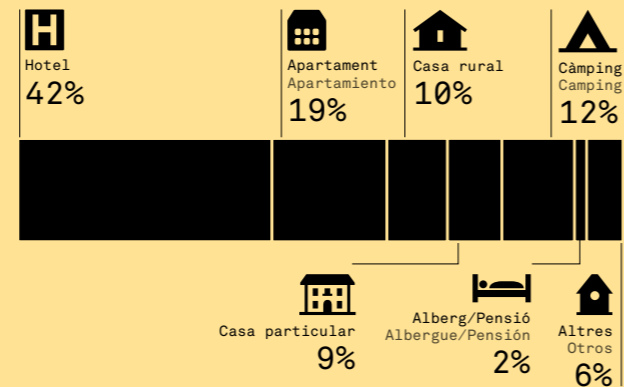
Idioma utilitzat Idioma utilizado

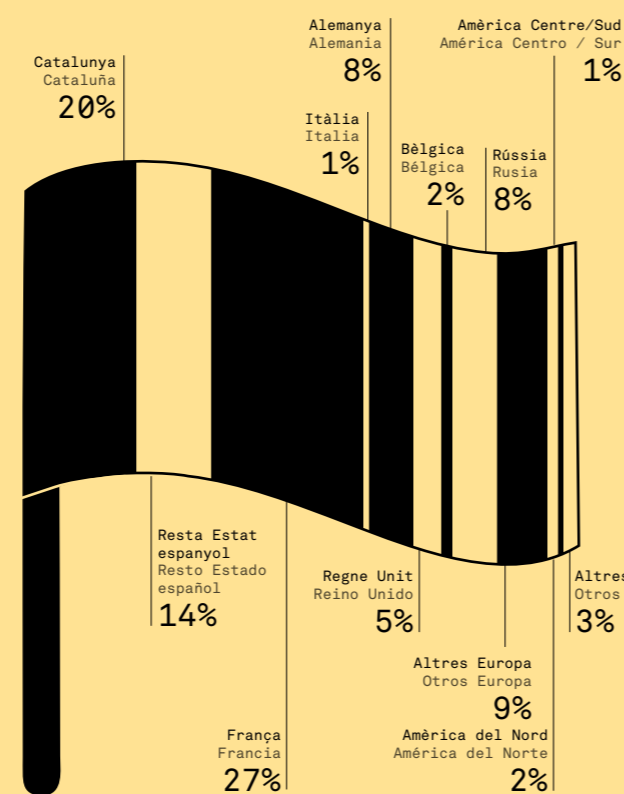
Allotjament (localitat) Alojamiento (localidad)

Allotjament (establiment) Alojamiento (establecimiento)

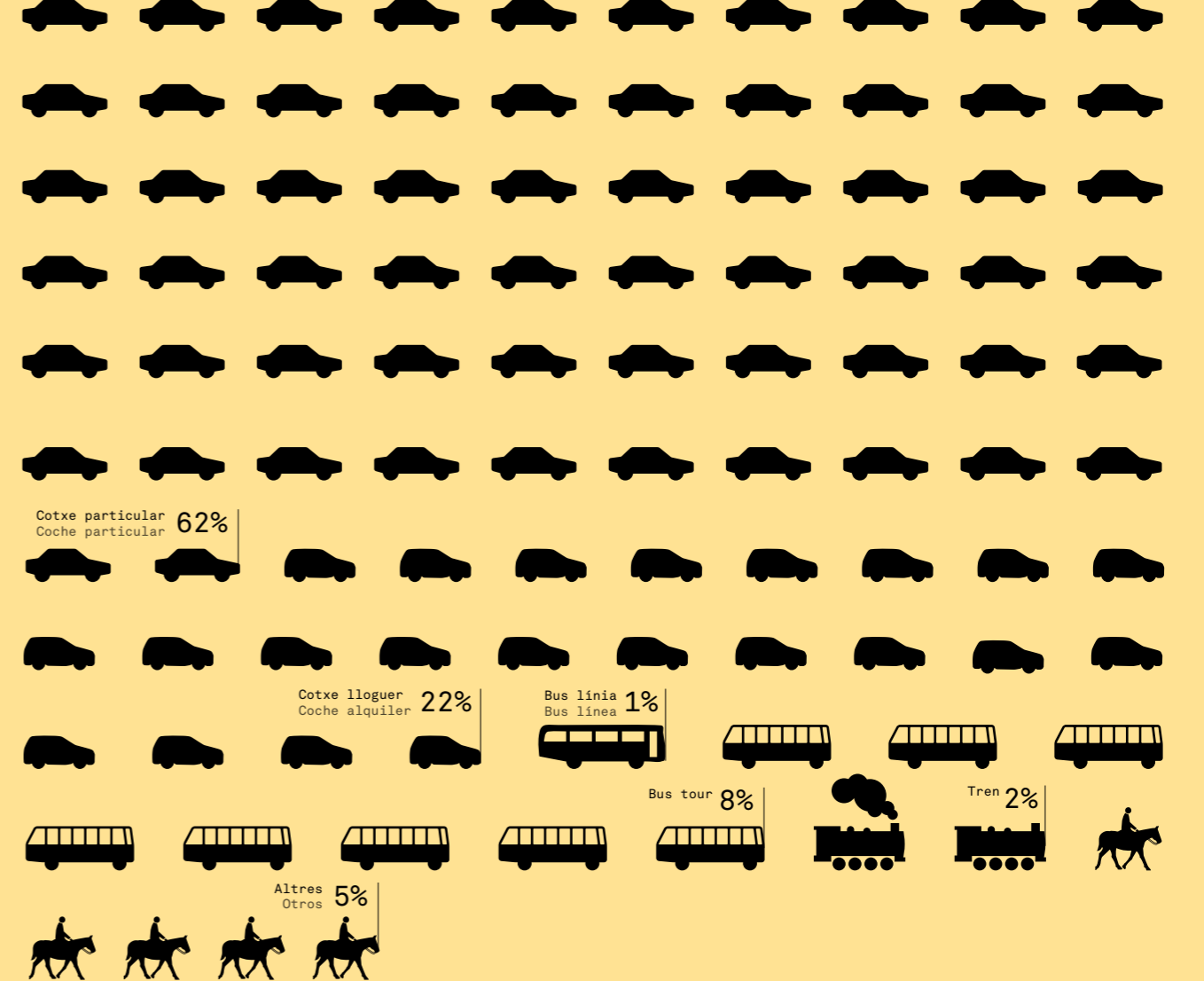
Procedència Procedencia

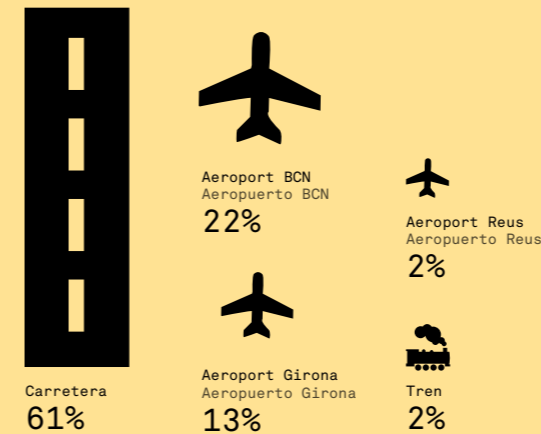
ENCUESTA MUSEOS DALÍ 2012: CASA-MUSEO CASTILLO GALA DALÍ – PÚBOL

PERFIL DEL VISITANTE INDIVIDUAL

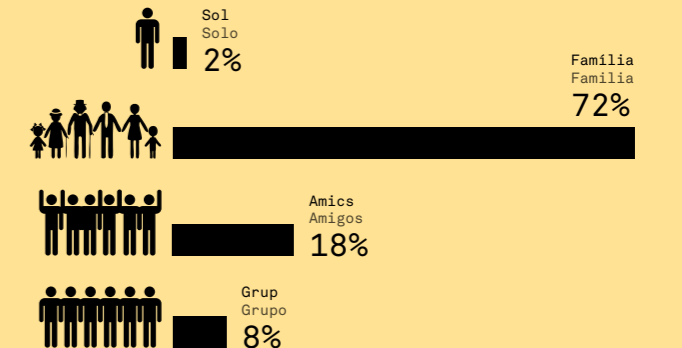
Transport Transporte

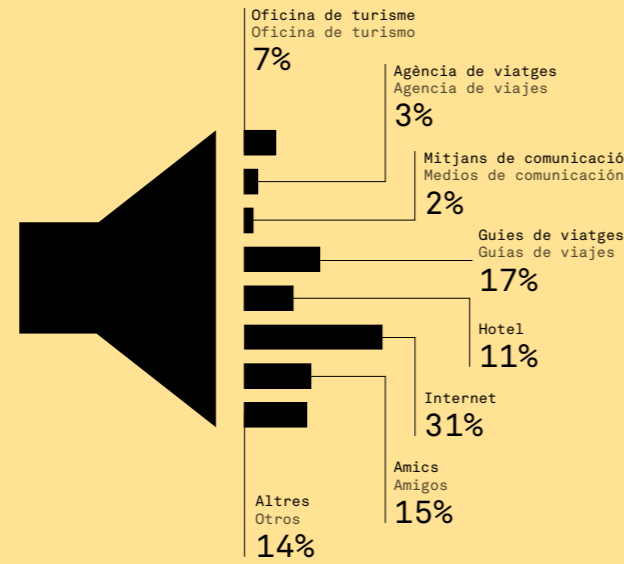
Arriba a Catalunya per... Llega a Cataluña por...

Visita el museu amb... Visita el museo con...

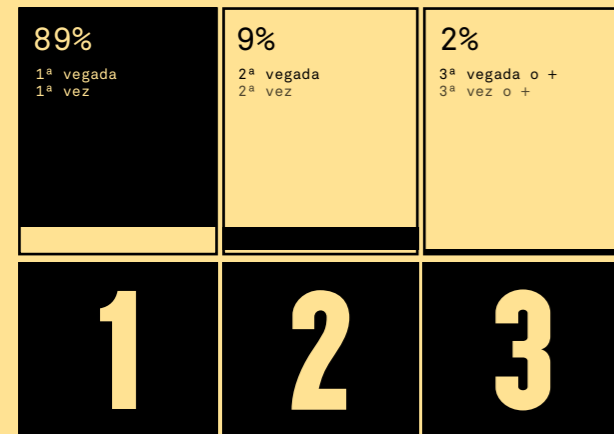

Elements de difusió Elements de difusión

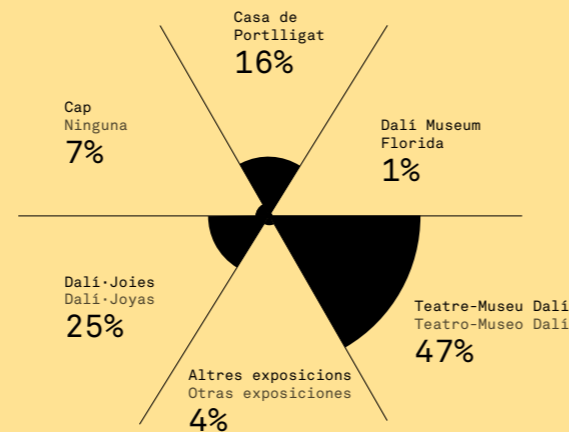

FREQÜÈNCIA I DURADA DE LA VISITA
FRECUENCIA Y DURACIÓN DE LA VISITA

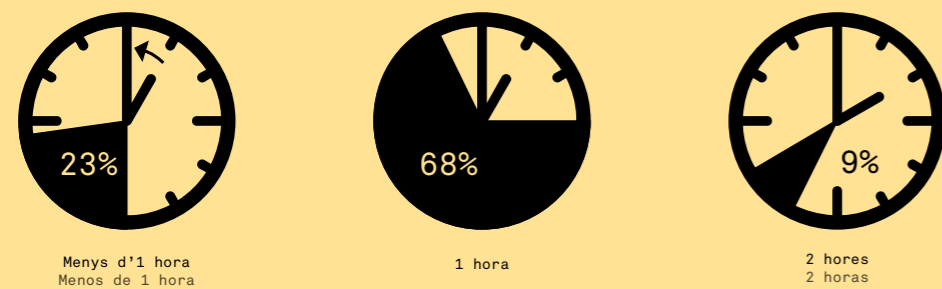
Visita el museu per... Visita el museo por ...

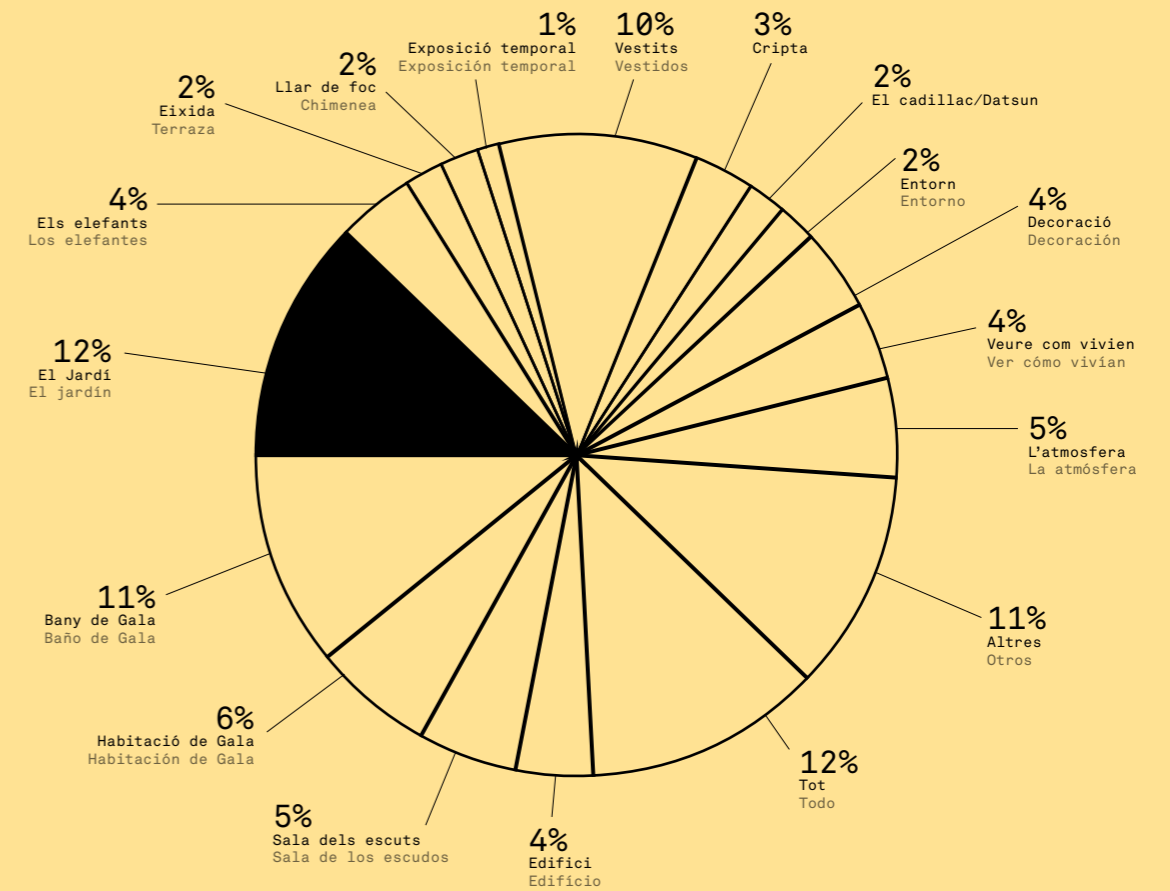
Altres visites relacionades amb Dalí
Otras visitas relacionadas con Dalí

Temps dedicat a la visita Tiempo dedicado a la visita

Obra, sala, instal·lació que destacaria Obra, sala, instalación que destacaría

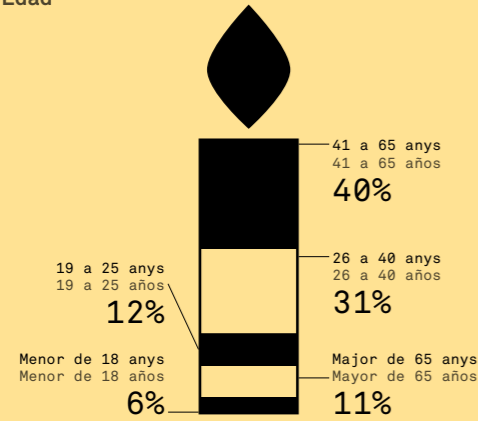
Opinió global Opinión global

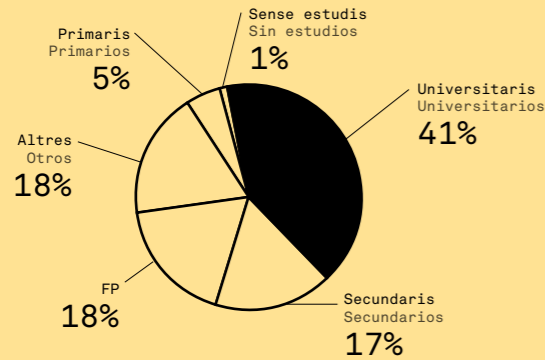
ENQUESTA MUSEUS DALÍ 2012: CASA SALVADOR DALÍ – PORTLLIGAT

PERFIL DEL VISITANT INDIVIDUAL

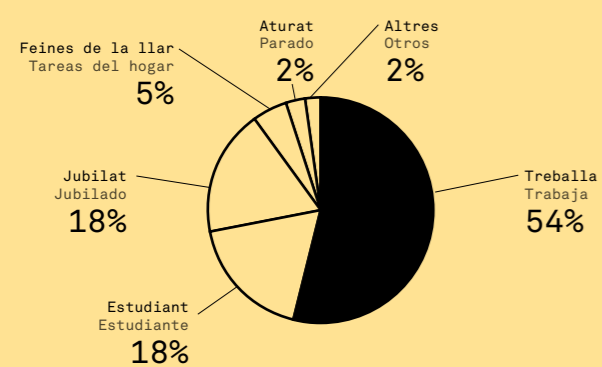
Edat Edad

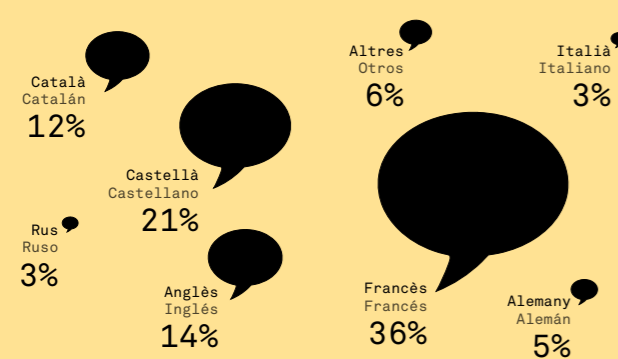
Formació Formación

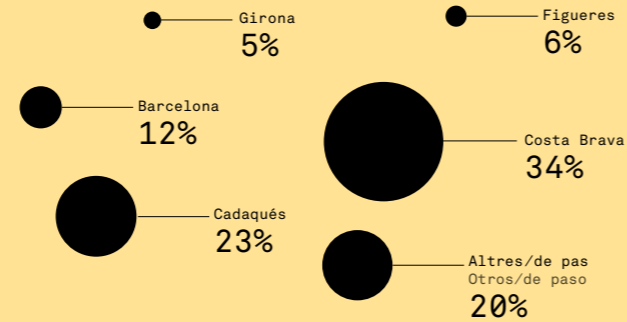
Situació laboral Situación laboral

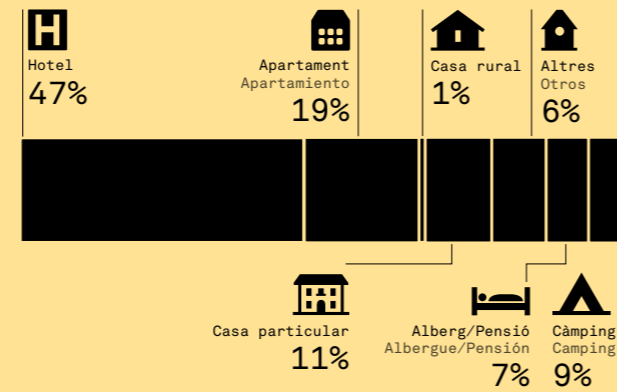
Idioma utilitzat Idioma utilizado

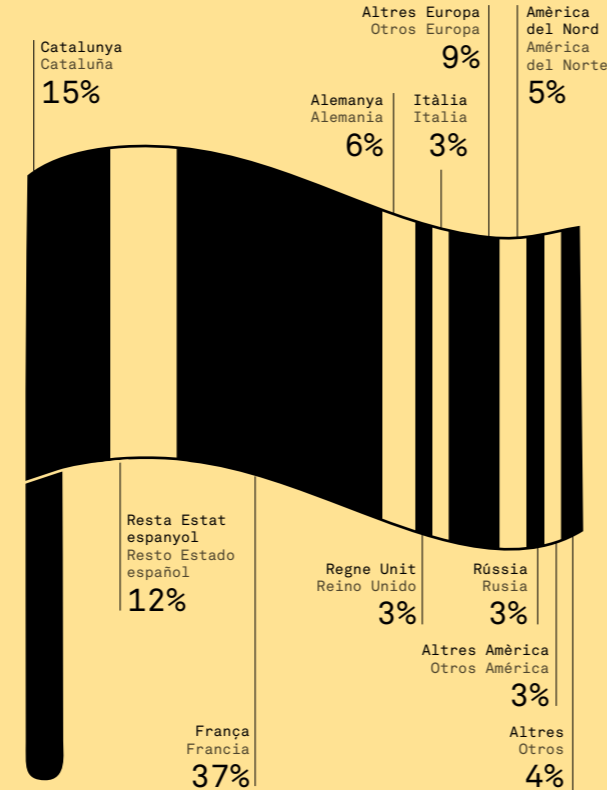
Allotjament (localitat) Alojamiento (localidad)

Allotjament (establiment) Alojamiento (establecimiento)

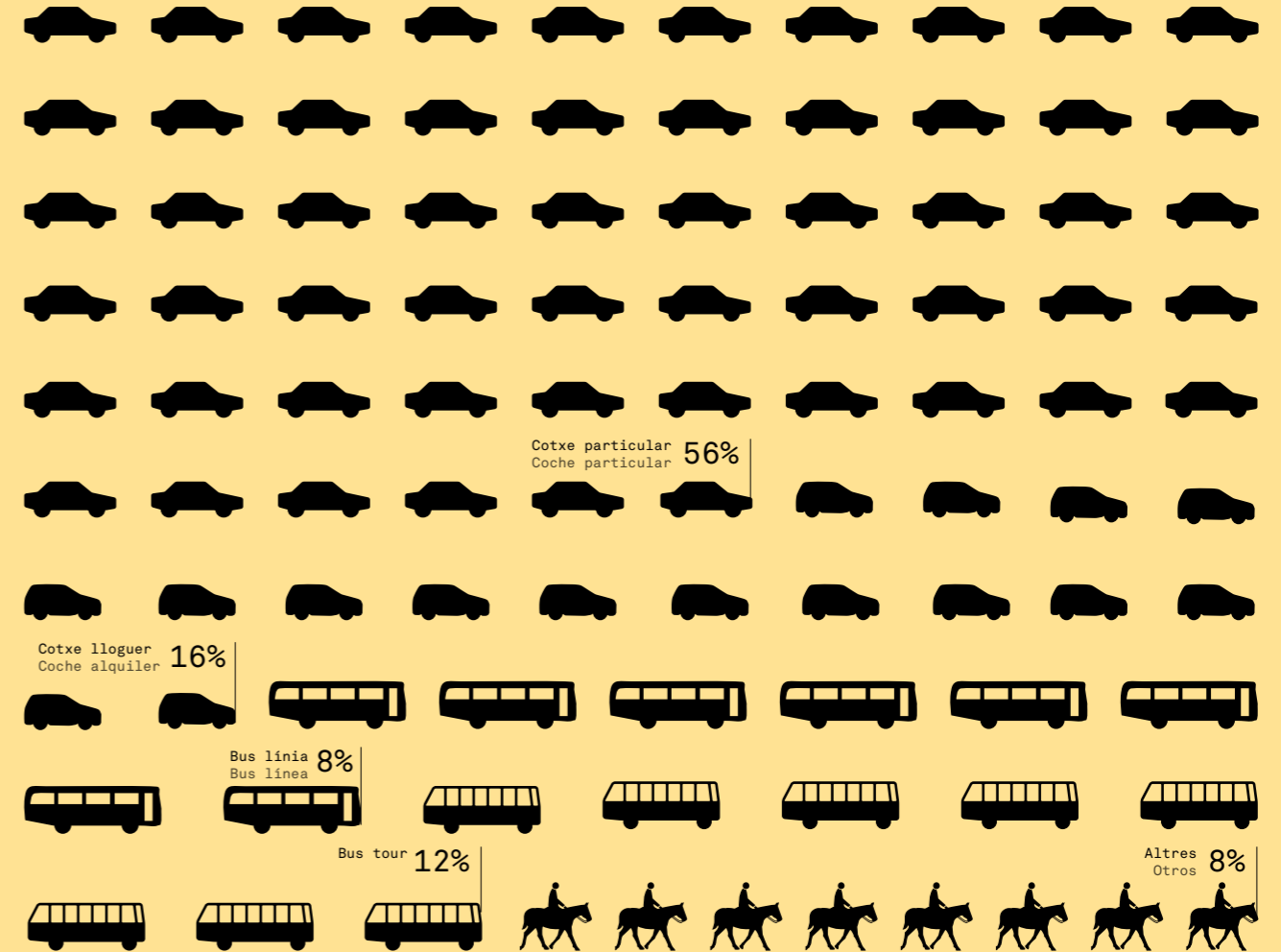
Procedència Procedencia

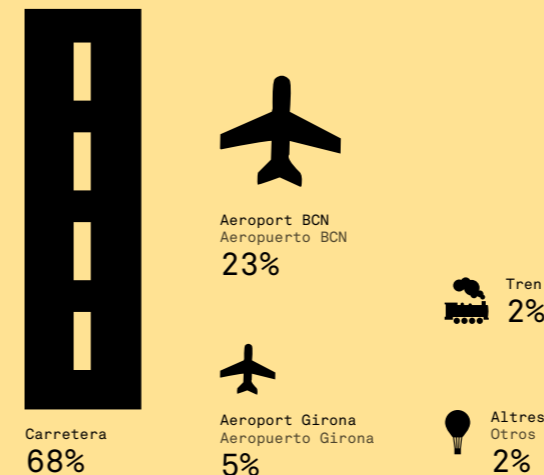
ENCUESTA MUSEOS DALÍ 2012: CASA SALVADOR DALÍ – PORTLLIGAT

PERFIL DEL VISITANTE INDIVIDUAL

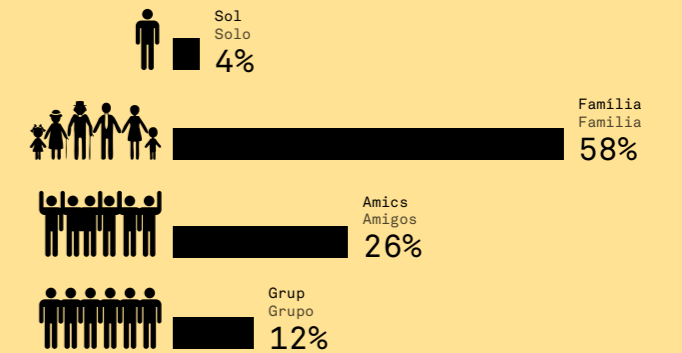
Transport Transporte

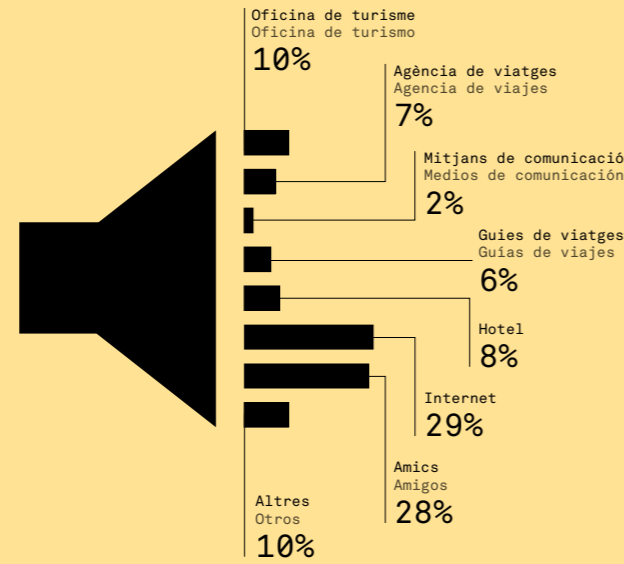
Arriba a Catalunya per... Llega a Cataluña por...

Visita el museu amb... Visita el museo con...

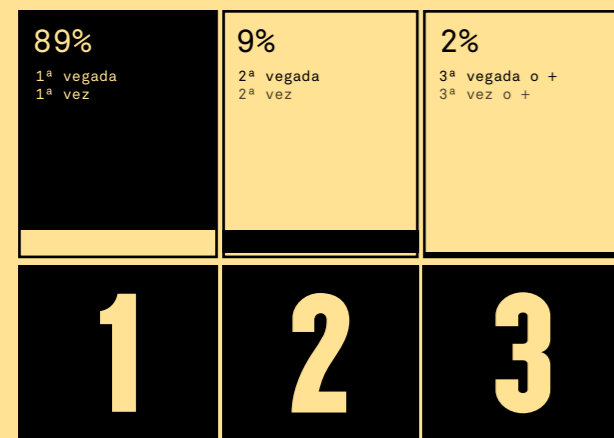

Elements de difusió Elements de difusión

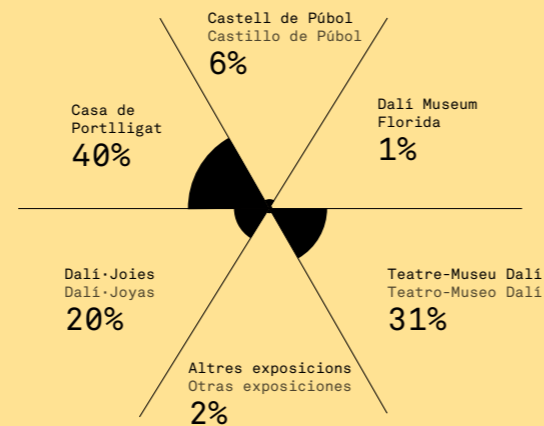

FREQÜÈNCIA I DURADA DE LA VISITA
FRECUENCIA Y DURACIÓN DE LA VISITA

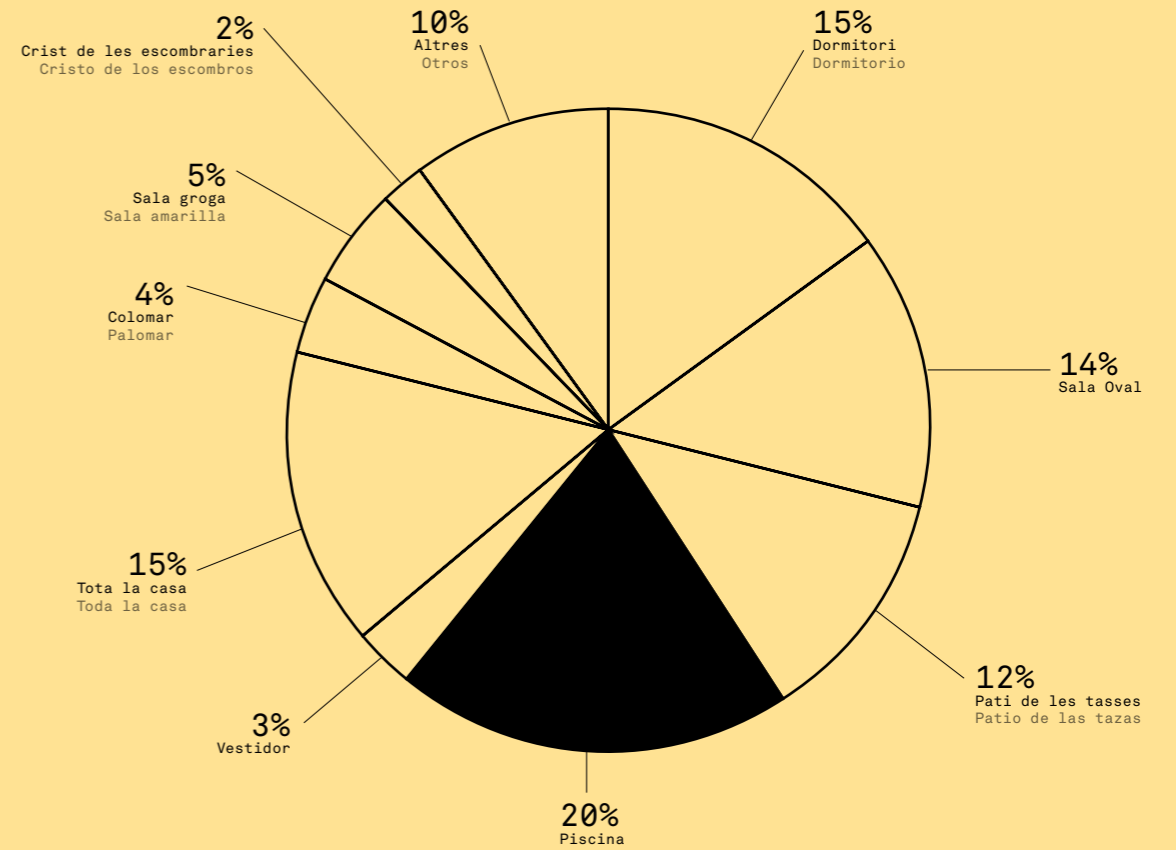
Visita el museu per... Visita el museo por ...

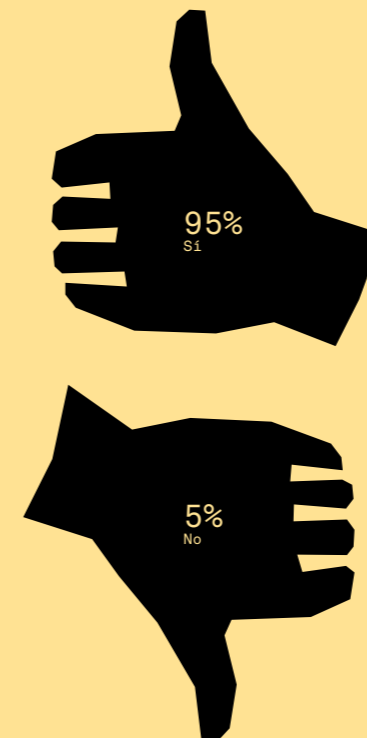
Altres visites relacionades amb Dalí
Otras visitas relacionadas con Dalí

Obra, sala, instal·lació que destacaria Obra, sala, instalación que destacaría

Ha visitat o pensa visitar Cadaqués?
¿Ha visitado o piensa visitar Cadaqués?

Opinió global Opinión global

A large, stylized black letter 'E' is positioned on the left side of the page. It is composed of a thick vertical bar on the left and a horizontal bar at the top. A white rectangular box is placed over the horizontal bar, and another white rectangular box is placed at the bottom left of the vertical bar.

INFORME DE GESTIÓ
ECONÒMICA

A large, stylized black letter 'B' is positioned on the right side of the page. It consists of a thick vertical bar on the left and two rounded horizontal bars on the right. A white rectangular box is placed at the top of the vertical bar, and another white rectangular box is placed over the middle horizontal bar.

INFORME DE GESTIÓN
ECONÓMICA

MEMÒRIA ECONÒMICA CORRESPONENT A L'EXERCICI 2012

ACTIVITAT DE LA FUNDACIÓ

La Fundació té per objecte «promocionar, fomentar, divulgar, prestigiar, protegir i defensar en el territori de l'Estat espanyol i en el de qualsevol altre Estat, l'obra artística, cultural i intel·lectual del pintor espanyol Salvador Dalí Domènech, els seus béns i drets de qualsevol naturalesa; la seva experiència vital, el seu pensament i les seves inquietuds, projectes, idees i obres artístiques, intel·lectuals i culturals; la seva memòria i el reconeixement universal de la seva genial aportació a les belles arts, a la cultura i al pensament contemporani» (art. 4 dels Estatuts).

Per complir aquests objectius, la Fundació ha realitzat les activitats que es descriuen en aquesta Memòria.

BASES DE PRESENTACIÓ DELS COMPTES ANUALS

Els comptes anuals s'han preparat a partir dels registres comptables de la Fundació, tot aplicant les disposicions legals vigents en matèria comptable, a fi i efecte de mostrar la imatge fidel del patrimoni, la situació financera i els resultats de les operacions.

Els comptes anuals adjunts s'han obtingut aplicant els principis comptables establerts al Codi de comerç, al Pla general de comptabilitat aprovat per Reial decret 1.514/2007, de 16 de novembre, i a les Normes d'adaptació del Pla general de comptabilitat a les entitats sense finalitats lucratives aprovades per Reial decret 1491/2011, de 24 d'octubre.

D'acord amb la legislació mercantil, es presenten a efectes comparatius, per a cadascuna de les partides del balanç i del compte de resultats, a més de les xifres de l'exercici, les corresponents a l'exercici anterior.

El balanç oficial presentat, apartat «Balanç sense actualització del valor del patrimoni artístic», comptabilitza el patrimoni artístic en funció del seu preu d'adquisició. D'aquesta manera s'aplica la interpretació efectuada pel Protectorat de Fundacions de la norma 6a de valoració de la cinquena part del Reial decret esmentat (Resolució de 21 d'abril de 2003).

Juntament al balanç oficial se'n presenta un altre de caràcter informatiu apartat «Balanç amb actualització del valor del patrimoni artístic» en el qual es comptabilitza el patrimoni artístic de la Fundació segons el seu valor de mercat. Gràcies a aquest criteri de valor, el balanç informatiu presentat expressa la imatge fidel del patrimoni de la nostra entitat, tal com exigeixen les disposicions contingudes en la primera part (Principis comptables) i en la tercera part (Contingut de la Memòria) del Reial decret 1491/2011, de 24 d'octubre, pel qual s'aproven les Normes d'adaptació del Pla general de comptabilitat a les entitats sense finalitats lucratives i el model de pla d'actuació de les entitats sense finalitats lucratives.

MEMORIA ECONÓMICA CORRESPONDIENTE AL EJERCICIO 2012

ACTIVIDAD DE LA FUNDACIÓN

La Fundación tiene por objeto «promocionar, fomentar, divulgar, prestigiar, proteger y defender, en el territorio del Estado español y en el de cualquier otro Estado, la obra artística, cultural e intelectual del pintor español Salvador Dalí Domènech, sus bienes y derechos de cualquier naturaleza; su experiencia vital, su pensamiento y sus inquietudes, proyectos e ideas y obras artísticas, intelectuales y culturales; su memoria y el reconocimiento universal de su genial aportación a las bellas artes, a la cultura y al pensamiento contemporáneo» (art. 4 de los Estatutos).

Para cumplir estos objetivos, la Fundación ha realizado las actividades descritas a lo largo de esta memoria.

BASES DE PRESENTACIÓN DE LAS CUENTAS ANUALES

Las cuentas anuales se han preparado a partir de los registros contables de la Fundación, habiéndose aplicado las disposiciones legales vigentes en materia contable, al objeto de mostrar la imagen fiel del patrimonio, la situación financiera y los resultados de las operaciones.

Las cuentas anuales adjuntas se han obtenido aplicando los principios contables establecidos en el Código de Comercio, el Plan General de Contabilidad aprobado por Real Decreto 1.514/2007, de 16 de noviembre, y las Normas de adaptación del Plan General de Contabilidad a las entidades sin fines lucrativos aprobadas por Real Decreto 1491/2011, de 24 de octubre.

De acuerdo con la legislación mercantil, se presentan a efectos comparativos, para cada una de las partidas del balance y de la cuenta de resultados, además de las cifras del ejercicio, las correspondientes al ejercicio anterior.

El balance oficial presentado, apartado «Balance sin actualización del valor del patrimonio artístico», contabiliza el patrimonio artístico en función de su precio de adquisición. Con ello se aplica la interpretación efectuada por el Protectorado de Fundaciones de la Norma sexta de valoración de la quinta parte del citado Real Decreto (Resolución de 21 de abril de 2003).

Junto al balance oficial se presenta otro de carácter informativo apartado «Balance con actualización del valor del patrimonio artístico» en el que se contabiliza el patrimonio artístico de la Fundación en función de su valor de mercado. Gracias a este criterio de valor, el balance informativo presentado expresa la imagen fiel del patrimonio de nuestra entidad, tal como exigen las disposiciones contenidas en la primera parte (Principios contables) y en la tercera parte (Contenido de la Memoria) del Real Decreto 1491/2011, de 24 de octubre, por el que se aprueban las normas de adaptación del Plan General de Contabilidad a las entidades sin fines lucrativos y el modelo de plan de actuación de las entidades sin fines lucrativos.

EXCEDENT DE L'EXERCICI

La Direcció proposarà a la junta ordinària del Patronat l'aprovació de l'aplicació de l'excedent que, expressat en euros, es detalla a continuació:

Base de repartiment	
Excedent positiu de l'exercici	4.887.512,40
Aplicació	
A reserves voluntàries	4.887.512,40

NORMES DE VALORACIÓ

Els principis i criteris de comptabilitat més significatius aplicats en la preparació dels comptes anuals són els següents:

Immobilitzacions intangibles

Despeses de recerca i desenvolupament i concessions, patents, llicències, marques i similars: es valoren al preu d'adquisició o producció, i s'amortitzen sistemàticament en un termini no superior a cinc anys.

Aplicacions informàtiques: es valoren al seu preu d'adquisició o producció, i s'amortitzen sistemàticament en un termini no superior a cinc anys.

Béns del patrimoni històric

Al balanç sense actualització del valor del patrimoni artístic, es valoren al seu preu d'adquisició.

Al balanç amb actualització del valor del patrimoni artístic, figuren les revaloracions realitzades en els exercicis 1996, 2000, 2002 i 2011 de la totalitat de les obres d'art que van constituir l'aportació inicial del Fundador i de les donacions i adquisicions d'obres d'art posteriors, per valor de 40.825, 8.347, 89.791 i 155.248 milers d'euros, respectivament. Aquestes revaloracions es van realitzar amb la finalitat de reflectir el patrimoni artístic de la Fundació en funció del seu valor de mercat.

Immobilitzacions materials

L'immobilitzat material està registrat al cost d'adquisició. Les reparacions que no suposen una ampliació de la vida útil i les despeses de manteniment es carreguen directament al compte de resultats. Els costos d'ampliació o millora que donen lloc a una durada més prolongada del bé es capitalitzen com a valor més gran d'aquest bé. La dotació anual a l'amortització es calcula mitjançant l'aplicació del mètode lineal, d'acord amb els percentatges anuals següents:

	2011	2012
Construccions	3-4%	3-4%
Instal·lacions tècniques i maquinària	5-10%	5-10%
Altres instal·lacions, utillatge i mobiliari	5-12%	5-12%
Altres immobilitzat	20%	20%

EXCEDENTE DEL EJERCICIO

La Dirección propondrá a la Junta Ordinaria del Patronato la aprobación de la aplicación del excedente que, expresado en euros, se detalla a continuación:

Base de reparto	
Excedente positivo del ejercicio	4.887.512,40
Aplicación	
A reservas voluntarias	4.887.512,40

NORMAS DE VALORACIÓN

Los principios y criterios de contabilidad más significativos aplicados en la preparación de las cuentas anuales son los siguientes:

Inmovilizaciones intangibles

Gastos de investigación y desarrollo, y concesiones, patentes, licencias, marcas y similares: se valoran a precio de adquisición o producción, amortizándose sistemáticamente en un plazo no superior a cinco años.

Aplicaciones informáticas: se valoran a su precio de adquisición o producción, y se amortizan sistemáticamente en un plazo no superior a cinco años.

Bienes del patrimonio histórico

En el balance sin actualización del valor del patrimonio artístico, se valoran a su precio de adquisición.

En el balance con actualización del valor de patrimonio artístico, figuran las revalorizaciones realizadas en los ejercicios 1996, 2000, 2002 y 2011 de la totalidad de las obras de arte que constituyeron la aportación inicial del Fundador y de las donaciones y adquisiciones de obras de arte posteriores, por valor de 40 825, 8 347, 89 791 y 155 248 miles de euros, respectivamente. Estas revalorizaciones se realizaron con la finalidad de reflejar el patrimonio artístico de la Fundación en función de su valor de mercado.

Inmovilizaciones materiales

El inmovilizado material está registrado al coste de adquisición. Las reparaciones que no suponen una ampliación de la vida útil y los gastos de mantenimiento son cargados directamente en la cuenta de resultados. Los costes de ampliación o mejora que dan lugar a una mayor duración del bien son capitalizados como mayor valor del mismo. La dotación anual a la amortización se calcula mediante la aplicación del método lineal, de acuerdo con los siguientes porcentajes anuales:

	2011	2012
Construcciones	3-4%	3-4%
Instalaciones técnicas y maquinaria	5-10%	5-10%
Otras instalaciones, utillaje y mobiliario	5-12%	5-12%
Otro inmovilizado	20%	20%

Inversions financeres

Els valors negociables de renda fixa o variable es valoren pel seu preu d'adquisició en el moment de la subscripció o compra.

Els valors negociables admesos a cotització en un mercat secundari organitzat es comptabilitzen pel preu d'adquisició o el valor raonable, si aquest darrer és inferior al primer, dotant els deterioraments de valor necessaris per reflectir la depreciació experimentada.

La participació a DAS es comptabilitza pel preu d'adquisició i la participació en DEMART B.V. es registra per un valor simbòlic, per haver-se rebut sense contraprestació econòmica.

Existències

Les existències es presenten valorades al seu preu de cost o al valor net de realització, si aquest darrer és inferior al primer, dotant les provisions necessàries amb càrrec als resultats de l'exercici.

Subvencions, aportacions, donacions i llegats de capital / Aportacions de béns

Les subvencions, aportacions, donacions i llegats de capital no reintegrables (aportacions de béns) es valoren per l'import concedit i s'imputen a resultats en proporció a la depreciació dels actius finançats per les esmentades subvencions, aportacions, donacions o llegats.

En el cas dels actius no depreciables, la subvenció, aportació, donació o llegat s'imputa al resultat de l'exercici en el moment en què es produeix l'alienació o baixa.

Deutes no comercials

Figuren registrats pel seu valor d'obtenció. La diferència entre aquest valor i la quantitat reemborsada s'imputa anualment a resultats d'acord amb un criteri financer.

Clients, proveïdors, deutors i creditors de tràfic

Les correccions valoratives s'incorporen dotant contra els resultats les provisions necessàries en funció del risc que presenten les possibles insolvències respecte al cobrament o la recuperació dels actius de què es tracti.

Classificació dels deutes

Els deutes amb un venciment inferior a dotze mesos es classifiquen en comptes a curt termini, i es consideren de llarg termini els que superin aquest marc temporal.

Impost sobre societats

La Fundació compleix els requisits per acollir-se als beneficis fiscals que preveu la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense finalitats lucratives i dels incentius fiscals al mecenatge.

La totalitat de les rendes de la Fundació estan exemptes de l'impost sobre societats, ja que les rendes obtingudes es corresponen amb les activitats exemptes descrites als punts 1.a, 1.c i 2 de l'article 6 i als punts 4, 8, 9 i 11 de l'article 7 de la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense finalitats lucratives i dels incentius fiscals al mecenatge.

Ingressos i despeses

Els ingressos i despeses s'imputen en funció del principi de meritació, és a dir, quan es produeix el corrent real dels béns i serveis que representen, amb independència del moment en què es produeix el corrent monetari o financer que se'n deriva. Això no obstant, i seguint el principi de prudència, la Fundació únicament comptabilitza, per regla general, els beneficis realitzats, mentre que les pèrdues i riscos previsibles, fins i tot els eventuals, es comptabilitzen tan bon punt són coneguts.

Inversiones financieras

Los valores negociables de renta fija o variable se valoran por su precio de adquisición en el momento de la suscripción o compra.

Los valores negociables admitidos a cotización en un mercado secundario organizado se contabilizan por el precio de adquisición o el valor razonable, si éste fuera inferior a aquél, dotándose los deterioros de valor necesarios para reflejar la depreciación experimentada.

La participación en DAS se contabiliza por el precio de adquisición y la participación en DEMART B.V. se registra por un valor simbólico, por haberse recibido sin contraprestación económica.

Existencias

Las existencias se presentan valoradas a su precio de coste o al valor neto de realización, si éste fuera inferior a aquél, dotándose las provisiones necesarias con cargo a los resultados del ejercicio.

Subvenciones, aportaciones, donaciones y legados de capital/ Aportaciones de bienes

Las subvenciones, aportaciones, donaciones y legados de capital no reintegrables (aportaciones de bienes) se valoran por el importe concedido y se imputan a resultados en proporción a la depreciación de los activos financiados por tales subvenciones, aportaciones, donaciones o legados.

En caso de activos no depreciables, la subvención, aportación, donación o legado se imputa al resultado del ejercicio en el momento en que se produce la enajenación o baja de los mismos.

Deudas no comerciales

Figuran registradas por su valor de obtención. La diferencia entre dicho valor y la cantidad reembolsada se imputa anualmente a resultados de acuerdo con un criterio financiero.

Cientes, proveedores, deudores y acreedores de tráfico

Las correcciones valorativas se incorporan dotando contra los resultados las provisiones necesarias en función del riesgo que presenten las posibles insolvencias con respecto al cobro o recuperación de los activos de que se trate.

Clasificación de las deudas

Las deudas con vencimiento inferior a doce meses se clasifican en cuentas a corto plazo, considerándose como largo plazo las que superen dicho marco temporal.

Impuesto sobre Sociedades

La Fundación cumple los requisitos para acogerse a los beneficios fiscales que prevé la Ley 49/2002, de 23 de diciembre, de Régimen Fiscal de las Entidades sin Fines Lucrativos y de los Incentivos Fiscales al Mecenazgo.

La totalidad de las rentas de la Fundación están exentas del Impuesto sobre Sociedades, ya que las rentas obtenidas se corresponden con las actividades exentas descritas en los puntos 1.a, 1.c y 2 del artículo 6 y en los puntos 4, 8 ,9 y 11 del artículo 7 de la Ley 49/2002, de 23 de diciembre, de Régimen Fiscal de las Entidades sin Fines Lucrativos y de los Incentivos Fiscales al Mecenazgo.

Ingresos y gastos

Los ingresos y gastos se imputan en función del principio del devengo, es decir, cuando se produce la corriente real de los bienes y servicios que los mismos representan, con independencia del momento en que se produce la corriente monetaria o financiera derivada de ellos. No obstante, siguiendo el principio de prudencia, la Fundación únicamente contabiliza, como regla general, los beneficios realizados, en tanto que las pérdidas y riesgos previsibles, aun los eventuales, se contabilizan tan pronto son conocidos.

IMMOBILITZACIONS INTANGIBLES

La composició i evolució d'aquests comptes en el decurs de l'exercici correspon al detall següent, expressat en euros:

	2011	Altes	Baixes	2012
200 Despeses de recerca i desenvolupament	20.304,59	0,00	0,00	20.304,59
202/203 Propietat intel·lectual i industrial i concessions	6.481.768,95	0,00	0,00	6.481.768,95
206 Aplicacions informàtiques	1.378.040,86	134.652,99	0,00	1.512.693,85
280 Amortitzacions	(7.031.129,07)	(304.492,30)	0,00	(7.335.621,37)
Total Immobilitzat intangible net	848.985,33			679.146,02

L'import dels béns completament amortitzats al tancament de l'exercici, expressat en euros, és el següent:

	2012
200 Despeses de recerca i desenvolupament	20.304,59
202/203 Propietat intel·lectual i industrial i concessions	5.756.645,24
206 Aplicacions informàtiques	817.633,00
Total béns completament amortitzats	6.594.582,83

BÉNS DEL PATRIMONI HISTÒRIC

La composició i evolució d'aquests comptes en el decurs de l'exercici correspon al detall següent, expressat en euros:

	2011	Altes	Baixes	2012
231/233 Obres d'art i documentació bibliogràfica	72.757.365,69	72.787,06	0,00	72.830.152,75
Total béns del patrimoni històric/ Obres d'art i documentació bibliogràfica	72.757.365,69			72.830.152,75

Al balanç amb actualització del valor del patrimoni artístic hi figuren les revaloracions realitzades en els exercicis 1996, 2000, 2002 i 2011 de la totalitat de les obres d'art que van constituir l'aportació inicial del Fundador i de les donacions i adquisicions d'obres d'art posteriors, per valor de 40.825, 8.347, 89.791 i 155.248 milers d'euros, respectivament. Aquestes revaloracions es van practicar amb l'objectiu de reflectir el patrimoni artístic de la Fundació en funció del seu valor de mercat.

IMMOBILITZACIONS MATERIALS

La composició i evolució d'aquests comptes en el decurs de l'exercici, expressada en euros, correspon al detall següent:

	2011	Altes	Baixes	2012
210/211 Terrenys i construccions	5.977.155,68	14.195,54	0,00	5.991.351,22
212 Instal·lacions tècniques, maquinària i projectes	7.525.389,42	574.304,46	0,00	8.099.693,88
215/216 Altres instal·lacions, utillatge i mobiliari	1.574.208,46	40.454,73	0,00	1.614.663,19
217 Equips informàtics i altre immobilitzat	699.359,28	66.604,14	(356,10)	765.607,32
281 Amortitzacions	(7.614.245,76)	(613.313,08)	131,29	(8.227.427,55)
Total Immobilitzat material net	8.161.867,08			8.243.888,06

INMOVILIZACIONES INTANGIBLES

La composición y evolución de estas cuentas en el transcurso del ejercicio corresponde al siguiente detalle, expresado en euros:

	2011	Altas	Bajas	2012
200 Gastos de investigación y desarrollo	20.304,59	0,00	0,00	20.304,59
202/203 Propiedad intelectual e industrial y concesiones	6.481.768,95	0,00	0,00	6.481.768,95
206 Aplicaciones informáticas	1.378.040,86	134.652,99	0,00	1.512.693,85
280 Amortizaciones	(7.031.129,07)	(304.492,30)	0,00	(7.335.621,37)
Total Inmovilizado intangible neto	848.985,33			679.146,02

El importe de los bienes completamente amortizados al cierre del ejercicio, expresado en euros, es el siguiente:

	2012
200 Gastos de investigación y desarrollo	20.304,59
202/203 Propiedad intelectual e industrial y concesiones	5.756.645,24
206 Aplicaciones informáticas	817.633,00
Total bienes completamente amortizados	6.594.582,83

BIENES DEL PATRIMONIO HISTÓRICO

La composición y evolución de estas cuentas en el transcurso del ejercicio corresponde al siguiente detalle, expresado en euros:

	2011	Altas	Bajas	2012
231/233 Obras de arte y documentación bibliográfica	72.757.365,69	72.787,06	0,00	72.830.152,75
Total bienes del patrimonio histórico / Obras de arte y documentación bibliográfica	72.757.365,69			72.830.152,75

En el balance con actualización del valor del patrimonio artístico figuran las revalorizaciones realizadas en los ejercicios 1996, 2000, 2002 y 2011 de la totalidad de las obras de arte que constituyeron la aportación inicial del Fundador y de las donaciones y adquisiciones de obras de arte posteriores, por valor de 40.825, 8.347, 89.791 y 155.248 miles de euros, respectivamente. Estas revalorizaciones se realizaron con la finalidad de reflejar el patrimonio artístico de la Fundación en función de su valor de mercado.

INMOVILIZACIONES MATERIALES

La composición y evolución de estas cuentas en el transcurso del ejercicio, expresada en euros, corresponde al siguiente detalle:

	2011	Altas	Bajas	2012
210/211 Terrenos y construcciones	5.977.155,68	14.195,54	0,00	5.991.351,22
212 Instalaciones técnicas, maquinaria y proyectos	7.525.389,42	574.304,46	0,00	8.099.693,88
215/216 Otras instalaciones, utillaje y mobiliario	1.574.208,46	40.454,73	0,00	1.614.663,19
217 Equipos informáticos y otro inmovilizado	699.359,28	66.604,14	(356,10)	765.607,32
281 Amortizaciones	(7.614.245,76)	(613.313,08)	131,29	(8.227.427,55)
Total Inmovilizado material neto	8.161.867,08			8.243.888,06

L'import dels béns completament amortitzats al tancament de l'exercici, expressat en euros, és el següent:

	2012
210/211 Terrenys i construccions	107.762,08
212 Instal·lacions tècniques, maquinària i projectes	1.136.675,70
215/216 Altres instal·lacions, utillatge i mobiliari	852.830,76
217 Equips informàtics i altre immobilitzat	553.858,87
Total béns completament amortitzats	2.651.127,41

INVERSIONS FINANCERES

Els moviments de les inversions financeres a llarg termini que han tingut lloc en el decurs de l'exercici, expressats en euros, corresponen al detall següent:

	2011	Altes	Baixes	2012
250 Participacions en entitats del grup / Inversions financeres permanents	204.345,12	0,00	0,00	204.345,12
260 Dipòsits i fiances constituïts a llarg termini	38.721,23	0,00	(21.920,00)	16.801,23
Total inversions financeres a llarg termini	243.066,35			221.146,35

Els moviments de les inversions financeres a curt termini que han tingut lloc en el decurs de l'exercici, expressats en euros, corresponen al detall següent:

	2011	Altes	Baixes	2012
532 Crèdits	267.552,58	0,00	(10.000,00)	257.552,58
541 Dipòsits a termini i valors de renda fixa	5.600.000,00	15.304.501,02	(11.684.501,02)	9.220.000,00
Total inversions financeres a curt termini	5.867.552,58			9.477.552,58

El detall de les entitats amb participació de la Fundació és el següent:

	Valor llibres	Fons Propis 2011	% partic.	Activitat
Distribucions d'Art Surrealista, S.A. Torre Galatea, Pujada del Castell, 28 17600 Figueres (Girona) NIF: A17064320	204.344,12	345.767,62	100%	Comerç minorista
Demart Pro Arte, B.V. Frederick Roeskestraat, 123 1076 EE Amsterdam Holanda	1,00	(123.927,42)	100%	Explotació marques

En compliment del que estableix l'Acord de 20 de novembre de 2003 del Consell de la Comissió Nacional del Mercat de Valors, pel qual s'aprova el Codi de conducta de les entitats sense ànim de lucre per a la realització d'inversions temporals, s'informa que la Fundació no ha realitzat inversions financeres a curt termini durant el 2012 en valors mobiliaris i instruments financers en l'àmbit de supervisió de la Comissió Nacional del Mercat de Valors.

El importe de los bienes completamente amortizados al cierre del ejercicio, expresado en euros, es el siguiente:

	2012
210/211 Terrenos y construcciones	107.762,08
212 Instalaciones técnicas, maquinaria y proyectos	1.136.675,70
215/216 Otras instalaciones, utillaje y mobiliario	852.830,76
217 Equipos informáticos y otro inmovilizado	553.858,87
Total bienes completamente amortizados	2.651.127,41

INVERSIONES FINANCIERAS

Los movimientos de las inversiones financieras a largo plazo habidos en el transcurso del ejercicio, expresados en euros, corresponden al siguiente detalle:

	2011	Altas	Bajas	2012
250 Participaciones en entidades del grupo / Inversiones financieras permanentes	204.345,12	0,00	0,00	204.345,12
260 Depósitos y fianzas constituidos a largo plazo	38.721,23	0,00	(21.920,00)	16.801,23
Total inversiones financieras a largo plazo	243.066,35			221.146,35

Los movimientos de las inversiones financieras a corto plazo habidos en el transcurso del ejercicio, expresados en euros, corresponden al siguiente detalle:

	2011	Altas	Bajas	2012
532 Créditos	267.552,58	0,00	(10.000,00)	257.552,58
541 Depósitos a plazo y valores de renta fija	5.600.000,00	15.304.501,02	(11.684.501,02)	9.220.000,00
Total inversiones financieras a corto plazo	5.867.552,58			9.477.552,58

El detalle de las entidades con participación de la Fundación es el siguiente:

	Valor libros	Fondos Propios 2011	% partic.	Actividad
Distribucions d'Art Surrealista, S.A. Torre Galatea, Pujada del Castell, 28 17600 Figueres (Girona) NIF: A17064320	204.344,12	345.767,62	100%	Comercio minorista
Demart Pro Arte, B.V. Frederick Roeskestraat, 123 1076 EE Amsterdam Holanda	1,00	(123.927,42)	100%	Explotación marcas

Atendiendo a lo establecido en el Acuerdo de 20 de noviembre de 2003 del Consejo de la Comisión Nacional del Mercado de Valores, por el que se aprueba el Código de conducta de las entidades sin ánimo de lucro para la realización de inversiones temporales, se informa de que la Fundación no ha realizado inversiones financieras a corto plazo durante el 2012 en valores mobiliarios e instrumentos financieros en el ámbito de supervisión de la Comisión Nacional del Mercado de Valores.

EXISTÈNCIES

La composició de les existències de la Fundació al tancament de l'exercici, expressada en euros, és la següent:

300/320 Existències comercials	1.392.086,14
390 Deteriorament de valor de les existències	(69.884,33)
Total	1.322.201,81

USUARIS I ALTRES DEUTORS DE L'ACTIVITAT PRÒPIA

La Fundació no manté saldos deutors amb usuaris, patrocinadors o afiliats al tancament de l'exercici.

L'evolució dels saldos procedents de clients i altres deutors de l'activitat pròpia en el decurs de l'exercici, expressada en euros, ha estat la següent:

	2011	Altes	Baixes	2012
430 Clients	51.029,96	15.005.575,71	(15.014.956,91)	41.648,76
440/480 Altres deutors / Deutors diversos i despeses anticipades	151.551,56	3.268.573,54	(3.373.260,73)	46.864,37
Total	202.581,52			88.513,13

FONS PROPIS

L'evolució dels fons propis en el decurs de l'exercici, expressada en euros, ha estat la següent:

	2011	Aplicació excedent	Excedent 2011	2012
101 Dotació fundacional / Aportació Fundador i altres	20.265.819,54	0,00	0,00	20.265.819,54
117 Reserves voluntàries / Reserves capitalitzades	53.472.776,66	4.786.843,30	0,00	58.259.619,96
129 Excedent de l'exercici	4.786.843,30	(4.786.843,30)	4.887.512,40	4.887.512,40
Total Fons Propis	78.525.439,50			83.412.951,90

Dotació fundacional/Aportació Fundador i altres

La dotació inicial i la suma de les donacions rebudes suposen un patrimoni de 20.265.819,54 euros.

Revaloració del patrimoni artístic

La reserva de revaloració, reflectida en el balanç recollit al final d'aquesta Memòria, es va registrar en els exercicis 1996, 2000, 2002 i 2011, a l'empara dels informes pericials emesos sobre la totalitat de les obres d'art que van constituir l'aportació inicial del Fundador i les adquisicions gratuïtes i oneroses posteriors, per valor de 40.825, 8.347, 89.791 i 155.248 milers d'euros, respectivament.

Reserves voluntàries/Reserves capitalitzades

El saldo del compte de reserves voluntàries i de capitalització a 31 de desembre de 2012 correspon a l'aplicació dels excedents positius d'exercicis anteriors.

EXISTENCIAS

La composición de las existencias de la Fundación al cierre del ejercicio, expresada en euros, es la siguiente:

300/320 Existencias comerciales	1.392.086,14
390 Deterioro de valor de las existencias	(69.884,33)
Total	1.322.201,81

USUARIOS Y OTROS DEUDORES DE LA ACTIVIDAD PROPIA

La Fundación no mantiene saldos deudores con usuarios, patrocinadores o afiliados al cierre del ejercicio.

La evolución de los saldos procedentes de clientes y otros deudores de la actividad propia en el transcurso del ejercicio, expresada en euros, ha sido la siguiente:

	2011	Altas	Bajas	2012
430 Clientes	51.029,96	15.005.575,71	(15.014.956,91)	41.648,76
440/480 Otros deudores / Deudores varios y gastos anticipados	151.551,56	3.268.573,54	(3.373.260,73)	46.864,37
Total	202.581,52			88.513,13

FONDOS PROPIOS

La evolución de los fondos propios en el transcurso del ejercicio, expresada en euros, ha sido la siguiente:

	2011	Aplicación excedente	Excedente 2011	2012
101 Dotación fundacional / Aportación Fundador y otros	20.265.819,54	0,00	0,00	20.265.819,54
117 Reservas voluntarias / Reservas capitalizadas	53.472.776,66	4.786.843,30	0,00	58.259.619,96
129 Excedente del ejercicio	4.786.843,30	(4.786.843,30)	4.887.512,40	4.887.512,40
Total Fondos Propios	78.525.439,50			83.412.951,90

Dotación fundacional / Aportación Fundador y otros

La dotación inicial y la suma de las donaciones recibidas suponen un patrimonio de 20.265.819,54 euros.

Revalorización patrimonio artístico

La reserva de revalorización, reflejada en el balance recogido al final de esta Memoria, se registró en los ejercicios 1996, 2000, 2002 y 2011, amparándose en informes periciales emitidos sobre la totalidad de las obras de arte que constituyeron la aportación inicial del Fundador y las adquisiciones gratuitas y onerosas posteriores, por valor de 40.825, 8.347, 89.791 y 155.248 miles de euros, respectivamente.

Reservas voluntarias / Reservas capitalizadas

El saldo de la cuenta de reservas voluntarias y de capitalización a 31 de diciembre de 2012 corresponde a la aplicación de los excedentes positivos de ejercicios anteriores.

SUBVENCIONS, APORTACIONS, DONACIONS I LLEGATS DE CAPITAL/ APORTACIONS BÉNS

Els moviments que han tingut lloc en el decurs de l'exercici, expressats en euros, corresponen al detall següent:

	2011	Altes	Sanejament	2012
131/132 Altres subvencions, aportacions, donacions i llegats/Aportacions béns	908.090,45	0,00	(85.046,32)	823.044,13
Subvencions, aportacions, donacions i llegats / Aportacions béns	908.090,45			823.044,13

DEUTES NO COMERCIALS

Deutes amb entitats de crèdit/Deutes a llarg i curt termini amb entitats de crèdit

La composició dels deutes amb entitats de crèdit de la Fundació al tancament de l'exercici, expressada en euros, és la següent:

	Venciment dels deutes a llarg termini					
	Curt termini	2014	2015	2016	Posterior 2016	Llarg termini
170/520 Préstecs i altres deutes	734.167,71	756.441,77	779.391,60	803.037,72	3.693.802,79	6.032.673,88
Total Deutes amb entitats de crèdit	734.167,71	756.441,77	779.391,60	803.037,72	3.693.802,79	6.032.673,88

Altres deutes no comercials

La composició a 31 de desembre de 2012 i de 2011, expressada en euros, és la següent:

	Curt termini 2011	Llarg termini 2011	Curt termini 2012	Llarg termini 2012
475 Hisenda pública creditora per IVA	76.273,17	0,00	23.582,28	0,00
475 Hisenda pública creditora per IRPF	43.866,12	0,00	53.139,66	0,00
476 Seguretat Social creditora	128.559,88	0,00	73.380,56	0,00
173/523 Altres deutes / Prov. immob./ Plan Avanza	12.520,55	2.013.350,32	232.024,03	1.865.417,50
Total altres deutes no comercials	261.219,72	2.013.350,32	382.126,53	1.865.417,50

GARANTIES, COMPROMISOS I CONTINGÈNCIES

Les fiances, avals o garanties prestats a tercers al tancament de l'exercici, expressats en euros, són els següents:

Entitat financera	Import	Data constitució
"la Caixa"	16.000,00	13-mar-01

SUBVENCIONES, APORTACIONES, DONACIONES Y LEGADOS DE CAPITAL/ APORTACIONES BIENES

Los movimientos habidos en el transcurso del ejercicio, expresados en euros, corresponden al siguiente detalle:

	2011	Altas	Saneamiento	2012
131/132 Otras subvenciones, aportaciones, donaciones y legados/ Aportaciones bienes	908.090,45	0,00	(85.046,32)	823.044,13
Subvenciones, aportaciones, donaciones y legados/ Aportaciones bienes	908.090,45			823.044,13

DEUDAS NO COMERCIALES

Deudas con entidades de crédito/Deudas a largo y corto plazo con entidades de crédito

La composición de las deudas con entidades de crédito de la Fundación al cierre del ejercicio, expresada en euros, es la siguiente:

	Vencimiento de las deudas a largo plazo					
	Corto plazo	2014	2015	2016	Posterior 2016	Largo plazo
170/520 Préstamos y otras deudas	734.167,71	756.441,77	779.391,60	803.037,72	3.693.802,79	6.032.673,88
Total Deudas con entidades de crédito	734.167,71	756.441,77	779.391,60	803.037,72	3.693.802,79	6.032.673,88

Otras deudas no comerciales

La composición a 31 de diciembre de 2012 y de 2011, expresada en euros, es la siguiente:

	Corto plazo 2011	Largo plazo 2011	Corto plazo 2012	Largo plazo 2012
475 Hacienda Pública acreedora por IVA	76.273,17	0,00	23.582,28	0,00
475 Hacienda Pública acreedora por IRPF	43.866,12	0,00	53.139,66	0,00
476 Seguridad Social Acreedora	128.559,88	0,00	73.380,56	0,00
173/523 Otras deudas / Prov. inmov./ Plan Avanza	12.520,55	2.013.350,32	232.024,03	1.865.417,50
Total otras deudas no comerciales	261.219,72	2.013.350,32	382.126,53	1.865.417,50

GARANTÍAS, COMPROMISOS Y CONTINGENCIAS

Las fianzas, avales o garantías prestados a terceros al cierre del ejercicio, expresados en euros, son las siguientes:

Entidad financiera	Importe	Fecha constitución
"la Caixa"	16.000,00	13-mar-01

INGRESSOS I DESPESES

Consum de primeres matèries i altres aprovisionaments

Els consums d'existències corresponents a l'exercici, expressats en euros, s'indiquen al detall següent:

600 Compres de béns	1.506.092,41
610 Variació d'existències	17.449,98
Consum d'explotació	1.523.542,39

Despeses de personal

El detall d'aquest epígraf al tancament de l'exercici, expressat en euros, és el següent:

640 Sous i salaris	2.510.467,84
642 Seguretat social a càrrec de l'empresa	753.779,17
649 Altres despeses socials	51.650,75
642/649 Total Càrregues socials	805.429,92

La plantilla mitjana de personal a temps complet en el decurs de l'exercici, distribuïda per àrees de treball, ha estat la següent:

Secretaria General i Museus	58,55
Gerència i botigues	20,00
Centre d'Estudis	7,50
Registre	1,00
Restauració	5,67
Total	92,72

Variació de les provisions

La variació de les provisions en el decurs de l'exercici correspon al detall següent, expressat en euros:

693 Pèrdues per deteriorament d'existències/ Dotació a la provisió d'existències	69.884,33
793 Reversió del deteriorament d'existències/ Provisió d'existències aplicada	(70.476,81)
Variació de les provisions de tràfic	(592,48)

Transaccions efectuades amb entitats del grup i associades

Les transaccions efectuades amb entitats del grup i associades, en euros, són les següents:

Compres de l'exercici	1.506.092,41
Despeses altres serveis	3.388,20
Ingressos financers	3.684,80

Altres ingressos i despeses

	Despeses	Ingressos
671 Resultats procedents de l'immobilitzat	(224,81)	
746 Aportacions / Subvencions de capital traspasades al resultat	0,00	85.046,32
678 / 778 Resultats excepcionals	0,00	7.713,48
Total	(224,81)	92.759,80

INGRESOS Y GASTOS

Consumo de materias primas y otros aprovisionamientos

Los consumos de existencias correspondientes al ejercicio, expresados en euros, se indican en el siguiente detalle:

600 Compras de bienes	1.506.092,41
610 Variación de existencias	17.449,98
Consumo de explotación	1.523.542,39

Gastos de personal

El detalle de este epígrafe al cierre del ejercicio, expresado en euros, es el siguiente:

640 Sueldos y salarios	2.510.467,84
642 Seguridad social a cargo de la empresa	753.779,17
649 Otros gastos sociales	51.650,75
642/649 Total Cargas sociales	805.429,92

La plantilla media de personal a tiempo completo en el transcurso del ejercicio, distribuida por áreas de trabajo, ha sido la siguiente:

Secretaria General y Museos	58,55
Gerencia y tiendas	20,00
Centro de Estudios	7,50
Registro	1,00
Restauración	5,67
Total	92,72

Variación de las provisiones

La variación de las provisiones en el transcurso del ejercicio corresponde al siguiente detalle, expresado en euros:

693 Pérdidas por deterioro de existencias/ Dotación a la provisión de existencias	69.884,33
793 Reversión del deterioro de existencias/ Provisión de existencias aplicada	(70.476,81)
Variación de las provisiones de tráfico	(592,48)

Transacciones efectuadas con entidades del grupo y asociadas

Las transacciones efectuadas con entidades del grupo y asociadas, en euros, son las siguientes:

Compras del ejercicio	1.506.092,41
Ingresos otros servicios	3.388,20
Ingresos financieros	3.684,80

Otros ingresos y gastos

	Gastos	Ingresos
671 Resultados procedentes del inmovilizado	(224,81)	
746 Aportaciones/ Subvenciones de capital traspasadas al resultado	0,00	85.046,32
678/778 Resultados excepcionales	0,00	7.713,48
Total	(224,81)	92.759,80

APLICACIÓ D'ELEMENTS PATRIMONIALS A FINS PROPIS

La destinació de les rendes i ingressos, expressada en euros, correspon al detall següent:

Exercici	Ingressos bruts	Despeses necessàries	Imptos	Diferència	Import destinat a fins propis					
					Total destinat en l'exercici					
					Import	%	(n-3)	(n-2)	(n-1)	(n)
2009	13.049.924	8.945.348	0	4.104.576	4.098.557	99,9%	4.098.557	0	0	0
2010	13.776.868	9.493.093	0	4.283.775	4.270.721	99,7%		4.270.721	0	0
2011	14.773.890	9.950.710	0	4.823.180	4.786.844	99,2%			4.786.844	0
2012	15.389.011	10.471.520	0	4.917.491	4.887.512	99,4%				4.887.512

Exercici	Despeses d'administració		Import destinat a dotació fundacional			
	Import	Total Import	Total destinat en l'exercici			
	(n-3)	(n-2)	(n-1)	(n)		
2009	6.019	0	0	0	0	0
2010	13.054	0	0	0	0	0
2011	36.336	0	0	0	0	0
2012	29.979	0	0	0	0	0

ESDEVENIMENTS POSTERIORS AL TANCAMENT

No s'han produït fets posteriors que puguin afectar significativament els comptes anuals de la Fundació.

APLICACIÓN DE ELEMENTOS PATRIMONIALES A FINES PROPIOS

El destino de las rentas e ingresos, expresado en euros, corresponde al siguiente detalle:

Ejercicio	Ingresos brutos	Gastos necesarios	Imptos	Diferencia	Importe destinado a fines propios					
					Total destinado en el ejercicio					
					Importe	%	(n-3)	(n-2)	(n-1)	(n)
2009	13.049.924	8.945.348	0	4.104.576	4.098.557	99,9%	4.098.557	0	0	0
2010	13.776.868	9.493.093	0	4.283.775	4.270.721	99,7%		4.270.721	0	0
2011	14.773.890	9.950.710	0	4.823.180	4.786.844	99,2%			4.786.844	0
2012	15.389.011	10.471.520	0	4.917.491	4.887.512	99,4%				4.887.512

Ejercicio	Gastos de administración		Importe destinado a dotación fundacional			
	Importe	Total Importe	Total destinado en el ejercicio			
	(n-3)	(n-2)	(n-1)	(n)		
2009	6.019	0	0	0	0	0
2010	13.054	0	0	0	0	0
2011	36.336	0	0	0	0	0
2012	29.979	0	0	0	0	0

ACONTECIMIENTOS POSTERIORES AL CIERRE

No se han producido hechos posteriores que puedan afectar significativamente a las cuentas anuales de la Fundación.

COMPTE DE RESULTATS ANALÍTIC

Els comptes analítics de resultats dels exercicis 2011 i 2012, expressats en euros, són els següents:

Conceptes	Exercici 2012		Exercici 2011	
	Import	%	Import	%
Ingressos de l'entitat per l'activitat pròpia	15.109.340,73	100,0%	14.556.149,94	100,0%
Consum d'explotació	(1.523.542,39)	-10,1%	(1.343.930,54)	-9,2%
Altres despeses d'explotació	(4.467.912,28)	-29,6%	(4.346.358,85)	-29,9%
Altres ingressos	0,00	0,0%	0,00	0,0%
Despeses de personal	(3.315.897,76)	-21,9%	(3.152.145,13)	-21,7%
Resultat brut d'explotació	5.801.988,30	38,4%	5.713.715,42	39,3%
Dotacions amortitzacions immobilitzat	(917.805,38)	-6,1%	(894.259,83)	-6,1%
Variació de les provisions de tràfic	592,48	0,0%	(3.033,03)	0,0%
Resultat net d'explotació	4.884.775,40	32,3%	4.816.422,56	33,1%
Ingressos financers	187.135,24	1,2%	131.607,95	0,9%
Despeses financeres	(276.933,23)	-1,8%	(247.319,05)	-1,7%
Resultat de les activitats ordinàries	4.794.977,41	31,7%	4.700.711,46	32,3%
Resultats procedents de l'immobilitzat	(224,81)	0,0%	0,00	0,0%
Subvencions de capital traspasades al resultat	85.046,32	0,6%	83.287,08	0,6%
Resultats excepcionals	7.713,48	0,1%	2.844,76	0,0%
Resultat abans d'impostos	4.887.512,40	32,3%	4.786.843,30	32,9%
Impost sobre societats	0,00	0,0%	0,00	0,0%
Excedent de l'exercici	4.887.512,40	32,3%	4.786.843,30	32,9%

CUENTA DE RESULTADOS ANALÍTICA

Las cuentas de resultados analíticas de los ejercicios 2011 y 2012, expresadas en euros, son las siguientes:

Conceptos	Ejercicio 2012		Ejercicio 2011	
	Importe	%	Importe	%
Ingresos de la entidad por la actividad propia	15.109.340,73	100,0%	14.556.149,94	100,0%
Consumo de explotación	(1.523.542,39)	-10,1%	(1.343.930,54)	-9,2%
Otros gastos de explotación	(4.467.912,28)	-29,6%	(4.346.358,85)	-29,9%
Otros ingresos	0,00	0,0%	0,00	0,0%
Gastos de personal	(3.315.897,76)	-21,9%	(3.152.145,13)	-21,7%
Resultado bruto de explotación	5.801.988,30	38,4%	5.713.715,42	39,3%
Dotaciones amortizaciones inmovilizado	(917.805,38)	-6,1%	(894.259,83)	-6,1%
Variación de las provisiones de tráfico	592,48	0,0%	(3.033,03)	0,0%
Resultado neto de explotación	4.884.775,40	32,3%	4.816.422,56	33,1%
Ingresos financieros	187.135,24	1,2%	131.607,95	0,9%
Gastos financieros	(276.933,23)	-1,8%	(247.319,05)	-1,7%
Resultado de las actividades ordinarias	4.794.977,41	31,7%	4.700.711,46	32,3%
Resultados procedentes del inmovilizado	(224,81)	0,0%	0,00	0,0%
Subvenciones de capital traspasadas al resultado	85.046,32	0,6%	83.287,08	0,6%
Resultados excepcionales	7.713,48	0,1%	2.844,76	0,0%
Resultado antes de impuestos	4.887.512,40	32,3%	4.786.843,30	32,9%
Impuesto sobre sociedades	0,00	0,0%	0,00	0,0%
Excedente del ejercicio	4.887.512,40	32,3%	4.786.843,30	32,9%

BALANÇ DE SITUACIÓ SENSE ACTUALITZACIÓ DEL PATRIMONI ARTÍSTIC

Els Balanços de situació sense actualització del valor del patrimoni artístic a 31 de desembre de 2012 i 2011, expressats en euros, són:

Balanços de Situació sense Actualització del Valor del Patrimoni Artístic a 31 de Desembre de 2012 i 2011		
Actiu	2012	2011
ACTIU NO CORRENT	81.974.333,18	82.011.284,45
Immobilitzacions intangibles	679.146,02	848.985,33
Despeses de recerca i desenvolupament	20.304,59	20.304,59
Propietat intel·lectual i concessions	6.481.768,95	6.481.768,95
Aplicacions informàtiques	1.512.693,85	1.378.040,86
Amortitzacions	(7.335.621,37)	(7.031.129,07)
Béns del Patrimoni Històric	72.830.152,75	72.757.365,69
Immobilitzacions materials	8.243.888,06	8.161.867,08
Terrenys i construccions	5.991.351,22	5.977.155,68
Instal·lacions tècniques i maquinària	8.099.693,88	7.525.389,42
Altres instal·lacions, utillatge i mobiliari	1.614.663,19	1.574.208,46
Equips informàtics i altre immobilitzat	765.607,32	699.359,28
Amortitzacions	(8.227.427,55)	(7.614.245,76)
Inversions financeres a llarg termini/ Immobilitzacions financeres	221.146,35	243.066,35
Participacions en entitats del grup	204.345,12	204.345,12
Dipòsits i fiances constituïts a llarg termini	16.801,23	38.721,23
ACTIU CORRENT	11.620.408,15	7.915.214,00
Existències	1.322.201,81	1.339.059,31
Existències comercials	1.392.086,14	1.409.536,12
Provisions	(69.884,33)	(70.476,81)
Altres deutors	88.513,13	202.581,52
Clients per vendes i prestacions de serveis	41.648,76	51.029,96
Deutors diversos	46.864,37	151.531,52
Administracions públiques	0,00	20,04
Inversions financeres a curt termini/ Inversions financeres temporals	9.477.552,58	5.867.552,58
Crèdits a entitats del grup	257.552,58	267.552,58
Cartera de valors a curt termini	9.220.000,00	5.600.000,00
Efectiu i altres actius líquids equivalents	732.140,63	506.020,59
Total actiu	93.594.741,33	89.926.498,45

BALANCES DE SITUACIÓN SIN ACTUALIZACIÓN DEL PATRIMONIO ARTÍSTICO

Los balances de situación sin actualización del valor del patrimonio artístico a 31 de diciembre del 2012 y 2011, expresados en euros, son:

Balances de Situación sin Actualización del Valor del Patrimonio Artístico a 31 de Diciembre de 2012 y 2011		
Activo	2012	2011
ACTIVO NO CORRIENTE	81.974.333,18	82.011.284,45
Inmovilizaciones intangibles	679.146,02	848.985,33
Gastos de investigación y desarrollo	20.304,59	20.304,59
Propiedad intelectual y concesiones	6.481.768,95	6.481.768,95
Aplicaciones informáticas	1.512.693,85	1.378.040,86
Amortizaciones	(7.335.621,37)	(7.031.129,07)
Bienes del Patrimonio Histórico	72.830.152,75	72.757.365,69
Inmovilizaciones materiales	8.243.888,06	8.161.867,08
Terrenos y construcciones	5.991.351,22	5.977.155,68
Instalaciones técnicas y maquinaria	8.099.693,88	7.525.389,42
Otras instalaciones, utillaje y mobiliario	1.614.663,19	1.574.208,46
Equipos informáticos y otro inmovilizado	765.607,32	699.359,28
Amortizaciones	(8.227.427,55)	(7.614.245,76)
Inversiones financieras a largo plazo/ Inmovilizaciones financieras	221.146,35	243.066,35
Participaciones en entidades del grupo	204.345,12	204.345,12
Depósitos y fianzas constituidos a largo plazo	16.801,23	38.721,23
ACTIVO CORRIENTE	11.620.408,15	7.915.214,00
Existencias	1.322.201,81	1.339.059,31
Existencias comerciales	1.392.086,14	1.409.536,12
Provisiones	(69.884,33)	(70.476,81)
Otros deudores	88.513,13	202.581,52
Clientes por ventas y prestaciones de servicios	41.648,76	51.029,96
Deudores varios	46.864,37	151.531,52
Administraciones públicas	0,00	20,04
Inversiones financieras a corto plazo/ Inversiones financieras temporales	9.477.552,58	5.867.552,58
Créditos a entidades del grupo	257.552,58	267.552,58
Cartera de valores a corto plazo	9.220.000,00	5.600.000,00
Efectivo y otros activos líquidos equivalentes	732.140,63	506.020,59
Total activo	93.594.741,33	89.926.498,45

Balanços de Situació sense Actualització del Valor del Patrimoni Artístic a 31 de Desembre de 2012 i 2011		
Passiu	2012	2011
PATRIMONI NET	84.235.996,03	79.433.529,95
FONS PROPIS	83.412.951,90	78.525.439,50
Dotació fundacional/ Fons social	20.265.819,54	20.265.819,54
Reserves	58.259.619,96	53.472.776,66
Reserves voluntàries	58.259.619,96	53.472.776,66
Excedents de l'exercici	4.887.512,40	4.786.843,30
SUBVENCIONS, DONACIONS I LLEGATS REBUTS	823.044,13	908.090,45
Subvencions, aportacions, donacions i llegats de capital	823.044,13	908.090,45
PASSIU NO CORRENT	7.898.091,38	8.780.191,91
Deutes amb entitats de crèdit	6.032.673,88	6.766.841,59
Deutes amb entitats de crèdit	6.032.673,88	6.766.841,59
Altres creditors	1.865.417,50	2.013.350,32
Plan Avanza	1.865.417,50	2.013.350,32
PASSIU CORRENT	1.460.653,92	1.712.776,59
Deutes amb entitats de crèdit	734.167,71	712.549,53
Préstecs i altres deutes	734.167,71	712.549,53
Creditors Comercials	344.359,68	739.007,34
Deutes per compres i prestac. serveis	344.359,68	739.007,34
Altres Deutes no Comercials	382.126,53	261.219,72
Administracions Públiques	150.102,50	248.699,17
Altres deutes	232.024,03	12.520,55
Total passiu	93.594.741,33	89.926.498,45

Balances de Situación sin Actualización del Valor del Patrimonio Artístico a 31 de Diciembre de 2012 y 2011		
Pasivo	2012	2011
PATRIMONIO NETO	84.235.996,03	79.433.529,95
FONDOS PROPIOS	83.412.951,90	78.525.439,50
Dotación fundacional/ Fondo social	20.265.819,54	20.265.819,54
Reservas	58.259.619,96	53.472.776,66
Reservas voluntarias	58.259.619,96	53.472.776,66
Excedente del ejercicio	4.887.512,40	4.786.843,30
SUBVENCIONES, DONACIONES Y LEGADOS RECIBIDOS	823.044,13	908.090,45
Subvenciones, aportaciones, donaciones y legados de capital	823.044,13	908.090,45
PASIVO NO CORRIENTE	7.898.091,38	8.780.191,91
Deudas con entidades de crédito	6.032.673,88	6.766.841,59
Deudas con entidades de crédito	6.032.673,88	6.766.841,59
Otros acreedores	1.865.417,50	2.013.350,32
Plan Avanza	1.865.417,50	2.013.350,32
PASIVO CORRIENTE	1.460.653,92	1.712.776,59
Deudas con entidades de crédito	734.167,71	712.549,53
Préstamos y otras deudas	734.167,71	712.549,53
Acreedores Comerciales	344.359,68	739.007,34
Deudas por compras y prestac. servicios	344.359,68	739.007,34
Otras Deudas no Comerciales	382.126,53	261.219,72
Administraciones Públicas	150.102,50	248.699,17
Otras deudas	232.024,03	12.520,55
Total pasivo	93.594.741,33	89.926.498,45

BALANÇ DE SITUACIÓ AMB ACTUALITZACIÓ DEL PATRIMONI ARTÍSTIC

Com s'ha indicat en el text de la Memòria, s'adjunta el balanç amb actualització del patrimoni artístic a 31 de desembre, expressat en euros.

Balanç amb Actualització del Valor del Patrimoni Artístic a 31 de desembre de 2012			
Cte.	Concepte	Actiu	Passiu
101	Aportació Fundador i altres		20.265.819,54
117	Reserves voluntàries i capitalitzades		53.472.776,66
111	Revaloració patrimoni artístic		294.211.470,82
129	Excedent exercici anterior		4.786.843,30
131	Aportacions béns		823.044,13
Total patrimoni net (Fons propis i aportacions béns)			373.559.954,45
200	Recerca i desenvolupament	20.304,59	
202	Concessió Púbol-Portlligat	167.951,88	
203	Propietat intel·lectual i industrial	6.313.817,07	
206	Aplicacions informàtiques	1.512.693,85	
Total immobilitzat intangible		8.014.767,39	
210/211	Terrenys i construccions	5.991.351,22	
212	Instal·lacions	7.194.303,62	
212	Projecte noves instal·lacions	905.390,26	
216	Mobiliari	1.614.663,19	
217	Equips informàtics	765.607,32	
231	Documentació bibliogràfica	2.673.861,24	
233	Obres d'art	364.367.762,33	
Total immobilitzat material		383.512.939,18	
250	Inversions financeres permanents	204.345,12	
260	Fiances constituïdes a llarg termini	16.801,23	
Total inversions financeres a llarg termini/ immobilitzat financer		221.146,35	
280	Amort. acumul. inver. conces. Púbol-Portlligat	-167.947,87	
280	Amort. acumul. propietat intel·lectual	-6.028.086,79	
280	Amort. acumul. aplicacions informàtiques	-1.119.282,12	
280	Amort. acumul. despeses R + D	-20.304,59	
281	Amort. acumul. construccions	-1.352.686,82	
281	Amort. acumul. instal·lacions	-4.448.904,76	
281	Amort. acumul. projecte noves instal·lacions	-487.733,42	
281	Amort. acumul. mobiliari	-1.265.247,36	
281	Amort. acumul. equips informàtics	-672.855,19	
Total amortitzacions		-15.563.048,92	

Balanç amb Actualització del Valor del Patrimoni Artístic a 31 de desembre de 2012			
Cte.	Concepte	Actiu	Passiu
300	Existències	1.392.086,14	
390	Deteriorament de valor de les existències	-69.884,33	
Total existències		1.322.201,81	
430	Clients	41.648,76	
440	Deutors diversos	46.864,37	
532	Crèdits a curt termini	257.552,58	
170	Deutes llarg termini entitats crèdit		6.032.673,88
170	Deutes llarg termini Plan Avanza		1.865.417,50
410	Creditors		344.359,68
475	H.P. creditora IRPF		53.139,66
475	H.P. creditora IVA		23.582,28
476	Organismes SS creditors		73.380,56
520	Deutes curt termini entitats crèdit		734.167,71
520	Deutes curt termini Plan Avanza		208.333,33
523	Proveïdors immobilitzat		23.690,70
Total deutors/ creditors		346.065,71	9.358.745,30
570	Caixa Fundació	89.537,91	
572	Bancs i inst. Crèdit c/c	642.602,72	
576	Valors de renda fixa	9.220.000,00	
Total comptes financers		9.952.140,63	
Resultat període			4.887.512,40
TOTALS			
		387.806.212,15	387.806.212,15

BALANCE DE SITUACIÓN CON ACTUALIZACIÓN DEL PATRIMONIO ARTÍSTICO

Como se ha indicado en el texto de la Memoria, se adjunta el Balance con actualización del patrimonio artístico a 31 de diciembre, expresado en euros.

Balance con Actualización del Valor del Patrimonio Artístico a 31 de Diciembre de 2012			
Cta.	Concepto	Activo	Pasivo
101	Aportación Fundador y otros		20.265.819,54
117	Reservas voluntarias y capitalizadas		53.472.776,66
111	Revalorización patrimonio artístico		294.211.470,82
129	Excedente ejercicio anterior		4.786.843,30
131	Aportaciones bienes		823.044,13
Total patrimonio neto (Fondos propios y aportaciones bienes)			373.559.954,45
200	Investigación y desarrollo	20.304,59	
202	Concesión Púbol - Portlligat	167.951,88	
203	Propiedad intelectual e industrial	6.313.817,07	
206	Aplicaciones informáticas	1.512.693,85	
Total inmovilizado intangible		8.014.767,39	
210/211	Terrenos y construcciones	5.991.351,22	
212	Instalaciones	7.194.303,62	
212	Proyecto nuevas instalaciones	905.390,26	
216	Mobiliario	1.614.663,19	
217	Equipos informáticos	765.607,32	
231	Documentación bibliográfica	2.673.861,24	
233	Obras de arte	364.367.762,33	
Total inmovilizado material		383.512.939,18	
250	Inversiones financieras permanentes	204.345,12	
260	Fianzas constituidas a largo plazo	16.801,23	
Total inversiones financieras a largo plazo/ inmovilizado financiero		221.146,35	
280	Amort. acumul. inver. conces. Púbol-Portlligat	-167.947,87	
280	Amort. acumul. propiedad intelectual	-6.028.086,79	
280	Amort. acumul. aplicaciones informáticas	-1.119.282,12	
280	Amort. acumul. gastos I + D	-20.304,59	
281	Amort. acumul. construcciones	-1.352.686,82	
281	Amort. acumul. instalaciones	-4.448.904,76	
281	Amort. acumul. proyecto nuevas instalaciones	-487.733,42	
281	Amort.acumul. mobiliario	-1.265.247,36	
281	Amort.acumul. equipos informáticos	-672.855,19	
Total amortizaciones		-15.563.048,92	

Balance con Actualización del Valor del Patrimonio Artístico a 31 de Diciembre de 2012			
Cta.	Concepto	Activo	Pasivo
300	Existencias	1.392.086,14	
390	Deterioro del valor de las existencias	-69.884,33	
Total existencias		1.322.201,81	
430	Clientes	41.648,76	
440	Deudores varios	46.864,37	
532	Créditos a corto plazo	257.552,58	
170	Deudas largo plazo entidades crédito		6.032.673,88
170	Deudas largo plazo Plan Avanza		1.865.417,50
410	Acreedores		344.359,68
475	H.P. acreedora IRPF		53.139,66
475	H.P. acreedora IVA		23.582,28
476	Organismos SS acreedores		73.380,56
520	Deudas corto plazo entidades crédito		734.167,71
520	Deudas corto plazo Plan Avanza		208.333,33
523	Proveedores inmovilizado		23.690,70
Total deudores/ acreedores		346.065,71	9.358.745,30
570	Caja Fundación	89.537,91	
572	Bancos e inst. crédito c/c	642.602,72	
576	Valores de renta fija	9.220.000,00	
Total cuentas financieras		9.952.140,63	
Resultado periodo			4.887.512,40
TOTALES			
		387.806.212,15	387.806.212,15

CRÈDITS

Es pot obtenir una còpia d'aquesta Memòria en format PDF en el lloc web de la Fundació: <http://www.salvador-dali.org>

Redacció **Fundació Gala-Salvador Dalí**
Coordinació **Imma Parada**
Fotografies **Ara, Beaux Arts Magazine, Centre Pompidou Confinluxe, Diari de Girona, El Periódico, Fundación Arte y Mecenazgo, Gasull Fotografia, Harper's Bazaar, Hora Nova, INA, International Herald Tribune, L. Moreno i P. Duran-Patronat de Turisme Costa Brava Girona, La Vanguardia, Lancel, Le Monde, Le Nouvel Observateur, setmanari Empordà, Quim Bahí-Festival Jazzpera, Skylight.**

Disseny **bisdixit.com**
Traducció **Link**
Fotomecànica i impressió **Gràfiques Trema**

Obres de Salvador Dalí
© **Salvador Dalí, Fundació Gala-Salvador Dalí, Figueres, 2013**

Drets d'imatge de Salvador Dalí i de Gala reservats
Fundació Gala-Salvador Dalí, Figueres, 2013

De l'edició
© **Fundació Gala-Salvador Dalí, Figueres, 2013**

Tots els drets reservats

Dipòsit legal **GI-224-2013**

Fundació Gala-Salvador Dalí
Torre Galatea
Pujada del Castell, 28
17600 Figueres
<http://www.salvador-dali.org>

CRÉDITOS

Se puede obtener una copia de esta Memoria en formato PDF en el sitio web de la Fundación: <http://www.salvador-dali.org>

Redacción **Fundació Gala-Salvador Dalí**
Coordinación **Imma Parada**
Fotografías **Ara, Beaux Arts Magazine, Centre Pompidou Confinluxe, Diari de Girona, El Periódico, Fundación Arte y Mecenazgo, Gasull Fotografia, Harper's Bazaar, Hora Nova, INA, International Herald Tribune, L. Moreno i P. Duran-Patronat de Turisme Costa Brava Girona, La Vanguardia, Lancel, Le Monde, Le Nouvel Observateur, setmanari Empordà, Quim Bahí-Festival Jazzpera, Skylight.**

Diseño **bisdixit.com**
Traducción **Link**
Fotomecánica e impresión **Gràfiques Trema**

Obras de Salvador Dalí
© **Salvador Dalí, Fundació Gala-Salvador Dalí, Figueres, 2013**

Derechos de imagen de Salvador Dalí y de Gala reservados
Fundació Gala-Salvador Dalí, Figueres, 2013

De la edición
© **Fundació Gala-Salvador Dalí, Figueres, 2013**

Todos los derechos reservados

Depósito legal **GI-224-2013**

Fundació Gala-Salvador Dalí
Torre Galatea
Pujada del Castell, 28
17600 Figueres
<http://www.salvador-dali.org>

FUNDACIÓ
GALA-SALVADOR DALÍ